

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR
MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ**

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

**HAZİRAN 2022
DENİZLİ**

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR
MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ**

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

EMİNE AYŞE ÇİFTÇİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. CEMAL BAYAK**

**HAZİRAN 2022
DENİZLİ**

Bu tezin tasarımı, hazırlanması ve yürütülmesi araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

ÖZET

ANKARA MİLLÎ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ

ÇİFTÇİ, Emine Ayşe

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı ABD

Eski Türk Edebiyatı Programı

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Cemal BAYAK

Haziran, 2022, ix+387 sayfa

Bu çalışmada, Ankara Milli Kütüphanede 06 MİL YZ 9855 numarada kayıtlı olan şiir mecmûasının transkripsiyonlu metnin oluşturulması ve incelenmesi hedeflenmiştir. Tertip bakımından divana benzeyen bu mecmûa 132 varaktan oluşmaktadır. Müstensihî ve istinsah tarihi bilinmeyen mecmûada, 18.yüzyıl şairlerinin çoğunlukta olduğu 97 şair ve 557 şiir bulunmaktadır.

Çalışma, giriş, üç bölüm ve sonuç bölümünden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmûalar hakkında genel bilgi verilmiştir. Birinci bölümde eserin tanıtılması, muhtevesi, tertibi, mecmûada yer alan şairler, nazım türleri, nazım şekilleri ve vezinleri, son olarak şairlerin biyografileri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde gazelerde bulunan benzetme unsurları incelenmiştir. Üçüncü bölümde dîvânlarda bulunan şiirlerin karşılaştırılmasıyla oluşturulmuş transkripsiyonlu metin ve mecmûanın MESTAP'a göre tasnifi bulunmaktadır. Sonuç bölümünde ise mecmûada tespit edilen yeni bulgulara değinilmiştir.

Anahtar Kelime: Mecmûa-i Eş'âr, Şiir, MESTAP, Klasik Türk Edebiyatı

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF THE POETRY MECHMUAS NO: 06
MİL YZ A 9855 AT ANKARA NATIONAL LIBRARY**

ÇİFTÇİ, Emine Ayşe

Master Thesis

Turkish Language and Literature USA

Old Turkish Literature Program

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Cemal BAYAK

June, 2022, ix+ 387 sayfa

In this study, it is aimed to create and analyze the transcribed text of the poetry magazine registered in the Ankara National Library with the number 06 MİL YZ 9855. This magazine, which is similar to a sofa in terms of composition, consists of 132 leaves. There are 97 poets and 558 poems, mostly 18th century poets, in the magazine, whose copy and copy date are unknown.

The study consists of an introduction, three chapters and a conclusion. In the introduction, general information about the journals is given. In the first chapter, the introduction of the work, its content, arrangement, the poets in the journal, verse types, verse forms and meters, and finally the biographies of the poets are emphasized. In the second part, the simile elements in the ghazals were examined. In the third chapter, there is the classification of the transcribed text and the magazine created by the comparison of the poems in the divans according to MESTAP. In the conclusion part, new findings detected in the journal are mentioned.

Keywords: Mecmūa-i Eş'ār, Poetry, MESTAP, Classical Turkish Literature

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatında mecmûalar, bir yahut birden fazla mürettip tarafından oluşturulan, devrinin sosyal yapısını, sanatını ve edebi zevkini yansıtan, bilhassa edebiyata ve tarihe ışık tutan önemli belgelerdir. Bu belgeler, edebiyat araştırmalarının temelini oluşturan başta divanlar olmak üzere tezkireler ve mesnevi gibi kaynakların gölgesinde kalmıştır.

Kendi devrinde beğenilen edebi malzemenin şiire meraklı kişilerce derlenmesi ve derleyicinin kişisel tercihleri doğrultusunda oluşturulmuş antolojik defter niteliğinde olan mecmûalar, araştırmacılara yeni ve zengin veriler sunmaktadır. Bu bağlamda divanların barındırmadığı şiirleri, yazma eser kütüphanelerimizde sayıca fazla olan çeşitli şair ve şiirler barındıran mecmûalarda bulmak mümkündür.

Araştırmamızın temel amacı Ankara Milli Kütüphanede 06 MİL YZ 9855 numarada kayıtlı Mecmûa-i Eş‘âr ve Fevâid adlı şiir mecmûasının transkripsiyonlu metnin hazırlanması ve incelenmesidir. Bu mecmûanın transkripsiyonlu metni Gökçehan Aysel Ağaoğlu tarafından 2013 yılında “Mecmû-i Nefise” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Ancak tezde yer alan şiirler divanlarla karşılaştırılmamıştır. Yapılan çalışmada mensur kısımlar ve mecmûanın sonunda yer alan gazeller transkripsiyonlu metne eklenmemiştir. Bizim çalışmamız, mecmûada yer alan şiirler divanlarla mukayese edilmiş; nazım türleri, nesirler, gazellerdeki benzetme unsurları ve mecmûanın MESTAP’a göre tasnifi eklenerek genişletilmiştir.

Bu çalışma giriş, üç bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Giriş kısmında mecmûanın tanımı, tarihi ve sınıflandırılması hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde Mecmûa-i Eş‘âr ve Fevâid’in hususi özellikleri, tertibi, muhtevası ve şairlerin biyografileri yer almaktadır. Muhteva içinde mecmûada yer alan şiirler, şairler, nazım şekilleri, vezinler, divanda olmayan ya da eksik olan şiirler tablolaştırılmıştır. Ayrıca mecmûada kullanılan nazım türleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde 70 gazel üzerinde yapılan teşbih unsurları incelenmiş; sevgili, âşık, rakip ve diğer benzetmeler benzeyen, kendisine benzetilen ve benzetme yönü belirtilerek tablolaştırılmıştır. Üçüncü bölümde önce metnin divanlarda bulunan şiirlerin karşılaştırılmasıyla oluşturulmuş transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır. Sonra da mecmûanın MESTAP’a göre tasnifi hazırlanmıştır. Metin oluşturulurken mecmûanın dil özellikleri bozulmamış, yanlış ve eksik bulunan kısımlar düzeltilip dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca mecmûanın içinde

bulunan nesir kısımlarda varak numaraları değiştirilmeden yazılmıştır. Mecmūaya sonradan eklendiği düşünölen dört gazel de metne eklenmiştir. Sonuç kısmında mecmūa üzerindeki incelemeler sonucunda yeni bulgular ve tespitler değerlendirilmiştir.

Öncelikle bu çalışmayı tamamlamayı nasip eden Allah’a hamd ediyorum. Çalışma sürecinde bilgi ve desteğini eksik etmeyen kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Cemal Bayak’a gönölden teşekkür ediyorum. Bu çalışmayı bana öneren ve yol gösteren hocam Prof. Dr. Süleyman Solmaz’a teşekkür ediyorum. Ve son olarak benimle birlikte sabırla bu yolda yüröyen sevgili aileme hürmetlerimi sunuyorum.

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

DENİZLİ, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar	ix
GİRİŞ	1
1. Mecnûa Kavramı	1
2. Mecnûaların Tarihi	2
3. MecnûalarınTasnifi	4
4. Mecnûaların Türk Edebiyatındaki Önemi	6
I. BÖLÜM.....	9
1-MECMÛA-İ EŞ‘AR VE FEVÂİD (06 Mîl Yz A 9855).....	9
1.1.Mecnûanın Özellikleri.....	9
1.2.Mecnûanın Tertibi	9
1.3. Mecnûanın Muhtevası	10
1.3.1. Mecnûada Yer Alan Şairler	11
1.3. 2. Mecnûada Yer Alan Nazım Türleri	14
1.3. 2. 1. Na‘t	14
1. 3. 2. 2. Ramazaniyye	14
1. 3. 2. 3. Sahil-nâme.....	15
1. 3. 2. 4. Hamam-nâme	15
1. 3. 2. 5. Berber-nâme	15
1.3. 2. 6. Sâki-nâme.....	16
1.3.2. 7. Hayyât-nâme	16
1. 3. 2. 8. Kefşger-nâme	16

1. 3. 2. 9. Mersiye.....	16
1. 3. 2. 10. Sahbā-nāme	17
1.3. 2. 11. Kemān-keş-nāme.....	17
1.3. 2. 12. Dere-nāme	17
1.3. 2. 13. Mev‘ iza-Pend-nāme.....	17
1. 3. 3. Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezinleri	18
1. 3. 4. Memūada Olup Dīvānlarda Bulunmayan ve Tespit Edilemeyen Şiirler	19
1. 3. 5. Mecmūada Şiirleri Bulunan Şairlerin Biyografileri	20
II. BÖLÜM.....	47
2. MECMŪA-İ EŞ‘ AR VE FEVĀİD’İN İNCELEMESİ.....	47
2. 1. Mecmūadaki Benzetme Unsurları	47
III. BÖLÜM	50
3-MECMŪA-İ EŞ‘ AR VE FEVĀİD’İN TRANSKRİPSİYONLU METNİ.....	50
3.1. Metin Hazırlanırken İzlenen Yöntem.....	50
3.2. Metin	51
3.3. Mecmūa-i Eş‘ ar ve Fevāid’in MESTAP’a Göre Tasnifi.....	302
SONUÇ	378

KISALTMALAR

a. g. e	Adı geçen eser
a. g. m	Adı geçen makale
bk.	Bakınız
b	bend
C	Cilt
D	Dīvān
G	Gazel
Haz.	Hazırlayan
İ. Ü.	İstanbul Üniversitesi
K	Kaside
M	Makale
R	Rubai
s	Sayfa
S	Sayı
Ş	Şiir
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TB	Terkib-i Bend
TC	Terci-i Bend
TDK	Türk Dil Kurumu
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TTK	Türk Tarih Kurumu
Ü.	Üniversite
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğer(ler)i
vs.	vesaire
Yay.	Yayın-yayınevi
yy.	Yüzyıl
[...]	Metinde silinmiş kısımlar

TABLÖLAR

Tablo 1. Şairler ve Şiir Numaraları.....	11
Tablo 2. Şairlerin Yaşadıkları Dönemler	14
Tablo 3. Nazım Şekilleri ve Vezinler	18
Tablo 4. Memûada Olup Dîvânlarda Bulunmayan Şiirler	19
Tablo 5. Şairler.....	47
Tablo 6. Benzetme Unsurları	47

GİRİŞ

1. Mecnûa Kavramı

Mecnûa, Arapça ‘*toplama, yığma*’ anlamına gelen ‘cem’ kelimesinden türemiş olup (Devellioğlu, 2012: 148 toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi (Devellioğlu, 2012: 689), seçilmiş yazılardan bir araya getirilmiş kitap mecnûa, dergi, cönk, şiir antolojisi (Kanar, 2010: 1405) anlamına gelmektedir. Edebiyat terimi olarak bakıldığında mecnûa, “genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dini, din dışı, nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır.” (Uzun, 2003: 265-268) “farklı kişilere ait metinlerin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserler bütünü” (Köksal, 2012: 411-435).olarak tanımlanmıştır. Türk edebiyatında ise mecnûa, edebi ve tarihi birikimlere kaynaklık etmek amacıyla bir veya birden fazla yazarın oluşturduğu, başta yaşadıkları dönemin şiir dünyası olmak üzere farklı dönemleri de içinde barındıran seçme şiirlerdir.

Mecnûanın yanında aynı kökten türemiş olan mecâmî‘, mecmâ‘, cāmi‘ gibi kelimelerle Osmanlı Türkçesi’nde geçen cüzdan, defter ve cerîde kelimeleri aynı anlamda kullanılmıştır (Uzun, 2003: 265).

Mecnûanın anlamını birebir karşılamasa da aynı vasıfta olan eserler de vardır. Bunlara keşkül sefine, kırkambar, külliyyât, cönk örnek verilebilir (Köksal, 2012: 415). Özellikle şeklinden dolayı ‘danadili’ ve ‘sığırdili’ olarak da adlandırılan cönkler, uzunlamasına açılan, ensiz, uzun yazma mecnûalardır, tanımıyla birlikte mecnûan da seçilmiş örnek metinlerden oluşan yazma ve basma kitaplar için kullanıldığı söylenerek cönkle mecnûa arasında bir ayırım yapılmamıştır (Gökyay, 1993: 73-74)

“Mecnûa başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.” (Uzun, 2003: 265).

Mecmûalar, birçok şairin farklı biçim ve türdeki eserlerini barındırdığı gibi tek bir tür ve şekil üzerine de yazılmış olabilir. Örneğin, şiir mecmûaları (mecnû'a-i eş'âr), risale mecmûaları (mecnû'atü'r resâ'il), hadis mecmûaları (mecnû'atü'l-ehâdis), fetva mecmûaları (mecnû'a-i fetâvâ), dua mecmûaları (mecnû'a-i ed'iye), tarih manzumelerini içeren mecmûalar (mecnû'a-i tevârih), fevâid mecmûaları (mecnû'a-i fevâ'id), hutbe mecmûaları (mecnû'atü'l-huteb), tıpla ilgili mecmûalar (mecnû'a-i tıb, mecnû'a-i mücerrebât, mecnû'a-i mu'âlece), gizli ilimlerden bahseden mecmûalar (mecnû'atü'l-havâss, mecnû'a-i cifr ve reml, mecnû'a-i ilm-i nücûm, mecnû'a-i tılsımât, mecnû'a-i melâhîm, mecnû'a-i vefk), letaif mecmûaları (mecnû'atü'lletâ'if), zikir ve evrâd mecmûaları (mecnû'a-i zikr ü evrâd), hikaye mecmûaları (mecnû'a-i hikâyât), münşe'at mecmûaları (mecnû'a-i münşe'ât), müzikle ilgili mecmûalar (mecnû'a-i beste ve semâ'î, mecnû'a-i mûsikî, mecnû'a-i ilâhiyyât, mecnû'a-i sâz u söz), mektup mecmûaları (mecnû'a-i mekâtib), müsvedde mecmûaları (mecnû'a-i müsevvedât), ilâm mecmûaları (mecnû'a-i sukûk), söz, deyiş mecmûaları (mecnû'a-i makâlât), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmûalar (mecnû'a-i menkûlât) bunlardan bazılarıdır (Gıynaş, 2011: 246).

Özellikle klasik şiirin tür ve nazım şekillerine ait mecmûalar da bulunmaktadır. Bunlar kaside mecmûaları (mecnû'atü'lkasâ'id), naat mecmûaları (mecnû'atü'n-nu'ût), gazel mecmûaları (mecnû'a-i gazeliyât), nazire mecmûaları (mecnû'atü'n-nezâ'ir), rubai mecmûaları (mecnû'ai rubâ'iyât), terkîb-i bend mecmûaları (mecnû'a-i terkîb-i bend), tercî-i bend mecmûaları (mecnû'a-i tercî-i bend). Bunların yanında sadece beyit bulunan mecmûalar (mecnû'a-i ebyât), derleyicilerin adıyla anılan mecmûalar (Pervane Bey Mecmûası), özel ad kullanılan mecmûalar (Câmi'u'n-nezâ'ir) vardır (Gıynaş, 2011: 247).

2. Mecmûaların Tarihi

İslam kültürü çerçevesinde mecmûanın ilk örnekleri, Hz. Peygamber'in hadis yazma izini vermesiyle görülmeye başlamıştır. İznin verildiğini duyan bazı sahâbiler, Resûlullah'tan duydukları hadisleri kendi ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirip kaydetmesiyle hadis literatüründe sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derleme ortaya çıkmıştır. Hadis derlemeleri ilerleme kaydettikçe hadislerde ele alınan konular yönelik çalışmalar bu metinleri genellikle bablara göre sınıflandırma anlayışını getirmiş ve ortaya konulan eserlere mecmûa ile aynı kökten türeyen "el-câmi'" ismi verilmiştir (Uzun, 2003: 266). Bu derlemelerin günümüze ulaşan ilk örneği ise II.yüzyılda Ma' mer bin Râşid'in oluşturduğu *Kitâbü'l-Câmi'* dir (Sezgin. 1955: 12).

İlk dönemlerden itibaren çokça karşılaşılan “mecnū” adlı eserlerin en önemlileri arasında Zeyd b. Ali’nin fıkıh ilmine dair yazdığı *El-Mecnū*, Ahmed b. Muhammed el-Meydānī’nin Arapça darbımeselleri topladığı *Mecma’u’l-Emsāl* ve Hālid b. Külsüm’ün Nu’mān b. Beşir’in şiirlerini topladığı *Mecnū’u şīri’n-Nu’mān* sayılmaktadır (Uzun, 2003:266). Ayrıca Cahiliye Dönemi’nin ünlü yedi şairinin kasidelerini toplayan *el-Mu’allakāt* ile Mufaddal ed-Dabbī’nin *el-Mufaḍḍaliyyat*, Asmaī’nin *el-Aşma’iyyāt* ve Ebū Temmām’ın *el-Ḥamāse* adlı eserleri de önemli derlemelerdir. Bu yanında Ebū Temmām’ın eserinin *Dîvânü’l-Hamāse* olarak anılması, önceden “divan” kelimesinin “şiir mecnūası” anlamında kullanıldığını göstermektedir (Uzun, 2003: 266).

Osmanlı ilim, kültür ve edebiyatında çok yaygın ve önemli bir telif türü haline gelmiş olan mecnūalar genel özellikleri ve muhtevaları dikkate alınarak “mecnūatü’l-eş’âr, mecnūa-i ed’iye, mecnūatü’l-münşeât” vb. şekillerde adlandırılmıştır (Uzun, 2003: 266). Mecnūalar, türlere göre düzenlenerek Farslar, Araplar ve Türkler arasında rağbet görmüş ve müstakil bir telif türü özelliği kazanmıştır. Bunların Osmanlı’daki gelişimine bakıldığında 15.yüzyılda görülmeye başlamış ve 16.yüzyılda ise sayı ve çeşitlerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Ömer b. Mezid’in 1437’de oluşturduğu *Mecnūatü’n-Nezāir*, Pervane b. Abdullah’ın 1560’da derlediği *Pervane Beg Mecnūası* dönemin önemli mecnūalarındandır.

17.yüzyılda ise şiir meclislerinde okunan, dönemin şiir zevkine ışık tutan ve farklı şairlerin şiirlerinin bir düzenleyici tarafından bir araya getirilerek bugünkü antoloji işlevini gören şiir mecnūaları (Yıldız, 2018: 171)azalmış ve bununla birlikte tezkirelerin şekli değişmiştir. Biyografik özellikteki tezkirelerin yerini şiir antolojisi görünümündeki tezkireler almaya başlamıştır. Bunun Türkçe ilk örneği ise Kafzāde Fā’ izī’nin *Zübdetü’l-Eş’âr*’dır. Bu tezkire önce yazılan tezkirelerin şair biyografisini ön planda tutan tezkire anlayışında değişikliğe giderek şiiri merkeze alan bir mecnūa/antoloji/tezkire tarzı yaratmıştır (Yıldız, 2018: 172-173)

Son olarak Osmanlı Devleti, Tanzimat Dönemi’nde sanata yansıyan batılılaşma fikri ile birlikte klasik tarzları terk ederek batının getirdiği yeni formlarla mecnūaları ‘antoloji’ ye dönüştürmeye başlamıştır. Tanzimattan sonra ise belirli zaman aralıklarıyla ve sayılarla yayımlanan, ilmî, edebî, siyasî pek çok içerik barındıran süreli yayınlar anlamında kullanılan dergi, mecnūanın yerini almıştır.

3. MecnûalarınTasnifi

Mecnûalar, dönemin edebi zevkine ışık tutması, şairlerin edebi kimlikleri hakkında bilgi vermesi, farklı türlere, konulara ve şairlere kaynaklık etmesi bakımından önemli arşivler oluşturmaktadır. Bu mecnûalara ulaşmak, ulaştıktan sonra içeriğini tespit etmek, yazıldığı tarihi ve müstensihinin kim olduğunu belirlemek ve kendi içinde bir sınıflandırma yapmak gerekmektedir. Bu bakımda araştırmacılar tarafından çeşitli unsurlar göz önünde bulundurularak tasnif çalışmaları yapılmıştır.

“Mecnûalar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecnûalar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecnûalar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecnûalar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecnûalar, sipariş üzerine hazırlanmış mecnûalar, tematik mecnûalar vb. şeklinde de tasnif edilebilir.” (Kurnaz ve Aydemir, 2013: 53).

Mecnûalar üzerinde yapılan tasnif çalışmalarında Agah Sırrı Levend, Günay Kut, Mehmet Gürbüz ve Atabey Kılıç karşımıza çıkar.

İlk olarak Agah Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinde yaptığı tasnif şu şekildedir:

- a) Nazire mecnûaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecnûaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecnûalar,
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecnûalar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecnûalar: (Levend, 2014: .166-167)

Günay Kut’un tasnif denemesi ise şu şekildedir:

- a) Nazire mecnûaları,
- b) Seçme şiir mecnûaları,
- c) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecnûalar,
- d) Karışık mecnûalar,
- e) Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecnûalar¹

¹ Günay Kut (1986). “Mecnûa” <https://islamansiklopedisi.org.tr/mecmua> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

Mehmet Gürbüz'ün tasnif çalışması şu şekildedir:

- a) Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları
- b) Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları
- c) Nazire mecmûaları,
- d) Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar
- e) Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar (Gürbüz, 2012: 107-112).

Atabey Kılıç'ın detaylı bir şekilde ele aldığı mecmûa tasnifi şöyledir:

1. Cilt ve tertip durumuna göre mecmûalar

1.1. Cönkler

1.2. Mecmûalar

1.2.1. Tertip durumuna göre ū

- a. Mürettep mecmûalar
- b. Gayr-ı mürettep mecmûalar

1.2.2. Mürettip durumuna göre

- a. Mürettibi bilinen mecmûalar
- b. Mürettibi bilinmeyen mecmûalar

1. 2. 3. Aynı zümreye mensup şairlerin eserlerinin toplandığı mecmûalar (Fasih Dede mecmûası, Mevlevî-Melâmî şâirler)

2. Şekil bakımından

a. Manzum metin mecmûaları (kasîde, gazel, nazîre, mu'ammâ mecmûaları, manzum lugat mecmûaları, ilâhî mecmûaları, şehrengiz mecmûaları, na'at, hilye, mi'râciyye, mersiye mecmûaları, çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmûalar dîvân mecmûaları, güfte mecmûaları, müstezad, tarih, musammat, kıt'a ve rubâi mecmûaları)

b. Mensur metin mecmûaları (lugaz, fetva, tefsir, şerh, sakk mecmûaları, mekan tasvirlerini içeren mecmûalar, münşe'ât mecmûaları)

c. Karışık (manzum ve mensur) mecmûalar (fevâid ve eş'ar mecmûaları)

3. Dil bakımından (Arapça, Farsça, Türkçe, çok dilli mecmûalar)

4. Muhteva bakımından

- a. Din (dua, hutbe, hadis, ferayiz mecmûaları)
- b. Tasavvuf (Mecmûa-i Bektaşîyye)

- c. İlm-i nücüm/fal ve remil
- d. Hikaye/latife
- e. Hezel ve hiciv
- f. Edviye
- g. Mûsikî
- h. Hat ve kitabet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar (Kılıç, 2012: 81-85). Bu çalışmada ele alınan mecmûa yukarıda verilen tasniflere göre değerlendirildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

Mecmûa amacına göre ‘mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmûa’dır.

Muhtevasına göre Agah Sırrı’nın belirttiği gibi ‘Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmûaları’ ve kategorisine girmektedir.

Tertip durumuna göre ‘gayr-ı müretteb’ ve mürettip durumana göre ‘mürettibi bilinmeyen’ mecmûalar kategorisindedir.

Şekil bakımından ‘karışık(manzum ve mensur) mecmûalar’ ve dil bakımında da Farsça, Türkçe, Ermenice eserler barındırdığı için ‘çok dilli mecmûalar’ arasında yer almaktadır.

4. Mecmûaların Türk Edebiyatındaki Önemi

Derleme yoluyla oluşturulan mecmûalar edebî ve tarihî değerler taşıması bakımında edebiyatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir. Mecmûalar, içinde bulundurduğu şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu verirken edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelerde bulunmayan birçok şair, şiir, tür bakımından edebiyatın vazgeçilmez kaynakları arasındadır (Aydemir, 2007: 123).

Edebiyat tarihimizde pek çok örneğine rastladığımız mecmûalar, özenli ve düzenli bir şekilde hazırlanıp, kütüphanelerde yıllarca saklanmış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Bu eserlere hala ulaşabiliyor olmamız onların ne kadar kıymetli olduğunu göstermektedir. Fuat Köprülü (1999), mecmûayı bir hazine olarak görmektedir. Bu hazine edebi içeriklerin yanında faydalı bilgiler, dualar, ilaç tarifleri, resmi kayıtlar, mektuplar içermesi açısından özgün eserler olmakla birlikte sadece edebiyat araştırmacılarına değil dönemin sosyal yapısını çözmek isteyen alanlara da kaynaklık etmektedir. Bu kaynaklardan en önemlisi ise şiir mecmûalarıdır.

Şiir mecmûalarının bir kısmının müstensihisi belli bir kısmının da müstensihisi belli değildir ve düzenlenme tarihleri de yoktur. Bu eserlerin hangi döneme ait olduğunu

değişik vesilelerle atılan tarihlerden, tarih manzumelerinden ve şiirlerini aldıkları şairlerden hareketle tespit mümkündür (Aydemir, 2001: 148). Bununla birlikte dönemin şiir zevki, itibar görmüş şairleri ve şiirleri hakkında bilgi toplanmaktadır. Dîvânı olmayan şairlere, bir divanı olduğu halde şiiri divanda olmayan şairlere, meşhur şairlerin hiç duyulmayan şiirlerine ya da değişikliğe uğratılmış şiirlerine mecmûalarda rastlanmaktadır. Mecmûalarda yer alan tahmisler ve gazellere yazılan nazireler şairlerin kimlerden etkilendiği, kimleri etkilediğini ortaya çıkarır. Ayrıca mecmûalarda kullanılan farklı tür ve nazım şekillerinin, farklı aruz kalıplarının, bend yapılarının tespiti edebiyatımızın gelişmesinde ve aydınlanmasında etkili olmaktadır.

Mecmûaların önemini ve edebiyatımıza katkılarını Fatih Köksal şu şekilde belirtmiştir:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmûalarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen / divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmûalar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, miraciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hal, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmûaların arasında gizlidir.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmûalarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmûalarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkanı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmûalarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu bir şiir mecmûası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmûalar bir kısmı kendisi de şair olan şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmûalarda o şahsın / şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmûalarında çok şiirinin bulunması o

devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gör düğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.

9. Şiir mecmûalarında genel olarak dönemin zevklerinin, edebi tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmûası olmasa da kimi mecmûalarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.

10. Mecmûalar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmûalarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalardır. Şöyle ki hemen her mecmûanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe‘ül gibi gizli ilimler (havās) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt’aları, müstakil matla’ve müfredler, bazı münşeât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan asıl mecmûa konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi kırıntılarından. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmûaların bir de bu gözle ele alınması çok çok önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmûalarının, genelde de bütün mecmûaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Mesela Bākî’nin divanında bulunmayan şiirlerini inceleyecek olsak bir tek mecmûayı taramamız ne ifade eder? Yahut bir mecmûada falan şairin şu kadar filan şairin bu kadar şiirinin bulunmasının bir anlamı var mıdır? Bu olsa olsa bize o derleyicinin şiir zevkini yansıtan bir işaret verir. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmûanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir (Köksal, 2012: 417-419) Özetleyecek olursak “mecmûalar, edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği ustalara ait ipuçlarını verir. Aynı zamanda şairin yolundan gitmiş ve edebî kişiliğini oluştururken kendisinden yararlanmış isimlere ait malzemeler de sunar” (Aydemir, 2007: 135). Şiir defteri özelliği de taşıyan bu eserler bizim edebiyatımızın temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla edebiyatımızın anlaşılması için öncelikle bu temelin araştırılıp gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir.

I. BÖLÜM

1-MECMŪA-İ EŞ‘ AR VE FEVĀİD (06 MİL YZ A 9855)

1.1.Mecmūanın Özellikleri

İncelediğimiz mecmūa, Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 9855 demirbaş numarası ile kaydedilmiştir. Kütüphane veri tabanında “Mecmūa-i Eş‘ ar ve Fevāid” olarak kaydedilmiş olup istinsah tarihi ve müstensihî belli olmayan bir şiir mecmūasıdır.

Mecmūanın Milli Kütüphane künye detaylarından edindiğimiz bilgiye göre 235x140 mm ölçülerindedir. Dörtgen şemseli, çift zencirekli, yıpranmış bordo renkli meşin ciltlidir. Kağıt türü krem rengi çiçek filigranlı olup talik yazı türü kullanılmıştır.

Mecmūa 132 varaktan oluşmaktadır ve bütün sayfalar numaralandırılmıştır. Satır sayısı değişmekle birlikte çoğunlukla 17 satıra yer verilecek şekilde yazılmıştır. Mecmūada boş yaprak ve sayfalar bulunmaktadır ve şiirlerin arasında yer yer nesir parçalarına da rastlamak mümkündür.

Derleme tarihi ve derleyeni belli olmayan bu mecmūanın 1a numaralı sayfasında “*Naķib ‘ale’l-Eşrāf Selīm Molla-zāde es-Seyyid ‘Abdurrahīm Efendi Hāzretleri’niñ vefāt tārīhidir 257-15*” ifadesi yer almaktadır. Bu tarih Miladi takvimde 1841 yılına denk gelmektedir. Ayrıca mecmūanın sonunda sonradan eklenmiş olduğu düşünülen 4 şiir bulunmaktadır ve bu şiirlerin altında sırasıyla 1240, 1246, 1246, 1255 tarihleri atılmıştır. Bu tarihler Miladi takvime çevrildiğinde 1824, 1830 ve 1839 tarihleri karşımıza çıkmaktadır. Elde edilen bu bilgilere dayanarak incelediğimiz mecmūanın 19.yüzyılda derlendiği düşünülmüştür.

1.2. Mecmūanın Tertibi

Mecmū’-i Eş‘ ar ve Fevā’id, 1b numralı sayfada ‘*Mecmū’a-i Nefise*’

başlığından sonra derleyenin;

“*Enīs-i cān idinmek elde bu mecmu’a-i pāki*

Hele bir ğam-güsār nüktedān bulmak kadar vardır.”²

şeklindeki bir beyiti ile başlamaktadır. Ardından Dānişī’nin “*Na‘t-ı Şerīf-i Seyyidü’l Kevneyn*” başlıklı na‘tı gelmektedir. Daha sonrasında ramazaniyeler, kasideler,

² Bu güzel, temiz mecmuayı bir can dostu edinmek zarif, ince söz söyleyen(nükteci) bir dert ortağı bulmak gibidir.

gazaller, rubaiyeler ve müfredler gelmektedir ve bu türlerin arasında kısa kısa düzyazılarda yer almaktadır.

Baştan belirli bir usülle tertip edilmesi amaçlanan bu mecmûa, ilk bakışta müretteb bir dīvān terbini andırsa da müfredlerden sonra gelen şiirlerin bu düzeni bozduğu görülmektedir.

Mecmûanın tertibinde vezin ve kafiye bakılmaksızın nazım türlerine göre bir düzenleme yapılmıştır. Mecmûada türlere göre genel başlıklara yer verilmiş. Mecmûada, sonradan eklenmiş gazeller hariç, gazellerin tamamı “*Gazeliyyât*”; tahmislerin tamamı “*Tahmisât*”; rubailerin tamamı “*Rubaiyyât*”; müfredlerin tamamı ise “*Müfredât*” başlığı altında toplanmıştır. Bunun yanında müstezâdlar tahmislerden hemen sonra gelmektedir ancak ayrı bir başlık altında yazılmamıştır.

Mecmûada yer alan şairlerin bütün şiirleri başlıklar altında yer almaktadır Örneğin “*Terci-i Bend-i Rāmiz Paşa*”, “*Gazel-i Belîğ*” “*Tahmis-i Vehbî*” vb. Örnekte olduğu gibi şiirler genellikle şairlerin adı ile zikredilmiştir. Ancak rubai ve müfredlerde sadece şairin adı kaydedilmiştir. “*Haşmet*”, “*Surûrî*”, “*Lebîb*” vb.

Metinde türlerin genel başlıkları, şiirlerin başlıkları, şairlerin isimleri ve şairlerin kullandıkları mahlaslar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Metnin geri kalanında ise siyah mürekkep kullanılmıştır.

1.3. Mecmûanın Muhtevası

Mecmûada genel olarak 17. ve 18.yüzyıl dīvān şairleri yer almaktadır. Mecmûanın mürettibi sadece bu yüzyıllarla sınırlı kalmayıp 15. yüzyılda yaşamış Ahmed Paşa’nın şiirine yer vermiştir. Bunun yanında dīvān edebiyatında derin izler bırakmış 16.yüzyılın önemli şairlerinden Fuzûlî, Bâkî ve Lâmi’î ‘ye ait şiirler de bulunmaktadır.

İncelemiş olduğumuz mecmûada mürettip şiir seçerken herhangi ayırım yapmamış, hem aşıkâne hem didaktik hem de dinî-tasavvufî üslup kullanmıştır. Ancak mürettip şair ve şiir seçiminde aşıkâne üsluba ve bu üslupla yazan şairlere ağırlık vermiştir. Aşıkâne şiirlerin yoğun olduğu nazım şekilleri sırasıyla şu şekildedir: 306’si müfredlerde, 60’ı gazellerde, 31’i kıt’alarda, 11’i tahmislerde ve müstezâdlarda bulunmaktadır. Aşıkâne üslupla yazan şairlerin dağılımına bakılacak olursa 27’si Sabit ve Belîğ’e, 15’i Nedîm’e , 13 Seyyid Vehbî’ye ve 10’u Bâkî ve Haşmet’e ait şiirlerdir.

1.3. 1. Mecnūada Yer Alan Şairler

Mecnūada yer alan şairler, şairlere ait şiirlerin numaraları ve hangi şairin kaç şiiri olduğu Tablo 1. 1’de belirtilmiştir. Tablo oluşturulurken alfabetik sıra gözetilmiştir. Çalışmada tespit edilen 97 şair arasında en çok şiiri bulunan 34 şiiri ile *Belig’*dir. Onu 32 şiiri ile *Sabit*, 19 şiiri ile *Haşmet Efendi* takip etmektedir. Mecnūada şairi bilinmeyen 215 şiir bulunmaktadır. Bunların bir kısmı “*Lā-edrī*” başlığı altında bulunmaktayken 41 tanesi ise herhangi bir başlık olmadan kayda geçmiştir.

Tablo 1. Şairler ve Şiir Numaraları

	MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	TOPLAM
1	Ahmed Paşa	302	1
2	Âsım	62,338, 355	3
3	Âtîf	34	1
4	Azmi Dede	25	1
5	Azmi-zāde Hāletî	23, 367, 410, 432,	4
6	Bağdatlı Ruhî	13, 81, 313,	3
7	Bakî	55, 60, 68, 74, 76, 87, 223, 255, 307, 511, 513, 514,	12
8	Belig Efendi	5, 6, 7, 8,20, 30, 35, 37, 57, 61, 67, 83, 86, 187, 188, 189, 190, 193, 194, 196, 201, 342, 346, 357, 361, 369, 408, 469, 470, 477, 479, 520, 527, 533,	34
9	Burhân	517,	1
10	Cenābî	317,	1
11	Cevrî	509,	1
12	Dānişî	1	1
13	Derviş Yayabaşı-zāde	97	1
14	Enîs	222	1
15	Enisî	89,	1
16	Es‘ad	425,	1
17	Esrâr Dede	112,	1
18	Fā‘ik	459,	1
19	Fasîh	151,	1
20	Fāzıl	15, 471,	2
21	Fehîm Efendi	14, 16,33,	3
22	Fennî Efendi	4, 117, 121, 122, 123, 167, 243	7
23	Fethî	82	1
24	Fîtnat	72,	1
25	Fuzûlî	154, 312, 522,	3
26	Gâlib Efendi	9,52, 113, 114, 126,	5
27	Hākî	148, 152, 170, 183,	4
28	Hakkî	491	1
29	Halimî Dede	143,	1
30	Hānif Efendi	116	1
31	Hasîb	534,	1
32	Hāşimi	24, 547,	2
33	Haşmet Efendi	10, 12, 63, 69, 147, 149, 155, 161, 165, 171, 172, 177, 184, 185, 299, 344, 388, 438, 461,	19
34	Hâtem	354	1

35	İlhāmî	39	1
36	İzzet Ali Paşa	540	1
37	Kabûlî	96	1
38	Kāmî	245, 423, 442, 549,	4
39	Kāmil	42	1
40	Kānî	100, 285, 428, 444,	4
41	Kemal Paşa-zāde	301	1
42	Lā-Edrî	90, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 150, 153, 156, 158, 162, 168, 169, 173, 174, 175, 178, 179, 180, 186, 191, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 213, 216, 219, 220, 224, 229, 230, 231, 232, 233, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 278, 284, 287, 288, 290, 291, 295, 296, 297, 306, 305, 310, 314, 315, 316, 320, 323, 326, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 350, 351, 353, 356, 358, 359, 360, 362, 364, 366, 368, 374, 375, 376, 377, 379, 381, 383, 385, 386, 387, 389, 390, 392, 394, 395, 396, 398, 400, 402, 404, 405, 407, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 420, 422, 424, 426, 427, 429, 431, 433, 437, 439, 440, 443, 445, 446, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 458, 460, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 472, 474, 475, 476, 478, 480, 481, 482, 485, 487, 488, 489, 490, 492, 494, 496, 498, 499, 500, 505, 508, 512, 516, 519, 521, 523, 530, 532, 536, 537, 538, 554, 557	215
43	Lāmi'î	48	1
44	Lebîb	274, 555, 556	3
45	Lutfî	54	1
46	Mantukî	28, 29	2
47	Meyyāl	127	1
48	Münîf	71, 430, 550	3
49	Nābî	50, 80, 84, 176, 227, 246, 294, 318, 319, 325, 352, 371, 416, 435, 473, 497,	16
50	Naḥîfî	107, 108, 166, 298, 546,	5
51	Nā'îlî	484	1
52	Nāşid	38, 104,	2
53	Nāzım	279	1
54	Nażım	64, 79, 98, 205,	4
55	Necîb	160	1
56	Nedîm	22, 49, 58, 77, 85, 118, 120, 157, 292, 321, 334, 370, 382, 393, 518,	15
57	Nef'î	19, 94, 234, 235, 280, 486, 515,	7
58	Nesîb	286	1
59	Nesibā	137	1

60	Neş'et	65, 103, 211, 414, 441, 457, 529	7
61	Neşâtî	99	1
62	Neylî	51	1
63	‘Ârîf	187	1
64	‘Îlânî	483, 501	1
65	‘İzzet	93, 124, 195, 539,	4
66	‘İzzî	102, 115,	2
67	‘Ulvî	281, 311, 545,	3
68	Pertev Efendi	18, 45, 105, 106, 109, 119,	6
69	Râgıb Paşa	2, 56, 73, 91, 92, 95, 282, 495, 503, 531	10
70	Rahmî	41, 53, 125, 308	4
71	Râmiz Paşa	11	1
72	Râsih (İbrahim Enderûnî)	17	1
73	Râsih	43, 401, 433,	4
74	Râşid	164, 328, 528,	3
75	Ref'et	365, 372	2
76	Ref'î	47	1
77	Ref'î Kâlâyî ³	551, 552, 553, 554.	2
78	Reşid	66	1
79	Rif'at	535	1
80	Rüşdî	31, 257, 526,	3
81	Sabîh	75, 146	2
82	Sâbit	26, 27, 32, 40, 44, 59, 70, 78, 88, 110, 111, 181, 215, 217, 244, 247, 254, 283, 293, 300, 322, 336, 348, 363, 373, 378, 384, 391, 406, 447, 507, 524	32
83	Sâfî Efendi	46,	1
84	Sâmî	182, 236, 412,	3
85	Selmân	304,	1
86	Servet	226	1
87	Sırrî	303, 418,	2
88	Surûrî	163, 543,	2
89	Sünbül-zâde Vehbî	493, 548,	2
90	Tigî Bey	399, 421,	2
91	Vâsîf Efendi	21, 544,	2
92	Vecdî	36, 380, 397,	3
93	Vehbî	3, 101, 131, 159, 192, 210, 214, 218, 221, 225, 228, 403, 462, 502, 504, 506, 510, 542	18
94	Veysî	289, 309,	2
95	Yahyâ	324, 436, 525,	3
96	Yüsrî	541	1
97	Zeynî	277	1
98	Zihnî	340	1

Mecmûada bulunan şairlerin yaşadıkları dönem incelendiğinde ağırlık olarak 17 ve 18. yüzyıl şairleri karşımıza çıkmaktadır. Tablo 2.'de mecmûada yer alan şairlerin hangi dönemde yaşadıkları gösterilmiş olup 18. yüzyılda yaşamış olduğu düşünülen ancak kimliği kesin olarak tespit edilemeyen şairlerde tabloda ayrıca belirtilmiştir.

³ 553 ve 554 numaralı şiirler, Ermenice Lugat olduğu için sadece başlıkları verilmiştir. .

Tablo 2. Şairlerin Yaşadıkları Dönemler

YÜZYIL	ŞAİRLER
15. yüzyıl	Ahmet Paşa
16. yüzyıl	Bağdatlı Ruhî, Bâkî, Derviş Yayabaşı-zâde, Fuzûlî, Kemal Paşa-zâde, , Lâmi'î, Müderris Ulvî, 'Ulvî, Tigi Bey,
17. yüzyıl	Azmi-zâde Haletî, Cevrî, Dânişî, Fasîh, Fehim-i Kadîm, Mantıkî, Meyyâl, Nâzım, Nef'î, Neşâtî, Rüşdî, Sâbit, Vecdî, Veysî
18. yüzyıl	Âsım, Belîğ, Enderunlu Fâzıl, Esrar Dede, Fennî, Fıtnat, Hakkî, Haşmet, Hâtem, Hoca Neş'et, İlhamî, 'İzzet Ali Paşa, Kâmî, Kânî, Münîf, Nâilî, Nâhîfî, Nâşid, Nazîm, , Nedim, Neylî, Muvakkit-zâde Pertev, Ragıp Paşa, Râmiz, Râsih Ref'î Âmidî, Sabîh, Sâmi, Seyyid Vehbî, Sünbül-zâde Vehbî, Şeyh Gâlib,
19. yüzyıl	Enderunlu Vâsıf, Nesibâ, Râsih Ref'î Kâlâyî
Kimliği tespit edilemeyen şairler ⁴	Ârif, Âtîf, Âzmî Dede, Burhân, Cenâbî, Enîs, Enisî, Es'ad, Fâik, Hâkî, Halimî Dede, Hanîf Efendi, Hasîb, Haşimî 'İlânî, 'İzzî, Kabûlî, Kâmil, Lebîb, Lutfî, Necîb, Nesîb, Rahmî, Râşid, Ref'et, Reşid, Rızâ Bey, Rif'at, Sâfi, Sâhib, Selmân, Servet, Sırrî, ' , Yahyâ, Yüsrî, Zeynî. Zihnî.

1.3. 2. Mecmûada Yer Alan Nazım Türleri

1.3. 2. 1. Na't

Bir şeyi medhederek, överek anlatma, vasıflandırma medh ve sena ile tarif ve tavsif, şeklinde tanımlanan na't, edebiyatta Hz. Peygamber(a.s.)'i övmek amacıyla yazılan manzumelerdir (Canım, 2016: 203).

Na'tlar, Hz. Peygamber'in varlığından, mucizelerinden, güzelliklerinden, ahlak ve kemalinden, şefaât ümitlerinden, cömertliğinden ve ona duyulan derin sevgiden en samimi sözcüklerle bahseden bir türdür.

1. 3. 2. 2. Ramazaniyye

Orucu, iftarı, teravihi ve sahuruyla bir ay gece gündüz sevinci, paylaşmayı, birlikte olmayı, Allah'a yaklaşmayı öğreten Ramazan, edebiyatımızda da önemli bir tür olan ramazaniyyeleri ortaya çıkarmıştır. Ramazaniyye, şairlerin, padişahlara, vezirlere, devrin ileri gelenlerine Ramazan'ın gelişini kutlamak, bu mübarek aya erişmenin sevincini paylaşmak için sundukları ve genellikle kaside şeklinde yazılan bir nazım türüdür (Macit ve Kılıç, 1995: 2).

⁴ Kimliği tespit edilemeyen şairler mecmua genelinde 18.y yüzyıl şairleri olması dolayısıyla şairlerin biyografisi de 18. yüzyıl şairleri arasında açıklanmıştır.

İncelediğimiz mecmûada kaside şeklinde yazılmış Ragıp Paşa ve Seyyid Vehbî'ye ait iki tane ramazaniyye bulunmaktadır. Ragıp Paşa Ramazan ayının hızlı ve bayramı müjdeleyerek geldiğini; Seyyid Vehbî ise bu ayın rahmetiyle birlikte geldiğini dile getirmiştir.

Ramazan ayında tutulan oruç, imsak ve iftar vakitleri, teravih namazı, keyfine düşkün kimselerin bile bu ayın gelmesiyle kendileirne çeki düzen vermeleri, camilerin dolup taşması, Kur'ân-ı Kerim'in hatmedilmesi gibi konular şairler tarafından ele alınmıştır.

1. 3. 2. 3. Sahil-nâme

İstanbul'un sahillerini ve bu sahillerdeki yerleşim yerlerini anlatan bir türdür. Türk edebiyatında iki sahil-nâme tespit edilmiştir (Mermer vd., 2014: 319).. Bunlardan biri mecmûada da yer alan 18.yüzyıl divân şairi Fennî'nin mesnevi biçiminde kaleme aldığı sahil-nâmesidir. Bir diğeri ise aynı yüzyılda yaşamış olan İzzet Efendi'ye aittir. Fennî'nin sahil-nâmesi *Divân*'da 63 beyittten oluşmaktadır⁵ ancak mecmûada ise 55 beyit bulunmaktadır. Ayrıca bu mesnevide İstanbul'da bulunan Topane, Fındıklı, Beşiktaş, İstinye, Beykoz, Kavak, Kandilli gibi pek çok belden söz edilmektedir.

1. 3. 2. 4. Hamam-nâme

Türk toplumunda sosyal hayatta em temizlik em de eğlence mekânı olarak önemli bir yere saip olan hamam kültürünün, eğlencelerinin hamamdaki güzellerin anlatıldığı bir edebi türdür. Hamam-nâmeler bir diğer adıyla hamamiyeler kaside, mesnevi, gazel ve musammat nazım şekilleriyle yazılmaktadır (Mermer vd, 2014: 317). İncelediğimiz mecmûada Belîğ Mehmet Emin'in 27 beyitten oluşan bir hamam-nâmesi bulunmaktadır. Bu hamam-nâmede bir güzelin hamama gelişi ve tellağın onu görünce yaşadığı zor anlar anlatılmaktadır.

1. 3. 2. 5. Berber-nâme

Berberlik mesleğinin anlatıldığı bir türdür. Mecmûada farklı şekilde ele alınmış iki berbernâme bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Belîğ Mehmet Emin'in 33 beyitten oluşan, güzel bir berberin, dükkânın, bu mesleğe ait malzemelerin anlatıldığı bir mesnevisidir. İkincisi ise Bosnalı Sabit'indir. Çorlu'da güzelliği ile hayran bırakan bir berber çırağının çapkın erkekler tarafından kandırılıp meyhaneye götürülmesi ve orada

⁵ Bk. Hacı İbrahim Demirkazık *18. Yüzyıl Şairi Mustafa Fennî Divanı*(Doktora tezi) Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. 2009.

berbere yapılan çirkin davranışlar anlatmaktadır. Konusu günlük hayattan alınmış mizahi hikâyeler grubuna giren bu eser, hayatın kötü ve çirkin yanlarını anlatmak için yazılmıştır (Erkal,2000: 215).

1.3. 2. 6. *Sâki-nâme*

İçki ve içkinin çeşitlerinden, içki araç ve gereçlerinden, içki meclislerinden, sâkiden kısacası içkiyle ilgili duygu, düşünce ve kavramı işleyen şiirlerdi (Canım, 2016: 248). Sâki-nâmelerde bulunan bezm(meclis), sâki(içki sunan kimse), mutrib(saz çalan kimse), mey ya da bâde(içki) ve cām ya da kadeh muhteva unsurlarını oluşturmaktadır (Mermer vd., 2014: 400).

Hem divanların içinde hem de müstakil olarak karşımıza çıkan saki-nâmeler kaside, mesnevi, terki-i bend ve terci-i bend gibi mazım şekilleriyle yazılmıştır.

Müstakil bir eser olarak bilinen ilk sâki-nâme örneği 15.yüzyıl şairi Revânî'nin *İşret-nâme*'sidir. Buna ek olarak 16.yüzyıl şairi Fuzûlî'nin *Sâki-nâmesi* ve 17.yüzyıl şairi Atayî'nin *Âlem-nüma* adlı eseri vardır. İncelediğimiz mecmûada biri Şeyh Galib'e biri de Belig Efendi'ye ait iki tane sâki-nâme bulunmaktadır.

1.3.2. 7. *Hayyât-nâme*

Eski türk edebiyatı kaynaklarında 'hayyatnâme' adı altında bir edebi tür kaydı bulunmamaktadır. Terzilik ve terzilik mesleğinin gereklerinin anlatıldığı bir türüdür. "Devrin terzi esnafından bir mahbûb çevresinde geliştirilen manzume dir" (Pala, 1992: 417). Mecmûada Belig Mehmet Efendi'ye ait bir hayyât-nâme örneği bulunmaktadır. 9 bentten oluşan bir müseddestir.

1. 3. 2. 8. *Kefşger-nâme*

Hayyat-nâmede olduğu gibi edebiyat kaynaklarında keşşger-nâme adında bir tür kaydı bulunmamaktadır. Ancak Anadolu Ü. Açıköğretim Fakültesi kaynakları ise bu eserleri türünün ilk örnekleri olarak kabul etmektedir. ⁶ Mecmûada müseddes nazım şekiliyle yazılmış olan ve 9 bentten oluşan keşşger-nâme, Belig'e aittir.

1. 3. 2. 9. *Mersiye*

Padişahların, şehzadelerin, devlet adamlarının ölümünün ardından duyulan üzüntüyü dile getirmek ve onların vasıflarını anlatmak, dünya ve felekten yakınmak

⁶ Bk. Muhsin Macit, Osman Horata *18.yüzyıl Türk Edebiyatı*, Anadolu Ü. Yay. Eskişehir, 2018,.s.19.

için yazılan bir edebi türdür. Ölmüş bir kimse üzerine, onun hakkında yazılmış manzume (İsen, 1993: 13) olarak da tanımlanmıştır. Mecmûada Enderunlu Fâzıl'ın Sultan III. Selim'in katledilmesi üzerine kaleme aldığı mersiyesi yer almaktadır. Bu mersiye 34 beyitten oluşmaktadır. Mersiyye feleğe ve dünyaya beddua ile başlamaktadır.

1.3.2.10. Sahbâ-nâme⁷

Mecmûada sahbâ-nâme başlığı altında Nef'î'ye ait bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir 5 bentten oluşan bir terhib-i benttir.

1.3.2.11. Kemân-keş-nâme

Kemân-keş, okçu, okçukulta maharet sahibi olan kimse, tîr-endaz anlamlarına gelmektedir. Kemânkeş-nâme ise okçuluğun anlatıldığı ve okçuluk terimlerinin toplandığı manzumeler diyebiliriz. Ancak edebiyat kaynaklarında tür olarak böyle bir kayda yer verilmemiştir. İncelediğimiz mecmûada kemân-keş-nâme başlığı altında Rasih İbrahim Enderûnî'nin bir manzumesi bulunmaktadır. Bu manzume, okçuluk deyim ve terimlerinin toplandığı, muammes nazım şekliyle yazılmış, altı bentten oluşan bir eserdir (Bulut, 2001: 96).

1.3.2.12. Dere-nâme

Bosnalı Sabit'in müstakil bir eseri olan Dere-nâme, hayattan alınmış mizahi bir manzumedir. Eserin diğer ismi "Hikâye-i Tonlu Dere" dir. Hileci ve düzenbaz aynı zamanda kadın düşkünün Söz Ebese lakabıyla tanınan bir gencin, yolda gördüğü Ermeni bir kadını elde etmek için kadın kılığına girerek gülünç duruma düşmesi anlatılmaktadır (Erkal, 2000: 221). Bu manzume 156 beyittten oluşmaktadır ve kullanılan kelimeler ve benzetmeler kaba bir dille aktarılmıştır.

1.3.2.13. Mev'îza- Pend-nâme

Ahlak ve geleneklere dayalı olarak insanlara öğüt vermek, hem ahlaki hem de sosyal açıdan insanları kemale ulaştırmayı ve olgun insan tipini yetiştirmeyi amaçlayan eserlerdir. Mecmûada bu özelliklerle yazılmış Nahifî'ye ait "mev'îzi" başlığı altında bir

⁷ Bk. Sâki-nâme.

şiiiri vardır. Bu eser 46 beyitten oluşan bir kasidedir. Dünyanın işinin bela olduğunu, eşyaya, ziynete aldanmamız gerektiğini, makamın, rütbenin bu dünyadaki değersizliğini, Allah'ın huzuruna çıkmak için tövbe edip, af dilememiz gerektiğini anlatmaktadır.

1. 3. 3. Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezinleri⁸

Mecmûada kullanılan nazım şekilleri ve vezinler Tablo 3'de belirtilmiştir. Mecmûada en çok kullanılan nazım şekli *müfred* olup, en çok kullanılan vezin *Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün*'dür. Mecmûanın sonunda bulunan mecmûaya sonradan eklendiği düşünülen 4 gazel ve Ref'i Kalâyî'nin üç ayrı başlıktan oluşan "Lugat-ı Ermeniyî" adlı şiiri bu tabloya eklenmemiştir. Diğer nazım şekilleri olarak belirtilenler arasında muhammes, muaşşer, tardiye, tazmin, tesdis, murabba, tarih, tuyuğ, mesnevi ve müseddes yer almaktadır. Ayrıca 46. gazel ve 492. müfret Arapça yazıldığı için vezni bulunamamış, orijinal şekliyle yazılmıştır.

Tablo 3. Nazım Şekilleri ve Vezinler

	Gazel	Kaside	TCB-TKB	Kıt'a	Müfred	Müstezad	Tahmis	Diğer	Toplam
Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	13	4	2	8	96		2	11	136
Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	19	2	1	5	81		3	4	114
Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilü	14	1	1	13	76		5	4	114
Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün	6		2	9	31	13		1	62
Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	12		2	5	25		1		45
Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	7			2	13				22
Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün				3	3				6
Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün			1		2			2	5
Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün					1			3	3
Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ülün				3					3
Mef' ülü Mefâ' ilün Fe' ülün								2	2
Müfte' ilün Müfte' ilün Fâ' ilün								1	1
Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün								1	1
Mef2ülü Fâ' ilâtün Mef' ülü Fâ' ilâtün								1	1
TOPLAM	70	7	9	46	326	13	11	30	517

⁸ Tablo oluşturulurken mecmuada bulunan 24 rubainin vezinleri verilmemiştir.

1. 3. 4. Memûada Olup Dîvânlarda Bulunmayan ve Tespit Edilemeyen Şiirler

İncelemiş olduğumuz mecmûada geçen bazı şairlerin divanları kitap olarak ya da yüksek lisans-doktora tezi olarak çalışılıp yayımlanmıştır. Mecmûadaki şiirler bu kaynaklardan kontrol edilerek mukayese edilmiş, divanda yer almayan şiirler Tablo 4'te belirtilmiştir.⁹ Bununla birlikte mecmûada geçen mahlasa göre hem divanı olmayıp hem de kime ait olduğu tespit edilemeyen şiirler de bulunmaktadır. Bu bağlamda kimliği tespit edilemeyen şairler Tablo 2'de belirtilmiştir.

Haşmet'e ait rubailerin sadece ilk iki mısraları verilmiştir. Haşimî'nin kimliği tespit edilememiş olup yayınlanan üç fark Haşimî Dîvânı'nda bu müseddes ve tesdisin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca divanlarla karşılaştırıldığında bazı beyitlerin eksik olduğu belirlenmiştir. Bunlar: Belîğ'e ait olan 37, 57 ve 61 numaralı gazellerde ve Sâbih'e 75 numaralı gazeldedir.

Tablo 4. Memûada Olup Dîvânlarda Bulunmayan Şiirler

Şair	Şiir Numarası	Matla Beyiti/ Beyit/ Kıt'a/ Rubai
Haşmet	147 (Rubai)	‘Aşkıñ ile derûnı dâğ dâğ it yâ Rab Bezm-i gâmiña cânı çerâğ it yâ Rab
	155(Rubai)	Yüz virmez o şâh der-gehinden dū-rez Her vech ile biz bu bâbda ma‘zūruz
	171 (Rubai)	Ĥâtırdan būs-ı la‘l-i yârim geçdi Kendinden ġayrı cân-ı zârım geçdi
	172 (Rubai)	Bir nâme yâ Rab o şâha irsâl itdik Ya‘ni ki murâd-ı dili işâl itdik
Seyyid Vehbî	210 (Müfred)	Girdâb-ı baħr-ı ‘aşka düşen keşti-i diliñ Hızr olsa nâ-ĥudâsı ĥalâş ihtimâli yok
Bâkî	255 (Müfred)	Ruĥ-ı şatranc-ı muĥabbetde bizi mât idecek Baydağ-ı ĥâl-i siyâhı didi var öğren gel
	513 (Müfred)	Baş açup girdim bugün meydân-ı ‘aşka ey gönül Elvedâ yârâna düşdüm nâr-ı şevke ey gönül
Haşimî	547 (Müseddes)	Şehâ şehri içre seyri var iken şahñ-ı gülistânıñ Bilürsin ‘âlemi yokdır bugün geşt-i beyâbânıñ
	24 (Tesdis)	Ġafil olma bî-beġâdır dehr-i bî-bünyâddan Bir ribât-ı köhnedir ħalmış şemūd ü ‘Âddan

⁹ Tablo oluşturulurken şiirlerin numaraları ve nazım şekilleri belirtilmiştir.

Kāmī	549 (Gazel)	Küçücük oğlan biñ takyesi oldı tātā Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā
Münif	550	Ḥālīş-i pīr mufā-pīşeniñ Ḥazrete māfir sözi ircası var
Ulvi	281 (Müfred)	Ḥaṭṭıñ geldikçe ruḥsārında artar tazelik terlik Berāt ile virilmiş gibi şāhım saña dilberlik
	311 (Müfred)	Ḥoş yāra şūr cemālīñe bu ḥaṭṭ-ı müşk-bār Amentü billāhi ellezi ḥalaḳa velleyli ve'n-nehār
Belig¹⁰	6	Şundılar destine kahve ile lebāleb fīncān Āh-ı ' āşık gibi bir iki nefes çekdi dü- ḥan
		Āşık-ı zāre Beligā ne belādır hicrān Kodı cānāneye ' azm eyledi ol büt-i beyḥān
		Baş açık āh ü fīḡan itdiğimiz kaldı es _ er Gitdi ol āfet-i devrān bize kaldı berber
Enderünlu Fāzıl¹¹	15(Mersiye)	Felegiñ çāk ola nüh atlas-ı mīnā-fāmı Lime lime tağılup ' āleme rīzān olsun
		Hep ' aķım ola mevālīd-i şūlās-ı ' ālem Ne nebāt ola ne ma' den ü ne ḥayvān olsun
Sabit¹²	27(Mesnevi)	Giydi ne gördi ne idrāk itdi Üsteler ' avreti sekdi gitdi l

1. 3. 5. Mecmu'ada Şiirleri Bulunan Şairlerin Biyografileri¹³

15.Yüzyıl

Ahmed Paşa :

Kayıtlarda doğum tarihi belli değildir. Babası, Sultan II. Murad devrinin tanınmış kazaskerlerinden Veliyyüddin bin İlyas'tır. Veliyyüddin Efendi bizzat şiirle ilgilenmiş ve şairleri korumuştur. Ahmed Paşa Edirne'de tahsil görmüştür ve önce kadılık Fatih Sultan Mehmet'in tahta geçmesiyle kazasker, hoca, vezirlik gibi çeşitli rütbelere kazanmıştır.1497'de Bursa'da vefat etmiştir. Dīvānı vardır (Tarlan, 1992).

¹⁰ Belig'in Berbernâme adlı müseddesindek divanda bulunmayan 31,32 ve 33. beyitler verilmiştir.

¹¹ Enderunlu Fāzıl'ın bu mersiyesinde geçen ancak yayınlanan makalede geçmeyen 4 ve 7. beyitler yer verilmiştir. Bkz. Mesut Bayram Düzenli "Enderunlu Fazıl'ın III. Selim Mersiyesi(İnceleme-Metin) Balıkesir Ü. SBE Dergisi , S.39, 2018s.32-35.

¹² Sabit'in Derenâme adlı eserinde bulunmayan 155. beyite yer verilmiştir. Bkz. Turgut Karacan *Derenâme*, Sivas, 1990, Dilek Basımevi.s.25.

¹³ Mecmûada yer alan şairler incelenirken çok meşhur olan şairlere değinilmemiştir. Örneğin; Bākī, Fuzûlî, Nef'î, Nedîm vs.

16.Yüzyıl

Bağdatlı Ruhî(Ruhî-Ruhî-i Bağdadî)

Asıl adı Osman'dır. Bağdad'da doğup büyümüştür. Eğitimi hakkında fazla bilgi yoktur. Bazı kaynaklar Mevlevî olduğunu, Galata Mevlevihanesinde oturduğunu ve seyahate düşkün olduğunu belirtmiştir.¹⁴ Şam'da vefat etmiştir. *Dīvānı* (Ak, 2001) yayımlanmıştır.

Derviş Yayabaşı-zāde

Esrar Dede'nin tezkiresinde kayıtlıdır. İstanbul doğumludur. Yayabaşı-zade olarak tanınmıştır. Defterdarlık yapmıştır. Sultan III. Murad'ın için tasavvuf kitapları tercüme etmiştir. Ölüm tarihi ile ilgili bir bilgi yoktur.¹⁵

Kemal Paşa-zāde

Asıl adı Şemseddin Ahmed'dir. İlk tahsilini devlet dairesinde görevli olan babasından almıştır. Babası gibi devlet hizmetinde bulunup orduya dâhil olmuştur. Müderris, Anadolu kazaskeri ve Edirne kadılığı görevlerinde yer almıştır. 1526 yılında şeyhülislam olmuştur. Arapça, Farsça ve Türkçe eserler kaleme almıştır. Arapça olarak çok yetkin ve akıcı bir dille kaleme aldığı çeşitli tefsirleri, Kur'ân ilimleri, hadis, fıkıh, kelam, felsefe, mantık, münazara, dil ve edebiyat, ahlak ve tasavvuf konularında pek çok kitap ve makale düzeyinde eseri vardır (Saraç, 1999). *Dīvān'ı* (Demirel, 1996) yayımlanmıştır. *Yusūf u Zeliha*, *Dakāyikü'l-Hakāyık* diğer önemli eserleridir.¹⁶

Lāmi'î

Asıl adı Mahmud'dur. Bursa'da doğmuştur. Babası Osman Çelebi hazine defterdarı; dedesi ise nakkaş ustası Nakkaş Ali'dir. İyi bir medrese eğitimi almıştır. Nakşibendî tarikatına girmiştir. Genç yaşta eser vermeye başlamıştır ve e otuza yakın eseri elimize ulaşmıştır. Arapça ve Farsçayı iyi bilmekle birlikte nazım ve nesir

¹⁴ Bk. İlhan Genç Esrar Dede *Tezkiretü'ş-Şu'arā-yı Mevleviye* (e-kitap), Ankara, 2018.s.142.

¹⁵ İ. Genç, a. g. e

¹⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Saraç, 2002 "Kemalpaşazade", <https://islamansiklopedisi.org.tr/kemalpasazade> . Erişim tarihi 28 Mart 2022.

tecümelerinde üstattır. Āşık Çelebi, tezkiresinde Cāmī'nin birçok eserini tercüme ettiği için Lāmi'î'ye "Cāmī-i Rūm" dendiğini söyler¹⁷. 1532 yılında vefat etmiştir.

Önemli eserleri; *Hüsn ü Dil* (Ayan, 1987), *Şem ü Pervane* (Köse, 1997), *Vamık u Azra* (Ayan, 1998), *Lugat-ı Manzūm* (Öztahtalı, 2001), *Şevahiddü'n Nübüvve* (Öztürk, 2015), *Şerefü'l-İnsan* (Eğri, 2011) ve *Dīvān* (Burmaoğlu, 1983).

Müderris Ulvî

Latifi Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Bursa'da doğmuştur. Yegānoğlu Ulvî Çelebi olarak tanınmıştır. Medrese eğitiminden sonra müderris olarak görev almış, Sultan Selim Han döneminde vefat etmiştir.

Ulvî

Ahdî ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde yer alan İstanbullu Ulvî'dir. Asıl adı Mehmed'dir. Derzioğlu- Derzi-zāde olarak tanınmıştır. Kadılık ve hâkimlik görevlerinde bulunmuştur. Danişmenddir. 1585 yılında vefat etmiştir. En önemli eseri olan *Dīvān*'i yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Çetin, 1993). Dīvānın tenkildi metni yayımlanmıştır (Çelik-Kılıç, 2018).

Tigi Bey

Rızā Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Edirneli'dir. Asıl adı Mehmed'dir. 1611'de vefat etmiştir.

17.Yüzyıl

Azmizāde Hāleti

Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Babası 16. yüzyıl âlim-şairlerinden Pîr Mehmed Azmî Efendi'dir. Başta babası olmak üzere devrin ileri gelen âlimlerinden dersler almıştır. Çeşitli medreselerde görev yaptıktan sonra kadılık ve kazasker görevlerinde bulunmuştur. Dīvānı yayımlanmıştır (Kaya, 2003). *Sāki-nāme* (Kaya, 2000) ve *Mihr ü Mah* mesnevileri ve *Rubaiyyāt* önemli eserlerindendir.

¹⁷ Ayrıntılı bilgi için bk. Günay Kut, 'Lamiî Çelebi' TEİS. 2015. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman> . Erişim tarihi 28 Mart 2022.

Cevrî

Asıl adı İbrahim'dir. İstanbulludur. Mevlevî olan Cevrî, iyi bir eğitim almıştır. 1654 yılında vefat etmiştir. *Dîvân* (Ayan, 1981) yayımlanmıştır. *Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzîn* (Gülmez, 2006), *Melhâme* (Akkuş, 2001) önemli eserlerindendir.

Dānişî

Tezkirelerde 17.yüzyılda yaşamış ve bu mahlası kullanmış 2 şair vardır. Birincisi İstanbul doğumludur. Asıl adı Ali'dir. Şiirlerinde Dānişî mahlasını kullanır. Nevāli-zāde ailesi fertlerindendir. Medrrese eğitimini tamamladıktan sonra Mevlevîliğe intisāb etmiştir. Mevlevî şeyhi Ali Dede veya Dānişî Dede olarak tanınmış. 1683 tarihinde Kudüs'te vefat etmiştir. Mürettep bir divanı yoktur.¹⁸ İkincisinin ise asıl adı Ahmet ve İstanbul'da doğmuştur. Rumeli kadılığı görevinde bulunmuştur. Aynı zamanda falcılıkla geçimini sağlamıştır. 1650'de vefat etmiştir *Dîvân* (Özer, 2004) yayımlanmıştır.

Fasîh

Hem *Esrar Dede*'nin hem de *Salim*'in tezkiresinde 'Derviş Fasîh'olarak kayıtlı olan şairin asıl adı Ahmet'dir. Eserlerinde Türkçe, Arapça ve Farsçayı çok iyi kullanmış, hat ve resimde maharetli oluşu, şiir ve inşada ustalığı ve hazine kâtipliği görevlerinden dolayı iyi bir tahsil döneminden geçtiği gözlenmiştir. Galata Mevlevihanesi'ne mensup olmuştur. 1699 yılında vefat etmiştir. Müretteb *Dîvânı* (Çıpan, 1991). Farsça *Dîvānçe*, *Münāzara-i Gül ü Mül*, *Münşeat* diğer önemli eserleridir. Fasîh'in divanı incelendiğinde mecmûada geçen şiir divanda yer almamaktadır.

Fehîm-i Kadîm

Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Uncu-zāde olarak tanınmıştır. 1648'de Konya'da vefat etmiştir. *Dîvân* (Üzgör, 1991) yayımlanmıştır. *Şehrengîz*, *Bahr-ı Tavîl*, *Letâif-i Kümmelîn* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* gibi eserleri de vardır.

¹⁸ İ. Genç, *a. g. e.*, s.121

Haşimî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 kayıt bulunmuştur. Birincisi Bursalı Muhammed Seyyid Haşimî'dir. 1614 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Bulan,1993) yayımlanmıştır. Ama bu divanda mecmûada yer alan tesdis ve müseddes yoktur. İkinci Haşimî'nin asıl adı Emir Osman'dır. *Dīvānı* vardır (Ünlütürk, 2004). Ancak bu divanda da mecmûada geçen şiirler yoktur. Üçüncüsü Rıza'nın tezkiresinde kaydı geçen Bursalı Mehmet Çelebi'dir. 1613 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Karaca, 1995) yayımlanmıştır. Dördüncü yine aynı tezkirede kayıtlı Üsküdarlı Mehmet Çelebi'dir. 1592 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Beşinci *Âşık Çelebi*'nin tezkiresinde yer alan Haşimî, İstanbul'da doğmuştur. Babası şeyhtir.

Mantıkî

1595 yılında Şam'da doğmuştur. Asıl adı Ahmet'tir. Devrin ileri gelenlerinden iyi bir eğitim almıştır ve genç yaşta dersler vermeye başlamıştır. Selimiye Medresesi müderrisliği yapmıştır. Nef'î ile hiciv konusunda yarışmıştır. 1636'da katledilmiştir. Tek eseri *Dīvānçe*'dir. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Kaya, 1991).

Meyyâl

Esrar Dede'nin tezkiresinde 'Derviş Meyyâl' olarak kayıtlı olan Meyyâl, mutasavvıf bir şairdir. 'Şehlâ Dede' olarak bilinir. Türkçe şiirlerinde Meyyâl, Farsça şiirlerinde Şehlâ mahlasını kullanmıştır. Dönemin şairlerinden olan Cevrî, Mantıkî ve Vecdî ile gezmiş, arkadaşlık etmiştir. Vecdî'nin gazellerine müstezad kaleme almıştır. 1669'da vefat etmiş, Galata Mevlevihanesine defnedilmiştir.

Nâzım

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. *Salim Tezkiresi*'nde 'Kara Nâzım Mehmet' ve 'Kırlı Nâzım' olarak şöhret kazandığı belirtilmiştir¹⁹ Öğretmenlik yapmıştır. Talik yazıda kendini geliştirmiştir. Kırım hanı Selim Giray Han'a yakın olmuştur ve onun çocuklarının hocası olarak hayatına devam etmiştir. Çatalca'da 1704 yılında vefat etmiştir. Mürettep bir *Dīvân*'ı vardır ve yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Sak, 1994).

¹⁹ Bk. Adnan İnce), *Tekiretü 'ş-Şuāra*(e-kitap), Ankara, 2018,

Neşâtî

Asıl adı Ahmed'dir. Edirneli olan Neşâtî'nin hayatı hakkında pek fazla bilgi yoktur. Önce 'Semendî'mahlasını kullanmış. Sonra 'Neşâtî' mahlasını almıştır. Gelibolu Mevlevihanesine mensub olmuştur. Vecdî, Nâilî, Sabrî gibi dostlarına nazireler yazmıştır. 1674 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı yayımlanmıştır (Kaplan, 1996). *Edirne Şehrengizi*, *Hilye-i Enbiyâ*, *Tuhfetü'l-Uşşâk* diğer önemli eserleridir.

Rüşdî

1638'de Mostar'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Kadılık ve sahaflık yapmıştır. 1699'da vefat etmiştir. *Divân*'ı yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Ekici, 2006).

Sâbit

Bosna Öziçe'de doğmuştur. Asıl adı Alaaddin'dir. İlk görevi imamlık olan Sabit, bir süre müderris olarak görev yaptıktan sonra kadı olarak atanmıştır. 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Müretteb *Divân*'ı yayımlamıştır (Karacan, 1991). Diğer önemli eserleri *Zafernâme* (Karacan, 1991), *Derenâme* (Karacan, 1990), *Berbernâme* (Karacan, 1990), *Edhem ü Hümay* (Karacan, 1990).

Vecdî

Asıl adı Abdalbâkî'dir. Boğuk-zâde lakabıyla tanınmıştır. İstanbul'da doğmuştur. Tahsilini bitirdikten sonra Divân-ı Hümayûn kalemine getirilmiştir. Dönemin reisülküttâbı olan Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin dikkatini çekerek beylikçilik makamına atanmıştır. 1661'de vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Divân*'ıdır ve bu eser üzerinde yüksek lisans çalışması yapılmıştır (Sarı, 1993).

Veysî

1561 yılında Aydın(Manisa) Alaşehir'de doğmuştur. Asıl adı Üveys'tir. Eğitimini İstanbul'da Salih Molla Efendi'nin yanında tamamlamıştır. Aynı zamanda Anadolu kazaskeri Molla Ahmed Efendi'nin sohbet ve derslerine katılmıştır.²⁰ *Divân*'ı

²⁰Bk. Fadıl Hoca, *Veysî Divânı Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002, s.15-16.

yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Hoca, 2002). Diğer önemli eserleri *Siyer-i Veysi*, *Hâb-nâme*, *Fütuh-ı Mısır*, *Münşe‘ât*.

18. Yüzyıl

Ārif

Tezkirelerde ‘Ārif’ mahlasıyla pek çok şair kayda geçmiştir. Ancak mecmûanın 18.yüzyıl şairlerine ağırlık vermesinden dolayı 17, 18 ve 19.yüzyılda yaşamış şairleri ele aldığımızda Pertev ile müşterek bir gazeli olan Ārif mahlaslı bir şair bulunmamıştır. 18.yüzyılda yaşamış Ārif mahlaslı şairlerden birincisi *Fatîn Tezkiresi*’nde kayıtlı Şeyh Ahmed Ārif Efendi, Mevlevî tarikatına mensuptur ve 1725 yılında vefat etmiştir. İkinci yine *Fatîn Tezkiresi*’nde kayıtlı Ārif’in asıl adı Mehmed’dir. Memurluk yapmıştır.1733 yılında vefat etmiştir. Üçüncü *Arif Hikmet*’in tezkiresinde kayıtlı Kurşuncubaşı-zâde Ārif’dir. Devrinde padişahın rikâbdârlığını yapmıştır ve 1824 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü ise Kastamonu doğumlu Ārif Mehmed Efendi’dir. Hem devlet kademesinde hem de padişahın yanında çeşitli görevleri olmuştur. Tezkirecilikle görevinde bulunmuştur ve Pertev ile olan bir anlaşmazlık yüzünden bu görevinden alınmıştır.²¹

‘Āsım

Küçük çelebi-zâde olarak tanınan şairin asıl adı İsmail’dir. İyi bir eğitim görmüştür. Farklı medreselere müderris olmuştur. Sadrazam İbrahim Paşa’nın kurduğu ilim heyetinde ve Aynî’nin ‘*İkdü’l-Cüman fî-Tarih-i Ehli’z-Zaman*’adlı 24 ciltlik Arapça tarihini çeviren tercüme heyetinde yer aldı. Aynı zamanda vakanüvislik yapmıştır. *Dīvānı* (Öztekin,2010) yayımlanmıştır. Āsım Târihi (Çelebizâde, 1740), Münşeâtı (Çelebizâde, 1869) ve Acâ’ibü’l-Letâ’if’i (Çelebizâde, 1913) önemli eserlerindendir.

Ātîf

Bu mahlasla *Fatîn*’in tezkiresinde 3 kayıt vardır. Ancak sadece ikisi 18.yüzyıl şairlerindendir. Bunlardan birincisi defterdar Mustafa Ātîf Efendi’dir *Dīvānı* vardır (Dadaş, 1991).1738 yılında vefat etmiştir.İkincisi ise Ahmed Ātîf Bey’dir. Pek çok devlet kademesinde görev almıştır. 1763 yılında vefat etmiştir.

²¹ Bk. Ömer Çiftçi *Fatîn Tezkiresi (Hâtimetü’l-Eşâr)*(e-kitap),Ankara. 2017,

Azmî Dede

Tezkirelerde bu mahlasta bir kayıt yoktur. Sadece *Fatîr*'in tezkiresinde 'Azmî Efendi' olarak kayıda geçilmiştir Gelibolu Mevlevihanesi şeyhi İzzet Efendi'nin oğludur. 1825' te babasının vefatıyla aynı mevlevihaneye şeyh olmuştur.

Belîğ

Doğum tarihi bilinmeyen şairin asıl adı Mehmet Emin'dir. Medrese eğitimi tamamladıktan sonra İstanbul'un çeşitli bölgelerinde kadılık yapmıştır. Mecmu'ada ve dîvân içinde bulunan *Sahilnâme*, *Berbernâme*, *Kefşger-nâme*, *Hamam-nâme* gibi şiirlerinde dönemin sosyal hayatından izleri mahalli bir üslupla aktarmıştır. *Dîvânı* yayımlanmıştır (Demirel, 2005).

Burhân

Tezkirelerde bu mahlasla 2 kayıt vardır. Birincisi *Arif Hikmet*'in tezkiresindedir. Hoca Burhan olarak tanınmıştır. 1815'de vefat etmiştir. İkincisi ise *Şefkat Tezkiresi*'nde yer alan ve müderrislik yapmış olan Mehmet Burhân'dır. Ölüm tarihi bilinmemektedir.

Cenâbî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Cenâbî Efendi, asıl adı Mustafa'dır. Müderrisdir. *Hasan Çelebi*'nin tezkiresinde kayıtlıdır. İkincisi Ahdî ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde kayıtlı olan Cenâbî Paşa'dır. Döneminde önce çarşıgırbaşı sonra da Anadolu beylerbeyi görevinde bulunmuştur. Üçüncüsü ise Sehi Bey ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde kayıtlı olan Cenâbî, Molla 'Îzâr'ın kardeşidir. Malkoçoğlu Bâli Begün'e katıldığı seferlerde ona yoldaş olmuş ve katıldığı bir savaşta şehid olmuştur.

Enderunlu Fâzıl

Asıl adı Hüseyin'dir. I.Abdülhamit zamanında devlete isyan eden dedesi vebabasının idam edilmesiyle kardeşi Hasan Kâmil ile birlikte İstanbul'a getirilmiştir. Enderun'a alınarak iyi bir eğitim görmüştür. Defterdarlık, hâceganlık ve müfettişlik görevlerinde bulunmuştur. 1810'da vefat etmiştir. *Dîvânı* (Yanartaş, 1997) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. *Defter-i Aşk*, *Hübannâme*, *Zenan-nâme* mesnevileri; *Çengînâme* ve *Surnâme-i Şehriyâr* adlı eserleri de vardır.

Enīs

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair bulunmaktadır. Ancak mecmûada şiiirleri geçen şair tespit edilememiştir. Bunlardan birincisi *Şefkat Tezkiresi*’nde kayıtlı olan Bandırmalı-zâde Enīs’dir. Tarık-i Celvetiyye şeyhlerindendir. İkincisi *Fatin Tezkiresi* ve *Esrar Dede Tezkiresi*’nde kayıtlı Receb Enīs Dede (Efendi)’dir. Mevlevidir. Edirnelidir. *Fatin Tezkiresi*’nde ölümü 1734 olarak kaydedilmiştir. Üçüncüsü yine *Fatin Tezkiresi*’nde kayıtlı Mustafa Enīs’dir. Edirne’de doğmuştur. Mevlevidir. Dördüncü *Fatin Tezkiresi*’nde kayıtlı Reisülküttâb Numan Enīs Efendi. Mevlevidir. Tezkirecidir ve dīvân kâtipliği yapmıştır. 1766’da vefat etmiştir. Beşincisi Safayî’nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed’dir. Gülümser-zâde olarak tanınmıştır. İstanbul’da doğmuştur. Kâtiplik yapmıştır. 1694 yılında vefat etmiştir.

Enisî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan bir şair bulunmamıştır.

Es‘ad

Tezkirelerde Es‘ad mahlaslı 11 şair kayıtlıdır. Ancak mecmûada 18.yüzyıl şairleri ağırlıkta olduğu için sadece bu yüzyılda yaşamış şairler dikkate alınmıştır. Birinci Es‘ad, *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan ve Köprülüzâde Şehid Mustafa Paşa’nın oğlu olan Es‘ad Paşa’dır. 1726’da vefat etmiştir. İkincisi *Sâlim ve Safâiyî* tezkirelerinde kayıtlı olan Yanya doğumlu Es‘ad Hoca’dır. 1732 yılında vefat etmiştir. Üçüncü *Safâiyî* ve *Fatin* tezkirelerinde kayıtlı Mehmed Es‘ad’dır. Müderristir. Şeyhülislamlık yapmıştır. 1753 yılında vefat etmiştir. *Dīvânı* (Doğan, 1997) vardır. Mecmûada geçen şiiirler bu dīvân içerisinde bulunamamıştır. Dördüncü *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı Hamza-zâde Mehmed Es‘ad’dır. İzmir’de mevlevihânede görev almıştır. 1766 yılında vefat etmiştir. Beşincisi ise *Fatin* tezkiresinde kayıtlı Meşalecizâde Es‘ad Bey’dir. İyi bir medrese eğitimi almıştır. 1793 yılında vefat etmiştir.

Esrâr Dede

İstanbul doğumlu olan Esrâr Dede’nin asıl adı Mehmed’dir. Arapça, Farsça, Latince, İtalyanca gibi dilleri öğrenmiştir. Önce kâtiplik ardından hâcegânlık görevinde bulunmuştur. 1796 yılında vefat etmiştir. *Dīvânı* (Horata, 2019) yayımlanmıştır.

Tezkire-i Şu'arā-yı Mevleviyye, Fütüvvet-nāme-i Esrār, Mübārek-nāme-i Esrār diğer önemli eserleridir.

Fāik

Tezkirelerde kayıtlı Fāik mahlasını kullanmış olan 6 kayıt bulunmaktadır. Ancak mecmūanın 18. yüzyıl ağırlıklı şiirler içermesinden dolayı sadece 18. yüzyıl şairlerini inceleyeceğiz. İlk olarak *Fatin Tezkiresi*'nde geçen Ömer Fāik'dir. Mühürdardır. 1732 yılında vefat etmiştir. İkincisi Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Süleyman Fāik'dir. Sakız'da doğmuştur. 1784 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Mehmet Fāik'dir. Bolu'da doğmuştur. 1844 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü aynı tezkirede yer alan Süleyman Fāik Bey'dir. Bağdatlıdır. Dīvān kâtipliği yapmıştır. 1815'te vefat etmiştir.

Fennī

Dīvān kâtipliği yapmış olan şairin asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi belli değildir. İyi bir eğitim almıştır. Sahilnāme türünün ilk örneğini vermiştir. 1715 yılında vefat etmiştir. *Sahil-nāme* (Tansel, 1976) ve *Dīvānı* (Demirkazık, 2009) yayımlanmıştır

Fethī

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair bulunmaktadır. Bunlardan birincisi *Salim* ve *Safāyī*'nin tezkiresinde kayıtlı olan Fethullah'dır. Halep'te doğmuştur ve dīvān kâtipliği yapmıştır. *Safāyī*, 1689 yılında vefat ettiğini kaydetmiştir. İkincisi ise yine *Salim* ve *Safāyī*'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Abdülkerim'dir ve İstanbul'da doğmuştur. Müderrisdir. Bolbol-zāde (Bülbül-zāde) olarak tanınmıştır. 1695'de vefat etmiştir. Üçüncü ise *Fatin*'in tezkiresinde geçer. 1804 yılından Rusçuk'ta doğan Ali Fethī'dir. Osmanbey-zāde olarak tanınan Ali Fethī Efendi, devlet dairesinde memurluk ve medresede müderris görevlerinde bulunmuştur. Ölüm tarihi bilinmemektedir.

Fıtnat

Asıl adı Zübeyde'dir. I. Mahmūd devrinde şeyhülislam olan Es'ad Efendi'nin kızıdır. Devrin en iyi hocalarından dersler almıştır. *Dīvānı* (Çeçen, 2008) yayımlanmıştır.

Hākī

Tezkirelerde bu mahlalı 4 şair vardır. Ancak bu üç şair arasında mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Hākī, Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı hâcegân zümresindendir. 1758 yılında vefat etmiştir. İkincisi Fatin ve Safâyî'nin tezkiresinde kayıtlı olan Mehmed Hākī'dir. Şam'da doğmuştur. Yahudi asıllıdır. Fatin, ölümünü 1758 olarak kaydetmiştir. Üçüncüsü Ramiz Tezkiresi'nde kayıtlı Urfalı Hākī'dir. Tarih düşürmekle tanınmıştır. 1758'de vefat etmiştir. Sonuncusu ise Rıza Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Asıl adı Yahya'dır ve İstanbul Yahudilerindendir ve tabîbdir.

Hakkī

Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Hakkī'nin asıl adı İsmail'dir. Edirne Aydos kasabasında doğmuştur. Önce 1786'da İstanbul'da ardından Bursa ve Selanik'te mevlevihanede şeyhlik yapmıştır. *Ruhu'l-Beyân*, *Nuḥbetü'l-Fiker*, *Meşnevi-i Şerif*, *Muhammediye Şerhi* önemli eserleridir. Mecmûada yer alan müfretin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

Halimî Dede

Bu mahlasta bir şair tezkirelerde kayıtlı değildir. Ancak 'Halimî' mahlasını kullanan pek çok şairler vardır ve mecmûada yer alan beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birincisi *Rıza*'nın tezkiresinde kayıtlı olan Ahî-zâde Abdülhâlim Efendi'dir. Müderris ve kadılık yapmıştır. 1604 yılında vefat etmiştir. İkincisi aynı tezkirede kayıtlı olan Bursevî Bostan Çelebi'dir. 1605 yılında vefat etmiştir. Müderristir. Üçüncüsü yine aynı tezkirede kayıtlı kadı Konevî Abdülhâlim'dir. Dördüncüsü Latifi ve Beyânî'nin tezkirelerinde kayıtlıdır. Kastamonu doğumludur. Yavuz Sultan Selim'in hocasıdır.

Hanîf Efendi

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair vardır. Ancak mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birincisi Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Baltıcılar zümresinde yazıcı olan Hanîf'dir. Âşıkane şiirleri vardır. Hacca girmiştir ve Hoca Neş'et'in Tufan'ını Türkçe şerh etmiştir. İkincisi Fatin Tezkiresi'nde kayıtlı olan İbrahim Hanîf Bey'dir. Mevlevidir. 1775 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü hem

Şefkât'in hem de Fatin'in tezkirelerinde geçen İbrahim Hanîf Efendi'dir. Hacegândır.1796'da vefat etmiştir.

Hasîb

Tezkirelerde bu mahlasta kayıtlı pek çok şair vardır. Birincisi Şefkat ve Arif Hikmet'in tezkirelerinde kayıtlı olan Çorumî-zâde Hasîb'dir. Kanlıcaklı Şeyh Ata dervişlerindendir ve 1785 yılında vefat etmiştir. İkincisi Esrar Dede Tezkiresi'nde yer alan Derviş Hasîb'dir. Asıl adı Seyyid Mehmet'tir.1714'te vefat etmiştir. Üçüncüsü Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Ahmet Hasîb Efendi'dir. Bursa doğumludur. Kadıdır.1753 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü yine aynı tezkirede kayıtlı Abdülhalim Hasîb Bey'dir. Müderristir. 1759'da vefat etmiştir. Beşincisi Safayî'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed'dir. Kastamonu'da doğmuştur. 1718 yılında Mora defterdarı olduğu sırada vefat etmiştir. Bu şairler incelendiği zaman mecmûada bulunan müfretin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Haşmet

Asıl adı Mehmed olan Haşmet'in doğum tarihi bilinmemektedir. İlk eğitimini müderris ve molla olan babasından ardından medrese eğitimi almış olup Arapça ve Farsçada kendini geliştirmiştir. Çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. En önemli eseri *Dîvânı* 'dır (Arslan-Aksoy, 2018).

Hâtem

Akovalızâde Ahmet olarak tanınmıştır. Kalem memuru olan babasının teşvikiyle iyi bir eğitim almıştır ve aynı zamanda hüsnühât, nesih ve sülûs dersleri alıp yazı çalışmaları yapmıştır. Nakşibendî tarikatına mensup olmuştur. *Dîvânı* (Varışoğlu, 1997) yayımlanmıştır. *Şerh-i Tuhfe-i Şâhidî, Manzûme fî'l-Ahlâk* diğer önemli eserlerindendir.

Hoca Neş'et

Dîvân-ı Hümayûnda hoca olan Ahmet Refî'a efendinin oğlu olan Hoca Neş'etasıl adı Süleyman'dır. Edirne'de doğmuştur. Mevlevilikle yakından ilgilenmiş ve Mesnevi'nin inceliklerini öğrenmeye çalışmıştır. Bunun için çok iyi bir Farsça öğrenmiş 'Mesnevihân' unvanını almıştır. 1807 yılında vefat etmiştir. *Dîvânı* (Genç, 1998)1 yayımlanmıştır.

‘İlānî

Tezkirelerde bu mahlasta bir şair yoktur.

İlhāmî

Şehzade III. Selim’dir. 1761’de doğmuştur. Babası III. Mustafa, annesi Mihrişah Sultan’dır. Küçük yaşta devletin resmi işlerinde ve merasimlerinde bulunan sultan amcası I. Abdülhamit’in tahta çıkmasıyla kafes hayatı yaşamıştır. Buna rağmen müzikle ve edebiyatla ilgilenmiştir. 1789’da Fransız Devrimi’nin etkili olmaya başladığı dönemde tahta çıkmıştır. Şiirleri folklorik bir üslubu sezdirenen, içe kapalı bir ruh halini yansıtır, hikmete, düşünceye dayalı az sayıda şiiri olmakla birlikte daha çok yaşanan hayata, vatan ve millet sevgisine yönelen şiirleri vardır. Dîvânında şarkı türü ağırlıklı yer tutar (Yılmaz, 2001). *Dîvânı* (Elgin, 1956) yayımlanmıştır.

‘İzzet Ali Paşa

Edirne’de doğmuştur. III. Ahmet döneminde defterdar olan Damat Mehmet Paşa’nın oğludur. Defterdar, sadaret kaymakamı ve vezir görevlerinde yer almıştır. *Dîvânı* (Aypay, 1998) yayımlanmıştır. *Tārîh-i Aynî’den Mütercem Bir Parça, Nîgâr-nâme, Tezkire-i İzzet Bey* diğer önemli eserleridir.

‘İzzî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair kayıtlıdır. Birinci Fatin ve Arif Hikmet’in tezkirelerinde kayıtlı olan Kastamonu doğumlu Abdülazîz-zâde ‘İzzî’dir. Asıl adı Nu‘man’dır. 1810’da vefat etmiştir. İkinci Eşref-zâde İzzeddin Ahmed’dir. Bursa’da doğmuştur. İlk eğitimini Eşrefiyye tarikatının şeyhlerinden olan babası Eşref-i Sâni Mustafa Efendi’den almıştır. Babasının ölümünden sonra Bursa İncirli Tekkesi’ne şeyh olmuştur. 1740 yılında vefat etmiştir. *Dîvânı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Kara, 2007). Üçüncü *Ramiz* ve *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan Süleyman ‘İzzî’dir. Özel hocalardan dersler alarak eğitimini tamamlamıştır. Dîvân kâtipliği, sadrazam mektupçusu, vakanüvis gibi görevlerde bulunmuştur. 1754’te vefat etmiştir. Tezkirelerde divanı olduğu belirtilmiştir. Ancak bu esere ulaşamamıştır. Dördüncü Sicil-i Osmanî’de kayıtlı Reis-zâde Mehmet Emin ‘İzzî’dir. İstanbul’da doğmuştur. Enderun’a girmiş ve burada Arapça, Farsça dersler almıştır. Müderristir. 1766’da vefat

etmiştir.²² Beşinci ise *Salim Tezkiresi*'nde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed'dir. Şirvan doğumludur. Eğitim için İstanbul'a gitmiştir. Orada dīvān kâtipliği yapmıştır. Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. 1694 yılında vefat etmiştir.

Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan Nedim'in ve Resimâ'nın gazeline yapılan tahmisin sahibi olan 'İzzî tezpit edilememiştir.

Kabûlî

Tezkirelerde bu mahlasla kayıtlı briden fazla şair vardır. Ancak mecmûanın şiir ağırlığının 18.yüzyıl olduğu için sadece bu dönemde yaşamış şairleri değerlendireceğiz. Birinci Edirneli Mustafa Kabûlî'dir. On sekizinci yüzyılın sonları ile on dokuzuncu yüzyılın başlarında yaşamış olan şair Rifaiyye tarikatının şeyhlerindendir. İyi bir eğitim almıştır. Mahkemede başkâtip olarak çalışmıştır. 1829'da vefat etmiştir. *Dīvânı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Bolat,2005). İkincisi Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan devlet tahvil kalemi kâtiplerinden Emin Kabûlî Efendi'nin oğlu Muhammed Kabûlî'dir. Dīvān kâtibidir. 1822'de vefat etmiştir. Üçüncüsü *Hatîbî'nin Tezkîre-i Şu'arâ-yı Bağdād* adlı eserinde kayıtlı Gürcü asıllı Ahmed Efendi'dir. Ve Kabûlî mahlasını kullanmıştır. Ömer Paşa'nın vezirlik döneminde mektupçuluk yapmıştır. 1780 yılında vefat etmiştir.²³

Kāmî

Asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğmuştur. Edirne Mevlevihānesi şeyhi Neşâtî Dede'den edebiyat ve Farsça dersleri almıştır. Gülşenî tarikatına mensup olup tasavvuf ve terbiye dersleri almıştır. Sahn-ı Seman, Rüstem Paşa, Kasım Paşa gibi medreselerde müderrislik yapmıştır. Bağdat, Mısır gibi bölgelerde kadılık yapmıştır. 1724'te vefat etmiştir. *Dīvânı* yayımlanmıştır (Yazıcı, 2017). *Firûz-nāme*, *Behcetü'l-Feyhâ*, *Āsaf-nāme*: diğer önemli eserleridir.

Kāmil

Tezkirelerde bu mahlaslı 6 şair vardır. Bunlar:

Fatin Tezkiresi'nde Kāmil mahlaslı 4 şair vardır. Bunlardan birincisi Kāmil Bey'dir. Enderunlu Fazıl'ın kardeşidir. 1787 yılında vefat etmiştir. İkincisi Yusuf Kāmil Paşa'dır. Gümrükçü Osman Paşa'nın kardeşidir. Kâtiptir. Üçüncüsü Ahmet Kāmil

²² Bk. Akbayar,1996.

²³ Ayrıntılı bilgi için bk. M. Akkuş,2008.

Efendi'dir. İlk eğitimini babasından almıştır. Arapça ve Farsça dersleri almıştır ve müderristir. Dördüncü ise Cerrah Kâmil Efendi'dir. 1820 yılında Dersaadet'te doğmuştur. Orduda cerrah olarak çalışmıştır. Salim'in tezkiresinde bu mahlasla kayıtlı bir şair vardır. Asıl adı Mehmed'dir. İshak-zâde Mehmet Kâmil Çelebi olarak tanınmıştır. Kadılık yapmıştır. 1736'da vefat etmiştir. Ramiz'in tezkiresinde de bir kayıt vardır. Asıl adı Ahmed olan Kâmil Paşa'dır. Müderristir. 1764 yılında vefat etmiştir.

Kânî

Asıl adı Ebu Bekir'dir. 1712'de Tokat'ta doğmuştur. Genç yaşta Tokat Mevlevihanesine üye olmuştur. Ancak İstanbul'a gidince Mevlevilikten uzaklaşmıştır. Divân-ı Hümâyûn kaleminde eğitime başlamış ve 'hâcegân' unvanını almıştır. Bir dönem kâtiplik yapmıştır. 1791'de vefat etmiştir. *Dîvânı* (Yazar, 2010) vardır. *Letaif-nâme* (Batislam,1997), *Münşeât Be-nâm-ı Havariyyûn-ı Bürûc-ı Fünûn* mensur eserleridir.

Lebîb

Tezkirelerde 'Lebîb' mahlasını kullanan 10 şair vardır. Bunlardan üç tanesi *Fatîr*'in tezkiresinde kayıtlıdır. Birinci Lebîb Efendi'dir. Diyarbakır'da doğmuştur. Hâmi Efendi'den dersler almıştır. 1844 yılında vefat etmiştir. İkinci Vâsıf-zâde Abdulah Lebîb Efendi'dir. Reisülküttab Vâsıf Efendi'nin oğludur. Mevlevidir. 1837 yılında vefat etmiştir. Üçüncü ise Muhammed Lebîb'dir. 1789'da İstanbul'da doğmuştur. Babası muhasebe kâtibi Mustafa Efendi'dir. Çeşitli devlet kademelerinde çalışmış, müdürlük görevleri olmuştur. *Esrar Dede'nin* tezkiresinde 'Lebîb' mahlasını kullanmış bir şair vardır. Asıl adı Seyyid Ahmed olan Derviş Lebîb'dir. Mevlevidir. Nesib Dede Yenikapı tekkesine şeyh olmuştur. 1714 yılında vefat etmiştir. *Salim*'in tezkiresinde bu mahlaslı 4 şair vardır. Bunlardan birincisi Lebîb Ahmet'tir. Edirne'de doğmuştur. Müderristir.

İkincisi divân kâtibi İstanbullu Mehmet Efendi'dir. 1702 yılında vefat etmiştir.

Üçüncüsü Şeyh Mahmud olarak tanınmış olan Lebîb'dir. 1736 yılında vefat etmiştir.

Dördüncü Lebîb, Diyarbakır'da doğmuştur ve Mülâzım zümresindendir. Hakkında başka bilgi yoktur. Râmiz'in tezkiresinde kayıtlı olan Lebîb'in asıl adı Hüseyin'dir. Diyarbakır'da doğmuştur. Lebîb-i Amidi olarak tanınmaktadır. 1769'da vefat etmiştir. *Dîvânı* (Kurtoğlu, 2004) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Ayrıca bu divanda mecmûada geçen gazeller ve beyitler yer almamaktadır. Son olarak Şefkat'in

tezkiyesinde kayıtlı olan Lebīb'in asıl adı Abdulgāfūr'dur. 1771'de vefat etmiştir. Bazı kaynaklar Lebīb Hüseyin ile aynı kişi olduğunu belirtmiştir.²⁴

Lutfi

Tezkirelerde bu mahlası kullanan on üçe yakın şair kayıtlıdır. Mecmūanın geneli düşünüldüğünde sadece 18.yüzyıl şairleri incelenmiştir. Birinci Şefkat'in tezkiyesinde kayıtlı olan Lutfi'dir. Asıl adı Süleyman'dır. Dīvān-ı hümāyūn hocalarındandır. 1707 yılında vefat etmiştir. İkinci Salim'in tezkiyesinde yer alan Hoca-zāde Lutfullah Efendi'dir. Kırım'da doğmuştur. Üçüncü Belig'nin tezkiyesinde kayıtlı Musulī-zāde olarak bilinen Mustafa Ağa'dır. 1718'de vefat etmiştir. Bu şairler incelendiğinde mecmūada geçen 'Lutfi'nin kim olduğu tespit edilememiştir. dīvān

Münif

Antakya'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa'dır. Antakī Münif Mustafa Efendi olarak tanınmıştır. Kadılık, hacedgānlık, kâtiplik, maliye tezkireciliği gibi görevlerde yer almıştır. 1744 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Divān*'ı üzerine iki yüksek lisans çalışması yapılmıştır (Kılıç,1995; Küçük,1999).

Naili

Naili'nin biyografisi hakkında tezkirelerde fazla bilgi yoktur. *Rıza Tezkiresin*'de kayıtlı olan Naili'nin asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Rıza'ya göre irfan sahibi, yeni sözler söyleyen, ihtirā sahibi bir kişidir. *Divān* yayımlanmıştır (İpekten,1990).

Nahifi

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Süleyman'dır. Erken yaşta öğrenime başlamıştır. Hāfız Osman'dan sülüs ve nesih dersleri almıştır. Hem hattatlık yapmış hem de memuriyette görev almıştır. Oldukça hacimli bir divanı vardır ve *Divān*'ı yayımlanmıştır (Aypay,1992).

Nāşid

1749'da Mora'da doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. Topal Osman Paşazâde şair Ahmet Râtib Paşa'nın oğludur. Nāşid Enderun'da edebiyat ve yazı ile meşgul olmuştur. Hattat olarak yetiştirilmiştir. Önce sarayda mebeynci olarak görev almıştır. Sonra saraydaki kıskançlık ve fesat nedeniyle saraydan gönderilmiştir. 1791'de vefat etmiştir. En önemli eseri *Divān*'dir (Alıcı,1998). *Mecmu'a-i Eş'ār* diğer eseridir.

Nazım

İstanbul Gedikpaşa'da doğmuştur. Asıl adı Yahya'dır. Nazım Yahya Çelebi olarak tanınmıştır. Mevlevidir ve Edirne Mevlevihānesi Şeyhi Neşātî'ye bağlanmıştır. Önce 'Halim' mahlasını kullanmış ardından Neşātî'nin kendisine verdiği 'Nazım' mahlasını kullanmıştır. Eğitimi hakkında bilgi yoktur ancak genç yaşta Enderun'a alınmış, Arapça ve Farsça öğrenmiştir (Çakır,2018: 75). Devrin devlet adamları için yazdığı kaside ve tarihlerle geçimini sağlamıştır. 1727'de Edirne'de vefat etmiştir. *Divān*'i önce yüksek lisans tezi olarak çalışılmış (Gümüş,1992), daha sonra doktora tezi olarak tenkildi metni incelenmiştir (Çakır,2018).

Necib

Tezkirelerde bu mahlasta 5 şair vardır. Bunlardan birincisi Fatim ve Salim tezkireslerinde geçen Suyolcuzâde Mehmed Necib Efendi'dir. Medrese eğitimi yanında hat, sülüs ve nesih dersleride kendini geliştirmiştir. Müderrislik ve Haremeyn teftiş kâtipliği yapmıştır. 1758'de İstanbul'da vefat etmiştir. *Divān* yayımlanmıştır (Yılmaz,2020). İkincisi Salim Tezkiresi'nde kayıtlı olan Necib, Edirne'de doğmuştur. Damadzâde Mehmet olarak tanınmıştır. Edirne'de müderrislik yapmıştır. 1701'de vefat etmiştir. Üçüncü Fatim Tezkiresi'nde kayıtlı Mustafa Necib Efendi'dir. Başmuhasebe hâceliği ve rûzname olarak görev yapmıştır. 1831 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Salim ve Belig'nin tezkirelerinde geçen Necib, Osmanlı padişahı olan III. Ahmed'dir. 1673 yılında Dobriç'te doğmuştur. Eğlenceyi seven, sanata düşkündür. Beşincisi yine aynı tezkirede kayıtlı Diyarbakır'da kadı ve müderris olarak görev yapmış Mehmet Necib'dir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Nesib

Tezkirelerde bu mahlası kullanmış 3 şair vardır. Birinci Salim Tezkiresi'nde geçen Konya'da doğmuş olan Nesib'dir. Asıl adı Yusuf'dur. Siyahî Mustafa Dede'ye bağlanmıştır. Mevlevidir. İkinci Fatin'in ve Şefkat'in tezkirelerinde geçen Nesib, İki bayraklı-zâde olarak tanınmış Mehmed Nesib Efendi'dir. 1740'da İstanbul'da doğmuştur. Önce mühürdarlık hizmetinde bulunmuş ardından maliye tezkireciliği yapmıştır. 1790 yılında vefat etmiştir. Üçüncü yine Fatin'in tezkiresinde geçen Hüseyin Nesib'dir. Karaman'da doğmuştur. Devletin çeşitli kademelerinde memur olarak çalışmıştır. Konya'da meclis azasına katılmıştır. Ölüm tarihi belli değildir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada geçen şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Neyli

1673 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Âlim ve kadı olan Mirza Mehmed Efendi'nin oğludur. İyi bir medrese eğitimi almış, Arapça'da kendini geliştirmiş ve nazım ve nesirde devrin sayılır kişilerinden olmuştur. Pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Anadolu ve Rumeli kazaskerliğinde yer almıştır. 1748'de vefat etmiştir. *Divân*'ın tenkildi metni yayınlanmıştır (Kılıç, 2004).

Pertev

1746'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Muhammed'dir. Muvakkit Çelebi Efendi'nin oğludur. Muvakkit-zâde Muhammed Pertev olarak kayıtlara geçmiştir. Önce Nûrî mahlasını ardından hocasının yazdığı mahlasname ile Pertev mahlasını kullanmaya başlamıştır. Genç yaşta Anadolu muhasebe kaleminde çalışmaya başlamış, sonra da hâcegânlık ve vakanüvislik görevlerine atanmıştır. 1807 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı vardır (Bektaş, 2017).

Râgıb Paşa

1699'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Defterhâne-i Amire kâtiplerinden Şevki Mehmed Efendi'nin oğludur. Babasının dairesinde aldığı eğitimlerle ve özel derslerle kendini yetiştirmiştir. Devletin çeşitli kademelerinde görev yaptıktan sonra 1757'de sadrazam olmuştur. Hikemî akımın 18. yüzyıldaki en önemli temsilcisidir. *Dîvânı* (Yorulmaz, 1998) yayımlanmıştır.

Rahmî

Tezkirelerde bu mahlasta 7 şair bulunmaktadır Mecnûada Nâbî'nin gazeline müstezadı bulunan Rahmî'nin 17. yy ve sonrasında yaşadığını düşündüğümüz için sadece bu yüzyıllarda yaşamış olan şairleri değerlendirdik. Birincisi Arif Hikmet ve Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahim Rahmî'dir. Erzurum'da doğmuştur. Hâce Rahmî' olarak tanınmıştır. 1808 yılında vefat etmiştir. İkincisi yine Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahman Rahmî Efendi'dir. Memurdur ve 1727'de vefat etmiştir. Üçüncü *Şefka'* in (Kılıç, 2017:132) tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahim'dir. Tatar Rahmî olarak ün kazanmıştır. 1773 yılında vefat etmiştir. Bu şairler incelendiğinde mecnûada geçen Rahmî mahlası müstezadın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Râmiz

Kırım kazaskeri Seyyid Feyzullah Efendi'nin oğludur. Müderris, mahkemede başkâtip, ruznamçelik, kadılık gibi görevlerde bulunmuştur. Hâcegân sınıfına mensup olmuştur. Yeniçerilerin çıkardığı isyandan kaçması nedeniyle Boğdan'da 1811'de katledilmiştir. *Dîvânçe*'si vardır (Avcı,2014).

Râsih

Asıl adı Ahmed Râsih'tir. Balıkesir'de doğmuştur. Fatih devri sadrazamlarından Zaganos Paşa'nın soyundan gelmektedir. Kendisine atfedilen 'üstüne' redifli gazeli ile tanınmıştır. Ve yaklaşık olarak aynı yüzyılda yaşamış Sofyalı Yusuf Râsih ile karıştırılmıştır.

Ahmet Râsih, aristokrat bir aileye mensuptur. Eğitimi ve mesleği hakkında bilgi yoktur. Mecnûada iki müfred bulunmaktadır. Ancak bu beyitlerin kime ait olduğu tespit edilememiştir. *Dîvân* 'ı yüksek lisans tezi (Öztekin, 1997) olarak yayımlanmıştır.

Râşid

Tezkirelerde bu mahlasılı 17 şair vardır. Biz bu şairlerden 17, 18 ve 19.yüzyılda yaşamış olanları inceleyeceğiz. *Arif Hikmet*'in²⁵tezkiresinde bu mahlasta 4 şair vardır. Birincisi Sarım Paşa-zâde Mehmed Bey'dir. 1801'de vefat etmiştir. İkinci reisülküttâb Mehmed Râşid'dir. Kayseri'de doğmuştur. 1794 yılında vefat etmiştir. Üçüncü dîvân

²⁵ Ayrıntılı bilgi için bk. Mehmet Nuri Çınarcı, *Tezkiretü's-Şu'arâ* (e-kitap), Ankara, 2019 . s.51

kâtibi Râşid'dir. İstanbul'da doğmuştur. 1831'de vefat etmiştir. Dördüncü mektupçu Mehmed Efendi'dir. Fatin'in²⁶ tezkiresinde kayıtlı olan şairler: Birincisi vakanüvis Mehmed Râşid'dir. 1670 yılında doğmuştur. Malatyalı Mustafa Efendi'nin oğludur. İyi bir eğitim almıştır. Vakanüvis, memurluk ve İstanbul'da kadılık görevlerinde bulunmuştur. 1734 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Günay, 2001). İkinci 1781 yılında doğmuş olan Mehmed Râşid'dir. Nüzhet Efendi'nin oğludur. Nakşibendî tarikatına mensup olmuştur. Bakırcılık sanatıyla uğraşmıştır. 1816 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Halil Paşa-zâde Arif Bey'in oğlu Mehmed Râşid Bey'dir. Kahire ve Mısır'da bulunan Mevlevihanelerde görev almıştır. 1836 yılında vefat etmiştir. Dördüncü dīvān kâtibi olan Râşid Efendi'dir. Antep'te doğmuştur. 1823 yılında vefat etmiştir. Beşinci 1822'de Filibe'de doğan Mustafa Râşid Bey'dir. Şehzade İbrahim Edhem'in oğludur. Dīvān kâtibidir. 1850'de vefat etmiştir.

Altıncı Dıramalı Hasan Haydar Paşa'nın oğlu olan Mehmed Râşid Bey'dir. 1830'da doğmuştur. Gelibolu, Erdek gibi bölgelerde kaymakamlık yapmıştır. Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Ref'et

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Şefkat'in tezkiresinde Ref'et'tir. Asıl adı Abdurrahman'dır. At çeken ağası-zâde olarak tanınmıştır. Müderristir. 1786 yılında vefat etmiştir. İkinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı Ref'et'tir. Asıl adı Abdullah'tır. Hâcegâna mensuptur. 1745 yılında vefat etmiştir. Üçüncü yine aynı tezkirede kayıtlı olan İsmet Bey-zâde Seyyid Abdullah'tır. Mecmûada geçen müfredler incelendiğinde müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Refi-i Âmidî

1756'da Diyarbakır'da doğmuştur. Asıl adı Muhammed'dir. Çeşitli bölgelerde kadılık yapmıştır. Sadrazam Yusuf Ziya Paşa'ya kasideler sunmuştur. 1816'da vefat etmiştir. *Divân*'ı (Aydemir, 1989) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmış. *Cân u Cânân* mesnevisi yayımlanmıştır (Öztoprak, 2000).

²⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Ömer Çiftçi, *Fatîn Tezkiresi (Hâtimetü'l-Eşâr) (e-kitap)* Ankara, 2017.s.153

Reşid

Tezkirelerde ‘Reşid’ mahlasını kullanan 13 şair vardır. Mecmūanın ağırlık olarak 18.yüzyıl şairleri içermesinden dolayı bu yüzyıldaki şairler incelenmiştir. Bunun sonucunda mecmūada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Fatin’in tezkiresindeki Reşid mahlaslı şairler: Birinci Çeşmi-zāde Reşid Efendi’dir. İstanbul’da doğmuştur. Vakanüvistir. 1767’de vefat etmiştir. İkinci Tatarcıkzāde Ahmed Reşid’dir. Mevlevidir. Anaolu ve Rumeli sadaretinde görev almıştır. 1839’da vefat etmiştir. Üçüncü Reşid Efendi’dir. Antep doğumludur. Mektupçudur. 1833 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Mustafa Reşid Paşa’dır. Sultan Bayezid’in ruzmançesi olan Mustafa Efendi’nin oğludur. Devletin farklı kademelerinde görev almış, elçi olarak Paris’te bulunmuştur. 1802’de vefat etmiştir. Beşinci 1814 yılında Akşehir’de doğan Ahmet Reşid’dir. Medrese eğitimi almıştır. Müderristir. *Salim*’in tezkiresinde geçen şairin asıl adı Mehmed’dir. Üsküdar’da doğmuştur. Üsküdarlı Sırrî Efendi’nin akrabasıdır. Dīvānda tarihçilik yapmıştır. 1734 yılında vefat etmiştir. Yine aynı tezkirede kayıtlı diğer Reşid’in asıl adı Hüseyin’dir. İstanbul’da doğmuştur. Yeniçeri Ocağı’nda baş halife olmuştur. 1721’de vefat etmiştir.

Rızā Bey

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 6 şair vardır. Ancak Hoca Neş’etile ortak gazeli bulunan Rızā Bey’in kim olduğu tespit edilememiştir. Bu şairler *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlıdır. Birinci Neccarzāde Şeyh Mustafa Rızā’dır. 1679’da İstanbul’da doğmuştur. *Divān*’ı yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Özdemir, 1999).

İkinci Rızā Efendi’dir. Küçük Rāşid Efendi’nin oğludur. Dīvān kâtibidir.

Üçüncü Ali Rızā Bey’dir. Mevlevi tarikatına katılmıştır. 1837 yılında vefat etmiştir.

Dördüncü Ali Rızā Paşa’dır. Memurdur. 1845’de vefat etmiştir. Beşinci Ali Rızā Efendi’dir. 1816’da Bursa’da doğmuştur. Hâcegānlık, kalem müdürlüğü, müsteşarlık gibi önemli kademelerde görev almıştır. Altıncı Mehmed Rızā’dır. 1831’de Edirne’de doğmuştur. İstanbul’da eğitim görmüştür.

Rif at

Tezkirelerde bu mahlaslı 7 şair bulunmuştur. Ancak mecmūada yer alan müfredin kime ait olduğu tezpit edilememiştir. Birinci Arif Hikmet’in tezkiresinde kayıtlı olan Rif atzāde Mustafa Rif at’tır. 1758’de müderris olmuştur. 1776’da vefat etmiştir. İkinci *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan Çelebi Hüseyin Rif at Efendi. 1797

yılında vefat etmiştir. Üçüncü aynı tezkirede kayıtlı olan Ali Rif'at Bey'dir. Memurdur ve 1827'de vefat etmiştir. Dördüncü Ebu Bekir Rif'at Efendi'dir. 1780 yılında Kırım'da doğmuştur. Müretteb bir divanı vardır. Beşinci aynı tezkirede geçen Salih Rif'at Bey'dir. Başmuhasebe kalemi ve defterdar olarak görev almıştır. Altıncı aynı tezkirede yer alan Rüstem Rif'at Bey'dir. Hersekli Ali Paşa'nın oğludur. 1748'de doğmuştur. Kapıcıbaşıdır. Sonuncu ise yine aynı tezkirede geçen Halil Rif'at Bey'dir. 1827 yılında İstanbul'da doğmuştur. Maliye hazinesinde ve postane kaleminde görev almıştır.

Sabîh

Asıl adı Ahmed'dir. İstanbul Kumkapı'da doğmuştur. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Nakşibendî şeyhi Tokatlı Muhammed Emin Efendi'ye intisab etmiştir. Galata Gümrüğü kâtipliğinde görev yapmıştır. 1783 yılında vefat etmiştir. Müretteb bir Divân'ı vardır (Özdingiş,1998).

Sâfi

Tezkirelerde bu mahlaslı 10 şair kayda geçmiştir. Ancak 18.yüzyılda yaşamış şairler dikkate alındığında mecmûada geçen şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Sâfiyullah Musa'dır. 1681 yılında doğmuştur. Hadis ve tefsir dersleri almıştır. Memurdur. *Urcüze-i Cedide* adında bir eseri vardır. 1744 yılında vefat etmiştir. İkinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Bolulu Derviş Ahmed Sâfi'dir. 1665 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Fatin'in tezkiresinde geçen Şeyh Ahmed Sâfi Efendi'dir. Tokat'ta doğmuştur. . Mevlevi tarikatına mensub olmuştur. Molla Cami'nin 'Aruz' risalesine *Cām-ı Muzaffer* adında bir şerh yazmıştır. Aynı Efendi'nin de *Nazm-ı Cevāhir* adlı eserine *İzz-i Zafer* adında bir şerh hazırlamıştır.

Sâhib

Tezkirelerde bu mahlasla 4 şair kayda geçmiştir. Ancak mecmûada geçen rubainin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Derviş Sâhib'dir. Asıl adı Muhammed'dir ve Bursa'da doğmuştur. 1727'de vefat etmiştir. İkinci Fatin'in tezkiresinde yer alan Şeyhülislam Osman Sâhib Efendi'dir. Piri-zâde Mehmed Sâhib'in oğludur. Anadolu ve Rumeli'de müderris olarak görev yapmıştır. Üçüncü Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Sâhib'dir. Asıl adı Salih'dir.

Mevlevidir. Dördüncü Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Sâhib'dir. Asıl adı İsmail'dir. Müderristir. Bursa'da doğmuştur. 1728'de vefat etmiştir.

Sāmī

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa'dır. Arpaemîni Osman Efendi'nin oğludur. Babasının görevinden dolayı Arpaemîni-zâde olarak tanınmıştır. Gençliğinde kâtiplik öğrenimi görmüştür. Hüsn-ü hat, sülûs ve nesih dersleri almıştır. 1730 yılında vakanüvis olarak atanmıştır. *Divân*'ı vardır ve yayımlanmıştır (Kutlar, 2004).

Selmân

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir.

Birincisi Âşık Çelebi'nin tezkiresinde geçen Selmân Aydın'da doğmuştur. Kemal Paşa-zâde'nin yanında bulunmuştur. Birgi'de kadı görevinde iken vefat etmiştir. Efşâncı ile arkadaşlık etmiştir. İkincisi yine aynı tezkirede geçen Selmân'dır. Bursa'da doğmuştur. Hasan Çelebi'ye mülazım olmuştur. Nakkaş Bali-zâde Rahmî'nin arkadaşısıdır. Mûsikişinastır ve süsleme sanatında ustadır. Üçüncü Selmân Ahdî'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. İyi bir eğitim alarak Arapça ve Farsça'da kendini kanıtlamıştır. Mülâzimîn zümresindendir. Bu şairler arasında mecmuda şiiri bulunan şair tespit edilememiştir.

Servet

Tezkirelerde bu mahlasta bir tane şair vardır. Şefkat'in tezkiresinde kayıtlıdır. Ancak 'Servet' isminde Fatin'in tezkiresinde 2 şair vardır.²⁷ Şefkat'in tezkiresinde bulunan şairin asıl adı Osman'dır. Darü's-sa'âde yazıcısıdır. Bazı gazellerinde Hanîf bazı gazellerinde ise Servet mahlasını kullanmıştır. 1766 yılında vefat etmiştir.

Seyyid Vehbî

Asıl adı Hüseyin'dir. İyi bir eğitim almış ve devrin ileri gelen bilginlerinden dersler almış. Hat sanatı ile uğraşmıştır. Güzel kaside ve tarihler kaleme alarak III. Ahmet'in takdirini kazanmıştır. 1737'de vefat etmiştir. *Divân*'ı doktora tezi olarak çalışılmıştır (Dikmen,1991). *Sûr-nâme* (Tulum, 2008) ve *Sulhiyye* adlı eserleri vardır.

²⁷ Ayrıntılı bilgi için bk. Ö. Çiftçi, a. g. e.s.64

Sırrî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 10 şair kayda geçmiştir. Mecmûanın 18.yüzyılda yaşamış şairlere ağırlık vermesinden dolayı Sırrî'nin de bu yüzyılda yaşamış olduğu düşünölmüştür. Birinci Salim'in tezkiresinde geçmektedir. Asıl adı İbrahim'dir. İstanbul'da doğmuştur. Dîvân kâtibdir ve hâcegân zümresine mensubdur. *Divân*'ı yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Kazan, 2003). Râmiz'in tezkiresinde 'Sırrî' mahlaslı 4 şair kayıtlıdır. Birinci İznikli şeyh Sırrî Abdulkadir'dir. 1766 yılında vefat etmiştir. İkinci Nâyi Osman Dede'nin oğlu olan Abdalbaki'dir. 1750 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Sırrî'nin asıl adı Musa'dır. 1760 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Tekirdağ doğumlu mahkeme kâtipliği yapmış Sırrî'dir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada bulunan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Surûrî

Tezkirelerde bu mahlaslı 5 şair bulunmaktadır. Ancak mecmûada geçen tarihin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Seyyid Osman'dır. 1752'de Adana'da doğmuştur. Anadoluda kazasker olarak görev almıştır. 1814 yılında vefat etmiştir. İkinci yine aynı tezkirede geçen Surûrî'dir. Buharalıdır. Çağatay Türkçesi ile şiirleri vardır. 1817 yılında hayatta olduğu kaydedilmiştir. Üçüncü Salim'in tezkiresinde yer alan Surûrî'nin asıl adı Mustafa'dır. Safiye Sultan Medresesi ve Süleyman Subaşı Medresesinde müderris olarak çalışmış. 1688 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Latifi'nin tezkiresinde geçen Gelibolulu Surûrî'dir. Medrese eğitimi almıştır. Tezkirecilik, nâiblik gibi görevlerde bulunmuştur. Şehzade Mustafa'nın hocasıdır. 1562'de vefat etmiştir. *Bostan*, *Gülîstan* ve *Divân-ı Hafız* gibi pek çok esere şerhler hazırlamıştır. *Divân'ı* (Okatan, 2010) yayımlanmıştır. Beşinci yine aynı tezkirede kayıtlı olan Şarklı Surûrî'dir. Şah İsmail ile arkadaşlık etmiştir. *Divân'ı* (Şaripbekova, 2001) yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

Sünbülzâde Vehbî

Asıl adı Mehmed'dir. 1720'de Maraş'ta doğmuştur. Hâcegân, elçi, kadılık gibi önemli görevleri olmuştur. 1809 yılında vefat etmiştir. En önemli eseri *Divân*'ıdır ve doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Beyzadeoğlu, 1985). *Lutfiyye* (Beyzadeoğlu, 2011), *Tuhfe-i Vehbî* (Kılıç, 2007), *Şevk-engiz* (Yenikale, 2011) diğerk önemli eserleridir.

Şeyh Gâlib

Asıl adı Mehmed olan şair, önce hocası Hoca Neş'et tarafından verilen Es'ad mahlasını ardından Gâlib mahlasını kullanmıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra genç yaşta Dîvân-ı Hümayun kaleminde çalışmıştır. Mevlevi muhitinde yetişen Şeyh Gâlib, önce Konya'da ardından İstanbul Yenikapı Mevlevihanesinde çileye soyunur ve 34 yaşında Galata Mevlevihanesi şeyhi olmuştur. En önemli eserleri *Dîvânı* (Okçu, 1993) ve *Hüsn ü Aşk* (Okay- Ayan, 1992) mesnevisidir.

Ulvî

Dördüncü Ahdî ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde yer alan İstanbullu Ulvî'dir. Asıl adı Mehmed'dir. Derzioğlu- Derzi-zâde olarak tanınmıştır. Kadılık ve hâkimlik görevlerinde bulunmuştur. Danişmendidir. En önemli eseri olan *Dîvân'ı* yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Çetin, 1993). *Dîvânın* tenkildi metni yayımlanmıştır (Çelik-Kılıç 2018).

Yahyâ

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair vardır. Ancak *Şeyhülislam Yahyâ* (Kavruk, 2001) ve *Taşlıcalı Yahyâ* 'nın (Çavuşoğlu, 1977) divanları incelendiğinde mecmûada yer alan müfredlerin bu divanlarda bulunmadığı görülmüştür. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Yahyâ Dede'dir. Bağdat doğumludur. Bağdat Mevlevihanesinde yetişip Konya'ya gitmiştir. 1688'de vefat etmiştir. İkinci aynı tezkirede kayıtlı olan Yahyâ Efendi'dir. Karahisar'da doğmuştur. Mevlevidir. 1767'de vefat etmiştir. Üçüncü Salim'in tezkiresinde kayıtlı 1644'de İstanbul'da doğan Şeyh Yahyâ'dır. Vaizdir. 1699 da vefat etmiştir.

Yüsrî

Tezkirelerde bu mahlaslı 4 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Salim ve Safayî'nin tezkirelerinde kayıtlıdır. 1636'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed Yüsrî'dir. Müderris ve kadıdır. 1694 yılında vefat etmiştir. İkincisi Salim'in tezkiresinde yer alan Kebiri-zâde Mustafa Efendi'nin oğlu Yüsrî'dir. 1666'da Bosna'da doğmuştur. Müderrisi ve kadılık yapmıştır. Üçüncü yine Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Manisalı Yüsrî'dir. Satranççı Hızır Efendi olarak tanınmıştır. İshak Çelebi ile padişahın huzunda satranç oynamıştır. Dördüncü Safayî'nin tezkiresinde geçen

Diyarbakırlı Yüsrî'dir. 1660 yılında vefat etmiştir. Yüsrî başlığı altında yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Zeynî

Tezkirelerde bu mahlaslı 2 şair vardır. Āşık Çelebi'nın tezkiresinde 'Zeynî'mahlasını kullanan 2 şair vardır. Birincisi İstanbulludur. Hafız ve hafızzâdedir. Karaman'da sahaflık yapmıştır. İkincisi Serezli Zeynî'dir. Danişmend zümresindendir. Anadolu kazaskeri Muallim-zâde'nin yanında yatışmıştır. Bu şairler arasında mecmûada bulunan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Zihnî

Tezkirelerde bu mahlaslı kullanan 21 şair vardır. Ancak mecmûada 18.yüzyılda yaşamış şairler çoğunlukta olduğu için bu dönemde yaşamış şairler incelenmiş olup mecmûada yer alan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Şefkat ve Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Keşanlı Seyyid Mehmed Zihnî'dir. Mahkemede kâtip olarak çalışmıştır. Tezkireler müretteb divanı olduğunu söylemektedir. 1787'de vefat etmiştir. İkincisi Ramiz'in tezkiresinde geçer. Asıl adı Mehmed'dir. İstanbulludur. Camii imamıdır. 1744 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü Şefkat'in tezkiresinde geçen Zihnî'nin asıl adı Hüdaverdi'dir. Yanyalıdır. III. Selim zamanında vefat etmiştir. Dördüncü Erzurumlu Zihnî'dir. Asıl adı Mustafa'dır. *Divân* yayımlanmıştır (Macit,1996). Beşinci Şefkat'in tezkiresinde geçen Zihnî Efendi'dir. Sadrazam Mustafa Paşa'nın kitapçısıdır. Aynı zamanda dīvân kâtibidir. Doğum ve ölüm tarihi belli değildir ancak III. Mustafa döneminde yaşadığı kaydedilmiştir.

19.yüzyıl

Enderunlu Vâsıf

Asıl adı Osman'dır. İstanbul'da doğmuştur. İyi bir ilim tahsili görmüştür. Sarayda çeşitli görevler almıştır.1825'de vefat etmiştir. *Dīvânı*, Rahşan Gürel tarafından hazırlanmıştır.

Nesîbâ

Bu mahlas Fatın Tezkiresi'nde geçmektedir. Tefike Nesibe Hanım olarak kaydedilmiştir. İstanbul'da doğmuştur. Cidde Valisi Şerîf Paşa-zâde Saîd Sîret Paşa'nın kızıdır. 19.yüzyıl Anadolu sahası kadın şairlerindendir. 1844 yılında vefat

etmiştir.²⁸ Mecnûada yer alan rubainin Tevfike Nesîb'e ait olup olmadığının tespit edilememiştir.

Râsih

Asıl adı İbrahim Râsih'tir. İstanbul'da doğmuştur. Enderun'da mehterbaşı ve ser-zurnazenlik yapmış olan Osman Ağa'nın oğludur. Doğum tarihi bilinmemektedir ancak *Mir'ât-ı Şi'r* in müellifi Âkif, onun gençlik döneminin Sultan I. Abdülhamid'in (1774-1789) saltanatının son dönemlerine denk geldiğini ifade etmiştir.²⁹ Sarayda yetişmiş ve genç yaşta Enderun'a alınmıştır. Önce çukadar (çuhadar) görevinde bulunmuş ardından sarayın muhasebesinde bir müddet çalışmıştır. En önemli eseri divanıdır. Divânının 3 nüshası İstanbul'da 1 nüshası da İngiltere'de bulunmaktadır. Ayrıca divanı yayımlanmamıştır.

Refî-i Kâlâyî

Asıl adı Mehmed Emin Refî'î'dir. 1760 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası kumaşçı olamasından dolayı Kâlâyî mahlasını kullanmıştır. Kadıdır. 1823 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Alpaydın, 2007). *Ermenice-Türkçe Lugat* diğer önemli eseridir.

²⁸ Ayrıntılı bilgi için bk. Mehmet Arslan 'Nesîbâ' <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesiba-nesiba-tevfika-hanim> , Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

²⁹ Hakan Yekbaş, "Enderunlu İbrahim Râsih" <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-enderunlu-ibrahim-rasih> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

II. BÖLÜM

2. MECMŪA-İ EŞ‘AR VE FEVĀİD’İN İNCELEMESİ

2. 1. Mecmūadaki Benzetme Unsurları

“Dīvān şiirinde, sanatsız bir beyit hemen hemen yok gibidir”³⁰ Bu bakımdan edebiyatta, metinlerinin anlaşılması ve yorumlanması için söz sanatlarına büyük bir görev yüklenmiştir. Dīvān şairleri, sözü güzel ve etkili aktarabilmek için daha çok benzetmeye dayalı sanatları tercih etmişlerdir. Üzerinde çalıştığımız mecmūada bulunan 70 gazel de bu benzetme unsurları bakımından incelenmiştir.

Tablo 7’de gazeli bulunan 40 şair alfabetik bir sistemle belirtilmiştir.

Benzeyen, kendisine benzetilen, benzetme yönü Tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 5. Şairler

1. Āsım	11. Haşmet	21. Nazīm	31. Rāsih
2. Ātuf	12. Kabūlī	22. Nedīm	32. Ref’ī
3. Bağdatlı Rūhī	13. Kāmīl	23. Nef’ī	33. Reşīd
4. Bākī	14. Lāmī’i	24. Neş’et	34. Rüşdī
5. Belīg	15. Lutfī	25. Neşātī	35. Sabih
6. Derviş Yayabaşızade	16. Lā-edri	26. Neylī	36. Sabit
7. Enīsī	17. Mantık	27. ‘İzzet	37. Sāfī
8. Fehīm	18. Münif	28. Pertev-Ārif	38. Sultan III. Selim
9. Fethī	19. Nābī	29. Rāgıb	39. Şeyh Gālib
10. Fıtnat	20. Nāşid	30. Rahmī	40. Vecdī

Tablo 6. Benzetme unsurları

Benzeyen	Şahıs	Kendisine Benzetilen	Benzetme Yönü	Şairler ³¹
Ağyar		bekçi	Gece sabaha kadar (sevgilinin semtinde) beklemesi	5 (Ş.67/ 3)
Ağyār/Rakīb		kelb	Aç ve düşkün olması	36(Ş.32/4)
Ağyār/Rakīb		Arı (zenbūr)	İnlemesi ve bal vermeye gelince cimri olması	19 (Ş.50/2)
Ağyār/Rakīb		Sinek (meges)	Vızlaması	5 (Ş.57/6)
Ah	Aşık	Ok	Göge yükselmesi	32 (Ş.47/4)
Ah	Aşık	Fişek	Yakıcı olması	5 (Ş.61/3)
Ah	Aşık	Perde	Sevgiliyi görmek için ne kadar ah etse de görememesi, engel olması	1 (Ş.62/1)
Aşık		Fakir	Yalvarması, muhtaç olması	2 (Ş.34/ 5)

³⁰ Cem Dilçin(2013) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Ankara;TDK Yay. s.405

³¹ Şairler belirtilirken önce Tablo 4.1’den şiirin kime ait olduğu ardından mecmuadaki şiir ve beyit numarası verilmiştir.

Aşık		Dudu kuşu(tütî)	Bülbülden(rakipten)üstün olması	5 (Ş.57/8)
Beden	Aşık	Toz(gubar)	Bedenin perişan olup sağa sola savrulması	5 (Ş.61/2)
Ben	Sevgili	Dâne	Nokta, tohum olması	2 (Ş.34/2)
Ben	Sevgili	Nev-bahar	Yeni yeşillenmesi, tazelenmesi	19 (Ş.50/4)
Bezm	Diğer	Liman	Sakinleşmek için uğrak mekân olması	5 Ş.37/6)
Boy	Sevgili	Nahl	Uzun, ince olması	5 (Ş.35/1) 5 (Ş.57/1)
Boy	Sevgili	Sehi-kadd	Boyunun doğru ve düzgün olması	36 (Ş.40/1)
Boy		Serv	Uzun ve düzgün olması	5 (Ş.67/5)
Boy		Sanavber (çam fıtığı ağacı)	Uzun ve düzgün olmas	5 (Ş.67/5)
Can	Aşık	Gül	Ömrünün kısa olması	5 (Ş.35/7)
Can	Aşık	İplik	Sevgilin boynuna sarılması	13 (Ş.42/3)
Can	Aşık	Turna	Gökten feryat ederek geçmesi	4 (Ş.55/5)
Çene (Zenah)	Sevgili	Elma	Çukurluğun olması	1 (Ş.62/4)
Çene (Zenah)	Aşık	Su kovası(delv)	Çukur olması ve dolup taşması	11 (Ş.63/5)
Dil		İğne (Niş)	İncitmek	21 (Ş.64/2)
Diş	Sevgili	Dürr	Sevgilinin ağzında sıralanışı, kıymetli olması	32(Ş.47/1)
Dudak- ağız	Sevgili	Genc	İçinde hazineler saklaması	32 (Ş.47/1)
Dudak-Ağız	Sevgili	Gonca	Açılmamış olması	5 (Ş.37/3)
Dudak-Ağız	Sevgili	La'l	Kırmızı olması	8 (Ş.33/4)
Dudak-Ağız	Sevgili	Şerbet	Tatlı olası	14 (Ş.48/1)
Dudak-Ağız	Sevgili	Kiraz	Renginin kırmızı olması	1 (Ş.62/4)
Gamze	Sevgili	Hançer	Kesici olması	5 (Ş.67/4)
Gamze (bakış)	Sevgili	Ok(tır)	Öldürücü olması	5(Ş.61/5)
Gamze (bakış)	Sevgili	Tatar	Zalim olması	20(Ş.38/6)
Gamze(Bakış)	Sevgili	Hançer	Öldürücü olması	5 (Ş.35/6)
Gonca	Diğer	Hazine	Güzellikleri gizlemesi	32 (Ş.47/1)
Gökyüzü		Elbise	Güneş ve gökkuşağı ile süslenmesi	5 (Ş.57/4)
Gönül	Aşık	Hasta	Izdirab çekmesi	36 (32/1)
Gönül	Aşık	Bülbül	Sevgilin tuzağına yakalanması	2(Ş.34/2)
Gönül	Aşık		Tutkun ve perişan olması	40 (Ş.36/6)
Gönül	Aşık	Pervane	Sevgilinin etrafında dönmesi	40 (Ş.36/6)
Gönül	Aşık	Turna	Gökten feryat ederek geçmesi	4 (Ş.55/5)
Göz	Sevgili	Âhû	Güzel ve iri gözlü olması	34 (Ş.31/2)

Göz	Sevgili	Cādū	Büyü yapması	34 (Ş.31/5)
Göz	Aşık	Sakā(evlere su taşıyan kimse)	Çok ağlaması ve gözyaşının su gibi akması	4 (Ş.55/ 4)
Göz	Aşık	Çeşme	Bir şeyin kaynağı olması, sürekli ve fazla akıtması	11 (63/3)
Gözyaşı	Aşık	Mevc (Dalga)	Çok olması ve her yere ulaşması	20 (Ş.38/1)
Gözyaşı	Diğer	Deniz, Umman(Lücce)	Sınırsız olması	4 (Ş.55/3)
Kaş	Sevgili	Māh-I Nev	Eğrilik ve incelik	34 (Ş.31/4)
Kaş	Sevgili	Mihrāb	Şekil	32 (Ş.47/3) ³²
Kaş	Sevgili	Kemer(Tāk)	Şeklinin kavisli olması	36(Ş.59/2)
Kirpik	Sevgili	Ok	Sıra sıra dizilmesi	2 (Ş.34/3)
Kirpik	Sevgili	Peykan	Sineye saplanıp yara açması	31 (Ş.43/1)
Kirpik	Sevgili	Mızrak(Nīze)	Saf saf dizilmesi	4 (Ş.55/1)
Kirpik	Sevgili	Yeleklik ³³	Hedeften şaşmaması	5 (Ş.61/5)
Saç	Sevgili	Çin	Kıvrım olması	34 (Ş.31/1,)
Saç	Sevgili	Nāfe	Güzel kokması	34 (Ş.31/1)
Saç	Sevgili	Zincir	Kıvrımlı ve siyah olması	5 (Ş.35/4)
Saç	Sevgili	Şeb	Renginin siyah olması	32 (Ş.47/2)
Semt	Sevgili	Ka'be	İnsanların saf saf dizilmesi	4 (Ş.55/8)
Sevgili		Taze kumaş	Müşterisinin çok olması	5 (Ş.37/4)
Sevgili		Ateş koru (ahker)	Yakıp kül ettikten sonra rahat davranması	5 (Ş.37/5)
Sevgili		Tabīb	Derde درمان olması	38 (Ş.39/3)
Sevgili		Peri	Nurlu ve güzel olması	20 (Ş.38/2)''
Sevgili		Afet	Acımasız olması	38 (Ş.39/4)
Sevgili		Büt	Güzellik	30 (Ş.41/4)
Sevgili		Cellād	Kan dökmesi, baş kesmesi	5 (Ş.67/1)
Sine	Sevgili	Semen(yasemin)	Renginin beyaz olması	28 (Ş.45/1)
Sine	Sevgili	Tan vakti	Şafağın sökmesiyle gelen aydınlanma	32 (Ş.47/2)
Sine	Aşık	Çiçek bahçesi	Sinedeki yaraların açılması, açık olması	5 (Ş.61/1)
Söz		Zehir	Panzehirinin bir söz duymak arzusu	21 (Ş.64/2)
Yanak	Sevgili	Gül	Kırmızı renkte olması	40(Ş.36/6)
Yanak	Sevgili	Mum	Ateş saçması ve ışık kaynağı olması	40 (Ş.36/6)
Yürek	Ağyar	Demir	Katı, merhametsiz	5 (Ş.67/3)
Yüz	Sevgili	Ay(māh-kamer)	Nuruyla geceyi aydınlatması	8 (Ş.33/2) 32 (Ş.47/2)
Yüz	Sevgili	Sofra(han)	Misafirlerin(aşıkların) sofra etrafında dizilmesi	4 (Ş.55/7)
Yüz	Sevgili	Kamer	Parlak olması	4 (Ş.68/5)

³² Bu beyitte sevgilinin kaşı mihrapıdır ve aşık kıbleye değil sevgilinin kaşına yönelmiştir.

³³ Yelek, okun havada düzgün uçuşmasını ve hedef şaşmadan varmasını sağlayan yönlendirici tüy, peylek.
http://lugatim.com

III. BÖLÜM

3-MECMŪA-İ EŞ‘AR VE FEVĀİD’İN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

3.1. Metin Hazırlanırken İzlenen Yöntem

1. Metin oluşturulmasında akademik ölçütler göz önünde bulundurularak transkripsiyon sistemi uygulanmıştır. Transkripsiyon alfabesi metnin başında verilmiştir.
2. Şiirler baştan sona kadar numaralandırılmıştır. Şiirde yer alan başlıklar yazılmış olup vezinler bu başlıklardan sonra yazılmıştır.
3. Vezni tespit edilemeyen beyitler dipnotta belirtilmiştir.
4. Metinde yer alan her beyite, bende, dörtlüğe numara verilmiş olup tahmis, muhammes, tardiye ve müstezad mısralar numaralandırılmamıştır.
5. Şiirlerin orijinal metindeki yerleri yazılırken müstensih'in mecmūaya verdiği numaralar esas alınmıştır. Solda numaranın verildiği kısım “a” olarak kabul edilmiştir (1a).
6. Mecmūadaki şiirler, yayımlanmış divanlarla karşılaştırılarak imla problemleri ve yapılan değişiklikler karşılaştırmada kullanılan eser kaynak verilerek dipnota eklenmiştir. Metin içindeki kelime, beyit değişikliği gösterilirken sadece karşılaştırılan eserdeki şekli yer almıştır. (D. Mestüz, M. Şerîf gibi.)
7. Divānda olup mecmūada olmayan ya da mecmūada olup divanda bulunmayan, eksik veya fazla olduğu tespit edilen beyitler dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca şiirlerin beyitler arası yer değişikliği de dipnota eklenmiştir.
8. Mecmūada silinmiş olan kısımlar [...] olarak gösterilmiştir. Ayrıca okunamayan kısımlar mecmūadaki orijinal şekliyle yazılmıştır.
9. Mecmūada geçen özel isimler büyük harfle yazılmıştır. Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetler italik olarak gösterilmiş olup dipnotta belirtilmiştir.
10. Arapça- Farsça kelime gruplarında, kelimeler ve ekler kısa çizgi ayrılmıştır. Tîr-āsā, ser-be-ser, bâde-perest vb.
11. Ünlü ile başlayan bir kelimenin ardından gelen yine ünlü ile başlayan bir kelime gelmesiyle vezin gereği ünlü düşebilmektedir. Bu durumda iki kelime kesme işareti ile ayrılmıştır. N'ola, n'etsün gibi.
12. Vezin gereği eklenmesi gereken ‘ü’, [ü] şeklinde gösterilmiştir.
13. Mecmūada müstensih'ten kaynaklı bazı imla hataları bulunmaktadır. Bu hatalar, düzeltilerek dipnotta değinilmiştir. Örneğin metinde خيد olarak geçen kelime beyitte

anlam gereği hayal olarak düzeltilmiştir(26/31) Hayran kelimesi خیران bu şekilde yazılarak yanlış yazılmıştır(22/3).

14. Mecnûada geçen Arapça şiir ve ibareler mecnûadaki orijinal haliyle verilmiş; Re'î Kalâyî'nin Ermenice lugatı ise sadece şiir numarası ve başlık verilerek transkripsiyona dahil edilmemiştir.

15. Mecnûanın sonunda sonradan eklendiği düşünülen 4 şiirde başlık yoktur ve kullanılan mahlas dikkate alınarak köşeli parantez içinde mahlaslar yazılmıştır. [Sa'id] [Lebîb] gibi.

16. Mecnûada kullanılan dil özellikleri olduğu gibi gösterilmiş olup, bazı kelimelerde b-p değişimi dışında, ses değişikliği yapılmamıştır. (i-e, d-t, ğ-ğ-y, ü-i vb.)

3.2. Metin

Transkripsiyon Alfabeti

ء, ا	A, a, E, e, i,	ض	Ž, ž, Ď, ě
آ	Ā, ā	ط	Ṭ, ṭ
ب	B, b, P, p	ظ	Z, z
پ	P, p	ع	ʿ
ت	T, t	غ	Ġ, ġ
ث	S, s	ف	F, f
ج	C, c	ق	Q, q
چ	Ç, ç	ك	K, k, G, g, ŋ
ح	H, h	گ	G, g
خ	H, h	ڭ	ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	O, o, Ö, ö, U, u, Ū, ū, Ŭ, ŭ, V, v, ˘ (vav-ı ma'dûle)
ژ	J, j	ء, َ	-: i, -yı ve -yi (yây-ı izâfet)
س	S, s	ه	a, e (sonda) , H, h
ش	Ş, ş	ى, ي	ā (elif-i maksûre) , I, ı, Ĭ, ĭ, Ì, ì, Y, y; ve -ı, -i, -yı, -yi (yây-ı izâfet)
ص	Ş, ş		

Mecnûa-i Nefise

1b

Enîs-i cân idinmek elde bu mecmu'a-i pâki

Hele bir ğam-güsâr nüktedân bulmak kadar vardır

Na‘t-ı Şerif-i Seyyidü’l Kevneyn

- Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün
- 1 Hābīb-i hālīk-ı yektā Muḥammed Muṣṭafā sensin
İki âlemde maḥluḳa imām u pişvā sensin
- 2 Vücūd luṭf ü vücūdūndur cihānıñ varlığı el-Ḥaḳ
Faḳīrīñ faḥrisin sultān-ı iklīm-i ğınā sensin
- 3 Şadā-yı penç vaktiñ şarka ğarba şaldı āvāz
Menār-ı vaḥdete Allahu ekberle şalā sensin
- 4 Şaḳıñ *vel-leyli* hüsnuñ *ved-ḍuhaniñ*³⁴ sırr-ı takṣīri
Dilinde verdi ‘ālemiñ şubh ü mesāsīñ sensin
- 5 Ḥadiş-i faḳr-ı faḥriden sebaḳdır fenn-i istiğnā
Şehenşāh-ı serīr -i kişver-i cūd ü ‘atā sensin
- 6 Nizām-ı intizām-ı ins ü cin şer‘inle şābitdir
Bu da‘vāya yine şāhid de sensin müdde‘ā sensin
- 7 Ḥudā birdir demek imān degil yād olmasa nāmıñ
İki ‘ālemde Ḥaḳ birdir vişāl-i Kibriyā sensin
- 2a 8 Vücūdūñla müşerrefdir vücūd-ı ‘ālem ü ādem
Ḥaḳıḳat ‘āleminde ibtidā ü intihā sensin
- 9 ‘Abādan delḳ-i tecrīde deĝişdiñ atlas-ı çarḫı
Ḥudā'nıñ ḥāşīsın şāhenşeh-i āl-i ‘abā sensin
- 10 Ḳabā-yı ḫil‘at-ı levlāke ile ḳaddiñ müzeyyendir
Cihān-ı mülk-i ma'nā nāzenin-i enbiyā sensin
- 11 Yüzüñ seb‘u'l-meşanīdir vücūdūñ lā-mekānidir
Muḫīṭ-i sebḫa-i baḫr -ı hüdā ‘arş-ı ‘alā sensin

³⁴ Duha Suresi 1.ve 2. Ayet. “Yemin olsun güneşin yükselip en parlak hâlini aldığı kuşluk vaktine”
<https://www.kuranvemeali.com/> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

- 12 Hudā'ya 'ayn-i 'irfān dest-i luṭfuñdan açılmışdır
Nazar ehli olan çeşm-i 'alī ile tutiyā sensin
- 13 Yedi kat gök yedi kat yer vücūduñdan 'ibāretdir
Ne kim var yerde ü gökde Hudā'dan mā'adā sensin
- 14 Cemāl-i ins ü cān mir'at-ı 'aşkıñdan göründü hep
Göñülden on sekiz bin 'āleme nūr-ı ziyā sensin
- 15 O kim sāyeñde hoş geçdi odur sultān-ı heft iklīm
Per-i tevḥīd ile pervāz-ı 'arş itmiş hümā sensin
- 16 Seniñle şeş cihāt ü çār 'unşūr kim şeref buldu
Sekiz cennet ki derler maḳām-ı dil-guşā sensin
- 17 Kitāb-ı meşnevī gūş-ı dile vecd-i semā'ındır
Ṭarīḳ-i mevleviden neydeki şīt-i şadā sensin
- 18 Şalavāt-ı şerīfīñdir nikāḥ-ı Ādem ü Havva
Yine aralarında 'aḳd-i peyvend-i vefā sensin
- 19 Hūlāşa keşt-i Nūḥ u sebep Hızr-ı vücūduñdur
Dem-i Dāvud'da luṭf-ı şadā-yı cān-fezā sensin
- 20 Süleymān'a nübüvvet ḥātemi dest-iñden irmişdir
Nebiler ḥātemisin ḥalkā ammā ibtidā sensin
- 21 Bulunmaz ḥaysiyet vācib ezelden olmasa luṭfuñ
Dil-i İskender'e āb-ı hayāt-ı gam-zidā sensin
- 22 Nice İskender'i 'aşkıñla gösterdiñ ḥaḳīḳatdır
Yine Mūsā ve Hızr'ıñ arasında macerā sensin
- 23 Kuluñ kurbānıñ olmuşdur Ḥalīlullah İsmā'īl
Göñüller Ka'besinde Merve ḥaḳḳı içün şafā sensin
- 24 Eḡerçi şekl-i ḥüsni Yusūf ammā nūr-ı 'aşkıñdır
Görünen demde Ya'küb'a ol şevḳ-i şadā sensin
- 2b 25 Çıkardı Yūnus'ı ḡavvāş-ı feyziñ baṭın-ı mähiden
Yine anıñ yüzünden mevc uran baḥr-ı hudā sensin
- 26 Ğam-ı hecrin çeken dil-i mürde-i 'aşḳa Mesīḥāsın
Mesīḥā'nıñ dem-i cān-baḡşına neşv ü nemā sensin

- 27 Hudā birdir şerī‘ at bir tarīkat bir haqīkat bir
Arañuzda ikilik yok ‘ aliye’l-murtażā sensin
- 28 Hüseyin ile Hasan Veysü’l karan zāt-ı cemiliñdir
Cemī‘ -i enbiyāya evliyāya ilticā sensin
- 29 Derūnuñ nūrı Zeyne’l-Ābidīn ile müzeyyendir
Serāy-ı vaḥdeti pür-feyz iden sırr-ı Hudā sensin
- 30 İmām Bākır’ı kim pūte-i ‘ aşkıñda ḳāl itdiñ
Zer-ḥāliş ider ḥāk-i vücūdı kimyā sensin
- 31 Şadākat nāżırıñdır Ca‘ fer-i Şādık emīniñdir
Ḥulāşā murğ-ı cānı dām-ı düzaḥdan rehā sensin
- 32 Olup Kāzım şıfat Mūsā Rızā’nıñ sırr-ı ‘ irfānı
Taḳī ü bā-nakī-veş ma‘ den-i cūd ü seḥā sensin
- 33 Helāk itdin urup ḥāl-i nefisi tiğ çekmekle
Ḥudā’nıñ ‘ askeri hem Mehdī-i şāḥib-livā sensin
- 34 Vücūdun medḥidir nebīden Dānişī ḳaşdıñ
Yine evlād ü aşḥāba muḥibb-i bī-riyā sensin
- 35 Ümidiñ kesme dergāh-ı Hudā-yı lem-yezelden kim
Ġanī oldur saḥī oldur gedā-yı bī-nevā sensin
- 36 Cemāliñle celāliñ ‘ arz idersin dem-be-dem ḥālḳa
Yine sen kendüñe tiryāk sensin ezdehā³⁵ sensin
- 37 Emīn olsañ n’ola ol şehleriñ kehf-i emānından
Göñüller cāmi‘ inde sırr-ı āmīn ü du‘ ā sensin

2

Ramazāniyye-i Rāğıb Pāşa

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Ne ‘ aceb sür’atle geldi bu yıl māh-ı sıyām³⁶
Çekdi bir baş gelüb belde-i Bagdāda licām

³⁵ Metinde “ezdehā” şeklinde yanlış yazılmıştır. Aslı “ejdehā” olmalıdır.

³⁶ Bk.Hüseyin Yorulmaz, *Koca Rağıb Paşa Divanı* İstanbul,1989.s.57-60

3a

- 2 Giceyi gündüze katmış ne şitâb ile gelür
Müjde-i 'ıyd ider şanki mübârek akdām
- 3 Şöyle bir gaflet ile basdı ki ta'bir idemem
Güyyā bezmi basan şahne gibi bî-hengām
- 4 Kesdiler mey-gededen bâde-perestān ayağı
Görüb el virmedigin 'âlem-i aba eyyām
- 5 Oturuşdu tek ü puy-ı ney ü meydān yārān
Zahidān eylediler şimdi terāviḥa kıyām
- 6 Ramazān ḥürmetine arkası miḥrābdadır
Cümleye itse taşaddur yeri var şimdi imām
- 7 Cāme-i nev keser erbāb-ı tabi'at 'ıyde
Şikem aşḥābı da iftāra keserler endām
- 8 Ehl-i keyfiñ kem olur ḥāhişi sorma³⁷ zirā
Viremez tab'-ı seḥā-pişesi imsāke nizām
- 9 Müşkil olsa ne-‘aceb farkı melekke beşeriñ
Zā'f -ı imsāk- ile hep buldu letāfet ecsām
- 10 Hoş gelür dil-ber-i billur-beden vaslından
Vakt-i iftāre gelen nargile-i sim-endām
- 11 Neşāt-ı sofra-i bezmi veriyor ḥān-ı fütür
Şerbeti kāse olup cām-ı şarāb-ı gül-fām
- 12 Şimdi germiyyet ü ülfetde cevāmi'de olur
Döndü tāḥune-i bî-āba ḥarābāt-ı ziḥām
- 13 Sanma māh-ı nevrüza felek ihdā idecek
'ıyd içün tevsen-i ikbāline bir sim licām
- 14 'İlm-i nusretine yā ide bir zer-i mehce
Yā ola şatırına hançer-i zerrin niyām
- 15 Āsumānpāye Feridun- ḥaşem Ahmed Paşa
Olsa şāyeste silahşuri olurdu Behrām

- 16 Hâtim-i bezm-i seḥā saf-şiken-i ruz-ı vegā
 Āb-ı ruy-ı vüzerā āşaf-ı mergub-ı enam
- 17 Nükte-cem' olmadığına dü-cihānıñ bu yeter
 Ger olaydı ikisin birden iderdi en'ām
- 18 Kuhlar lerziş-i bîmi ile baḥr-ı sim-āb
 Nice tāb-aver olur satvetine Rüstem ü Sām
- 3b 19 Cevalān itse olur fikr-i sebük pervāzı
 Nice müşkil ise āğazdan evvel encām
- 20 Fehm ile dikkat olunsa her iki tedbîre
 Bulunur cümle bunuñ puḥte Aristo'nuñ ḥām
- 21 Şive-i lutf ile üslub-ı ḥakimāne ile
 Ne Aristo ki Felātunları eyler ilzām
- 22 Rütbe-i cāhına nisbet feleḡiñ rütbesi pest
 Rif'at-ı kadrine gühāh kemend-i evhām
- 23 Olmasa dāire-i ḥaşmetine teng eğer
 Nüh felek idi dokuz kubbeli bir çetr-i benām
- 24 Āb-ı ihsanı mecāri-i merāmı cāri
 Devr-i adlinde şavin buldı medār-ı eyyām
- 25 Pāsbān-ı reme-i halk olalı insāfi
 Gürg³⁸ ile eylediler akd-i uhuvvet ağnām
- 26 Aşiyān-sāz zuhur olalı adl ü dādi
 Gider āmiziş içün lāne-i şāhine ḥamām
- 27 Kaldılar gamze-i ḥubān daḡi te'sirinden
 Fitneyi eyledi 'ahdinde ü rütbe i' dām
- 28 Dest- gîri-i keremle komadı üftāde
 Pāy-i dildāre meger dil-şudegān-ı nā-kām
- 29 Żu' afā var mı nevāli ile hep kuvvetlü
 İde bi-tāb meger ādemi idmān-ı sıyām

³⁸ D.kürk

- 30 Dāverā midḥad-ı evsāfıña pāyān olmaz
Nitekim derd ü gam bende ki yokdur encām
- 31 Lik hengāmı değil ‘arz ideyim tafsilin
İderim ḥazrete inhā hele gelsün bayrām
- 32 Fāris-i ‘arsa-i ‘irfān geçinürken şimdi
Yerlere urdı tevsen-i baḥt-ı bed-rām
- 33 Lākin ümidim odur rāyız-i lutf ü keremiñ
Çaka ol kāfire bir keskin üzengiyle temām
- 34 Olsa bir kerre hele elde ‘inān-ı fikrim
Saf-ı mazmuna göreydin nice olur ikdām
- 35 Hele kalsun bu şikāyet varak-ı diğerdır
Hem ider ma‘ni-i nā-kerde murādı ihām
- 4a 36 İtme itnāb ile tasdi' vakt nazikdir
Rāgıbā şimdi ki hengām- ı duādır hengām
- 37 İster mi nev-rüz şebi kadr sabāhı ola ıyd³⁹
Tā te‘ākub ide ālemde şühur ü a‘vām

3

Ramāzaniyye-i Vehbi Efendi

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Geldi çattı yine keşti-i hilāl -i ramāzān⁴⁰
Sūḫ -ı rahmetde ucuzlandı metā‘ -ı güfrān
- 2 Ḥaber-i ruze ile kāğıt uçurdu gerdun
Gurre zann itme kebüterdir olan per-cünbān
- 3 Nısf-ı Şa‘bānda müverrih berevāt-ı ‘amele
Çekdi tevki‘ -i-i divān-ı kader sim-nişān
- 4 Ḥalka-i çini hilālī felek tabla be-düş
Ḥalka tatlu satayım diyu ider zib-i dükkān

³⁹D. Ruzı nevrüz

⁴⁰ Bk. Hamit Dikmen, *Seyyid Vehbi ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*) Ankara,1991.s.254-258

- 5 Gurre sanma eline penbe fetil almış ider
Kayyim-i çerh-i kanādil-i nūcumı suzān
- 6 Zūr-ı bāde ile şikest itdi sebu-yı tevbe
Ana simin kanād urdı hilāl-i ramazān
- 7 Necm-i raḥşāna olur ḥande-zen istihzā
Felek-i kubbe-i cāmide sirāc-ı tābān
- 8 Ruze-dār agzı gibi şimdi mühürlüdür hep
Kapanub meygede kapusı çü baht-ı mestān
- 9 İtse taksim-i ni‘ am velvele-i deff-i şaḥāf
Nagme-i rāḥatü‘l ervāh gelür şavt-ı ezān
- 10 Ḥāb-ı āsāyişi ammā uçurur bāz gibī
Pāsban-ı tabliñ imsāke olub zaḥme-i zenān
- 11 Kübe denk düşdi Ayasoya‘daki ḥum dibine
Ramazān sufisi bi-tāb nice bāde- keşān
- 12 Cāmdır dest-i gazelhānlık iden meygedede
Şimdi tesbiḥ be-kef mescide olmuş cüz-ḥān
- 13 Süre-i Mā‘ide ü Kevşer okur hırsından
Vāiz kürsine itdükçe tilāvet-i Kur‘ān
- 4b 14 Tütünü göge çıkar lüle-i tenbākü-veş
Ehl-i keyfiñ biri guş eylese āyāt-ı Duḥān
- 15 Sagarı hokka ma‘cune mübeddel itdi
Şürbü kalb eylediler berşe zaruri rindān (?)
- 16 Rişeni meygede çarubi iden rind-i ‘atik
Deyr-i ma‘mur-ı ḥarābāta olanlar ruhbān
- 17 Koca kayyim ḥoca şekline girüb mescidde
Cāmı kandil idüb ibrik-i meyi rūḡan-dān
- 18 Peştemāl belde vü şu‘āle elinde şimdi
Turma māhiyye kanādilini eyler suzān
- 19 Bulsa eylerdi diyār-ı ‘adem-ābāda sefer
Zād-ı reh yirine şavmın yimek içün ci‘ān

- 20 Kurs-ı hırşide el irseydi eger yirler idi
Aña mümsik diyü pek diş biliyor ger sengān
- 21 Kısmet-i rızka tehālûkle giyerler her şeb
Biri biriyle boğāz cengine şaf-ı dendān
- 22 Herkese ni‘ met-i feyz-i bereket şāmil iken
Bulunur yine her evde nice sofrā kurıdan
- 23 Def-i seyli hūr-ı mutrib kadar ahenk virir
Tak tak-ı mil‘ akadan dāire-i sofrā vü hān
- 24 Dest-i müflisde olan vakfa döner hān-ı faṭur
Bulunan yerde şikem- hāra iki yahni kapan
- 25 Dide ruşen diyü birbirini tebşir eyler
Pertev-i şu‘ le-i kandili gören rûze-keşān
- 26 Sanma imsākda misvāk tutar şā‘ imler
Fikr-i ferdā ile engüştin ider vakf-ı dehān
- 27 Şaşırır ‘ıyd namāzında dahi tekbirin
Bir imām-ı müteassıbla terāviḥi kılān
- 28 Nazar-ı gürisne⁴¹-çeşmān-ı cihān el-hāşıl
Felegi sofrā⁴² sanur māh-ı nevi kıṭ‘ a-i nān
- 29 Vākı‘ ā sofrā-i elvān-ı ni‘ am rahmetdür
Kāsedür lik anıñ üstünde hilāl-i Ramazān
- 30 Kurs-ı nilüfer-i hırşidi ezüb ‘ārifler
Eyleyüb üstüne kevkebleri ḥabb-i rümmān
- 5a 31 Maṭbah-ı rahmet-i Hākdan getürüb her şeb ānı
Şā‘ ime tuḥfe ider āş-pezān-ı gufrān
- 32 Ğurre zann itme felek ḥāl-i diliyle eyler
Şadr-ı kadr-ı āgehe tebrik-i kudüm-ı Ramazān
- 33 Şadr-ı ‘allāme-i sir-i vāriş_efḍāl-i peder
Kān-ı her-güne-hüner mā-ḥaşal-i devr-i zamān

⁴¹ Gürsine-gürisne

⁴² Tamlama hemzesi kullanılmış ancak anlam gereği tamlamaya gerek yoktur.

- 34 Hân-ı ihsân-ı seḥā mā‘ ide-i lutf ü ‘atā
Kuvvet-ı bahş-ı fukarā kuvvet-i ḳalb-i ā‘ yān
- 35 Hülkî da nāmı gibi Aḥmed Ebu‘l Ḥayr-ı kerim
Kendi de ceddi gibi ferd-i ‘adīmü‘l-aḳrān
- 36 İbn-i Minkārî gibi fāzıl-ı yektāya ḥafid
Nesebi gibi şeref-nāme-i mecd-‘unvān
- 37 Ramazān gibi şuhūr-ı digere nisbet ile
Ḳadr-i eslāf-ı kirām üzre celiyyü‘r-rüçḥān
- 38 Pīşgīr-i āl şafak-ı gerd-i ser-ḥānende
Mihr sofrā silecek süngeri olsa şāyān
- 39 Hāşılı ḥāme ile vaşfi degildir mümkün
Nice mizābe sıgar sāhili yok bir ‘ummān
- 40 Şadr-ı ruşen-güher ma‘ zeretim eyle ḳabul
Vaşfiña böyle perişān -suḥān olmaz cesbān
- 41 Böyle mi eyler idim vaşf-ı şerifiñ taḥrīr
Olmasaydı ḳaleme muy-ı keder ‘akd-i lisān
- 42 Beni söyletme efendim yüregim yanıkdır
Āteş-efşān olurum eyler isem feth-i dehān
- 43 Kuşca cānım o kühen lānede āsude idi
Āşiyān itdi semenderlere şimdi devrān
- 44 Şimdi başımda mināre gibi āteş yanıyor
Bāng-ı ḥānem dönüyor yangın ezānına hemān
- 45 Sönmüyor āteş-i dil gerçi mişāl-i sakā
Şu seper aña ḳarābeyle dü-çeşm-i giryān
- 46 Lehce-i şābite pey-revligi seyr it nice olur
Şimdi var ṭab‘umuñ imsāki mişāl-i Ramazān
- 5b 47 Tevsen-i ṭab‘ı yarandıрмаğ çün aç tutarak
Nice meydān alayım ‘ıydda görsün yārān
- 48 Āḫirin işbi‘a ḥātem gibi bu ebyātıñ
Zeyline maṭla‘-ı nevle vireyin ḥüsn-i beyān

- 49 Āḥir-i ruzeye mey saklayıgörsün yārān
 Bunı işrāb idiyor kāse-i nūn-ı Ramazān
- 50 Vaḳt-i iftāra kühen sözlere karnım tokdır
 Vehbīyā aç eliñi ḥayr ü du‘ā eyle hemān
- 51 Güni günden yeg ola ḥatırı şevkiyle tola
 Revnaḳ-ı ‘ıyd-ı mübārek bula ḳadr-i Ramazān

4

Sāḥil-nāme-i Fennī Efendi

- Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün
- 1 Hep galaṭ sözle geçirdi gününü āşık-ı zār⁴³
 Galaṭa zevḳine gitmiş meger agyār ile yār
- 2 Keşret-i keyfle rind gece fitili almış
 Der-i mūm-ḥānede varmış seḥeri mum olmuş
- 3 Hele sekdürme suḥanlarla bugün tavr-ı garīb⁴⁴
 Fālya virmiş gibi Ṭophāne’de yār ile raḳib
- 4 Baḡlanub kalmış iken zülf-i siyeh-kārında
 Şavdı başdan āḥir Şālıpazārından
- 5 Tutsa ‘uşşāḳ maḥaldir kırılır gibi taraf
 Buldı ol gözleri bādem ile Fındıklı şeref
- 6 Seng-dil āfeti nerm eylemese meyle her ān
 Hiç tehi mi tayanurdı Kabātaş’a rindān
- 7 Ḳalmadı kimsede hiç nān alacak bir aḳçe
 Serv-i kadlerle olalı Ṭolmabaḡçe
- 8 Ṭılf iken saña ḥırām etmegi⁴⁵ öğretdigü çün
 Dilerim Ḥaḳ’dan ānı kim o Beşiktāş olsun
- 9 Oldı dil olmuş iken ḳayd-ı cihāndan reste
 Ortaköy⁶ de yine bir muy-miyāna beste

⁴³ Hacı İbrahim Demirkazık, *18.Yüzyıl Şairi Mustafa Fennī Dīvānı*, İstanbul, 2009..s.691-695

⁴⁴ D. tavrı garīb

⁴⁵ Divanda farklı yazılmıştır. Anlama uymamaktadır.

- 6a 10 Eylemekden o mehûn şahs-ı firākıyla şavāş
Gözlerimde Kıriçeşme gibi hiç kalmadı yāş
- 11 Takılub ardına āl ile rakib-i nā-pāk
Arnabud kıaryesine gitmiş o şūh-ı dellāk
- 12 Bāralı⁴⁶ bir güzeliñ ‘aşkı ile dide-i ter
Arnabudköyü⁴⁷ akındısı gibi tırmaz aķar
- 13 Hū çeker ruh-ı Hāsan kalfa nevā-yı meste
Piş-gāhında okundıkca Hüseyni beste
- 14 Oldı muhtāc gönül tıfl-ı cevān-ı ğayra
Gitmeyince bir Bebek’e merdüm-i dīdem seyre
- 15 Fiske taşıyla eger ürker ise gülşenden
Bülbül-i zāra kıayalar kadar olmaz mesken
- 16 Yāri agyār ideyim sandı çü zevrakda kenār
Topa tutulmuşa döndürdi ahāli-i Hişār
- 17 Eşk-i agyār der-i meykedede oldı revān
Düşdi şeytān akındısına güyā rindān
- 18 Gel senüñle bulalım saklanacak maḥfi mekān
Bālṭalimanı bugün ṭālġalık ey serv-i revān
- 19 Bizi beglik gam ile itdi felek şivende
Mīrgūn⁴⁸ a varalım zevķ idelim gülşende
- 20 Rūzgārıñ siteminden kim olur āzāde
İçe dildār ile İstinye’de tenhā bāde
- 21 Gelicek yāda diliñ toġrısı derdin yeniler
Tāzeler ile Yeniköy’deki eski demler
- 22 Ya unutdursa n’ olur pir-i mugāna deyri
O şanem ile olan maḥfi Tarābya seyri
- 23 Gözümüñ yaşına rahm itmedigi çün cānān
Bir Büyükdere gibi itmede her dem cereyān

⁴⁶D. yaralı

⁴⁷D. Arnavudköy.

⁴⁸Emirgan

- 24 Zāhidā gezme şokaklarda tehi sine sine
Çāmuruñ çünki kurı git Kefeli kıaryesine
- 25 Teb-i ‘aşk ile tenim itse dağı zār u nizār
Yine itmez dil-i bī-çāreye ol şārı yār
- 26 Kālmadı görmedigini seyre sezā cāy-ı şafā
Rum ili Hışnı’na var seyri temām it cānā
- 27 Oldı rindāna dümen suyu ile vākı’-i kay
Kāratāş altına mı gitti ‘aceb zevrak-ı mey
- 6b 28 Meyl idüb şem‘a-i ‘izārı için ol sim-bere
Düşdi pervāne-i dil şimdi Fener’den Fener’e
- 29 Oldı germiyyetüñ ol şuhla zāhid çü hevā
Bürudetle Şoğukşu saña cāy olsa sezā
- 30 Āh idüb kāmety sevdāsı ile cānānıñ
Şimdi başında kavāk yeli eser yārānıñ
- 31 ‘Ays ü nüş eyle de terk it biraz yāf u yūfi
Şadr-ı meyḥāne Umuryeri degildir ey şufi
- 32 Yārı⁴⁹ buldum deyü kendüme kağı şenlikde
Ögünür ‘āşık-ı şūrıde Degirmenlik’de
- 33 İzn-i āmmdır deyü gitmemek için degme yere
Zürefā Körfezi bahş eyledi zen-pārelere
- 34 Ne revā seyr-i Hısār’da ola yārim maḥzun
Sākiyā baña yarımca virüb ana tolı şun
- 35 Gök kāndil güc ile irdi gönül maḥşūda
Bir siyeh-çerdeye mālİK olıcak Göksu’da
- 36 Firḫatiniñle şu kadar giryeler itdim cānā
Bir Küçüksu görünür eşkime nisbet deryā
- 37 Bagrımiñ yagın eritdi beli her eṭvārı
Hele Kāndilli’de bir cām ile yıkdım yārı

⁴⁹ D.yār

- 38 Ābı zirā ki muraī olana dermāndır
 39 Leb-i deryāda ki ayuya mı oldu meftūn
 40 İşte buldum sañā salınmağa özge maḥal
 41 Ḥased ol rinde ki mey-nūş ide kâna kâna
 42 Gıbta ol şahşa olur irdigi dem nevrufa
 43 Şandılar duḥter-reze geldi ‘Arablarla yanık
 44 Suḥtegān zümresine cāy olalı Kuzguncuk⁵³
 7a 45 Ka‘be toprağı deyü olsa bile nām-āver
 46 Üsküdar’dan yegdir bañā kuy-ı dilber
 47 Şems nāmında bir āfet mi zuhur itdi ‘aceb
 48 Şemsipāşā‘yı mekân eylediler yārān hep
 49 Bir şerīfiñ nigeḥ-i lutfi ile dünyāda
 50 Kaşr-ı dil ‘aynı ile döndi Şeref-ābāda
 48 Bakarak ruḥlarına eşki rakībiñ akmış
 49 Şandılar bağçe-i ḥüsn içre Āyāzma çıkmış
 50 Vuşlatın gördi kıyās eyleme ey dil elyak
 49 Ḥavfum oldur seni ferdālara yāriñ şalacak
 50 Kaşdın ‘ālemde teferrüc ise ger bir derece
 Duḥter-i zer ile Kızkulesi’ne bul ferece

⁵⁰ D. 48.beyit

⁵¹ D. 49.beyit

⁵² D. 50.beyit

⁵³ D. 51.beyit.

- 51 Kāmeti fikri ḥayāl-i ruḥ-ı ālıyla yine
Dest-i dil ‘aynı ile döndi Kavākbağçesi’ ne
- 52 Düldül-i nāza süvār olsa o şuḥ yektā
Ātı oynadı olur sāḥe-i Ḥayrpāšā (haydarpāša) (?)
- 53 Ey gönül boşlama da‘ vāyı hemān ḡamla sürüş
Kāḏıköyü’nde ayak nā‘ibiniñ pāyine düş
- 54 Fikr-i ruḥsārı ile yandı tenim bilmez mi
‘Aceb ol māh Fenerbağçesi’ne gelmez mi
- 55 Ġālība Fennī temām eyleyecekdir zevki
Ātalar seyrine düşmüş o periniñ şevki

5

Ḥamāmnāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Uyanub eyledi ol fitne-i ḥābide kıyām⁵⁴
Reh-i germābeye hengām-ı şehir kıldı hırām
Sandılar anı ikiz toḡdı güneş ḥāş ile ‘ām
Cāmekāna gelicek tutdı peri gibi maḡām
Tābeş-i gerden-i billurı ile derledi cām
Āteş-i şevk-i der-aḡuş ile kızdı ḥammām
- 7b 2 Şavdı ‘āşık gibi başdan külehi mu‘ teberin
Cāmeden şive ile çözdü muḡaddem kemerin
Gül gibi eyledi kat kat çıkarub cāmelerin
Pirehen ref‘ olıcak şandı gören sim-berin
Perdeden oldu birden āyine-i sim-endām
Kışrını atdı ḥarāretle yā şīrīn bādām
- 3 Tāb-ı nazzāreden endāmı ḥarāret kapdı
Def‘ idüb ḡayrıyı ḥammāmcı şovukluk yapdı
Şaşdı dellāk görüb ānı yolundan sapdı
Vaz‘ ı na‘ leyn iderek ol büte āḥir tapdı

⁵⁴ Bk. H. Gamze Demirel, *18. Yüzyıl Şairlerinden Belig Mehmet Emin Divanı*, Elazığ, 2005.s.402

Sarılub fuṭa-i müşgine ol beli ḥod-gām
Münḥasif oldu yine nişfina dek māh tamām

4 Taze dellāk olıcak ḥalvet-i ḥaṣṣa rehber
İtdi bir burca güyā ki kırān şems ü kamer
Teni pālūde gibi kim tokınursa dıtrēr
Gördi kim gelmez oğuşdurmağa ol gonca-i-ter
Aldı dellākı ḥarāret bayılurken nā-kām
Su yetüşdirdi āñā ṭas ile bir tāze gulām

5 İsterdi kise-i müşgin sürine dilbere çün
Piç ü tāb eyledi lif ezildi şābun
Şiše-bāz-i ḥabāb ile biraz kurdı oyun
Künc-i ḥalvetde görüb sanma o şuḥ[ı]⁵⁵ mevzūn
Külḥan yakdı ḥamāma girüb bedr-i temām
Nice pertev salacak bezme görürsin aḥşām

6 Aқdı su pāyına ol serv-i şānavber boyuñ
Taze taze suladı kāl-ı sūnbül-būyın
Yüregi oynadı bir ḥālete vardı şuyuñ
Ṭāş-ı leb-riz içine ‘aks idicek meh-rūyuñ
Ġayret-i tāb-ı ‘izārıyla hemān parladı cām
Döndü ol dem küre-i nāra kıbāb-ı ḥammām

7 Şıcağı geçdiği ma‘ lūm olıcak ḥammāmıñ
Çıkma geldi diline ol meh-i bī-ārāmıñ
Tāb-ı ruḥsārı yüzi şuyunu dökdi cāmıñ
Sildi birüne çıkub āyine-i endāmıñ
Ma‘ nāveş elbise-i fāḥireyi giydi temām
Virdi mışra‘ gibi ol kāmēt-i mevzūna nızām

8 Tuğ-ı şāhī gibi gisūlarına şu yaradı
Aқdı emvāc-ı hevā sūnbül-i müyın ṭaradı
Ṭuydı nāṭır kokuyı ‘ūd-ı ‘anber aradı⁵⁶
Zülf-i dildārı o dem şāne arayub ṭaradı

⁵⁵ Vezin gereği şuhı şeklinde okunmuştur.

⁵⁶ D ‘ūd ile ‘anber

Uclarından dökölüp her tarafa ‘anber-i hām
Nefha-i bŭy-ı şafā-āver ile tıldı meşām

- 9 Kāhve fīncānı tıķındı leb-i dildāra meger
Serpilüb gül şuyı hoş yakıldı micmer
Çŭnki hāmāmā Beligā giren elbette derler⁵⁷
Mŭzd-i hāmāmā döküb akçeleri ol dilber
Sine-i āyineyi pāreleyüb itdi kıyām
Gitdi āteş gibi ol meh tıña kıldı hāmām

6

Berber-nāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātŭn/ Fe‘ ilātŭn/ Fe‘ ilātŭn/ Fe‘ ilŭn

- 8b 1 Şeh-levendāne kesim şevķle hengām-ı şehir⁵⁸
Semt-i dükkāna hırām itdi o şŭh-ı berber
İdinüb cāzibe-i ehl-i derŭnı rehber
Virdi dükkānçeye teşrifi ile zīnet ũ fer
Kec-kŭleh kākŭl ucın gösterüb ol sŭnbŭl-i ter
Tabla perçemden ehibbāsına saçdı ‘anber
- 2 İtdiler buse-i la‘ l-i leb-i dildāre⁵⁹ heves
Müşteri ũşdı dŭkāna yine mānendi meges
Bu kadar kimseye kıyruk mı salar ol nevres
Ya çözülsŭn ya bāşı kaddini görsŭn herkes
İstemez virseler ol gonca-dehen yoluna ser
Belki maķbule geķer olsa biraz sīm ile zer
- 3 Peştemāl ucu gibi çignedi ‘uşşākını yār
Tasma kıyşı gibi sarkar o miyāna āgyār
Tŭylerim ũrperir ol hālne görsem her bār
Böyle cŭnbüşle olur kırkarım āgyār⁶⁰ der-kār

⁵⁷ Derler-terler

⁵⁸ H. Demirel, a.g.e., s.398

⁵⁹ D. Dildare:şirine

⁶⁰ D. Ahir

- Bār⁶¹-ı şan'atla ide terbiye üstādı meger
Yohsa başdan çıkarır anı raķīb-i kāfir
- 4 Ne 'aceb Çekmecelü dilbere düş oldıķ āh
Tasma kayışın alur 'aşıķı şırtından o māh
Mihr ü meh satl ü legen şebnem ü gül aña miyāh
Şekl-i zencırde gīsü-yı müca'ad her kāh
Külçe-i sīm-i muşaffā bilegi āyine ber
Gamzesi usturadır nāvek-i müjgānı neşter
- 5 Yāre ed' iyye-i me'sure iderken ta' līm
Süz-ı 'aşķ itdi eşer vā' iz efendiye 'azīm
Şaşırub hefteye başın⁶² oldı fettāna nedīm
'Āķıbet eyledi dildāre şaķālın teslīm
- 9a Bey idüb mā-melekin itdi fedā-yı dilber
Gitdi pīş-tahtada ne cevher kaldı ne dürer
- 6 Kāle-i vaşlını bir ādem içün eskidemez
Bu kadar müşteriniñ hātırını incidemez
Da' vet itme o perī-rüy tıraşa gidemez
Tāzesiz bu kurı dükkānçede yārān idemez
Rüy-ı mir' ate baķar her gelen erbāb-ı nazār
Olmaz āyinesiz elbet dükkān⁶³-ı berber
- 7 Oldı pertev-figen ol mevķi' e bir bedr-i münir
Karşu varınca bu meh⁶⁴ itdi cemālin tenvır
Hāleveş koydı⁶⁵ o mehpāreye rengin pişgır
Ser-tıraşa uzadub boynın o da oldı esir
Germ olub atdı 'araķçini kesdi anı der
Baş açık 'aşıķ-ı divāneye döndi o püser
- 8 Dik tırub herkese eylerken o servi perhāş
Ser-fürü eyledi zānusına yārin ķodı baş

⁶¹ D. Yāri: Yār-Bār

⁶² D. Hafta-yı başın: haftaya başın

⁶³ Dükān: Dükķān

⁶⁴ D. Mihr: meh

⁶⁵ D. Urdı: Koydı

Mü-be-mü eyledi esrâr-ı dil-i zârını fâş
 Birbiri⁶⁶ ile nice biñ nâz u niyâz itdi tırâş
 Kalmadı hergiz o meh-rûda kesâfetden eşer
 Kıl kadar ‘aybı eger var-ise âniñ göster

- 9 Açdı şâne ābanūs gibi siyeh perçemini
 İtdi mıkırâş ile pirâste-i biş ü kemini
 Aldı havlî-i dü-ḥâvi ile anıñ nemini
 Eyledi dām-ı belâ zülf-i ḥam-ı ender ḥamını
 Dâne-i ḥâline eylerse bu eşnâda nazâr
 Mürğ-i dil kurtulamaz ‘ākıbet ol dâma düşer

- 9b 10 Zîb-i ser eyledi destârı şükûfe- āsâ
 Cā-be-cā dilbere şıḥḥā didi yārân-ı şafâ
 Rûy-ı berber-peçe oldı aña āyîne-nümâ
 Göricek kendüyi āyineden ol bî-hemtâ
 Üstüne gerçi nişâr eyledi çok sîm ile zer
 Nakd-i cānın kor idi āyîneye bulsa eger
- 11 Şundılar destine kahve ile lebāleb fincân
 Āh-ı ‘âşık gibi bir iki nefes çekdi dü- ḥan
 Āşık-ı zāre Beligā ne belâdır hicrân
 Kodı cānāneye ‘azm eyledi ol büt-i beyḥân
 Baş açık āh ü fiğan itdigimiz kaldı eşer
 Gitdi ol āfet-i devrân bize kaldı berber⁶⁷

7

Ḥayyât-nāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Şubḥ-dem bir büt-i derzi peçe-i şirinkār⁶⁸
 Gümüş endāze gibi kadd ile kıldı hırām
 Kāle-i ḥüsniñ idüb zîb-i dükkân ü bāzār
 Rub‘ a dek tutdı ruḥun zülf-i girihgir-i nigār⁶⁹

⁶⁶ D.birbirinden

⁶⁷ 31,32 ve 33.beyit divanda yoktur.

⁶⁸ H. Demirel, *a.g.e*, s.406

⁶⁹ D. Yār:

- Ġamze mıkrāş-ı belā sūzen-i müjgān hūnbār
Kāle-i rāzımı açınca kesüb biçdi nigār
- 2 İgneden iplige dek hāl-i dili yāre didik
Çāki-i pirehenden beden gördüm ilik⁷⁰
Düğme öksüzcedir eylerse daḥi serkeşlik
Yağasın devşirüb ol āfeti şıkma dibelik
Uydırırsa başına vuşla-i yāri āgyār
Şoñra yanında dikiş tutmaz o ipsiz mekkār
- 10a 3 Ḥayli şalvarlı tināverdir o ebrūsı kemān
Tir-i nezzāre-i dil-rūze yelekdir müjgān
Cāme-i ḥüsn āña boyunca biçilmiş ḥaftān
Nīm-ten şıkma gümüş sinesi dā‘ im ‘uryān
Gözin aç sāde nigāh eyle nigāra zinhār
Kapama ferce bulursa biniş eyler āgyār
- 4 Mest-i mey şöyle ki çākşır gibi ol meh-rū
Olmuş āvize miyān üzre bir arşun gisū
İç tönünden kocınırken o şirin ü zānū
Mū miyāna tölama kolunı yazıkdır bu
Şıkma عدراتن(?) gibi penbedir endām-ı nigār
Çekemez sıkletini belki teyeller dil-dār
- 5 Cübbeyi böyle kavuşdurma gel sīmīn-ber
Şırmalı fermeneyi⁷¹ çāk-i kabādan göster
Daḥi yırtub dikemez başlı başına dilber
Tiz tut üste bu Kürdiyye Ḥüseyni ister
Çırpıdan çıkmaz ise cāme ip eyler saña yār
Sūz-ı⁷² ‘aşk ‘āleminiñ kārı bī-hencār
- 6 Yāre ma‘ ḥūd iki tönlik çuka var āmāde
Şufi bir hırka vū destār ile olmaz sāde
Müşteri böyle kumaşı bulamaz dünyāda
Şandal olmaz āñā nisbet bil kūz(?) dibāde

⁷⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁷¹ Fermeleği:fermeneyi

⁷² D. Sūr:

Penbe atlas gibi ülkerli o rengin ruhsār
Söyle zāhid منبزر⁷³(?) gördün ise böyle nigār

10b

- 7 İşleri cümle kubbür yūnlū lebāde ber-düş
Her ‘abā-pūşe nemed giydirir ol hār-pūş
Destgāhında bize iş kesiyor ‘işve fūrūş
Naqd-i cān vir ki bu esnāda şatılmaz konuş
Nesyei levhine yazdıķca tebāşir ile yār
Rūy-ı mūyım ütüler āteş-i gayret nā-çār
- 8 Teng-i vaşlı yanılıb çözme çıkar hicrānı
Yār olur hātıra kin soñra şeritler ānı
Hele zūr eyleme yab yab kırılır ğaytānı
İbrişim olsa daķı tūrra-i mūşk-efşān
Lāyık oldur o mehiñ hātı-ı şu ‘ā-ı enzār
Oldı kerākesiniñ şemsesine rişte-i tār
- 9 Zedeler cismimi yüksük gibi sūzen-bāzım
Almaz üstüne hātāyı yine ol şannāzım
Hıl‘ at ister beni pūskürme şeh-i mūmtāzım
Dün Belig açdım o cānānā metā‘-ı rāzım
Anı tahmin ile ölçüb biçerek āķir-i kār
Gördiğim çıkmadı şan‘atla tegellendi o yār

8

Kefşger-nāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 ‘İşve ü nāzda ol keşşger-i mūy şigāf⁷⁴
Pişegerdir bu şanāi‘ de degildir haffāf
Mest ü hayrān ider ‘āşık-ları ol gerdeni şāf
Görmedi tāze ü terlikde nazirīn eslāf
Hançer-i gamzeye ebrusı anıñ tire ğilāf
Hele yokdır sözüm ol suğraya ğakku‘ l-insāf

⁷³ Zenebüm:zebenim

⁷⁴ H. Demirel, *a.g.e*, s.410

11a

- 2 Beni yabana atar eski pabuç gibi o yār
 Çıkma yoldan şāğ ayakķābı degildir aġyār
 Böyle merdāne-reviş zenne kesimle her bār
 Lorṭa gel dā‘ire-i ehl-i dile çizme kenār
 Vaz‘ı rindāne bizi itme telāşıyla mu‘āf
 Hep çirişdir saña itmişler ‘alāķa eṭrāf
- 3 Tiġ-i ġamze ile bizi yāralayub ol meh-rū
 Tār-ı zūlfiyle ider sūzen-i müjgānı refū
 Var iken bıçkı-i bürrāna müşābih ebru
 Darb-ı muştā ile kırar ‘ālemi ol ‘arbede-cū
 Ne kadar hışm ile dil-teng ise hengām-ı meşāf
 İşi bir kālība ifrāğ ider erbāb-ı hılāf
- 4 Reh-i kūyında rakibiñ derisiñ yüz döndür
 Zā‘irān-ı harem-i ‘aşķa çarıklık gönder
 Nār-ı hicriñle dil-i saḥtī yanarsa söndür
 Göñül ümmid-i vişālīñ yemişinden hündür
 Reşk ider pertev-i na‘leyniñe āyine-i şāf
 Simden na‘leçesi ‘aks-i helāl-i şeffāf
- 5 Yāri aġyār-ı deni sayda olur zer-gerdān
 Ökçe it ķahr ile ķuncundan atar ol nādān
 Cüft olur yār ile tek ṭurmaz o mest ü ḥayrān
 Anı bindirmege bir kıl ara teshīre hemān
 Pāy-māl itse çedik gibi ayakda eşnāf
 Öyle perdaḥtsıza⁷⁵ şāḥib mi çıkar hiç eşrāf
- 6 Çār-ḍarb ile miyāna ķuşanub köhne duvāl
 Püşt ü pā uruna Hindi Yemeni gez ābdāl
 Zāhidā sende ķsyış merd iseñ it terk-i menāl
 11b Sırtla atlas ü dibā yerine bir post āl⁷⁶

⁷⁵ Perdaḥsızca: Perdaḥtsıza yanlış yazılmıştır.

⁷⁶D. Çār-ḍarb ile miyāna ķuşanub köhne duvāl
 Zāhidā sende ķsyış merd iseñ it terk-i menāl

Yohsa sen cām' ü mescidde idüb zir-i lihâf
Köhnelenmiş pabucundan geçemezsin lifâf

- 7 Kaç ayagıdır o ağıār-ı denî şeytânîñ
Naqşı yok destgeh-i hîleden hergiz ânîñ
Zevrak-ı meyle ayagın alıyor nādânîñ
Rüzgâr üsti çıkar bahtı kavi korsanîñ
Yârdan bir dikiş ayrılmaz ider lâf ü güzâf
Âsumânı ne belâdır başa ey bi-inşâf
- 8 Töb-ı âyine-i saykal-zede ol çehre -i mäh
Âfitâb eñ son ider dergehini püşt ü penäh
Gerçi pālancesi yok hardır o ağıār-ı tebäh
Tolama boynuña efsârı teyeller⁷⁷ gümrâh
Âñâ ilkâ-yı muhât eylemez ammâ eşnâf
Yakalar yarı tabân-keşdir o bî- istinkâf
- 9 Bir âlây ipsize yüz virme dükkâna irkib
Şimdicek olğanı yutdı tolaşub anda raķib
İtdiler fâ' idesiz müşteriyânı ta' zib
Âķibet kalmadı ol mehde evzâ'-ı şekib
Âzm idüb pişgehe çekdi hicâb-ı zer-bâf
Kaldı evşâfını tahriire Belig-i vaşşâf

9

Sâķi-nâme-i Ğalib Efendi

Mef' ülü/ Fâ' ilätü/ Mefâilü/ Fâ' ilün

- 1 Sâķi vir ol piyâle-i elmâsa ferr ü tâb⁷⁸
Elmäs içinde mevc ura ammâ ki lâl-i nâb
- 12a Virsün fûruğ-ı bezme o hal-kerde afitâb
Olsun harîm-i meykede şubh ü şafaķ şarâb
Şîr-i benât-ı milli⁷⁹ ide feyz-yâb⁸⁰
Bir baħr içinde berk ura Ğurşid ü mäh tâb

⁷⁷ Tegeller-teyeller

⁷⁸Bk. Naci Okçu, *Şeyh Galip Divanı*, Erzurum.s.147-148

⁷⁹D.mülü

Deryā-dilān-ı ‘aşkıña isār-ı gevher it
Şahbā-yı surhı çeşmime yākūt-ı ahmer it

- 2 Sāki getür o ābı ki āteş- hurūş ola
Her bir habāb-ı kulzüm-i duzaḥ be-dūş ola
Mevc şafāsı şu ‘le-i kevşer-furūş ola
Naḳş-ı gül piyālesi maḥv -ı nuḳūş ola
Ser-mest-i ‘andelibi kerde sürūş⁸¹ ola
Bir baḥr-ı ḥūn⁸² ki dildir āña cur ‘a-nūş ola
Keşf itdim ol ferāḥla gam-ı dil-sitānımı
Destür olursa söyleyeyim dāsitānımı

- 3 Sāki getür o cāmı ki maḥmūr-ı mest olur
Ḥūr-ı behişt irse gözi mey-perest olur
Sağār-keş-i nuḥustı ḥarāb-ı elest olur
Yanında ḳadr-ı zühd-i kerāmāt pest olur
Peymāne-i ḥayāt ise tövbe-şikest olur
Mestāne reng-i rūy-ı ḥayā zīb-i dest olur
Ammā ḥıred teeddüb idüb iḥşāşına
Nāz ü niyāz ḥidmet ider bezm-i ḥāşına

- 4 Sāki getür şarābı ki maḥmūr-ı bī-dilim
‘Aḳl ile āşına degilim gerçi ‘āḳilim
Manend-i mevc-i cūş ile dil-gir-i sāḥilim
Diter⁸³ elimde kāse-i girdāb-ı ḳānzilim⁸⁴

⁸⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁸¹ D. güruh-ı sürüş

⁸² Ḥūn şeklinde yazılmalıdır. Müellif noktasız yazarak hata yapmıştır.

⁸³ Diter-Ditrer şeklinde düzeltilmiştir.

⁸⁴ Anlam gereği kanzilim yerine ‘kandilim’ olmalıdır.

12b

‘Ummān içinde pençe-i mihre mümāsīlim
 Kesdim ümmid-i riştelerin merd-i kāmīlim
 Uğrar isen ey gönül yemm-i eşkiñ verāsına
 Benden selām it ol taraflıñ aşīñasına

5 Sāki getür meyi ki sañadır hıṭāb-ı ‘aşk
 Her yüzden oldı gerçi suāl [ü] cevāb-ı ‘aşk
 Açıldı afitāb zuhūr itdi hāb-ı ‘aşk
 Zülfüñ virirmiş ‘arızına pīç [ü] tāb-ı ‘aşk
 Hāṭ geldi nāsih oldı o hükmi kitāb-ı ‘aşk
 Bir dāhi fitne eylemeye intisāb-ı ‘aşk
 Yā Rab o kāra gün ne belā-yı siyāh idi
 Ger ah şu‘le vermese hālim tebāh idi

6 Sāki revān it āteşi kāfūr pāreden
 Birkaç kadeh pür eyle o mevc-i şerāreden
 Bedr⁸⁵ it hilāl-i sāğarı nur-ı sitāreden
 Ketm eyleme ḥabābı dil-i hīç-kāreden
 Kaldırma ya‘ni şişeyi piş-i nezāreden
 Men‘ itme mevceyi leb-i huşk-ı kenāreden
 Bir gün olur ki mest gözün hūşyār olur
 Ğālīb de bu humārı savar teşne-dār olur

10

Terkīb-i Bend-i Haşmet Efendi

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün
 (Fā‘ ilātün)

1 Ey veliyyü‘n-ni‘amım şāh-ı şefā‘at ger için
 Ya‘ni sultān-ı rūsul Hazret-i Peyğamber için⁸⁶

⁸⁵ D. seyr

⁸⁶ Bk.Mehmet Arslan, Hakkı Aksoyak, *Haşmet Divanı*, 2018.s.85-89

Pāre-i kebd-i ciger-gūşe-i şāh-ı kevneyn
 Cām-nūşān-ı şehādet ol iki server için
 Hulle -pūşān-ı tebāşīr-i duḥūl-ı Firdevs
 Tācdārān-ı ḥilāfet o muḳarrebler için
 Ḳurretü'l- 'ayn-ı cihān pertev-i 'ayn-ı 'āyan
 Merdüm-i dide-i sultān-ı Sikender fer için
 13a Āteş-i fūrḳat ile tābiş -i dūzaḥ mānend
 Her seḥer eyledigim āh-ı şerer- perver için

2 Ne ḳadar sḳklet ise dinle benim feryādım
 Oldı āzürde-i eyyām dil-i nā-şādım
 Ḥaliyā renciş-i hicrān ile bī-dermānım
 El-meded suziş-i ḥirmān ile āteş-dānım
 İtdi ḥünābe-i çeşmim o ḳadar cuşiş kim
 Beñzedi pençe-i mercāna şaf-ı müjgānım
 Şöyle pūr-ḥūn-ı sirişk oldı bu didelerim
 Döndi ḳān şişesine 'aynı ile çeşmānım
 Niçe ḳān aglamasun çeşm-i ter-i gam-dide
 Āteş-i hecr-i peder yaḳdı dili sultānım
 İdemem dā'ire-i şabr ü taḥammülde ḳarar
 Çıksun evc-i felege velvele-i efgānım
 El-meded el-meded ol āteş-i sūzān-ı nifāk⁸⁷
 İtdi saḥn-ı dilimi dūzaḥ-ı pūr-sūz-ı firāk

3 Āh devletli vefāt-ı peder öldürdü beni
 Felek açdı baña dervāze-i beytü'l-ḥazeni
 Ber-ṭaraf rābıṭa-ı meyl -i vaṭan gönlümden
 Şive-i keşmekeş-i hicr ile ḳırdık reseni

⁸⁷ Bu beyitin vezni bozuktur.

Olamam bir daḥi demsāz-ı hevā-yı ārām
 Darb-ı mızrāb-ı ẓazā bozdı o perde düzeni
 Kalmadı dā' ire-i şervet ü sāmān-ı peder
 Nice der-pīş-i taḥayyül ideyim ben vaṭanı
 İlticā-yı emelde kalmadı tākāt dilde
 Açamam nik ü bed nokta muḥaşşal deheni⁸⁸
 Āh idersem bu ḥarāretle felekler tuṭuşur
 Qorqarım yerde beşer gökde melekler tuṭuşur

13b

4

Hün ile didelerim tıldı efendim tıldı
 Sararub gül gibi ruḥsāre-i şevkim soldı

Gül gibi açılamm bāğ-ı feraḥda ğayrı
 Pençe-i dest-i ẓazā ğonçe-i kāmım yoldı
 Olmamışken mey-i iqbāli ile ser-mest-i ğurūr
 Bu ḥumār ile bu ḥamyāzeye bā'is n'oldı
 Geldi bu dār-ı mücāzāt-ı cihāna çün dil
 İtdigi var ise devletli efendim buldı
 İlticā eylemez āḥara inşā' allah⁸⁹
 Ğayrı bilmez bu gönül luṭfuña me' lūf oldı
 Melce-i çāre-resim sensin efendim sensin
 Tañrıdan mültemesim sensin efendim sensin

5

Bir zamān soḥbet-i cān- baḥşıña dil maşhar idi
 Murğ-ı dil tuṭı' gibi kām-ver-i sekr⁹⁰ idi

Dergeh-i āṭıfetiñ cilve-gehim olmuş iken
 Güyiyā Ḥaşmet'in ol bābda dārāder idi

⁸⁸ D. nutka

⁸⁹ Bu mısranın vezni bozuktur.

⁹⁰ D. şekker

Yāl ü bālım var idi sāye-i luṭfuñda benim
 Şimdi tāb-ı elem -i hicr ile yāğım eridi
 Ne zen-i dehre ne bintü‘l- inebe meyl itdim
 Ülfet ü şoḥbete ḥasr ile kim hep er idi
 Ya‘ ni cürmüm nedir ey kân-ı kerem hiç bilmem
 Şöhret-i kâzibemiz gerçi biraz berter idi
 Şübhe yok dilde budur mā-ḥaşal-ı efkārım
 Bañā ḥalkıñ nazarı degdi ‘ ināyet-kārım

6 Vāḳıā-i der-şemātet beni itdi sersem
 Sizi taşdı^ṛ iderim gūş-zedem söylersem
 Jāj ḥāyiñ anasın aḡladır erbāb-ı şamem
 Ben taḥammülde kuşūr itmem er oglu ersem
 Sen hemān şaḡ ol ‘ ināyetlü kerīmü‘ ş-şiyem
 Ḥaşmımı iskāt iderim bende süḥan- perversem
 14a Ḥāk-i pāyiñe yüz sürmedir ancak ġarażım
 Ya‘ ni nā-merd olayım manşıb ü māl istersem
 Māye-i feyz-i neşāt-ı dil-i ġam-nākimsiñ
 Cāna minnet bul ki ruḥ-ı revānım versem
 Bendeyim ben saña devletli efendim bende
 Kim ne söylerse baña soñra olur şermende

7 Ḥānedāniñ şeref ü ‘ iz ile ma‘ mūr olsun
 Kec baḳanlar ḥarem-i devletiñe kör olsun
 Dürr-i zātıñ şadef ü mābesi oldukları çün
 Cilvegāh-ı ebeveyniñ daḡı pür-nūr olsun
 Ḥaḳ Teālā seni tevfiḳe refiḳ itsin kim
 Zīr-i sāyeñde cihān emn ile mesrūr olsun

Yokdır evkâfîñi imlāya dilimde kudret
 Sittî-i şab‘ la bu mertebe ma‘ zur olsun
 İttikāgāh -ı sühan-ı perver iken dergeh-i şeh
 Ne revā ben gibi bir ehl-i sühan dūr olur

- 8 Künc-i gurbetde niçün kaldım efendim böyle
 Bildir aşlın baña Allah’ı severseñ söyle
 Bilsem ‘ arz-ı hünere ben de liyākat yok mı
 Neşr-i āsar-ı sühan itmege kudret yok mı
 Ya‘ni bî-behre miyim ma‘ rifet ü dānişden
 Yoksa erbāb-ı sühan şınıfına rağbet yok mı
 Māni‘ -i luft ü kerem ise maārif şimdi
 Bizde de el gibi bir pāre hamākat yok mı
 Cürm ü işyānımıza gerçi nihāyet yok ise
 Meslek -i Muştafavi üzre şefāat yok mı
 Āsitān-ı şeh-i devrāna varılmak güc ise
 Bāri sāhillere ‘ azm itmege ruḥşat yok mı
 Kaldı āhir burada bende-i efgendeleri
 Gitdi İstānbul’a menfāda olan bendeleri

14b

- 9 Gerçi etvār-ı siyeh-kār-ı ḥaṭāda ālemim
 Lik şimdi nigeḥ-endüz-ı zuhur-ı keremim
 ‘ Afv-ı sulṭān-ı zamān bizleri güldürmez mi
 Ḥaşyet-i cürm ile ben girye-kunān-ı nedemim
 Taraf-ı dergāh-ı şehen-şāha kıyām itdikçe
 Gūyiyā mağfirete tā‘ if-i beytū‘ l-ḥaremim
 Tövbe-i meyde sebātım yoğ ise sulṭānım
 Dem be-dem nūş-ı āyāğ itmede sābit-ḳademim

Bir kızıl işde yed-i ma' rifetim yok ancak
 Cürmümüz var ise bir cām ile bir gonca-femim⁹¹
 Sende luṭf it kerem it Ḥaşmet-i pür-derd [ü] gama
 Söyle āhvālını ol pādişeh –i muḥtereme

10 Ya'ni 'arza girecek ḥāl-i dili taḳrır it
 Bir bir ihlāş-ı 'ubudiyyetimi tefsir it
 Nice inkār olunur rütbe-i isti' dādım
 Şevket ü şā'ib ü Ḥassān'a tanzır it
 'Avn-i Bāriyle şūbetli bir emre kullān
 'Uhdesinden gelemesem o zamān ta'zir it
 Dönmeğim ḥāne-i virānıma lutf eyle meded
 Köhne beytü' l-ḥazen-i ḥātırımı ta' mir it
 İktizāsına göre eyle efendim hareket
 Ḥātır-ı pādişehi enseb ise tezkir it
 Bā-ḥuşuş ehl-i süḥan himmete şāyān-ter olur
 Anlara luṭf-ı şehen-şāh-ı zamān ekser olur

11 İttiḥāz-ı şuarā pādişehi sünnettir⁹²
 Şāirān lāzıma-i dā'ire-i devletdir
 Pādişāhān-ı cihān nādire-dānsız olamaz
 Şehr-i yārāna süḥan vāsıta-i şöhretdir

15a Ḥuṭbe-veş kim okusa midḥat-ı sultānı ne dem
 'Arş-ı ālāyā çıka nāmı bu ne rif'atdır
 Şā'irān olmasa bu arşa-geh-i ālemde
 Nām ü şān-ı küremā güm-şude -i gaybetdir
 Herkesiñ kārı mı meddāh-ı şehen-şāh olma
 Vaşf-ı sultāna sezā nāṭıka-i Ḥaşmet'dir

⁹¹ Femm kelimesi فم yazılmalıdır ancak müellif şedde kullanmamıştır.

⁹² Bu beyit vezne uymamaktadır.

İtibār eyleye şevketlū efendim kılına
Ben de şarf eyleyeyim naḳd-i ḥayālî yoluna

- 12 Ḥazret-i Ḥaḳ ānı manşūr ü muẓaffer itsün
 ‘ Adl ü dād ile cihād ile muammer itsün

 Seyf-i tevḥîk ü zafer ile cihāngîr olsun
 Ser- be -ser ‘ arşa-geh -i dehri musaḥḥar itsün

 Görmedik mişlini bu pâdişeh-i devrānî
 Ḥıẓr-ı tevḥîkî Ḥudā zātına yāver itsün

 Ziver-i dest-i zafer ide Kızıl Elma’yı
 Ḥün-ı adā ile bu arzı muḥammer itsün

 Biz de târiḥ ü ḳaşâid yapalım vaşḥında
 Ol daḥî ḳullarını lutfuna maẓhar itsün

 Yüzüñi yere ḳoyub eyle duāyı Ḥaşmet
 Vire taḥtında Ḥudā ol şehe yüz yıl müddet

11

Terci-i Bend-i Rāmiz Pāşā

Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Nevā yok bezm-i ğurbetde fiġān-ı āhdan ğayrı⁹³
 Kime dem-sāz olursun nāle-i cān-gāhdan ğayrı

 Ne hemdem var ne sāḳi bu dil-i güm-rāhdan ğayrı
 Ḥaṭ-ı sāġarda yazmaz ḥayf ile eyvāhdan ğayrı

 Gül-i ümmîd virmez bûy ye‘ s-i cāhdan ğayrı
 Çemende lâle yok dāġ-ı dil-i āgāhdan ğayrı

 Sefer itsem refîḳ olmaz ġubār-ı rāhdan ğayrı
 Ḳarār itsem yerim yok bezm-i şîvengāhdan ğayrı

15b Şorar yok ḥāṭırım ḥüzn ü ġam-ı cāngāhından ğayrı
 Teselli baḥş olur yok ṭālî‘ -i bed-ḥāhdan ğayrı

⁹³ Bk.İsmail Avcı “Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi” Ankara, 2014 176-177

Ġaribim bî-kesim yokdur enîsim âhdan ġayrı
Penâhım dest-gîrim kalmadı Allah'dan ġayrı

- 2 Cüdâ itti benî gerdûn o mâh-ı mihr-bânımdan
Boyansun kana dāmānı sirîşk-i hûn-feşānımdan
Ocāġ-ı dil қо yansun sūziş-i āh u figānımdan
Tuţuşsun bâġ-ı çarġ ol āteş-i dūzaġ-nişānımdan
Gül-i ħurşîdi şolsun reng-i te'şîr-i ħazānımdan
Çerāġ-ı meh söyünsün bād-ı āh-ı bî-amānımdan
Kılub āvare tîr-āsā benî kâşî kemānımdan
Belā-yı istikāmetle ayırdı ħān u mānımdan
Ġınā-yı kâlbi buldum şimdi geçdim naġd-i cānımdan
Hümā-perverde fakr ü himmet oldum üstüġhānımdan
Ġaribim bî-kesim yokdur enîsim âhdan ġayrı
Penâhım dest-gîrim kalmadı Allah'dan ġayrı
- 3 Gönül sevdā-yı zülfiyle perişān oldu ġurbetde
Şeb-i hicre nihāyet yok meġer şubġ-ı kıyāmetde
Ĥayāl-i 'ārîzıyla gül açıldı çeşm-i ħasretde
Mey-i fikr-i lebiyle ser-girānım bezm-i fırkatde
Beyābān-ı cünûn āzādesiyim⁹⁴ gerçi şüretde
Velî zincir-i 'aşġ-ı kākülüyle bend-i miġnetde
İşitdim ki o mihr ü şimdi āġyār ile ülfetde⁹⁵
Ġarîn-i 'aġreb olmuş tali'im ġāyet nuġûsetde
Ne ümmîd-i vişāl eyler gönül ne ye's-i rāġatda
' Aceb āvāreyim bî-çāreyim şaġrā-yı ħasretde
Ġaribim bî-kesim yokdur enîsim âhdan ġayrı
Penâhım dest-gîrim kalmadı Allah'dan ġayrı
- 16a 4 Ĥüdā rûzî-resāndır ġam yime ey dil a divāne
Gözün yaşı derûnuñ 'uġdesidir āb ile dāne

⁹⁴ D.Āvāresiyim:

⁹⁵ Vezin gereġi 'ü' okunan kelime anlam gereġi 'i' olarak okunmalıdır: Mihri.

Ezel *naḥnū kaṣemna*⁹⁶ da şalā olduḡda insāna
Şarāb-ı ġam şunulmuşdur baña peymāne peymāne

Velī bezm-i elestde kıldığın mişāk-ı peymāne
Ḥıyānet itme ‘ ahd-i *fāsteḡimde*⁹⁷ tūr ḡakimāne

Siper-veş sine ger kim bu cefā-yı dehr-i fettāna
Şebāt-ı şabr ü teslīm ile gir meydāna merdāna

Benim ḡālīm görüb sen tesliyet-baḡş ol dil cāna
Benim ol bülbul-i naġme-serā bezm-i ġarībāna

Ġaribim bī-kesim yoḡdur enīsim āhdan ġayrı
Penāhım dest-gīrim ḡalmadı Allah’dan ġayrı

5 Göñül olduysa da mışdāk-ı naşş-ı *esrefū*⁹⁸ yā Rab
Terahḡum kıl bi-ḡaḡḡ āyet-i lā-taḡnetū yā Rab

Derūnum gülşen-i zevḡ ü şafā kıl sū-be-sū yā Rab
Gül-i ‘ irfānımı itme esīr-i reng ü bū yā Rab

Alāyık nūktesinden ḡalbim eyle şüst ü şū yā Rab
Ḳoma ālūde-i ḡirk-āb-ı aġvā-yı ‘ adū yā Rab

Olupdur dāġ-ı ġurbet nā-pezirā-yı refū yā Rab
Yetişdir merhem-i kāfūr-ı şubḡ-ı ārzū yā Rab

Ḳulundur Rāmizī itdirme ġayra ser-fūrū yā Rab
Der-i lutfuḡda dōkdü eşḡ ḡeşm ü āb-ı rū yā Rab

Ġaribim bī-kesim yoḡdur enīsim āhdan ġayrı
Penāhım dest-gīrim ḡalmadı Allah’dan ġayrı

⁹⁶ Zuhuf Suresi . 32.ayet (Rabbinin rahmetini onlar mı paylaşıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır.)

⁹⁷ Hūd Suresi. 112.ayet(“Senin yanında hak yola dönenlerle birlikte, sana buyurulduġu gibi dosdoġru ol! Siz de azıp sapmayın. Allah, yaptıklarınızı çok iyi görmektedir”.)

⁹⁸ Zümer Suresi. 53.ayet ("De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin!")

12

Terci-i Bend-i Haşmet Bend-i Evvel⁹⁹Mef^ʿ ülü /Mefā^ʿ ilü/ Mefā^ʿ ilü/ Fe^ʿ ilün

- 1 Yā Rab esāfilde nedir böyle saādet¹⁰⁰
Bu rütbe-i āliye neden geldi mezellet
- 2 Bī-berg ü nevā kaldı ilahi ʿurefāmız
Oldu cühelā zümresi hep nā^ʿ il-i devlet
- 16b 3 Düşdük bu harābāta nedir çāre humāra
Mest itdi bizi āh peymāne-i hikmet
- 4 Gördüñ mü bu āyine-i devrānda söyle
Kim virdi murād üzre hayālātına sūret
- 5 Zevķin bulamaz neşve-i şahbā-yı fenānıñ
Dil ehl-i harābāta döner eylese ʿişret
- 6 Biz keşmekeş-i çile-i ğurbetde çıkardık
Geh belde-i İzmir^ʿ de geh Bursa'da halvet
- 7 Bilmem bu zühūr-ı sitemi Zeyd ü ʿAmr^ʿ dan
Billāh kuşurumdur efendim yine reh-zen

13

Terkīb-i Bend-i Rūḥ-i Bağdādī Bend-i EvvelMef^ʿ ülü/ Mefā^ʿ ilü/ Mefā^ʿ ilü/ Fe^ʿ ülün

- 1 Şanmañ bizi kim şīre-i engūr ile mestiz¹⁰¹
Biz ehl-i harābātdanız mest-i elestiz
- 2 Ter-dāmen olanlar bizi ālūde şanur līk
Biz māil-i būs-i leb-i cām ü kef-i destiz
- 3 Şadrın gözedüp neyleyelim bezm-i cihānıñ
Pāy-ı hum-ı meydır yerimiz bāde-perestiz
- 4 Māil degiliz kimseniñ āzārına ammā
Ḥātır-şiken-i zāhid-i peymāne-şikestiz

⁹⁹ Haşmet Divanı'nda bu terkib-i bend 116 beyitten oluşmaktadır. Mürettip sadece bir kısmını almıştır.

¹⁰⁰ M. Arslan-H. Aksoy *a. g. e.* .s.96 (95.beyit)

¹⁰¹ D.:mestüz

- 5 Erbāb-ı ğaraż bizden ırāġ olduġu yegdir
Düşmez okumuz yere zirā şāhib-i şatşız
- 6 Bu ālem-i fānide ne mîr ü ne gedāyız
Ā‘lālara ā‘lālanırız pest ile pestiz
- 7 Hem kāse-i erbāb-ı diliz ‘arbedemiz yok
Meyhāneyiz¹⁰² gerçi veli ‘aşk ile mestiz
- 8 Biz mest-i mey-i mey-gede-i ālem-i cānız
Ser-ħalka-i cem‘iyyet-i peymāne-keşānız

14

Muaşşer Fehîm Efendi

Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilün

17a

- 1 Ey nigāh-ı ğaḡabı mest-i mey-i naḥvet-i nāz¹⁰³
Ġamzesi sāki-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz
Ey fūrūġ-ı ruḡ-ı ḥūy-gerdesi ḥūrşid-güdāz
Ey lebi nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
Korkarım rāzımı fāş ide çeşm-i ġammāz
Aşinā oldu dilime ġamze-i bî-gāne¹⁰⁴ nūvāz
Şeb-i hicr ġam-ı zūlf dil-i sevdā-pervāz
İhtiyārî degil āh eyler isem dūr [ü] dıraz
Āh idersem n’ola sevdā ile dolmuş göñlüm
Ḥaberim yok ki seniñ ‘aşkıñ olmuş göñlüm
- 2 Ḥüsnüñ evvel bakışında beni itdi meftün
Eyledi sāḡir-i çeşmiñ biñ mekr ü füsün
Zūlfüñ itdi dilimi silsile-i cünbā-ı cünün
Āḡirü‘l-emr bu sevdā ile oldum mecnün
Gördüñ oldum emel-i ‘aşkıñ ile zār-ı zebün
Şerbet-i ‘aşkıñ¹⁰⁵ ile derd-i dilim oldu füzün¹⁰⁶
Toldı tā derd-i muḥabbetle derün ü bîrün

¹⁰² Vezin gereği “meyhānedeyiz” olmalıdır¹⁰³ Tahir Üzgör, *Fehîm-i Kadîm (Hayatı, Sanatı, Divan’ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi)*, Ankara, 1991, s.264-270¹⁰⁴ D. peykāne¹⁰⁵ D. lutf¹⁰⁶ D. efzün

Başladıñ zehr-i sitemle dilimi¹⁰⁷ itmege hūn¹⁰⁸

Rūy-ı dil gösterip itdiñ beni çün dīvāne

Olduñ ey āhū-yı vaḥṣi giderek bī-gāne

3 Bī- mürüvvet ne idi ‘arz-ı muḥabbet evvel

Ne idi eyledigiñ luṭf u mürüvvet evvel

Niye verdiñ dile nezāreye ruḥṣat evvel

Niçün itdiñ dil-i bī-çāreye şefkat evvel

İtmek idi ğaraẓıñ çünki ferāgat evvel

Ne idi tā bu kadar keremi ülfet evvel

Üns idi elde iken şanıña ‘ādet evvel

Şāhbāzım¹⁰⁹ yoğ idi sende bu vaḥṣet evvel

Afv kıl ḥüsnüñe küstāḥ nigāh itdim ise

İhtiyār elde degil girye ü āh itdim ise

17b

4 Gerçi ben serḥoş ‘aşkıñla şarāb itmez idiñ

Āteş-i cevri ile bağımda kebāb itmez idiñ

Evvel ālüfteñe tā böyle ‘itāb itmez idiñ

Biñ su ‘āylese bir tünd cevāb itmez idiñ

Luṭf iderdüñ ğazab-ālūde ḥitāb itmez idiñ

Beni gördükçe ser-i rehde şitāb itmez idiñ

Cismimi āteş-i ḥasretle pür-āb itmez idin

Dil-i virānemi tekrār ḥarāb itmez idiñ¹¹⁰

Şimdi ḳurbānıñ olam söyle nedir n’oldı sebeb

Āşinā-yı ezeliye bu tecāhül bu ğazab

5 Mest-i şīrīn-süḥanām telḥi-i güftār nedir

Luṭfuñ evvel ne idi şimdi bu āzār nedir

Pür-teġafül nigeḥ-i nergis-i bimār nedir

Ġonca-i gül gibi la‘lin-i şeker-bār nedir

Beni gördükçe şitāb ile o reftār nedir

Renciş-i bī-sebeb ğamze-i pergār nedir

Sitem-i ğamze-i tīr-i çeşm-i cefā-kār nedir

¹⁰⁷ D. ciğerimi

¹⁰⁸ Metinde حون şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁹ Metinde “şāhpāz” şeklinde yazılmıştır

¹¹⁰ Metinde 18.ve 19.beyit divandaki düzene göre değildir, yerleri değiştirilmiştir.

Mübtelâña nedir ey şūḥ bu eṭvār nedir
 Sitem itmekde yine ḳādir iseñ eyle baña
 ‘Āşıkım ‘āşıkım ey şāh¹¹¹-ı cefā-kār saña

- 6 Ḥod-perestim revîş-i dinîne ḳurbān olayım
 Āşık- āyinesin āyiniñe ḳurbān olayım
 Piçîş-i ṭurra-i müşkiniñe ḳurbān olayım
 Reşkden bister-i bālîniñe ḳurbān olayım
 Çeşm-i ‘ ayyār-ı sūḥan-çîniñe ḳurbān olayım
 O kemān ebrū-yı pür-çînine ḳurbān olayım
 Nāvek-i ḡamze-i pür¹¹²-kîniñe ḳurbān olayım
 Zehr-i ḥand-leb-i şîrîniñe ḳurbān olayım
 Sîneñi kînedey ey āyine-ruḥ şāf eyle
 Öleyim mi ele mir‘āt alup inşāf eyle

18a

- 7 Ḥüsnüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
 Ḥayl-i ‘ uşşāk nice olmasun efgende saña
 Āşık olurduñ eger görseydiñ sende saña
 Ba‘ dezîñ bendeyim ey şāh-ı cihān ben de saña
 Ḥande it ağlasa ḥālîñ dil-i nālede saña
 Böyledir ḳısmet-i ḥakk girye baña ḥande saña
 Bir naşîḥatdır ider ‘ āşık-ı şermende saña
 Ḳorḳarım yār olur ağyār-ı firîbende saña
 Girde-bālîñ-i gül-āgendeñ idüp pûte-i ḥār
 Derd-i ḡayretle helāk ola Fehîm-i bîmār

15

Merşiye-i Şulṭān Selîm Ḥān –ı Şālîş

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Felegiñ ḳubbe-i firūzesi virān olsun¹¹³
 ‘Ālemiñ enfüs ü āfākı perîşān olsun

¹¹¹ D. şūḥ

¹¹² Metinde “ber” diye yazılmıştır. Anlam gereği “pür” olmalıdır.

¹¹³ Mesut Bayram Düzenli “Enderunlu Fazıl’ın III. Selim Mersiyesi” (İncelem-Metin), Balıkesir, 2018 s.32-35

- 2 Felegiñ çarhı kırılusun nefes-i āhımdan
Pāre pāre dökülüp hāk-ile yeksān olsun
- 3 Felegiñ şābit ü seyyāreleri ba‘de‘l-yevm
Rīze rīze saçılup rīg-i beyābān olsun
- 4 Felegiñ çāk ola nūh atlas-ı mīnā-fāmı
Lime lime tağılup ‘āleme rīzān olsun¹¹⁴
- 5 Kālmasun devr-i felek bir daḡi icrā-yı fuşul
Ne bahār ü ne ḡarīf ü ne zemistān olsun
- 6 Düşmeye şebnem-i ter esmeye hoş bād-ı seḡer
Ne gül-i tāze ne bülbul ne gülistān olsun
- 7 Hep ‘aķım ola mevālīd-i şülās-ı ‘ālem
Ne nebāt ola ne ma‘den ü ne ḡayvān olsun¹¹⁵
- 8 Ey felek ey felek ey çarḡ-ı sitemkār yeter
Rūz-ı maḡşer görelim ‘āleme dīvān olsun
- 18b 9 ‘Ālemiñ rūḡu olan şāha ki kıydıñ zālīm
Nice şim-den gerü nice‘ālem devrān olsun
- 10 Nice maḡrūr ola iķbāline dünyāda kişi
Tūtalım taḡt-ı cihān üzre Süleymān olsun
- 11 ‘Ālemiñ işte Süleyman’ı Selīm Ḥān-ı şehīd
Taḡt-ı mülkü dilerim bāḡçe-i Rıdvān olsun
- 12 Öyle dānā ü fehīm öyle himemkār ü ḡalīm
Her ma‘ārifde kemāl-āver-i itķān olsun
- 13 Ḥüsn-i aḡlāķla ol ḡüsn-i cemāl-i ṡal‘at
Böyle kābil mi ‘aceb bir daḡi insān olsun
- 14 Nice ḡayrāt ü eşer eyledi icād ü binā
Ḥidmeti nezd-i Ḥudā mūcib-i gufrān olsun
- 15 Kıldı tertīb-i ‘asākir daḡi ta‘līm-i cihād
Ġaziler zümresine şāh-ı şehīdān olsun

¹¹⁴ Bu beyit makalede yoktur. Bk. B.Düzenli.2018, *a.g.m.*

¹¹⁵ Bu beyit makalede yoktur. Bk. B. Düzenli.2018, *a.g.m.*

- 16 Ol kadar ancak olur gayret-i dīn-i devlet
Sa‘y-i meşkūru kabūl-āver-i yezdān olsun
- 17 ‘Ākıbet zāhir olur vācib olan kânūnu
Bilinir kadr-i‘ abā mevsim-i bārān olsun
- 18 Āh ol mihr-i cihān-tāba kūsūf ermiş iken
Mā-ḥasal istedi ālem yine raḥşān olsun
- 19 Hep murād etdi kader oldu muḥālif ammā
Sa‘y ile def‘-i każāya nice imkān olsun
- 20 Kim bilür tahta bedel āh ola tābūt-ı fenā
Şāh-ı mazlūm ‘adem iḳlimine sultān olsun
- 21 On sekiz sāl sekiz māh meger müddet-i mülk
Va‘de geldikde ne kābil daḫi meydān olsun
- 22 Allah Allah nice hūrşid-i cihān-tāb-ı zamān
Bir āvuç ḫāke girüb ser-be-giribān olsun
- 23 Çār-deh māh oturup gūşe-i ğamda maḥlū‘
‘Ākıbet böyle telef-kerde-i dūnān olsun
- 24 Bir ālāy kāfir bī-dīn idüp ol şāha hücūm
Tā ki ol mehlekeden ‘adne şitābān olsun
- 19a 25 Bir süri kelb-i ‘aḫūr itdi o şire ḫamle
Her biri nār-ı cehennem ile büryān¹¹⁶ olsun
- 26 La‘net olsun ten ü ervāḫına mel‘unānıñ
Ebedī ḫāneleri dūzaḫ ü nīrān olsun
- 27 Āh ol cism-i laṭīf¹¹⁷ ol dil-i pālūde¹¹⁸-mişāl
Ne revā żarb-ı edāni ile lertzān olsun
- 28 Kimseye üf dimemiş iken o nāzende ‘azīz
Ne belā şadme-i a‘dā ile nālān olsun
- 29 Yalnız nāle-keşi ümmet-i İslam degil
Kim umār millet-i tersā daḫi giryān olsun

¹¹⁶ M.. pür-yān

¹¹⁷ M.şerif

¹¹⁸ M.e ten-i palūze

- 30 Ağlasun maḥşere dek ḥūn ile çeşm-i ‘ālem
Heft-deryā-yı cihān ḥasret ile k̄ān olsun
- 31 Yağdı hep şā‘ iḳalar ile maṭar bir müddet
Mātem-i dehre bu yetmez mi ki bürhān olsun
- 32 Didi merşiyyesini ḥaş çerağ Fāzıl
Tā be- maḥşer sebeb-i raḥmet-i raḥmān olsun
- 33 Çünkü tekrār ile ḥān olmadı bu fānide
Dilerim dār-ı beḳā tahtına ḥāḳān olsun
- 34 Nūr ile merḳad-ı pākinde o yatdıkça hemān
Ḥazret-i pādişehiñ ‘ömri firāvān olsun

16

Ḳıṭ‘a-i Fehīm

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Ey dil- bād be-kef eyleme taz̄yī‘-i nefes¹¹⁹
Her kişi ‘İsī-i Meryem gibi meşhūr olmaz
- 2 Sa‘y ile rūḥ da icād ider isen meşelā
Baḥtı vārun olanıñ sa‘yide meşḳūr olmaz
- 3 Sebeb-i rif‘at olur ğam yime üftāde iseñ
Bir binā tā ki ḥārāb olmaya ma‘mūr olmaz
- 4 Terk-i taḳlīd idüp vāşıl-ı ḥaḳḳ ol şūfī
Yoḥsa her düzd ki berdār ola Manşūr olmaz
- 19b 5 Z̄ikr-i zühḥād ile bir mi neġamāt-ı ‘uşşāḳ
Şīt-i zenbūr hem āvāze-i ṭānbūr olmaz
- 6 Tīre-dil kesb-i şafā eylemez ‘āşīḳdan
Sāye ḥurşīde ḳarīn olmağ-la nūr olmaz
- 7 ‘Aşḳ her ḳāleb-i bī-rūḥa tecelli itmez
Tūde-i merḳad-ı Mūsā cebel-i Ṭūr olmaz
- 8 Dil-i gürg zīb-i silāḥ ile şecī‘ olmaz merd
Pençe-i şīr-i muşavverde belī zūr olmaz

¹¹⁹ T. Üzgör, *a.g.e.* s.276

- 9 Küşte-i tîğ-i muḥabbetde olur şulḥ-i edeb
Leşker-i şaf-ı şehīdānda şer ü şūr olmaz
- 10 Ey olan ‘āşık-ı mecrūḥa nemek-pāş-ı ‘ilāc
Zaḥm-ı bismil-şüde bir vech-le nāsūr olmaz
- 11 Dil ki ḥūn oldı naşīḥat ānı itmez ıslāḥ
Ḥüsn-i tedbīr ile mey bir daḥi engūr olmaz
- 12 Zühde tebdīl olamaz pend-le ‘aşk-ı cān-süz
Şu‘ le te’sīr-i dem-i serd ile kāfūr olmaz
- 13 Bir şehīn dil ser-i kūyunda muḫīm oldı yine
Menzil-i ‘aşkdan erbāb-ı belā dūr olmaz
- 14 İstemez zīnet-i ḥaṭṭı o meh sāde-ruḥum
‘Ālem-i nūrda zīrā şeb-i deycūr olmaz
- 15 Mihr ü kīn sīne-i şāfindan ‘ayān olsa n’ola
Levn-i şey perde-i billūrda mestūr olmaz
- 16 Bend-i zülfünde dilim būs-ı leb şād itmez
Merd-i maḥbūs şarāb içse de mesrūr olmaz
- 17 Çeşmi dünyāyı kırup itse tevāzu‘ n’aceb
Kesse cellād hezārān ser-i maḡrūr olmaz
- 18 Hecrden ḥavf idene zevk-i ḥayālī besdir
Mey içen ḥābda āşüfte maḥmūr olmaz
- 19 Gūş idüp şi‘rim o şeh dedi nāz ile Fehīm
Her suḥan levḥa-i pāk¹²⁰ dile mestūr olmaz
- 20 Suḥanım oldı mişālāt-ı beyān-ı vāḳi‘
Şā‘ir-i rāst-suḥan gerçi ki manzūr olmaz

¹²⁰ D.dile

20a

17

Kemān-keş-nāme-i Rāsiḥ Efendi

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Feülün

- 1 Gördükde ḥadeng-i nigeḥiñ gitdi arada
 Koydum kūşūya cānımı meydān-ı rızāda
 Yokdur bedel ey yosma saña şaḥn-ı cefa
 Āh itse n'ola zūr-ı firākıñla fütāda
 Ṭāḳat mı gelür ey ḳāşī yā böyle kūşāda
- 2 Göñlüm siper tır-i müjeñ sine-i fezādır
 Şāhid-i dil cāndır nigeḥiñ sehm-i ḳazādır
 Biñ kez şāriḳ eylerse de ' uşşāḳā sezādır
 Rüstem bu keşākeşlere pes itse revādır
 Ṭāḳat mı gelür ey ḳāşī yā böyle kūşāda
- 3 Bu kuvvet bāzu ile çok menzili başdın
 Ki çilleye koyduñ bizi ki yāy gibi başdın
 Timār-ı niyāz eylediñ ip ṭaḳmadıñ aşdın
 Ḥalka hemān itmek mi kepāze bizi ḳaşdın
 Ṭāḳat mı gelür ey ḳāşī yā böyle kūşāda
- 4 Her bir nigeḥiñ göz göz idüp yuta cānı
 Aldı yeñiden nāvek-i müjgān-la şānı
 Şaḥn-ı dil ṭāş döktü bozup tozkoparanı
 Zih-gır gibi çeşmime ṭār itdi cihānı
 Ṭāḳat mı gelür ey ḳāşī yā böyle güşāda
- 5 Mişliñ felege gelmemiş ey şūh-ı dil-ārām
 Meydān seniñdir yūri nāz ile ber eyyām
 Var-ken bu omuzdan āṭş- üftādeñi dārām
 Ki okda tamām ḳabzada dirse n'ola Behrām
 Ṭāḳat mı gelür ey ḳāşī yā böyle güşāde
- 6 Şāyeste hevādārıñ olursa seng-i āfāk
 Rāsiḥ daḫi ey şūḫ-ı kemān-keş saña müştāk

20b

Bend ile idüp kıavs-ı diliñ tākātını tāk
 Yā Hāq çağıra çille-i cevriñ çeken ‘ uşşāk
 Tākāt mı gelür ey kâşî yā böyle güşāde

18

Nedīm Merhūmuñ Müseddes-i Āteş-Zebānına Birer

Mısrā‘ İzāfe ile Pertev Efendi Mu‘ aşşer İtmiş

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Hāyāl-i sünbülün ey gül-beden ‘ ıtr-ı meşām olsun¹²¹
 Ğam-ı hālîñ-le künc-i ‘ aşk miskiyyü‘ l-ḥitām olsun
 Gözüm hecri mey-i la‘ liñ ile isterse cām olsun¹²²
 Nigīn-i la‘ liñi yād itmeyem ‘ ālemde nām olsun
 Seniñ isterse vaşlñ rāy-gān-ı hāş ü ‘ ām olsun
 Dile cām-ı emel-i endüh mihmetsiz ḥarām olsun
 Cemālîñ rûze-dār-ı vuşlata māh-ı siyām olsun
 Ğamîñ kesilmesün¹²³ peymāne-i ‘ ömrüm tamām olsun
 Beni maḥrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın içenler şād-kām olsun
- 2 Perişān eyledim zülfi ḥayālî ile destārı
 Be-cādır serde hem bezmāne sevdā-yı hevādārı
 Çıkarmam bir nefes dilden hevā-yı la‘ li-i dil-dārı
 Ḥabāb-ı āsā-şikest eylerse de cām-ı dil-zārı
 Veli rūḥ-ı revān-ı cism-i bî-cān olsa güftārı
 Tırāz-ı meclis-i aḥbāb ise ben istemem yārı
 Ne ol bezm-i şafā lāzım ne bezmiñ cām-ı ser-şārı
 Ḥumār-ı ğam benim dîrîne kārımdır hemān bārı
 Beni maḥrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın içenler şād-kām olsun
- 3 Şehî ‘ aşkıñ veli ḥavfım yine kendi sipāhımdan
 Baña cevri-i cefā eksik midir baḥt-ı siyāhımdan

¹²¹ Ekrem Bektaş, *Muvakkit-zade Muhammed Pertev Divanı*, Ankara .2017.s.430

¹²² D.Lebün hātem gibi hoş-hatla isterse be-nām olsun

¹²³ D.eksilmesün

21a

Benim dūr olduğım te' şīr-i āh-ı şubh-gāhımdan
 Ne hācet imtinān ol gırre-mest-i külāhımdan
 Beni zāhirde gerçi dūr iderler lik o māhımdan
 Dem-i mestide bāri şākınup şemşīr-i āhımdan
 Ne şekvā eyleyem yārān u yār-ı kīne h'āhımdan
 İdüp cām-ı lebin āsūde zehr-āb-ı nigāhımdan
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūhumuñ kânın içenler şād-kām olsun

4 Şikāyet rāh-ı bī-pāyān-ı miḥnetden ḥamākatdır
 Tarīk-i 'aşkda pādāşī-i bā-miḥnet sa'ādetdir
 O meclis kim şarābı buse-i lebinden 'ibāretdir
 O bezm-i ḥāşda ḥamyāze-rīz olmağ da 'işretdir
 Ğam-ı dīrīne-i şahbā-yı leb görseñ ne lezzetdir
 Neşāt-ı tāze-i ḥūn-ı ciger bir özge ḥāletdir
 Mey-i pūr-neş'e-i āmāl-i vuşlat bir ḥikāyetdir
 Ḥumār-ı ye's-ile hod hem-ser olmağ cāna minnetdir
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūhumuñ kânın içenler şād-kām olsun

5 Amān nāmım zebūn-küşlikle meşhūr olmasun yā Rab
 Çerāğı kimseniñ āhımla bī-nūr olmasun yā Rab
 Hevā-yı dil-keşi eyyām-ı bāḥūr olmasun yā-Rab
 Benim-çün şubh-ı vuşlat şām-ı deycūr olmasun yā Rab
 Dimem a' dāma da memnūn [u] mesrūr olmasun yā Rab
 Alan cānım bu 'işret-ḥāneden¹²⁴ dūr olmasun yā Rab
 Dil-i şikestem āsā ḳalbi meksūr olmasun yā Rab
 İçenler¹²⁵ sāğarım hemvāre maḥmūr olmasun yā Rab
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūhumuñ kânın içenler şād-kām olsun

21b

6 Gezerken rāh-ı 'aşk ü miḥnetiñ Pertev olup merdi
 Bu gün gördüm Nedīm-i cān-güdāz ü derd-perverdi
 Gelür ol da biri birine ḳatmış ḥāk ile gerdi

¹²⁴ D.meyhāneden

¹²⁵ D.çekenler

Serinde kūh-ı miḥnet-gāh ile dönmüş çehre-i zerdi
 Ne dem kim ḥūn-ı dil nūş eyleseydi derd-i ḡam yerdı
 Zebān çekdikçe kânūn-ı cigerden şu‘le-i derdi
 Bu yollarda ināndım çekmiş ol da germ-i serdi¹²⁶
 Dem-ā-dem āh idüp bu maṭla‘-ı dil-sūzı söylerdi
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın içenler şād-kām olsun

19

Şahbā-nāme-i Nef‘î Efendi

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1 Merḥabā ey cām-ı mīnā-yı mey-i yāḡūt reng
 Devri gelsün senden ögrensün sipihri bī-direng¹²⁷
 Merḥabā ey yādigār-ı meclis-i devrān-ı Cem
 Āb-ı rüy-ı devlet-i Cemşid ü āyīn-i Peşeng
 Merḥabā ey şāhid-i ‘işretserāy-ı mey-gede
 Duḡter-i pīr-ı muḡān hemsīre-i sākī-i şeng
 Sensin ol rūḡ-ı revān-ı mürde-i endūh ḡam
 Saña nisbet çeşme-i āb-ı Hızır ‘ayn-ı şereng
 Sensin ol sermāye-i bāzār-ı şevḡ-i ehl-i ‘aşḡ
 Düşdi feyz-i ile kesāda cevher-i nāmūs-i neng
 Sensin ol pirāye-i ḡikmet ki feyz-i kāmiliñ
 Kıldı mir‘āt-ı zāmīr-i ehl-i dilden def‘¹²⁸-i jeng
 Cür‘āña virmezdi cān her ‘āşık-ı efsūrde dil
 Olmasañ tāb-efgen her ḡāṭır-ı bī-tāb-ı teng
- 2 Mey degil rūḡ-ı revān-ı mürde-i ḡamsın hele
 ‘Ālemiñ cānı degilsin cān-ı ‘ālemsin hele
 Rāḡsın rāḡat-fezā-yı ḡāṭır-ı mestānesin
 Rūḡsun naḡd-i revān-ı ‘āşık-ı divānesin

¹²⁶ D. Germ ile serd

¹²⁷ Metin Akkuş, *Nef‘î Divanı*, , Ankara.2018.s.233-235

¹²⁸ D. Ref‘

22a

Cür' a-i cān-baḥşıña leb-teşnedir Hızır ü Mesîḥ

Āb-ı hayvānsın yāḥūd la' l-i leb-i cānānesin

Ābsın ma' nīde ammā āb-ı āteş-pāresin

La' lsin şüretde renk ü rüy ile ammā nesin

Başlasıñ meclisde devre sāğar-ı minā ile

Lāle-i sīrāb-ı bāğ-ı bezm-i ' işret-hānesin

Pür-şafādır tāb-ı didāriñla bezm ü bezm-gāh

Rūşenāyi-baḥş-ı ḳalb-i meclis ü peymānesin

Bī-ser ü sāmān idersin nice Sām ü Rüstem' i

Duḡter-i zersin veli ' aḳl almada merdānesin

Zevḳe dā' irdir şafā-yı ḥālet-i keyfiyyetiñ

Meclis-i rindāna maḥrem ḡayrıya bī-gānesin

Beñzemez bir keyfe hiç keyfiñde ' ālem var seniñ

Rūḥsun el-ḳışşa rāḥ olmañda şübhem vār seniñ

3 Bādī-i zevḳ ü şafāsın gerçi nāmıñ bādedir

Cür' añı nūş eyleyenler ḡuşşadan āzādedir

Cān ü dilden kimse yok kim saña meftūn olmaya

Şāḥ ü dervīş ü gedā hep feyziñe dildādedir

Her ne dem luṭf eyleyüp bezmi müşerref eyleseñ

Ehl-i bezm ayağıña yüz sürmege āmādedir

Şāḥ-ı evreng-i şafāsın luṭf ü ḳahrıñdır sebep

Kimisi şulḥ üzre mestānen kimi ḡavgādadır

Ehl-i ' aşḳa saña beñzer hemdem olmaz kim diliñ

Hem küdüretten beri hem ḡıll ü ḡışdan sādedit

Sende neyler ḡıll ü ḡış bir pāk- şāf āyinesi

Var ise az çok küdüret sāğar-ı mīnādadır

N'etsün ol esbābı ' āşık kim saña rehn olmaya

Āteşe yansun gerek ḥırḳa gerek seccādedir

4 Meclis-i erbāb-ı dil bir laḫza sensiz olmasun

Ḥürmetiñ inkār iden ' ālemde ḥürmet bulmasun

22b

Ben hele bir saña beñzer yār-ı hemdem bulmadım
 Hem seniñ bezmiñ gibi bir bezm-i hürrem bulmadım
 Nice mesrūr olmasun ol meclisiñ aşhābı kim
 Kātreni nūş eyleyende zerrece ğam bulmadım
 Saña hāşā beñzedem¹²⁹ afyon ü bengiñ neşvesin
 Anlarıñ dāhi¹³⁰ huşūşā keyfīni kem bulmadım
 Bir yere cem‘ olsa ‘āşık şem‘ ile maḥbūb ile
 Hiç o bezm-i hāşa senden özge maḥrem bulmadım
 Ehl-i ‘aşka ṭurfe ‘işret-hāne buldum ‘ālemi
 Sensiz ammā ‘ālemiñ zevkīnde ‘ālem bulmadım
 İdeli seyl-i hücumuñ hāne-i zühdi ḥarāb
 Tevbeniñ bünyādını ḥātırda muḥkem bulmadım
 Zevkīne vāşıl olunca tevbeyi bozmağ degil
 Tevbeyi hiç iḥtiyār itmiş bir ādem bulmadım
 Dil-güşādır meclisiñ ğāyetde hem rindānedir
 Her ne dirlerse seniñ ḥaqqında hep efsānedir
 5 Keyf-i cān-baḥşıñ ki cism ü cāna rāḥat bundadır
 Hıkmetiñ inkār ider vā‘ iz ḥamākat bundadır
 Mürde-i endūha söz yok cān bağışlar şöḥbetiñ
 Cān virir çok zevkīne anıñ sıḥḥat bundadır
 Gerçi varıñ şarf idersin sen gönüller açmağā
 Hırc ider varıñ da herkes saña ḥikmet bundadır
 Ehl-i ḥikmet bilmemiş bu ana dek keyfiyyetiñ
 Yoḥsa bir bīmār içün dirlerdi sıḥḥat bundadır
 Sükkerī şerbetden ‘ālāsın hele ehl-i dile
 Telh-kām itseñ n’ola ğayrı ḥalāvet bundadır¹³¹
 Hāşılı hem meşreb olsañ yaraşır rindān ile
 Ter degil ṭab‘ ıñ ‘arāk gibi leṭāfet bundadır

¹²⁹ D.benzeden

¹³⁰ Metinde.dāhi şeklinde uzun yazılmıştır.

¹³¹ Bu beyit divanda yoktur. Bk. Akkuş,2018.

Öldürür renc-i ħumārıñ dirgürür feyziñ yine
 ‘ Āşık-ı bīmārı bir demde ġarābet bundadır
 Nef ī-i bīmārı gel keyfiñle iħyā kıl yine
 23a Ĥātır-ı maħzūnını ġamdan müberrā kıl yine

20

Sākī-nāme-i Āteş-zebān-ı Belig

Mef[‘] ūlū/ Fā[‘] ilātū/ Mefā[‘] ilū/ Fā[‘] ilūn¹³²

- 1 Sākī getür ki devr ide ol cām-ı āfitāb
 Āşār-ı feyze qābil ol bezm-i māh-tāb
 Nessāc-ı kār-gāh-ı ħayāl ide fetħ-i bāb
 Virsün kumāş-ı ma[‘] ni-i rengine āb ü tāb
 Evvel qadeħde ‘ aks ide ref[‘] eyleyüp niqāb
 Mir[‘] āt-ı qalbe şahid maẓmūn nüh-kitāb
 Sāġar-keşān-ı meclise keşf ola bī-ħicāb
 Sırr-ı ħafī-i sākī-i kevşer Ebu Tūrāb
 İtdikce neş[‘] e dide-i qalbe müsā[‘] ade
 Cānāñ-ı cānı eyleye ‘ āşık müşāhede
- 2 Sākī şarāb-ı nāb ile leb-rīzdir kedü
 Zinhār boş bulunma tehī qalmasun sebü
 Cām-ı pür eyleyüp baña şun i[‘] tizārı qo
 Āb-ı ħayāt olmasa cān beslemez bu şu
 Olmam firīb-hurde ben ey şūħ-ı sāde-rū
 Şahbā-yı la[‘] l-fām degil ‘ anberiye bu
 Bir bāde ile pīr-i ħarābāta cüst ü cū
 Kim bende içse eylemeye şāha ser-fürü
 Bu tengnāda müflis iken kāmurān ide
 Mürgān-ı kuds ile beni hem āşiyān ide

¹³² H. Demirel, *a.g.e.* s.390

- 23b
- 3 Sākī getür şarābı ki def^ʿ -i ħumār idem
 Hengām-ı dīde-i^ʿ iṣret evvel bahār idem
 Ser-mest olunca meclise gevher nişār idem
 Esrār-ı ^ʿ aşkı ehl-i dile āşikār idem
 Her mūyı tende naḥl-i tecelli-nigār idem
 Dāmān-ı çarḥı āhım ile pūr-şerār idem
 Bed-nām-ı ^ʿ ālem olmak ile iftiḥār idem
 Bir serv boylu tāze sevüb iḥtiyār idem
 Mīn-ba^ʿ d būs-ı ğabğab-ı sākī ḳadeḥ be-kef
 Naḳd-i ḥayātı eylemeyem yoḳ yere telef
- 4 Sākī ħumār kesdi amānım piyāle vir
 Azāde eyle bendeñi ğamdan şevāba gir
 Ḥātır olunca neş^ʿ e-i meyden şafā-pezir
 Gūş it şarīr-i ḥāme-i destān-serā nedir
 Rindān-ı mesti vāḳı^ʿ adan eyleyüp ḥabīr
 Böyle vaşiyyet eyledi bir sāl-ḥurdepīr
 Alūde eylesün kefen-i cismi ol ^ʿ aşır
 Mūnkir cevāb söylemesün göricek Nekīr
 Bezm-i fenādan ayağı çün kim çeküp gidem
 Nūş-ı şarāb-ı ^ʿ adn ile def^ʿ -i ħumār idem
- 5 Sākī şarābı eyleme ālūde şāf ola
 Emvāc-ı rūz-ı neş^ʿ e ile dil-şikāf ola
 Kibrit-i aḥmer ol meye nisbet güzāf ola
 Her kim içerse vāḳıf-ı esrār-ı Kāf ola
 Bir mey getür ki nūş iden ānı mu^ʿ āf ola
 Aḳvāl-i ḥürmetde niçe iḥtilāf ola
 Mīnā içinde böyle ḥuşūşā ki şāf ola
 Men^ʿ i faḳīhiñ ol meyi şāyed ḥilāf ola
 Uğratma bezme mūnkir-i ^ʿ aşkı kesel gelür
 Verme şarābı kibrine anıñ ḥalel gelür

- 24a
- 6 Sākī fūrūġ-ı bāde ile gel ayak ayak
 Zülmet-serāy-ı hātır-ı virāne şem‘ a yak
 Efsürde oldı meclis-i ‘işret nigāra bak
 Allah ‘aşķına o büte bir piyāle çağ
 Pır-i muġān ile buluşup keyf-i ma‘ ttefak
 Virdi bu güne hātır-ı nā-şādıma sebak
 Ey rind-i lāy-hor¹³³ hemişe döküp ‘arāk
 Mey iç kalınca diñle beni¹³⁴ rühdan ramāk
 Tārık olursa çeşm-i dile gūşe-i meġak
 Gülzār-ı ‘addne pencere aç ola tābnāk
- 7 Sākī teġāfül eyleme şun cāmı¹³⁵ mest olam
 Hem-hāl-i mest-i bāde-i bezm-i elest olam
 Deyr-i kühende bunca zamān mey-perest olam
 Ser-halka-i mecālis-i rindān-ı mest olam
 Lāyık mıdır ki hāk-i mezellet-nişest olam
 Pervāz iderken evc-i ma‘ ārifetde pest olam
 Yārān yapıldı ben ise hātır-şikeste olam
 Gül mevsiminde ġam-zede ü teng-dest olam
 Tāk oldı tākātım çekemem bār-i miñneti
 Gönder ilāhī bendeñe bir ehl-i himmeti
- 8 Sākī sezā mıdır kıla meyhāne teng ü tār
 Kırbānıñ olduġum kıanı ol cām-ı tābdār
 Beytū‘ l-Harāma gel yine kıandilini uyar
 İtsün tavāf meclisi hūbān ferişte-vār
 Şundukça ehl-i ‘aşķa mey-i la‘ l-i hoş-gū-vār
 Şād ola rüh-ı külhānī-i rind-i lāy-h‘ār

¹³³ Lāy-h‘ār: Tortu içen. Şarap tortusunu içecek kadar ayyaş olan

¹³⁴ Metinde bu kelime “mebni” şeklinde yazılmış olup anlama göre bu kelime “beni” olarak değiştirilmiştir.

¹³⁵ D. Mey sun ki

Gül-gün kümeýt-i sāğara tā ki olup sū-vār
 Bu senglāḥ-ı mühlkede itmeyem qarār
 Mestāne-i¹³⁶ cünbiş eyleyerek şîr-i-mest olam
 Şāyed ki semt-i menzil-i maḫşūda¹³⁷ yol bulam

24b

- 9 Sākî cihānda ḥürmet iderler şarābına
 Bu köhne pîr-i müflise mey vir şevābına
 Rindān baḫup bu kār-gehiñ inḫılābına
 İtmiş kıyās bāde-i nābîñ ḥabābına
 Daḥl itmeye zāhid ehl-i hevānîñ şarābına
 Lāzım degil mi bāde bu bezmiñ kebābına
 Naḫḫād-ı ‘aşkıñ ‘aḫlîñ irişmez ḥesābına
 İtme ḥavāle rindi cehennem ‘azābına
 Baḥr-ı sefide geldi kim oldu yem-i siyāh
 ‘Afv-ı Ḥüdā‘ ya nisbet eyle böyledir günāh
 10 Sākî sezā mı hem içe hem daḥl ide müdām
 Olsun ilāhi zāhid-i nānköre mey ḥarām
 Ğarḫ eyle seyl-i bādeye ğam kişverin temām
 Dārāya ğālib eyledi İskender‘ i bu cām
 Vāreste ol bu tül-ı emelden mey iç müdām
 Kimse cihānda bulduramaz ḥāline niẓām
 Nîrû-yı meyle al ğam-ı dünyādan intiḫām
 Aç gūş-ı hūşî diñle budur zübde-i kelām
 Dünyā-yı bî-şebāta ḫapılma vefāsı yok
 Bir köhne zendir ehline anîñ cefāsı çok
 11 Sākî mey ile ‘aḫd-i muḥabbet cedîd olur
 Lāf-ı vefāda her bir aḫibbā ferîd olur
 Dostuñ hemîşe ādeme luṭfî mezîd olur
 Nî‘ met başında müftine herkes şehîd olur

¹³⁶ D. Merdāne

¹³⁷ D.Şāyed ola ki menzil-i maḫşūda yol bulam

Yārān-ı ‘aşrı şimdi bilen nā-ümīd olur

Hācet deminde her birisi nā-bedīd olur

Eşrāt-ı sâ‘at irdi gönüller hadīd olur

Dillerde belki nāmı vefānıñ resīd olur

Aḥbāb-ı nükte-pervere dā‘im budur sözüm

Sevmem vefası olmayanı görmesün gözüm

25a

12

Sākī düşer mi meclis-i ‘işretde ğam yimek

Derdiñ var ise sīnede ğam çekme şīşe çek

Ney-zen demişdir¹³⁸ al beni efsürdedir yürek

Söndi gönülde āteşi lāzımdır üflemek

Olmaz cihānda muṭrib-i tūṭiye ğayrı dek

Söyletmek için āyine-i cām-ı Cem gerek

Gel gel kenāra çift olalım böyle durma tek

Dönsün piyāle ‘aksine devr eyleyor felek

Lāyık mı āh idüb felege bir iş itmeyem

Dā‘im muḥālif itdiği kıavli işitmeyem

13

Sākī ta‘allül eyleme gel yoḥsa ḥumda şey

Pesdir lebiñle ḥāl [ü] ruḥuñ bezme nuḳl [ü] mey

Mülk-i ‘ademde cānına urmazdı¹³⁹ şimdi key

Hürmetle tutsa cām-ı şarābı al üzre gey

Āb-ı ḥayāt bāde ile nefḥ-i şūr-ı ney

Dil-mürdegān-ı mey-gedeye eylemez mi ḥay

Ṭurma Belīg rāh-ı ḥarābatı eyle tay

Reh-berlik eylesün saña Hızr-ı ḥuceste-pey

Olsun fedā-yı şāhid-i mey cümle akçe pul

Ḳurtul cihānda vesveseden mest-i bī-ḥod ol

¹³⁸ D.demindir

¹³⁹ D.Urmaz mı

Murabba‘ Be-Cenāb-ı Vāşif Efendi

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

25b

- 1 Aldı murg-ı gönlümü şāhīn-beçe bir mīrzāy
N’ola kārım ‘andelīb-āsā olursa vāy vāy
Gül-‘ izārım hār-ı cevriñ itmediñ sinemde cāy
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 2 Gerdeniñde beklesün beñler mişāl kıra gül
Çeşm-i Tātārīñ ile kıl sāmān-ı ‘uşşāka çāpūl
Kes buçāğ ile buçāğında kim olmaz ise kıl
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 3 Kışveristān-ı Hōtenden tā Şārı Kirmān’a dek
‘Āşıkīñdır ehl-i dīnden düşme-i imāna dek
Māverāū’n-nehrden iklīm-i Cengiz Hān’a dek
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 4 Deşt-i Kıpçak ur Kāzan Kāğaç Kāzan dīp dāne yāy
Gözleve bozmağ buçak Kirmān Tōmān bağçe-serāy
Kes hūdud ayır Kırım’dan tā be-iklīm-i Nogāy
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 5 Na‘re ur mest ol ‘ırāk-āmīhte çak bādeyi
Nāz u istiğnāya çignet geç dil-i üftādeyi
Kır geçir söyletme şorma bendeyi āzādeyi
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 6 Āmed ü refit hayālīñ dilde mānend-i ulāk
Birbirine şabr ü temkīni ider āllāk bullāk
Hān-be-hān menzil-be-menzil arayup kōnak kōnak
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 7 Yağşı dilberdir özüñ illā yamandır firkatıñ
Kāma kamçı yamçı olsun hep fedā-yı vūşlatıñ
Kim seni tenhā bulup şarmaz deperse devletiñ
Hañcer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy

- 26a
- 8 Rāh-ı naḥvetden gūzar itme gerūp ūzengini
Ara yatı(?) sīnem olsun menziliñ çek dizgini
Kānda görseñ leşker-i aġyār diñlersen beni
Ḥaṇçer-i ġamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 9 Ġayet açmıř ḥüsnüñi semmūr kürk-i Çerkes'i
Koyulup tırrañ perişān eylemiş mülk-i Fas'ı
Vāşıf-ı bī-cürmden ġayrı elbet herkesi
Ḥaṇçer-i ġamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy

22

Murabba-i-Cenāb-ı Nedīm Efendi

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

- 1 Yine tenhā elime girdi benim cānānım¹⁴⁰
Būs edince lebini aġzıma geldi cānım
Gice yıldız şayar iken bu dil-i nālānım
Toġdı nāġāh güneş gibi meh-i tābānım
- 2 Dün dil-i zār ile şoḥbet iderek ġitmişsin
Va' de-i luṭfı kasemler ile berk itmisin
Deheninden bize bir bŭse va' d itmışsin
Bizde bir böyle aġız mŭjdesi var sultānım
- 3 Sende kendiñ gibi bir şŭḥa nigeḥbān oldum
Gŭl iken böyle niçŭn bŭlbŭl-i ḥandān¹⁴¹ oldum
Sen nice tā bu kadar 'aşk ile ḥayrān¹⁴² olduñ
Hele ben saña efendim kati pek ḥayrānım
- 4 Çık levendāne dolaş ġuşelerin ġŭlzārıñ
Meded ey serv-i revān bozma meded reftārıñ
- 26b Pāy-māl olmadadır şimdş Nedīm-i zārıñ
Ayaġıñ şaķınarak başma meded¹⁴³ sultānım

¹⁴⁰ Muhsin Macit, *Nedīm Divanı*, Ankara, 2017. s.194¹⁴¹ D.Bŭlbŭl-i nālān¹⁴² Hayran kelimesi بران bu şekilde yazılmalıdır.¹⁴³ D.amān

Müseddes-i Cenāb-ı Hāletī

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

- 1 Yāri gördüm yine ardınca idi ağıyārı¹⁴⁴
 Gül-i gülzār gibi yanına almış hārı
 Virmesün kimseye Hāḡ böyle olan dil-dārı
 Nice almaya bu ġam cān[ü] dil-i bīmārı
 Māye-i naḡd-i ḡayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı
- 2 Mevsim-i bāḡ gelüp gül gibi güldü dünyā
 'Azm-i gül-gešt-i çemen eyledi hep şāh ü gedā
 Seyr-i gülzāra göñül çekmez olupdur aşla
 Korkarım düşmen ile rāst gelem deyü añā
 Māye-i naḡd-i ḡayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı
- 3 Kosa cevr eylemegi ol gül-i ra' nā gelse
 'Ahdi üstüne turub dönmese dünyā gelse
 Olmasa dīde-i ağıyāra hüveydā gelse
 Gelicek hāne-i 'uşşāḡına tenhā gelse
 Māye-i naḡd-i ḡayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı
- 4 Düşdi dil yār ile ağıyārı görelden pür-ġam
 Ola-yazdı nice kez menzili deryā-yı 'adem
 Şubḡa dek varmasa h'āba n'ola çeşm-i pür-nem
 Korkarım h'ābda nā-geh anı illerle görem
 Māye-i naḡd-i ḡayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı
- 5 Ġam-ı ağıyār ile hāḡ olsa eger kim bedenim
 Çāk olup cāme-i ten egnime giyse kefenim
 Oḡıya hāl diliyle bunu her bir çemenim
 Yaza 'aşḡ ehli gelüp seng-i mezārımda benim

27a

¹⁴⁴ Bayram Ali Kaya, *Azmizāde Hāletī Divanı*, , Sakarya. 2017. s.180-182

Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benim ağıār ile görmek yāri

- 6 Görüp ağıār ile olmuşdı mükedder hālīm
Za‘ fđan şūret-i divāre dönüp timsālīm
Dostlar Hāletīyā bilmek içün ahvālīm
Açacak ‘ aşk kitābını bu çıkdı¹⁴⁵ fālīm
Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benim ağıār ile görmek yāri

24

Tesdīs-i Hāşimī Efendi

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1 Ğafil olma bī-beķādır dehr-i bī-bünyāddan
Bir ribāt-ı köhnedir ķalmıř řemūd ü ‘ Āddan
Kışşa-i İskender‘ i gör ĥařřa al ředdād‘ dan
N‘eyledi taķt-ı Süleymān‘ ı su ‘ālīt bāddan
Merķamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma‘ mūr olmamıřdır bu ĥarāb-bāddan
- 2 Pādiřāh olsun serīr-i salťanatda pūr sürūr
Olsa hikmetde Süleymān gibi hep vahř u tıyūr
Olısar nāzıñ teng yerde ğıdā-yı mār u mūr
‘ Aķıbet tīr-i ecel eyler seni ehl-i ķubūr

27b

Merķamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma‘ mūr olmamıřdır bu ĥarāb-bāddan

- 3 N‘eyledi gör ādeme cānā bu dehr-i bī-amān
Azdırır ğün başına eylerse yüz biñ kere ķān
řefķat itmez her ne deñlü eyleseñ zār ü fiĝān
‘ Āķıbet yıķıp binā-yı ömrine eyler virān
Merķamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma‘ mūr olmamıřdır bu ĥarāb-bāddan

¹⁴⁵ D. Gelmiş

- 4 Vuşlat ile her kimi bir dem felek hoş hâl ider
 Luţf ile yol gösterüp iqbāl ü istikbāl ider
 Geh dutar ey Hâşimî hâke şalar pāmāl ider
 Güne güne hâşılı insāna meger dāl ider
 Merhamet umma gönül bu gerdiş-i bî-dāddan
 Kimse ma‘ mūr olmamışdır bu harāb-bāddan

25

Tercî-i Bend Taẓmîn-i ‘Azmî Dede

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fa‘ ilün

- 1 Diñledim derd-ile birkaç maķāl
 Pūte-i ‘aşk içre tenim oldu ķāl
 Döne döne mürğ-ı dil oldu kebāb
 Kalmadı söz ile yanup perr ü bāl
 Kalmış idi tende hemān bir ramāk
 Buldı yine ‘aşk ile bir pāre hāl
 Ğamlar ile mūya dönüp cism-i zār
 Nāle ile oldu bu ten hemçü nāl
 Nokta döküp remil urursam eger
 Hāne-i āteşde düşer baña fāl
 Āh minel ‘ışķ ü hālātihi¹⁴⁶
 Aħraķa ķalbi bi-harārātihi
- 2 Zerresi ‘aşķıñ kime ķılsa eşer
 Mihr-şıfat anı ider derbeder
 Ehl-i vaķār olsa mişāl-i cibāl
 Hāke şalup eyleye zîr ü zeber
 Bağladılar böyle tılsımı ‘ayān
 Kim ki ayāk başa virir cān ü ser
 Şufi ne ğam bilmeye keyfiyyetin
 Añlayamaz mertebe-i ‘aşķı har

¹⁴⁶ “Ah(lar olsun)! Hararetiyle kalbimi yakıp kavuran aşkın elinden ve onun (türlü) hâllerinden (çektiklerim)”

‘ Aşk odına girmeye āhen daḥi
Girmese semenderde yaḡar bāl ü per

Āh minel ‘ ıřķ ü ḥālātihi
Aḥraḡa ḡalbi bi-ḡarārātihi

3 Devr ideli dā‘ ire-i lāciverd
Görmedi bir kimse bunuñ gibi derd

Şāh-ı cihān olsa daḥi eyleye
Ḥāşılını bād-ı hevā hem-çü gerd

Kime ire pençesin eyler şikest
Eyleyemez ‘ aşķ ile kimse neberd

Gülen iken külhan ider meskenin
Tutuşamaz anıñ ile degme merd

Şu yirine ḡāk koyar başına
Söndiremez āteşini bād ü serd

Āh minel ‘ ıřķ ü ḥālātihi
Aḥraḡa ḡalbi bi-ḡarārātihi

4 Bu yola bel bağlamaḡa er gerek
Cān u ser oynatmaḡa server gerek

‘ Aşk sözini söyleyecek şevķ ile
Şanma kişiniñ ḡulaḡı ker gerek

Āfet-i ‘ aşķı idemez kimse zabṭ
Yine anıñ cengine ejder gerek

Kim ki ayāķ başar idüp niyyetiñ
Serde hevā elde hemān ser gerek

Nāre düşen ‘ aşķ-ile pervāne-veş
Pertev-i ‘ aşķ ile pür-āzer gerek

Āh minel ‘ ıřķ ü ḥālātihi
Aḥraḡa ḡalbi bi-ḡarārātihi

5 Bezl olalı ‘ āleme yaḡmā-yı ‘ aşķ
Her kişiye dökmedi na‘ mā-yı ‘ aşķ

Mevlevîseñ turma semâ' ide gör
 Çalına çün kulağına nây-ı 'aşk
 Cân otını otlayamaz kâv u har
 Çün bitire anı bu mer' â-yı 'aşk
 Her kişi cân ile olur müşteri
 Şanma kesâd ola bu kâlâ-yı 'aşk
 Dîdede nem dilde elem ' Azmîyâ
 Yağdı meni şevk-ile sevdâ-yı 'aşk
 Âh minel ' ışk ü hâlâtihi
 Ahrağa kalbi bi-harârâtihi

26

Berber-nâme-i Cenâb-ı Şâbit Efendi

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Naql ider Çorlı'da bir kâşif-i râz
 Bir civân-pâre-i dil-dâde-nevâz
- 2 Eli uz ağzı düz berber idi
 Eli ağzına uyar dilber idi
- 3 Ber-kemâl idi güzellik terlik
 Şan' atı olmuş idi berberlik
- 4 Tîğ-i (?) itmişdi tırâş
 Şan' atı ol nîgeh fitne-i hırâş
- 29a 5 Müşteri baksa eger sinesine
 Nağd-i cânîñ koyar âyinesine
- 6 Aşmış ol müy-ı miyân mergüb
 Pîş-i nezzâreye bir âyinelî toğ
- 7 Görünür âyinesinde fi'l-hâl
 Küre-i heyet-i iklim vişâl
- 8 Ğamzesi nişter-i hûn-efşân
 Nîgeh-i zâlimi tiğ-i bürrân

- 9 Kendi şākird nigāhı üstād
Çeşm-i hūn-hāresi tās-ı fassād
- 10 Şeyh ü şāb itdi tırāşına heves
Baş açık şiftesi oldı herkes
- 11 Berber iskemlesi kürsī oldı
Şeyh efendi ile ehibbā tıldı
- 12 Eglenür yārān ile ol şūh-ı zarīf
Kırşehir vā' iziniñ rişesi līf
- 13 Saçlı şeyh oldı cevābı mağlūb
N'ola gīsulariñ itse çārūb
- 14 Kādıya yevm-i cum' a idi tırāş
Eyledi hafta sekiz ' aşkını fāş
- 15 Hafta harfī gibi ol bī-çāre
Yañılurdu gününi hem-vāre
- 16 Maraz-ı ' aşk-ile kân aldırđı
Hiç ne dīl kaldı ne cān aldırđı
- 17 Şan' at-ı faşdı idüp pīş-nihād
Nice kân dökmüş idi ol cellād
- 18 Mübtelāniñ çoğını siñdirdi
Kimi şīşe kimi diş çekdirdi
- 19 Bir yere gitse eger üstādı
Kullanurdu bir ' acāyib dādı
- 20 Ya' ni olduğda başına buyruk
' Āşık-ı zāra şalardı kıyruk
- 21 Şīve-i nāz ile gerden kırarak
Naqd-i cānı çıkarırdı burarak
- 29b 22 Şāne-āsā tıķınursa teline
Şoñra virirdi şaķalın eline
- 23 Nā-tırāşıñ biri meftūnı idi
Baş açık ' āşık-ı Mecnūn' ı idi

- 24 Yürise bir yere ol serv-i revān
Taķılurđı aña ol taşma kıran
- 25 Kāra şabun gibi ol rūy-ı siyāh
Ezilürđi o civāna her gāh
- 26 Peştemāli ucu gibi miskīn
Toza toprağa sürünürđi hemīn
- 27 Cismini nāle ile itđi hilāl
Kulağına kōmadı o gül-i āl
- 28 Geçmedi būs-ı kenāra dilegi
Eline girmedi sīmīn beligi
- 29 İrmedi kākül-i müşgine eli
Kesdi mıkrāş ile tār-ı emeli
- 30 Gördüğüm ğamzesi şuyun viremez
Sözini ustura-veş kesdiremez
- 31 Dām kaşđ eyledi ol kebke tuzāğ
Çekdi düķķān-ı hayāl¹⁴⁷ öñüne ağ
- 32 Kösreden geçmege bilegi kāfir
O havālide dönerđi fır fır
- 33 Ya‘ni uğratmak için bir hāle
Düşđi endīşe-i mekr ü āla
- 34 Vardı düķķāna melül ü ğam-nāk
Satl-ı berber gibi çeşm-i nem-nāk
- 35 Dīdesi şīşe-i hacamāt güyā
Kān kuyusudı pelīdīñ amā
- 36 Didi ol āfete giryān giryān
Üstüne şihhat eyā rūh-ı revān
- 37 Pederim gāh gelür olurđı tırāş
Şimdi bālīn-i helāka kōdı baş

¹⁴⁷ Metinde خ یل şeklinde yazılmıştır. Ancak anlam ve vezin gereğı ‘hayāl’ olarak değıştirilmiştir.

- 38 H̱astadır āh işidir āh bilür
İşini H̱azret-i Allah bilür
- 30a 39 Ugramış bir maraḡ-ı cān-gāha
Derd ile ḡalmış işi Allah'a
- 40 Ḳan oturmuş dil-i mecrūḡunda
Bir ramaḡ kaldı hemān rūḡunda
- 41 Cān virüp āh yine cān almadadır
Didiler çāresi kan almadadır
- 42 Ne ḡadar zaḡmet ise gel fi'l-ḡāk
Nīṡter-i ḡamzeñ ile bir ḡan al
- 43 Küṡte-i 'aşḡıñıa dermān eyle
Ḳoç başıñ-çün anı ḡurbān eyle
- 44 Derd ile nāleleri cāndandır
Raḡm ḡıl merḡamet imāndandır
- 45 Merḡamet ḡılmaz iseñ müṡkil olur
Ḳasta-i 'aşḡıñda ecelsiz olur
- 46 Yetiş ol ḡastaya ey rūḡ-ı revān
Ola ṡon demde refiḡi imān
- 47 Ser-i bālīnine gelseñ ey ḡor
İndi dirlerdi ṡehīd üstüne nūr
- 48 Gūṡ idüp bu sözi ol ḡonca-dehen
Merḡamet ḡopdı hemān ḡalbinden
- 49 Ṳoldı ṡu'le ile iki nergis-i ter
Ḳamzesi hem ṡuvarılmış nīṡter
- 50 Ṳıḡayup ḡolunı tīz-ender-tīz
Oldı her bir nigeḡi bir fitne-engīz
- 51 Öñüne düṡdi o ṡaḡṡ-ı ḡallāb
Bu da alup pūṡādın itdi ṡitāb
- 52 Ṳandı aḡlatmış anı renc-i peder
Dilde bilmez ki yatardı babalar

- 53 Der-i bīmāra varınca ol māh
Gūşuna geldi derūndan bir āh
- 54 Dil-i‘ āşık gibi cüst ü çālāk
Eyledi kapu girībānını çāk
- 55 Erbāb-ı manzara ol gonca lebe
İltiyām ile döşendi ‘atabe
- 30b 56 Çıkdı kaşr üzre o mihr-i ümmid
Nitekim çārem çarha hūrşid
- 57 Döşenüp bezm-i şüreyyā tertīb
Hāle-veş ger mey-i meclis bize dīb
- 58 Çeşm-i nergis kamaşur zīnetden
Ağzın açmışdı kadeh hayretten
- 59 Beli hıdmetde durur çeng-i rebāb
Cāy-ı ‘işretde döner sīh-i kebāb
- 60 Ham yatur şīşe-i rahşende turur
Ehl-i meclis oturur cām yürür
- 61 Bir kucağ nāy yatur mihr-i nevā
Şanki kullukda döğülmüşdi ‘aşā
- 62 Halka-i meclis-i‘ işret-girdāb
Ser-nigūn olmuşdı kadeh çü habāb
- 63 Almış etrāfına hayl-i eşrār
Halka-i encümeni halka-i mār
- 64 Engerek yüzli yılan dilli kilāb
Mār-veş zehirlenürlerdi şarāb
- 65 Hasta yok āteş-i dilden pür-dāğ
Oturandar hepsi itden sāg
- 66 Bir yatur yok hum-ı meyden gayrı
İnlemez ortada neyden gayrı
- 67 Gördi bu dā‘ ireyi çün o peri
Duydı dolāb idigin döndi geri

- 68 Kırtulup dā‘ ireden çün pergār
Cedvel-āsā cizeyim dedi kenār
- 69 Ardına düşdi biri zille mişāl
Halka-i bezme çevirdi fi’l-hāl
- 70 Āh idüp hudeyi duydu cānān
Şanma kākül başına kıpdı cihān
- 71 Añladı dā‘ ireden dollābı
Def gibi kızdı ruĥ-ı pür-tābı
- 72 O şürāĥi gibi ser-keş celebi
Alıverdi boĥazı şışe gibi
- 31a 73 Līka-yı miĥberede çün hāme
İki ayakla tutuldu dāme
- 74 Zır ü bālāya yakup ol kudek
N’eylesün yer pek idi gök yüksek
- 75 İdüp āĥirde elif-i kıddini lām
Egilüp virdi o eşĥāşa selām
- 76 Biñ ĥoş-āmedle idüp istinās
İtdiler şadr-ı şafāya iclās
- 77 Yürüsin sāĥar- simin ‘ arak
Akdeñiz zevrakıdır kıllanacak
- 78 ‘ Arak ü bādeye beñzer yokdır
Ak çeşme ile kızıl muşlukdır
- 79 İtdi Şışhāne kadeĥlerden nüş
Altıyı aldı o āfet pür-cüş
- 80 Sākī-i maştaba ayak doladı
Ya‘ ni ol tāze nihāli şuladı
- 81 Tıluva tutdılar erbāb-ı dālāl
Mest olup düşdi yere sāye-mişāl
- 82 Döşenüp ‘ arşa-yı ‘ işretde bisāt
Eşkıyā zümresine çıkdu simāt

- 83 Eyleyüp bir iki pāy-zen mānca
Şaldılar Akpıñār'a kanca
- 84 Kırdı 'işret-gehi bir nice pelīd
Çār-mıñ üstüne bir cıs-r-i sefid
- 85 Felkesi şuffe-i sīminden aķ
lüg شبق-berg ü sefidden berrāk
- 86 Eylemiş halka miyānın telsīm
Ya' ni bel virmiş o bünyād-ı ' azīm
- 87 Olıcaķ kāmety ham-geşte kemer
Cıs-r idi cūy-ımurād üzre meger
- 88 Geçti bir bir üzerinden eşrār
Şan Çatal köprü aldı küffār
- 89 Çaldı ses çıķmadı ol şahş-ı le' m
Ṭabl-ı ' ayşı demidir zīr-i kelīm
- 31b 90 Her gelen urdı birer yol gülle
Yedi yol ağızına döndi zülle
- 91 Açılup kāle-i ' ayş-ı cāvīd
Çıķdı külçe ile tefārīķ-i ümīd

27

Dere-nāme-i Cenāb-ı Şābit Efendi

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Zümre-i şifteden bir naḥsend
Söyledi naķle sezā bir pā-bend¹⁴⁸
- 2 Dir ki olmuşdı Rodoscuķ'da nihān
Beş şehir sürgünü bir rind-i cihān

¹⁴⁸ İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, C.1 s.189-209.
Turgut Karacan, *Derenāme ya da Hāce-Fesād ve Söz Ebesi*, Sivas, 1990,. S.25.

- 3 Çene remmālī haber hāmmālī
Lāf-ı sermāye yalan dellālī
- 4 Çenede yüksek idi mertebesi
Halk içinde laḳabı Söz Ebesi
- 5 Şūḥ-ṭab^c idi açık meşreb idi
Lāubālī bir ışıḳ mezheb idi
- 6 Meskeni idi Cehennem Deresi
Dūzaḥa nāzır idi penceresi
- 7 Çatal abdalda olup şāḥib-i post
Ya^c ni hem muḡlim idi hem zen-dost
- 8 G.tci Bey Tekyesine nāzır idi
Her cehennemde yeri ḥāzır idi
- 9 Hān-ḳāḥ-ı hevesiñ pūr vecdi
Köçek-i ḥalka be-gūş-ı necdi
- 10 Ḳahveniñ mey-gedeniñ ḳallāşı
Baba şeyṭān ocağı ferrāşı
- 11 Bir zebān olmuşdı o segbān pāye
Maṭaracı Sarıca Paşa'ya
- 12 Şarı bayraḳdan alınca etmek
Ḳızıla çekmiş idi ḥayli emek
- 13 Bir gün ol dūzaḥı-i suḥte-dil
Ol Cehennem Deresi'nden ḡāfil
- 32a 14 Şaçlı sulṭānıñ olup abdālī
Anda olduḳça perişān ḥālī
- 15 Gezerek¹⁴⁹ gördi bir ālüfte-nigār
Gül beden ḡonca dehen lāle^c izār
- 16 Sürḥī¹⁵⁰ -i rūyı kızıl lāle gibi
Derlemişdi gül-i pūr-jāle gibi

¹⁴⁹ D. gezdik

¹⁵⁰ Bu kelime metinde yanlış yazılmıştır. سرخ şeklinde yazılmalıdır.

- 17 Çukurunda bulacak ĥod-kāma
Oldı külĥāncı Çukur Hammāma
- 18 Özge şūĥ idi ĥicābı yoĥ idi
Tırradan ĥayrı niķābı yoĥ idi
- 19 Cām-ı mey gibi ĥüşāde meşreb
Yüz göz açık gül [ü] nergis gibi
- 20 Gördi bu şūreti ol āşufte dil¹⁵¹
Ĥüsnüne oldı açıķdan mā‘ il
- 21 Ėamzesi cānına ĥançer dayadı
Çeşm-i ĥūn-rīzi açıķdan boyadı
- 22 Eşk-i gül-fāmı aķıp bī-tābıñ
Yine çıķdı kıızılı kallābıñ
- 23 Dāĥ-ı ĥam oldı yüzüñde peydā
Şāhid-i zūra uruldı tamĥā
- 24 Lebleri sürĥ idi ruĥsārı āl
Ėāmetiñ vaşf idemem āl ü lāl
- 25 Meger ol fācire-i mekr-endiş
Ermenī bir zen imiş kāfır kīş
- 26 Bir perī-ťal‘ at idi cılve¹⁵²-nümā
Kāfirisidir perīniñ ammā
- 27 Bir iki pīre-zen-i bīve ile
Geçdi biñ nāz ile yüz şive ile
- 28 Bu ise büt gibi ĥaldı ĥayrān
Şūret-i Meryem’e şanki ruĥbān
- 29 Göñlüne girdi o cinnī-i ‘ anūd
Tıtdı mānend-i ĥummā-yı cühūd
- 30 Sīnesiñ çāk idüp āĥ itdi le‘ im
Esdı¹⁵³ güyā ki der-i deyre nesīm

¹⁵¹ D. Şifte-dil

¹⁵² D. İşve

- 32b 31 Açdı ağūşuñ idüp şekl-i şalīb
Bulmadı boynuna ammā takrīb
- 32 32 Ȳurudı tābiş-i hayretle¹⁵⁴ pelīd
Şanki büt-ḥāne-i tersāye ḡadīd
- 33 33 Özge ḥınzır idi ruhbān olacaḡ
Ermenī¹⁵³ ıydına ḡurbān olacaḡ
- 34 34 Fıkr-i zūlf ile olup ḡam peyvend
Uzadı şavm-ı neşārı mānend
- 35 35 Şubḡ-dem nāle dökdi bir ḡāñ
Şanki kelīsāda öterdi ṡāñ ṡāñ
- 36 36 Gerdeni şevḡine yandırdı o şūm
Ermenī deyrīne bir kāfūrī mūm
- 37 37 Gāh rāhiblere iḡsān adadı
Gāh manāstırlara ḡurbān adadı
- 38 38 İtmedi ḡalbini ammā telyīn
Kāfiri özge binā idi metīn
- 39 39 Ne ḡadar çekdi ise ḡāñ-ı ni¹⁵⁴ am
Oldı ol kāfire küfrān ni¹⁵⁴ am
- 40 40 Ne ḡadar eyledi tedbīr ile kār
Boşa ḡıkdı şikem-i rāhib var
- 41 41 İltiyām ol büte bī-ḡāşıl idi
Ȳaş manāstır gibi sengīn dil idi
- 42 42 Eşer-i siḡr-i füsūn hep ¹⁵⁴ āṡıl
Oldı ḡün vaḡf-ı kenīsā¹⁵⁵ bāṡıl
- 43 43 Rīsmāñ-ı ḡileyiñ ḡod her bār
Elde ḡalurdı ucu ḡün zūnnār
- 44 44 Göñlüni idemedi ol şanemiñ
Büti şandı o figār-ı eleminiñ

¹⁵³ D. açdı

¹⁵⁴ D. Aşk ile- hasretle

¹⁵⁵ D. Kelīsā

- 45 Baht-ı varunası menhūs oldı
Nün-ı şeytān gibi ma' kūs oldı
- 46 Görse ol mashara-ı pīr-i muḡān¹⁵⁶
Hezel-ile tahta kaḡardı ruhbān
- 47 Vuşlat ümmidiñ idüp her bāzār
Der-i deyr idi yeri şeytān-vār
- 33a 48 Cerr-i vaşl itmek içün gāhi faḡīr
Der-i deyre döşedi eski ḡaşır
- 49 Bekledi ol ḡapıyı bir nice sāl
Eksik olmadı mişāl-i mandāl
- 50 Der-i deyr olmayacak vuşlata dāl
Çatdı bir bāba daḡı ḡalka mişāl
- 51 Var idi bir şınārı mekr-i endīş
Köhne zındıḡ ü teberrā-yı keşīş
- 52 Eskisi medrese-i telbīsīñ
Yeñisi mashara-i iblīsīñ
- 53 Uḡrasa yanına dīv-i gümrāh
İsti'āze ile geçerdı her gāh
- 54 Sille şākirdi idüp vesvāsı
Yeñi başlamış idi ḡannāsı
- 55 Bādī-i fitnede er başı idi
Buḡ' a-i şerden kemer başı idi
- 56 Pederi müfsid ü şāḡīb tezvīr
Şöhreti ḡāce fesād idi şerīr
- 57 Adı gibi o mu' ammā-yı fesād
Her fesād içre çıkarmış-ıdı bir ād
- 58 Bu imiş söz ebesi üstādı
Mürşid-i pīr-i rehi irşādı

¹⁵⁶ D.Büt gibi girse güneşine ḡayrān

- 33b 59 Vardı dāmānını taqbīl itdi
Ağladı hālını tafşıl itdi
- 60 Renc-i fırkat ile çün derd-i derūn
Deşilüp akdı mişāl-i t̄ā' ūn
- 61 Āşikār oldı derūnundaki sırr
Büt-kede hırsızı oldı zāhir
- 62 Çıktı efkār-ı derūn-ı esrār
Şanki kâfir ölüsın atdı mezār
- 63 Süpürüp şahın-ı keşîşi tersā
B.kluġu taşra bıraġdı güyā
- 64 Hāline vākıf olunca üstād
Didi hayfā yoġ imiş isti' dād
- 65 İtmemiş terbiye te' sîr-i belîġ
Çekdigim zaġmet ü düşvāre dirîġ
- 66 Sen yine eski ġar eski pālān
Kaçan ādem olacaġsın hayvān
- 67 Pāy-ı reftārına bir dām ideyin
Der dimez saña anı rām ideyin
- 68 Hıuyıdır kışrāġıñ evvelde biraz
Görelikten çabalar bindirmez
- 69 Fārisiñdir yine ammā taqşîr
Yoġsa dizgin mi gererdi o faġîr
- 70 Yigidi 'arşa-i meydān añlar
Fārisü' l-hayli küheylān añlar
- 71 Ba' zı müşvārı bilinmiş yāran
Didiler 'avretesiñ ata ġolān
- 72 Nerre-i evren gibi āteşde ise
Esb-i cādū gibi ser-geşde ise
- 73 Germ idüp anı bu ġ'āb-ı ġar-güş
Vardı it uyġusuna oldı ġamüş

- 74 Döşenüp hıleye çün bu bî-‘ār
Baħr-ı efkārā talaradı her bār
- 75 Boynuna ehl-i fiten borç kıomaz
Şū uyur haşıl düşmen uyumaz
- 76 Gitdi bir gün o büt-i ‘ işve-perest
Bāğ seyrine erile ser-mest
- 77 Maţarāsın alup b.ķcı Murād
Yemege içmege oldu mu‘ tād
- 78 Müteheyyi olup ‘ işret demine
Gitdiler Ŧonlı Dere ‘ ālemine
- 79 Çıkarıp Ŧonunı o gül-pirāhen
Kaldı bir gömlek ile berg-i semen
- 34a 80 İşidüp ħ̣āce fesād ol ħ̣aberi
Ĥāzır oldu bu daĥi muĥtaşarı
- 81 Ĥile destārçesin tāzeledi
Cāme-i fitneyi endāzeledi
- 82 Şeyţanet heybesin iĥzār itdi
Düş-ı telbīsini sebük-bār itdi
- 83 Zen şekline kıoyup söz ebesin
Bağladı kıarnına bir yāğ debbesin
- 84 Gebe ‘ avrat gibi ol merd-i pelīd
Şişirüp kıarnını itdi taķlīd
- 85 Şöyle bir Ŧarz ile beñzetdi gitdi
Fark ĥünşā gibi pek müşkil idi
- 86 Kıoyup ol şūrete bu maşharayı
Giydi bunlar daĥi Ŧonlı dereyi
- 87 Meger ol nikbet-i bī-gāne
Bāğ koñsusı idi cānāne
- 88 Bāğ taķrībiñ idüp dām-ı merām
Ya‘ni bā-bende dolaşırdı müdām

- 89 Āteş-endāz-ı serā-perde-i ḥ̣āb
Ya‘ ni ol fācīre-i ḥāne-ḥarāb
- 90 Gūşe-i bāğda ‘ayş [ü] demde
Tāze ter gömlek ile ‘ālemde
- 91 ‘Ālem eylerken er ile tenhā
Geçdi o gül-ı beyābān-ı belā
- 92 Uydurup pīre-zen-i bed-ḥūyı
Ḳoncolos yapılı bir cādūyı
- 93 Olup ābisten-i pāy-ı pūr-jeng¹⁵⁷
Apışup ḳalmış idi bir ferseng
- 94 Seyr idüp bunları şevherle nigār
Didiler vaż‘ ı-ı ḳarīb olmaḳ var¹⁵⁸
- 95 Şikemi küp gibi bir müstesḳī
Meşḳ-i saḳāya müşābih zıḳḳī
- 96 Mezbele tezḳiresidir güyā
Ṭutacaḳ ḳollarıdır dest ile pā
- 34b 97 Ḳarnı burnunda ne zaḥmetle yürür
Gösteriş erteye varmaz ṭoğurur
- 98 Eger erkek de çıkarsa evlād
Yine mi iş çıkarır ḥ̣āce fesād
- 99 İki sā‘ at ḳadar etdikde mūrūr
Gördüler ḥ̣āce fesād itdi zuhūr
- 100 Çehre efkār-ı melūl dil-i ğamnāk
Şeyḥ-i kāzib gibi çeşmi¹⁵⁹ nemnāk
- 101 Bir telāş ile gelür girye me‘ āb
Göz dönmüş çü ḥabāb-ı girdāb
- 102 Çeşme-āsā aḳıdup eşḳ-i melāl
Dedi kim başıma geldi bir ḥāl

¹⁵⁷ D. Bār-ı nireng

¹⁵⁸ Bu beyit Divanda yoktur.

¹⁵⁹ D. Gözü

- 103 Ehliñ hāli diger-gün oldu
Derdi efzūn cigeri hūn oldu
- 104 Vaz'-ı haml itdi teḳāzā gebedir
Kimse yok lāzım olınsa ebedir
- 105 Taşralıkda ne mu' in ü ne zahīr
Şehre varmakda bu dem emr-i ' asīr
- 106 ' Aqla geldi seniñ ehliñ bilebilir
Ebelik ' ilmine¹⁶⁰ hem ḳābilebilir
- 107 Luṭf idüp āteşim iṭfā eyle
Ḳonuşuluk ḥaḳḳını icrā eyle
- 108 Söyle ḥatūnıña varsun bāri
Görsün ol bī-kes ü ḡam ḥ'ārı
- 109 Elini ḥalk sebeblidir der
Böyle aḥvāle ḥuṣūṣā bire bir
- 110 Cām-ı sāḳı gibi belki ayāḡı
Ḥastaya şıḥḥat ola başbayaḡı
- 111 Vardug-ile açıla bāb-ı murād
Doḡa hūrşid-i cihān-tāb-ı murād
- 112 Ermenī aldanup ol dollāba
Düşdi gerdel gibi bir girdāba
- 113 Çıḳup elden resen-i ferhengī
Boyladı ka' r-ı çeh-i nīrengī
- 35a 114 Geçdi pālū' a-i mekre pāyı
Oldı kārīz-i belā rüsvāyı
- 115 Özge bir renge boyandı diyemez
Kimseye aḡız açup söyleyemez
- 116 Çıḳarup ' avretini oldu zemīm
Eyledi kendi eliyle telsīm

¹⁶⁰ D. Kārına

- 117 Gitdi ol baht-ı ‘ anķā eşerek
 Qaldı bu b.ķçı ile dilleşerek
- 118 Varıcaķ ğördi felāket-zede zen
 Kār-ı nā-sāz-ı felek başķa düzen
- 119 İtdi imār-ı naķarla te‘ kīd
 Hiç ne vālide ğördü ne velīd
- 120 Līk bir fitne doğurmuş ğerdün
 Ğöriceķ dāmeni oldu pür-ķün
- 121 Nerre bir dīv oturur tünd [ü] ‘ anūd
 Dizi üstünde bir āteşli ‘ amūd
- 122 Ursa Kız Kulesi‘ ne ğürz-i ğirān
 Ola ķātün ili ğibi virān
- 123 Depesinde ğözi bir bed ķışķa
 Afacan yapılr müfred ķışķa
- 124 Raķm-ı mā-derde ķü şeş māk cenīn
 Zīr-i dāmende ķımıldardı hemīn
- 125 Tūrfe-i ef‘ ā-i meķībū‘ l-manķar
 Evren-āsā nefes aldıķķa şişer
- 126 Mār-ı māhi ğibi bir ‘ ucube-nümā
 Zehr aķardı deheninden am mā
- 127 Ğördi ol ejder pür-ābileyi
 Tıtdı oĝlan burursı ķābileyi
- 128 Ğüşe-i çeşmle itdikçe nigāh
 Heybetinden doğurırdı her ğāh
- 129 Şarılup ‘ avrete ejder-vāri
 Maşlaķat ğördi temām er-vāri
- 130 Kalkup ol Ehrimen-i efsün-sāz
 Siķr ile itdi yuķarudan pervāz

- 35b 131 Parṭalın aşmağa bār-ı fiskiñ¹⁶¹
 Çivisiñ kaqdı cidār-ı fiskiñ
- 132 İdüp āmed şude rāh-ı ʿ işyān
 Yine mūm yaqdı evinde şeyṭān
- 133 Döndi ol küşte-i bed-kāra
 Bir çatal içre kaşılmış māra
- 134 Qār-ḥāne qurup ip cānbāzı
 Maqaş üstünde iderdi bāzı
- 135 Başdı feryādı zen-i şiven-zā
 Sūrda zaḥma yemiş ṭabl-āsā
- 136 Erine dir ki be gel erkek imiş
 Dişi şandım vāy çepel erkek imiş
- 137 O muḳaffel ḥar ü bāṭıl fiṭnat
 Kec-ḥired Ermenī seg- ḥaşlet
- 138 Eyleyüp fehm-i sūḥanda taqşır
 Sıñarı bāṭıla itdi tebşır
- 139 Didi müjde uşacık erkekdir
 Ser-güzin vālidesi gerçekdir
- 140 Güni doğdı işidüp ḥ ʿ āce fesād
 Oldı tārīki ḡamdan āzād
- 141 Didi bir yol göreyim aḥvāli
 Yenemem çünki dil-i meyyāli
- 142 Zevḳ-yāb oldı dil-i āvārem
 Bir oḡul virdi yine kehvārem
- 143 Gitdi sür ʿ atle nigār ardınca
 Kelb-i mānendi şikār ardınca
- 144 Varıcaḳ ol daḡı oldı der-kār
 İş çatallandı mişāl-i pergār

¹⁶¹ Kelime كسقف şeklinde yanlış yazılmıştır.

- 145 İkiz oğlan toğurur murg-i mişāl
Bir iken müşkil iki oldu fi'l-ḥāl
- 146 Koşulup çifte iki gāv-ı dū-pā
Şeytanet toḥmun iderler ilḳā
- 36a 147 İki müfsid ki şehirden sürececek
Çifte kurşunla urup öldürecek
- 148 Mecī işler gibi bī-pākāne
‘Avrete işledi merdāne
- 149 Dir idi nāle ü feryād iderek
Be murād gel iki oldu erkek
- 150 Mütefaṭṭın olamaz yine eşek
İ‘tiḳād eyler ikidir kūdek
- 151 Kendi kendiyle idüp fikr-i şenīd
Dir ki besbelli idi ḥāl-i velīd
- 152 Ben ferāsetle dimişdim ardında
İkidir anasınıñ ḳarnında
- 153 İtdim fehm-i ferāsetde ḳuşūr
Geldi çıḳdı didigim gibi umūr
- 154 Kişide ‘aḳl ile idrāk ister
Çeşme-i mihri gibi pāk ister
- 155 Giydi ne gördi ne idrāk itdi
Üsteler ‘avreti sekdi gitdi¹⁶²
- 156 Ol zamāndan duyulup menḳıbesi
Ḳaldı ol şahşa laḳab söz ebesi¹⁶³

¹⁶² Bu beyit divanda yoktur.

¹⁶³ Bu metin hazırlanan kitapta 169 beyitten oluşmaktadır. Müellif beyitlerin bir kısmına yer vermemiştir. Bk.Karacan,1990.

Gazeliyât

28

[Mantıkî]

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 41b
- 1 Şem' -i bezm arturmasun pervāneniñ germiyyetin
Rüzgār eyler perişān qorqarım cem' iyyetin¹⁶⁴
 - 2 Şerbet-i telh-i cefādan hışse-dār aradık yeter
Bilsek ey sākī mey-i lutfuñ daḥi keyfiyyetin
 - 3 Gūşına feryādı kār itmez çarḥ-ı zālamin
Dīde-i baḥtūñ biraz uçursa ḥ'āb-ı rāḥatın
 - 4 Sāyesin dervīş-i bī-berg ü nevādan dūr iden
Şaklasun ārāyiş-i tābuta naḥl-i kāmetin¹⁶⁵
 - 5 Biz ki ceyb-i ḥırkaya çekdik seri şimden girü
Başına çalsun felek zıll-ı hümā-yı devletin¹⁶⁶
 - 6 Mantıkī 'ālemde yok bŷy-ı ḥaḳıḳatden eşer
Benzer eczā-yı vücūduñ aldılar ḥāşiyetin

29

Velehü

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 'İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārimdan
Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārımdan¹⁶⁷
- 2 Derūnunda görürsen lāle-veş bir dāg-ı ḥasret var
Hevā-yı' arızıñla bitse gül ḥāk-ı mezārımdan
- 42a 3 Sürersin üstüne ben ḥāk-sārıñ raḥş-ı bī-dādı
Niçün āyine-i ḥüsnüñ şakınmazsın gubārımdan
- 4 Ya dest-āvīz-i miḥnetle gelür ya tuḥfe-i ḡamla
Uşandım ḥāşılı āmed-şud leyl ü nehārımdan

¹⁶⁴ Bilge Kaya, 17. Yüzyıl Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi, Hacettepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi Ankara. 1991. s.135-136

¹⁶⁵ D. devletin

¹⁶⁶ D.himmetin

¹⁶⁷ Kaya, a.g.e. s.131-132

- 5 Çerāğı āteş-i kahrıñ elinden¹⁶⁸ çün yaķar āhım
Hāzer itmek gerek dūd-ı dil-i dūzaķ-şerārımdan
- 6 Niçün ğayr ola gül-çin-i vişāliñ hūrrem olmuşken
Gülistān-ı cemāliñ feyz-i çeşm-i eşk-bārımdan
- 7 Ne t̄ali‘ dir ki çeşm-i h̄‘āb-nāk-ı bahtım açılmaz
Kıyāmet fitnessi bī-dār olurken āh ü zārımdan
- 8 Eküp tohum-ı muhabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmekdir
Şorarsıñ Mantıķı bāğ-ı cihānda kār-zārımdan

30

Ġazel-i Belīğ

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilūn

- 1 Ol şive-kār şiveyi hep bī-maḥal yapar
Bir meh gelince kendüyi lā-būd
- 2 Hübān yapar yaparsa virāne gönlümi
Üstād olunca şivede ammā güzel yapar
- 3 Naķi-ı ḥayāl-i dilbere āvīze itmege
Tār-ı şirişki dīde çeküp sırma tel yapar
- 4 Şimşir-i ebrū-ānı beyānında mışra‘ı
Meclisde dilber-i ‘āşıkā darb-ı meşel yapar
- 5 Dānişver ol da yap nice ebyāt-ı dil-nişin
Zirā bināya başlayan evvel temel yapar
- 6 Sūz-ı güdāz-ı ‘aşķ ile dā‘im Belīğ-i zār
Destinde ḥāme tāze ü rengin ğazel yapar

31

Ġazel-i Rüşdī

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātūn/ Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātūn

- 1 Nāfe-i çin-i ḥoten turrene olmaz hem-bū
Sünbül-i cennet eger olsa ğidā-yı āhū

¹⁶⁸ D.İlahiden

33

Ġazel-i Fehîm-i bî-Nikâṭ

Meṭ' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

43a

- 1 Her mürde-i dil ki mālîk-i mülk-i vişāl olur
Ḥükm-i 'adem ol âdeme emr-i muḥāl olur
- 2 Aḥvāl-i derd-i dil aña ilhām olur
Ol mäh-ı sâde-rû ki mülk görse lâl olur
- 3 Derd [ü] elem ki mādde-i aşl-ı vişâldir
Mādām mihre vâşıl ola meh hilâl olur
- 4 Ger şalsa al-i mül-i la' l-vār 'aks
Gör tâli' im ki lâle-i küh melâl olur
- 5 Hem-râh-ı mihr olursa meh-âsâ gönül revâ
' Âlemde merd sâlik-i râh-ı kemâl olur
- 6 Ḥâl aîladiñsa olma gel âlûde kelâm
Esrâra ol ki maḥrem ola ehl-i ḥâl olur
- 7 Olsa rüsüm-ı kâr-ı tılsım kemâl olur
Kilk-i Fehîm mevrîd-i siḥr-i helâl olur

34

Ġazel-i ' Âṭîf

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 O nuḳl-ı büseñe bezm-i vişāl mäh-çesidir
Nigâh-ı ğamze-i mestâne ceb ṭabancesidir
- 2 Kıpılma dâne-i ḥâl-i şikenc ğisûya
Hezâr murğ-ı diliñ köhne bir kıpancesidir
- 3 Yaḳar yıḳar ğam-ı rüyıñla ḥâne-i şabrı
Şaf-ı müjen siyeh-i fitneniñ kancasıdır
- 4 Ḥayâl-i kakül-i zülfüñ konar göçer şeb [ü] rûz
Kavâfil-i ğam-ı ' aşkıñ gönül şabânçesidir
- 5 Niyâz-ı ' Âṭîf' ı büse ile şavma tenhâda
Faḳîre ruḥşat-ı hüccetiñ olup olancadır

35

Ġazel-i Belġ

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

- 1 Bulsam o şūḥı sāye-i naḥl-i semende ben
 Bir cām şunsa bülbul olurduḡ cemende ben
- 2 Āyīne-i v-cemāliñi aç çeşm-i zāhide
 Sırr-ı nihānı göstereyim aña sende ben
- 3 Taḥşil-i 'aşқа eyler idim mā-melek fedā
 Olsam muḳārin ehl-i kemāle bu fende ben
- 43b 4 Zincir-i zūlfı bende ciger mübtelāların
 Bende ne ḥācet olmuş iken aña bende ben
- 5 Şevḳ-i nesim yār ile mānend-i gird-bād
 Āyende ben bu vādī' i-'aşқа revende ben
- 6 Her mübtelāya ḥançer-i ḡamze ile zaḥm açar
 Kūyında rāst geldim o şūḥa geçende ben
- 7 'Ayş-ı fenāya gül gibi gerçekden aldanup
 İtmem efendi yok yere dūnyāda ḥande ben
- 8 Çekmem belā-yı fūrḳatı bir dem vişāl için
 Gördüm hezār derd ü elem gül dikende ben
- 9 Ḥübān-ı 'aşrın 'işvesini seyr idüp Belġ
 Oldum yegāne şīve-i fenn-i suḥanda ben¹⁷⁰

36

Ġazel-i Vecdī

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

- 1 Dil-i çeşm āşinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı
 Hemīşe mest-ile ūlfet iden mestāne olmaz mı
- 2 Hevā hoş her ṭaraf gül-zār ü bülbul-zār ü gül ḥandan
 Bu esbāb-ı cünūnı seyr iden dīvāne olmaz mı

¹⁷⁰ Demirel,a.g.e. bu gazel 10 beyitten oluşmaktadır.

“Zāhid meger ki görmemiş 'ālemdē ḥüsñ ü ān
 Gösterdüm anı şimdi o vech-i ḥasende ben” beyiti metinde yoktur.

- 3 Kenār-ı āb ü sākī tāze ü mey köhne dil pür-şevk
Bu bezme tevbeler naql-i vera peymāne olmaz mı
- 4 Mey anda dilber anda cümle yārān şafā anda¹⁷¹
Geçüp cennetden ādem sākin-i mey-ḥāne olmaz mı
- 5 Sebü zānūda sāgar elde yār āgüş ü vuşlatda
Bu tarz-ı ḥās-ile meclis ‘aceb rindāne olmaz mı
- 6 Açılmış gül gibi pehlū-ruḥ āteş-bār olup meydan
Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı
- 7 Bu maḥsūd-ı ṭabāyī sözleri ḳandan bulursun sen
Kudūret virmeseñ Vecdī dil-i yārāne olmaz mı

37

Ġazel-i Belīġ

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

44a

- 1 ‘Arşaya biñ lu‘b-ile sürse eger ferzāne at
Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat¹⁷²
- 2 İttişālinden cüdā olma muvāfiḳ yāveriñ
Zūr ile müşkil ḳopar bir rişte olsa iki ḳat
- 3 Mācerāyı keşfi der şāyed dehān-ı zaḥm-ı dil
‘Āşıḳa ey ḡonca-leb bir buse vir aġzın ḳapat
- 4 Müşterisi çok tükenmez bir ḳumāş-ı tāzedir
Sen hemān bāzār-ı istiġnāda cānā ‘işve şat
- 5 Nār-ı ‘aşḳ ile yaḳup maḥv eyle rāḥat pisterin
Dāne-i aḥker gibi ḥākister-i külḥanda yat
- 6 Şūr-ı baḥr-ı ġam bizi bu bezme itmişdir Belīġ
Keştī-i meyle ‘aceb līmāna geldiñ lenger at

¹⁷¹ D. Olmaz mı

¹⁷² Bu gazel 7 beyitten oluşmaktadır.

“Fırsatı fevt itme ey dil böyle kalmaz rüzigār
Keştī-i bāde suyn buldurdı kullan keyfi ḳat” beyiti eksiktir.

Ġazel-i Nāşid

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Nesīm-i derd-i āhım zūlf-i dildārı çalar çarpar¹⁷³
Vüfūr¹⁷⁴-ı mevc-i eşkim deşt-i kuhsārı çalar çarpar
- 2 Muķābil olsa māha ol perīniñ cezbe-i ħüsni
Fürüg-ı lem' a-pāş ķurş-ı nevvārı çalar çarpar
- 3 Kemāl-i erbābı olmuş ol perī teşĥir-i ħāţırda
Nuķūd-ı genc-i şabr-ı ' aşık-ı zārı çalar çarpar
- 4 Baķup bir kere rez-dīde nıgeh-ile semt-i ' uşşāķa
Derūn-ı sīne-i ' aşıkdan¹⁷⁵ esrārı çalar çarpar
- 5 Şu rütbe düzd-i çālāk olmuş ol çeşm-i süĥan-gū kim
Deĥān-ı zühreden ma' nā-yı güftārı çalar çarpar
- 6 Süvār olsa semend-i nāza ol Tātār ġamze ile¹⁷⁶
İdüp yaġma ser-ā-ser mülk-i Tātār' ı çalar çarpar
- 7 Ġubār-ālūd iken ħāţır gibi Nāşid yine ħāme¹⁷⁷
Zemīn-i ma' rifetde¹⁷⁸ levĥ-i eş' ārı çalar çarpar

Ġazel-i Sultān Selīm Ĥān-ı Şālīş

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 44b
- 1 Rūz-ı şeb dīdelerim derdiñ ile ķān ağlar
Vāķıf olan benim esrārıma ol an ağlar
 - 2 Dāġ-ı sīnem göriceķ ħūn ile ālūde benim
Raĥm idüp ħālīme ezhār-ı ġulistān ağlar
 - 3 Gördi çūn derd-i dil-zārımı raĥm itdi ŧabīb
Didi ey ĥaste-i hicrān saña dermān ağlar

¹⁷³ Lütfi Alıcı, Divān-ı Nāşid, İnönü Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü(Doktora Tezi) Malatya,1998.s.277

¹⁷⁴ D.hücum

¹⁷⁵ D.' uşşākdan

¹⁷⁶ D.gamze-i cādū

¹⁷⁷ D. "Ġubār-ālūd iken Nāşid gibi ħāţır yine ħāme"

¹⁷⁸ D.dil-keş üzre

- 4 Gene raḥm eylemez aşla baña ol āfet-i cān
Böyle bīmār görüp ḥālīme yārān ağlar
- 5 Derd ile rūyīña baqdıqça seniñ İlḥāmī
Gerçi ḥandān olur ammā cigeri kan ağlar

40

Ġazel-i Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 O sehī ḳaddi düşürdüm gece ḡāyet maḥfī
Üstüne düşdüm idüp ḥ'āhiş-i vuşlat maḥfī
- 2 Güft-i gū-yı nigehe vāḳıf olınca aḡyār
Geçdi ḡamze ile arada nice ḥālet maḥfī
- 3 Ḍarb-ı şimşīr ile tenḥāda raḳībi öldür
Eskiden ḍarb-ımeşeldir ki 'ibādet maḥfī
- 4 Yāri ḥalvetle bulup derd-i diliñ 'arz eyle
'Āşıḳa mes'ele ma' lūm ḳabāḥat maḥfī
- 5 Naḳl-i meclis-i 'irfāna bu şīrīn ḡazel
İde Şābit yārāna ziyāfet maḥfī

41

Ġazel-i Raḥmī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

45a

- 1 Giriyeden reh-güzer-i yāri raḳīb itmiş yaş
Bende izḥār ideyim ḥūn-ı sirişkimmiş yaş
- 2 Pencde sālesine girmiş ol meh-rū ammā
Bugün on dördine girdim diyü şaḳlarmış yaş
- 3 Meclis-i ḥ'āhiş ḥoşende gelüp meyve-i ḥām
Bār-ı naḥl ehli kimse ḳoparmamış yaş
- 4 O büt-i bāde-fürüş 'aşḳına mey içe n'ola
Çünkü 'işretiñde muḡ-beḳeyān olmuş yaş
- 5 Ağlamış sızlamış ol yāra raḳībi Raḥmī
Bende izḥār ideyim ḥūn-ı sirişkimmiş yaş

42

Ġazel-i Kāmil

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Gezer zāhid kabā-yı fahr ile şeyhāne mey-hāne
Şunar ağzına sākī nāz ile kestāne mestāne
- 2 Kelāmiñ şetm idüp halkı şokarsın tarfa-ı şan' atla
Dolaşma ey rakīb-i nā-sezā yārāna mārān
- 3 İblik gibi dikilsem rişte-i yāra çözülmездim
Şarılısam bir tıfıl öksüzce-veş gerdana merdāna
- 4 Ne ğamdır hiç 'arīf-i mecrūha maşşerde ey şūfi
Riyā ezkārnı korlarsa nāçizāne mizāne
- 5 Hezār iklīm-i kişver berr ü bahra hüküm ider şimdi
Bu şi'ri diñle sende Kāmilī İrāne mīrāne

43

Ġazel-i Rāsih

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān üstün
Urma zaħm sīneme peykān peykān üstüne
- 2 Dilde ğam var şimdilik sen gelme luţf it ey sürür
Olamaz bir hānede mihmān mihmān üstüne
- 3 Yārdan mehcūr iken düşdük diyār-ı ğurbete
Dehr gösterdi baña hicrān hicrān üstüne
- 4 Rīze-i elmās eger her açdıĝı zaħma o şūh
Luţfi var olsun ider ihsān ihsān üstüne
- 5 Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler haqqına
Eylemişler Rāsih'e bũthān bithān üstüne

45b

44

Ġazel-i Şābit

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Saña her meclisde söyler sen mülzem olmazsın
Degil kürsiye vā' iz-ı ' arşa çıksañ ādem olmazsın
- 2 Bizim bir başka vādi semtimiz var duġter-i rezle
Şafā geldiñ sen ey zāhid bu bezme maġrem olmazsın
- 3 Ne ma' cūn oldıġñ ma' lūmumuzdır ey cemād-ı çarġ
Ĥāşiyetle sen zaġm-ı derūna merhem olmazsın
- 4 Havālandiñ yeter ey sāde-dil dīde-bāz ol kim
Düşersin çengine ol ispiri şūġuñ olmazsın
- 5 Lebinden Şābit' iñ maṭlūbı ġarf-i vişāliñdir
' Aceb nāzendesin hem kâ' il olursun hem olmazsın

45

Ġazel-i Müşterek-i Pertev Bā-' Ārif

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Açılmadı bir buse virüp yār¹⁷⁹-ı semen-ber
Kim virdigini gördi yā ' ālemde semen-ber
- 2 Destārı levendāne şarın artık efendim
Bu kıadd ile zīrā ki yaraşmaz saña çemenber
- 3 Gül cāmi' niñ bülbul-i zār oldı ġatībi
İtdi yine kendüsine şāġ-ı gülī minber
- 4 Esbān-ı لبطس shehe söylendi kâşāīd
Söylenmedi maẓmūn o cāġ-ı ' alī kanber
- 5 Pertev yañılup ġālını uydum diye düşdi
' Ārif didi gūş eyleyecek işte bu ' anber

¹⁷⁹ D .nār

46

Ġazel-i Muşanna‘ Cenāb-ı Şāfi Efendi

- 1 شان عيان امعالىء قبال مهجء
ن ن جم پادوالىء يروشن كا
- 46a 2 روردشن ارس عارف زم صفدر
فكان ن لك علام هريارتبهء
- 3 كاشفن تاي ج امع نوان و
ارث وب لاغت اجدر استان
- 4 مال ك لك مال و انق در في ع
ارف اضل بيب مر ه مل سان
- 5 T̤arz-ı ſi‘re Şāfiyā bir t̤arḥ-ı nev şaldın yine
Her kim okursa bu ſi‘ri āferin olsun hemān

47

Ġazel-i Muşanna‘ - 1 Ref‘ī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Ne zibā ġonca la‘l-ı dürr-ı feşānidir leṭāfetle
Veli gencine-i ġayb armaġanıdır kıymetle
- 2 Şeb-I zülfi içre cebhe fecr-ı evvelde kamedir şan
Münevver sīnesi çün şubḥ-ı şānıdır nezāketle
- 3 Şaşırdın kıbleden şeyḥiñ namāzında o bütdür kim
Mişāl- i şekl-ı miḥrāb ebr-vānidir o şan‘atla
- 4 Gümān olur felek tīr-i nevāya hem kadeḥle
Çıkan tā evce-i ‘uşşākıñ fiġānıdır ḥamāketle
- 5 Kenār çizmekde pergār-ı nigāhıda be-ġāyet şūḥ
İden āl aña rüy-ı lāle-i sānıdır o ملتبج ه
- 6 İki ra‘nā ġazel çıkdı içinde bak şan‘atla
Bu nazm-ı ter-i Refi‘ ā pür mā‘ nīdir belāġatla

48

Ġazel-i Lāmi¹⁸⁰ Ġ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ey cemāl-i bezm-gāh-ı ravza-ı Darü's-selām
Şerbet-i şîrîn-lebiñ bî-cân *men yuhyil- 'izām*¹⁸¹
- 2 Hāymeler çatmış¹⁸² kaşîñ eṭrāf-ı bāğ-ı ḥüsnüñ
Gözleriñ çün *kāşırātu 'l ṭarf*¹⁸³ fî-taḥtū'l ḥıyām
- 3 Kıblem didār-ı to ' aşket *şırātü 'l-müstakīm*¹⁸⁴
Şeyḥ-i mā-pîr-i muğān ü ḥāne-eş beytü'l-ḥarām
- 46b 4 Sākîyā peymāne sun vallahi zūlfazlü'l- ' azîm
Muṭribā çal nağme-ı *yagfir leküm*¹⁸⁵ *yevmü 'l kıyām*¹⁸⁶
- 5 Lāmi' Ġ ḥüsn-I kelāmıñ gördi çün ervāḥ-ı quds
Didiler fevka' s-semāde feyk kâdetemü'l kelām

49

Ġazel-i Nedîm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 La' l-i nābiñ çāşnî-i- senc itāb itmez misin
Luṭf idüp kahr ile olsun ḥîṭāb itmez misin
- 2 Kāmetiñ seyr eyle insāf it o bālā mışra' ı
Zāhidā sen şā' ir olsan intiḥāb itmez misin
- 3 Perde-püş oldıkdā ḥaṭṭ-ı ruḥsārîña fikr it hele
İtdiğîñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin
- 4 Gāh engüşt-i muḥannāsın gehi la' lin emüp
Dāne-i ' unnāb ile nüş-ı şarāb itmez misin

¹⁸⁰ Bu gazelde 5.beyit divanda yoktur. Bk.H. Burmaoğlu , a. g. e , s. 292.

¹⁸¹ Yâsin Sûresi 78.ayet. “Kendi yaratılışını unutup, bize bir misâl getirmeye kalkışıyor da: “Şu çürümüş gitmiş kemikleri kim diriltecek?” diyor. <https://www.kuranvemeali.com/> . Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

¹⁸² D.çekmiş

¹⁸³ Sād Sûresi 52.ayet. “Yanlarında da bakışları yalnız kocalarına dönük hep aynı yaşta dilberler vardır.” . <https://www.kuranvemeali.com/> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

¹⁸⁴ Yâsin Sûresi 61.ayet. “Ve bana kulluk edin doğru yol budur, diye”

¹⁸⁵ Ahzâb Sûresi 71.ayet. “Ki işinizi yoluna koysun ve günahlarınıza mağrifet buyursun, her kim de Allaha ve Resulüne ittat ederse o hakikaten büyük murada ermiştir”

¹⁸⁶ Kıyâmet Sûresi 1.ayet . “Kıyamet gününe yemin ederim.”

- 5 İşte şubh oldu amān metānesin kāfir yeter
Ba‘ dezīn bir laḥza meyl-i cāme-ḥ‘āb itmez misin
- 6 Yok mı bir luṭfuñ Nedīm-i zārīña ‘ıyd üstüdür
Defter-i hicrānı sulṭānım ḥesāb itmez mi

50

Ġazel-i Nābī

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilūn

- 1 Dil gerçi tavḳ-ı vuşlatla yārīñ heveslenür
Ammā fedā-yı cāna gelince nekeslenür
- 2 Zenbūr deñlü nāleler eyler raḳīb-i dūn
Teklif-i engubīn olursa nekeslenür ersün
- 3 Müjgān-ı nāzıñ açmasa cānān ‘aceb midir
Revzenleri ḥarīm-ı vişālīñ kafeslenür
- 4 İtme ğurūr şafvet-ı rüy-ı cemālīñ
Geldikde nev-bahār ḥaṭṭıñ ḥār-ı ḥaslanur
- 5 Ma‘ ni-i tāze tāze libās ile Nābīyā
Ḥübān-ı tāze-rū gibi böyle beslenür

47a

51

Ġazel-i Neylī

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilūn

- 1 Ḥālīñ ḥayālī dīdede kim merdümeklenür
Durmaz o ṭılf-ı mehd-i melāḥat bebeklenür
- 2 Gül-büselerle sā‘ id-i sīmī-zeyn olup
Ol nev-nihāl-i bāğ-ı leṭāfet çiçeklenür
- 3 Çekdikçe sīneye o meh-I mihribānı dil
‘Ālī olup sitāre-i ḳadri feleklenür
- 4 Zer-baft-ı cāme ile gehī reşk-i mihr olup
Gāhi ḳabā-yı sebz ile ol meh meleklenür
- 5 Mecmū‘ a-i cemāline bulmaz ‘ad ü zafer
Sırr- ḥadd-ı ḥüsni leşker-ı ḥaṭṭ ile beklenür

- 6 Neyli bu bezm-gehde o kân-ı melâhâtîñ
Vaşf-ı lebiyle ẖân-ı tabî' at yemeklenür

52

Ġazel-i Ġâlib

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1 Niçün ma' nâ-yı rengin lafzı âteşlendirir bilmem
Sürâhiyi mey-i gül-renk mi serkeşlendirir bilmem
- 2 Şarâb-ı nâbı pür-şür eylemişken la' li cānânın
Leb-i cāmı ne mûcibdir nemek çeşlendirir bilmem
- 3 Nigāh-ı kimyâ-te' şîre mālîk görmedim ammā
Bu rûyın tāk-ı mihri kim müzerkeşlendirir bilmem
- 4 H̱arâb-ender -ẖarâb-ı ' aşk olurken ẖâne-i ẖâtır
Nice ehl-i suhan beytin münakkaşlandırır bilmem
- 5 Hücûm-ı ma' ni-i bigāneden teng oldu eş' arım
' Aceb Ġâlib kelâmiñ neyle dilkeşlendirir bilmem

47b

53

Ġazel-i Raḥmî

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

- 1 Şûfi heves-i hırka-i pîrāneyi boş kıo
Üz kes rûşen vaz' -ı şakîlāneyi boş kıo
- 2 Nâ-yâb ise de her ne kıadar gevher-i iḳbāl
Sen çarḫa temennâ-yı ḫarîşāneyi boş kıo
- 3 Gel şıḳleti ko gerdiş-i peymāne dururken
Zāhid çekemem subḫa-i şad dāneyi boş kıo
- 4 Ālāyiş-i āb itme bize bâde-i nâbı
Sākî kerem it tarz-I ḫakimāneyi boş kıo
- 5 Raḥmî boşa çıḳmak görünür cām-ı tehî-veş
Pek çokda şarılma leb-i cānāneyi boş kıo

54

Ġazel-i Luṭfî

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Varmaḵ güç olur dilbere her bār şununca
Ḳıymet mi olur ḳavlîde fi' line uyunca
- 2 Bir ḳaşları yā gözleri āhūya göñül vir
Perçem döküle dönüşe endāze boyunca
- 3 Yār ḥançeri bel beklerken şekl-ı ḥırāmı
Cāndan çıkayazdım hele cānānı soyunca
- 4 Bāl demekle tatlı mı olur ağız meşeldir
Kāhice yiye ni' met-i vaşlını ṭoyunca
- 5 Luṭfî'ye eger olmaz ise luṭfu o yārîñ
Ḳan ağlayayım göz yaşı yuyunca

55

Ġazel-i Bāḳî

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

- 1 Müje ḥaylin dizer ol ġamze-i fettān şaf şaf
Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güzārān şaf şaf
- 2 Seni seyr itmek içün reh-güzer-igülşende
İki cānibde ṭurur serv-i ḥırāmān şaf şaf
- 48a 3 Leşker-i eşk-i firavān-ile ceng itmek içün
Gönderir mevclerin lūcce-i 'ummān şaf şaf
- 4 Cāmi' içre göre tā kimlerle hem-zānūsın
Şekl-i saḳḳāda gezer dīde-i giryān şaf şaf¹⁸⁷
- 5 Gökde efgān iderek şanma geçen ṭurnalar¹⁸⁸
Çekilür kūyına mürġān-ı dil [ü] cān şaf şaf
- 6 Vaşf-ı ḳaddiñle ḥırām itse 'ilm gibi ḳalem
Leşker-i şatrı çeker defter-i dīvān şaf şaf

¹⁸⁷ Metinde 4 ve 5. beyitin yeri deġiştirilmiştir.¹⁸⁸ D.geçer ḥayl-i küleng

- 7 Ehl-i dil derd-i ğamıñ ni‘ metine müstağrak
Dizilürler keremiñ ħ‘ānına mihmān şaf şaf
- 8 Kuyuñ eṭrāfına ‘uṣṣāk dizilmiş güyā
Ḥarem-i Ka‘be’de her cānibe erkān şaf şaf
- 9 Ḳadriñi seng-i muşallāda bilüp ey Bākī
Ṭurup el bağlayalar qarşuñā yārān şaf şaf

56

Ġazel-I Rāğıb

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Ḥarābatı görenler her biri bir ḥāletın söyler
Leṭāfet naql ider rindān [ü] zāhid şıķletın söyler
- 2 Ser-āğāz eyledikçe baḥş bülbul revnaķ-ı gülden
Bezmdede kulkul-ı minā mülük keyfiyyetin söyler
- 3 Tecelli neş‘ esin ehl-i şikem idrāk ķābil mi
Behişt añdıķça zāhid ekl-i şürbüñ lezzetin söyler
- 4 Ne zabṭ-ı ḥākim-i ‘aql ne ḥükm-i zābiṭ-i şer‘ i
Cünün iķlimini geşt eyleyenler rāḥatın söyler
- 5 Miyān-ı güft ü gūdan bed-meniş ihām ider kaçan¹⁸⁹
Şecā‘at-ı ‘arz iderken merd-i kıbtī serķatin söyler
- 6 Muvāfıķdır yine elbet mizāca şive-i ḥikmet
Ṭabībiñ olsa da kızbi marīziñ şıḥḥatin söyler
- 7 Perişān ḥāṭıramda nükte-i serbeste-veş ķaldı
Ne kimse ḥikmetin añlar ne Rāğıb ‘illetin söyler

¹⁸⁹ D. ķubbin

48b

57

Ġazel-i Belîġ¹⁹⁰

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Kadd-i ra' nā ile ey naḥl-i revān cilveler it
Bāġda kaşmirlik idüp serv-i çenārı incit
- 2 Miḥakk-ı tecrübe ḥāzırlamış ol sîm-beden
Püte-i ḳalble cān naḳdini sūzişle erit
- 3 Ḥil' at-ı ümmīdi ile varma kibār-ı ' aşra
Hele bu şevb-i Ḥüdā-dāde-i cismiñi eskit
- 4 Mā' i kerrākesi şırtında sipihriñ el-ḥāşıl¹⁹¹
Şemsedir mihr ile meh ḳavs-i ḳuzaḥ aña şerīt¹⁹²
- 5 Fikr-i emvāl ile bār-ı ġama ḥammāl oldıñ
Seniñ ey ḥ'āce cezā-yı ' ameliñdir çeke git
- 6 Meges-āsā o bütüñ semtine vızlarsa raḳīb
Kehli ḳo pīre gibi çapuk olup eñsede bit
- 7 Feyz-yāb olmaġa zulmet-kede-i ' āleme
Dil-i efsürdeye ' aşḳ āteşi şem' e kibrit
- 8 Ḥisset-i mün' am-ı dünyāya temāşā itdim
Loḳma geömez boġazından dimeden gürbeye pist
- 9 Tuṭı-i tab' -ı Belîġ'e olamazsın pey-rev
Turma bu bāġda ey bülbul-i şeydā öte git

58

Ġazel-i Nedīm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Murādıñ añlarınız ol ġamzeniñ iz' ānımız vardır
Beli söz bilmeziz ammā biraz ' irfānımız vardır

¹⁹⁰ Bu gazel divanda 10 beyitten oluşmaktadır. Metinde;

“ Biñ füsün ile ḥayāli o bütüñ geldi Belîġ

Gözün aç ḥalvet-i dilbābını yap yap berkit” beyiti eksiktir.

¹⁹¹ D.taslar

¹⁹² D.da 6.beyitle yer deġiştirmiştir.

- 2 O şūhuñ şunduğı peymāneyi revā itmeziz elbette
Anıñla böylece ‘ ahd itmişiz peymānımız vardır
- 3 Münāsibdir saña ey tıfl-ı nāzım hücceñiñ al gel
Beşiktāş‘ a yakın bir hāne-i virānımız vardır
- 4 Güzel sevmekde zāhid müşkiliñ var ise benden sor
Bizim ol fende çok taḥkīkimiz itkānımız vardır
- 5 Kōçup her şeb miyāñiñ cānına cān kıtmada ağıyār
Behey zālīm sen inşāf it bizim de cānımız vardır
- 49a 6 Şıkılma bezme gel bīgāne yok da‘ vetlimiz ancak
Nedīmā bendeñiz var bir daḥi sulṭānımız vardır

59

Ġazel-i Şābit

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Vā‘ iziñ bir nice ‘ aḳārāt ile ‘ irfānı mı var
Ki ḥarābāta kıya ḥāñı mı dükkānı mı var
- 2 Tāk-ı ebrūsına kıandil idecek cāñāñiñ
‘ Āşıkıñ başı tumanlı dil-i sūzānı mı var
- 3 Şeyḥ bir keşf-ile mi duydu maḳāl-ı mesti
Söz yetiştirmege meyhānede şeytānı mı var
- 4 Pāy-ı şūmuñ bu gice kıaldırıyor mektebden
Ḥācenıñ kıaldıracaḳ bir meh-i tābānı mı var
- 5 Şābit’iñ tāze şu beş beyt ile ehl-i dilden
Bir cevāb istemege pençeli fermāñı mı var

60

Ġazel-i Bākī

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Sākīyā kıalmaz imiş çünki bu soḥbet bākī
Mey-i gül-gün içelim bāde-i cennet bākī
- 2 Ḥābda almış idim būs-ı leb-i cāñānı
Cān dimāğında daḥi şimdi o lezzet bākī

- 3 Beni öldürdi firâkıñ meded ey dost yetiş
Hele bir pâre dañi tende ħarâret bâķī
- 4 Ağlamazdım bu kadar zâr ü zebûn olduğıma
Kalsa bir pâre ħamıñ çekmege tākāt bâķī
- 5 Bâķī ölsün yoluña pâdişehim sen şāğ ol
Baĥt pâyende Ĥudâ yâr sa‘ âdet bâķī

61

Ġazel-i Belīg¹⁹³

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Kulaķ tūt bâġbân-ı ‘aşķa ey gül dinlemeklik yap
Şüküfte dāġlarla sīnemi ra‘ nâ çiçeklik yap
- 2 Celâleddīn Rūmī gibi ser-gerdān olup āĥir
Ġubâr-ı gird-bād cismiñi rūĥa eteklik yap
- 3 Cihānı yıķmaġa ‘azm eylediñ ey tıfl-ı âteş-bāz
Dil-i pür-āhımı al yanınā lâ-büd fişeklik yap
- 4 Pey-ender-pey nice tīr-i nigāha iķtizā eyler
Müheyyā şeh-per-i müjgāndan yeleklik yap¹⁹⁴
- 5 Teġāfül güne geçme sākinān-ı ĥāk-i kūyuñdan
Helāk eyle raķībi semt-i ‘uşşāķa dōneklik yap
- 6 Gelüp bād-ı barūtı bezm-i rindāna yaparsañ da
Hele riş-i dırāzı zāhidā üz kes sineklik yap
- 7 Belīg-i zārıña ey naĥl-i ‘işve bâġ-ı ĥüsnünde
Eger şeftālū virmezseñ de bāri bir direklik yap

¹⁹³ Bu gazel 8 beyitlik bir gazeldir. Ancak metinde;

“Revişde ey peri-rū berk-i ‘âlem-sūza beñzersin

Şitābuñdan kebāb oldu cigerler bir yemeklik yap” beyiti eksiktir.

¹⁹⁴ D “Müheyyā şeh-per-i müjgāndan vāfir yeleklik yap”

62

Ġazel-i ‘Āşım

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Temāşā-yı cemāl-i yāre perde derd-i āhımdır
Felekde baña gün göstermeyen kendi günāhımdır
- 2 Ne derd-i hicrān şekvā ne zevk-i vaşlı ifşādır
Hemān cürmüm ruḥ-ı yāre nigāh-ı gāh-gāhımdır
- 3 Geçüp gitmek ne mümkündür baña kūy-ı melāmetden
Ḥarābāt-ı muḡān semti kadīmi cılve-gāhımdır
- 4 Kirās-ı la‘l-i leb sīb-i zeneḥdān lezzetin bilmem
Benim gül-çin-i bāḡ-ı ḥüsn olan ancak nigāhımdır
- 5 Miyān-ı şebde mir‘ate bakılmaz diyü ey ‘Āşım
Baña göstermeyen ol sīneyi baḥt-ı siyāhımdır

63

Ġazel-i Ḥaşmet

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

50a

- 1 Ne dem ki cām-ı tarabzā tolar taşar boşalur
Sebū-yı bezm-i aḥibbā tolar taşar boşalur
- 2 Bu bezm neş‘e-i fūrūzun uşul-i devriyledir
Şarāb ü sāḡar ü minā tolar taşar boşalur
- 3 Tölunca dīde-i ter çeşme-sār-ı eşkimden
Mişāl-i kırba-i sıkke tolar taşar boşalur
- 4 İdince ḡalvet o şūḡ ile ḡulleteyn-āsā
Dū-çeşm-i ‘āşık-ı şeydā tolar taşar boşalur
- 5 Zuhūr-ı mevce-i tufān-ḡurūş ḡādişeden
Fezā-yı meşreb-i dünyā tolar taşar boşalur
- 6 Bu āb ü tāb-ı zeḡān ile derūn-i dil Ḥaşmet
Hulāşa delvçe-āsā tolar taşar boşalur

64

Ġazel-i Nazım

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Kadeh-nüşān-ı bezm-i ' işrete inḥāne meyḥāne
Huṣūṣā sāḳī-i meclis şuna kestāne mestāne
- 2 Sözüñ zehr ise nüşān-ı gama tiryāḳ-ı şevḳ ile
Zebānıñ niş-āzār eyleme yārāne mārāne
- 3 Mesīḥ-āsā seyāḥat eyleyenler pāy-ı himmetle
Başar evvel ḳademde gerdiş-i gerdāne merdāne
- 4 Şafāsından ider sa' y-ı tavāf-ı Ka' be-i maḳşūd
Eger bār-ı günāhım ḳorsa nāçizāne mizāne
- 5 Olursa maḫhar-ı feyz-i Ḥudā luṭf-ı cihāngīrin
Nazīmā ḥükm ider tūrān ile īrāne mīrāne

65

Ġazel-i Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Zaḥm-veş açma dehen kimseye loḳmāñ ise de
Merhem-i merḥameti derdine dermān ise de
- 2 Cebhe-sāy olma şaḳın devlet ile ' izzet için
Ṭotalım kim felegiñ atlası dāmāñ ise de
- 3 Naḥvet-i nāzı kim it luṭf-ı kerem ile şehā
Lāzım-ı salṭanat ü şevket ü ' unvān ise de
- 4 Vir rızā-suḫan-i kasem-i ḳısmetine sulṭān ol
Āb-ı rū dökme şaḳın deyre Süleymān ise de
- 5 Fārīgiz himmet-i erbāb-ı himemden Neş'et
Māye-i muḥteşemi şervet ü sāmān ise de

50b

66

Ġazel-i Reşid

Meḥ' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

- 1 Dā' im o şūḥı ' āşık-ı şeydā soruşdurur
Peyk-i ḥayāl-i sa' y ile bulur buluşdurur
- 2 Serkeşlik itmesün sözüme uysun ol perī
Vardı ' aşk ne ejderi olsa uyuşdurur
- 3 Biñ kez nigāh-ı cevır ile eylerse imtiḥāñ
Sīnem ḥadeng-i ğamze-i yāri şavuşdurur
- 4 Zāhid ṭoğunma ğafletle ehl-i ' aşka sen
Nār-ı muḥabbet ādemi zirā ṭutuşdurur
- 5 Gözden ırāğ olsa gönülden yine bizi
Yār ile devr-i beyn-i muḥabbet görüşdürür
- 6 Ağyār-ı ḥām-ı deste Reşidā açılmasun
Kālā-yı ḥüsni eller o şūḥuñ buruşdurur

67

Ġazel-i Belig

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilūn

- 1 Tiğ-i ğamze ile dün ' uşşāka ne işler kesdi
Ḳanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi
- 2 Mecli-i meyde kesüp ḥalkı biçerken cānāñ
Arada öyle şıkıldım ki beni der¹⁹⁵ kesdi
- 3 Yokdır ağyāra bedel ğām çekici āhen-dil
Ser-i kūyunda gice şubḥa dek esker kesdi
- 51a 4 Ġamze-i yāra ṭoğundum sorar elbette raḳīb
Ne yalan söyleyeyim destimi ḥançer kesdi
- 5 Beñzemez ḳāmet-i dildāra diyü ḥacletden
Bāğbān bāğda çok serv ü şānāvber kesdi

¹⁹⁵ Der-ter

- 6 Ser-i zülfün kesecek māsıta şandım ki Belig
Anı birden bire başımla beraber kesdi

68

Ġazel-i Bākī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Āh kim sevdim yine bir dilber-i ra' nācığı
Şimdiden biñ var yanına ' aşık-ı şeydācığı
- 2 Nice şirīn olmasun kim süd yerine anası
Sükker ile beslemiştir tūṭī-i güyācığı
- 3 Ṭaḳınur göz degmesin diyü ḥamā' il boynuna
Neylesün yāvuz nazardan şakınur anacığı¹⁹⁶
- 4 Yalıñuz nev-rüstedir seyr itmege kōrḳar daḥi
Ḳanda gitse bilesince şalınur lālācığı
- 5 Dem-be-dem öldüğüme ben āğlamazdım Bākīyā¹⁹⁷
Bir gice pehlūya çeksem ol ḳamer-simācığı¹⁹⁸

69

Ġazel-i Ḥaşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Rāz-dān-ı ' aşḳa ḥālin ' aşıkān söyle yatur
Derdini nabż-ı āşināya ḥastegān söyler yatur
- 2 Gelse bir şeb bī-tekellūf der-ferāş olup o şūḥ
Leb-be-leb dil-ḥ'ānını baña nihān söyler yatur
- 3 Zaḥm-dārı her dem iskāt idemez şirīn edā
Ḳışşa-i zaḥmından eṭfāl-i ḥitāñ söyler yatur
- 4 Sīne sīr-āheng-i nālīşdir gelū demsāz-ı āh
Ḥālimi sāntūr ü nāy-ı pūr-fiğān söyler yatur
- 5 Vaḳt-i hicrāñ bā' iş-i efzāyiş-i efğān olur
Her şebān-geh şubḥ olunca bülbulān söyler yatur

¹⁹⁶ D. Sakınur yavuz nazardan neylesün anacığı

¹⁹⁷ D. Dünyada öldüğüme hiç ğam yimezdüm Bākīyā

¹⁹⁸ D.melek-simā

51b

- 6 Hâşmetâ kim nuṭḡ ider nev-zemîni yâ meger
Ziver-i âğuş-ı ta' lîmim olan söyler yatur

70

Ġazel-i Şābit

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Āvîze kılup parmağın ey rişk-i melek aş
Der-çenber idüp hâlesini mâha elek aş
- 2 Dîdâr yeter 'âşıkā sen perde-i ebri
Hûrşîde qaraltı idüp ey çarḡ-ı felek aş
- 3 Ey şaḡne seniñdir götüre şalb ü siyâset
Ağyâre amân virme götür bir yere çek aş
- 4 Ol şūḡla da' vāmızı ey kâzib-i dānā
Tedrîc ile bir semt-i şalāḡa çekerek aş
- 5 Bu şî' ri zer-efşān idüp ehl-i dile Şābit
Ögdil koyuben ḡil' at-ı zerrîne benek

71

Ġazel-i Münîf

Mefā' ilūn/ Fe' ilātūn/ Mefā' ilūn/ Fe' ilūn

- 1 Neḡḡāre-veş dili döñsün hemişe düm düm tek
Raḡîb-i dîv ile çift olmasun o merdüm tek
- 2 Benimle yek-tene nâdirdir itse bir bâri
Nedîm-bezm olup ol sîm-ten tenādüm tek
- 3 O nişlū güzeliñ gîsū-vān müjgānı
Şoḡar derūnumı ṭurmaz mişāl-i gejdüm tek¹⁹⁹
- 4 Şaḡîl bir tekkeli Türk ḡarb idüp didi şeyḡ
Baña mukābelede eyleme teḡaddüm tek
- 5 Ṭurursa ṭursa girih-kerde tekāvür-i nāz
O şeh-süvār hemān görmesün teşādüm tek²⁰⁰

¹⁹⁹ Bu beyit divanda 4. beyitle yer değiştirmiştir.

²⁰⁰ Bu beyit divanda 6. beyitle yer değiştirmiştir.

- 6 O servi görmeye cüy-ı sirişki gönderdim
Kenār-ı ğayrda olsun diyeydi görürdüm tek
- 7 Cevāz yoksa da varsaḡ bu vaḡt-i ḡürmetdir
Münif uşul ile tenhāca yāra kendim tek

72

Ġazel-i Fıṭnat

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

52a

- 1 Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce
Sünbül ḡam olur reşk ile kākül bükülünce
- 2 'Anḡā daḡı olursa düşer pence-i 'aşḡa
Şayd-ı dile şehbāz-ı nigāhiñ süzülünce
- 3 Ol gonca-i şukufte olur gül gibi ḡandān
Şebnem gibi eşk-i dil-i şeydā dökülünce
- 4 Her tārı birer mār olur genc-i ḡüsnde
Ruḡsārīñā zülf-i siyehiñ şāle bulunca
- 5 Cān virmek ise ḡaşdıñ eger 'aşḡla Fıṭnat
ḡāk-ı der-i dildārdan ayrılma ölünce

73

Ġazel-i Raḡīb

Mefā' ilūn/ Fe' ilātūn/ Mefā' ilūn/ Fe' ilūn

- 1 Egerḡi sāde-ruḡān 'aḡd-i vaşla peklik ider
Ḥatt-āver anı da ammā ḡatı tüleklik ider
- 2 Şaḡın o şūḡa tutuşdurma gizlüce sāḡar
Hevā-yı meşreb olur soñra bir fişeklik ider
- 3 Gelürdi bezme o meh dönmeyüp bu şeb ammā
Yine zamāna ḡomaz ḡorḡarım feleklik ider
- 4 Tehi mi laḡt-ı ciger iddiḡārı 'uşşāḡıñ
Şeh-i serir-i ḡama cā-be-cā yemeklik ider
- 5 Lebiñ melāḡatını bilmeyen nemek be-ḡarām
Ḥalāvet-i sūḡanıñda ne bī-nemeklik ider

- 6 Kimiñ ki cevheri şāf olsa ‘ayb-ı bîn olmaz
Görür mi kimse hiç elmâsı kim miheklik ider
- 7 Faķat şikāyet-i ‘aşkı ben eylemem Rāğıb
Bu müdde‘ āda dil ü dīde müstereklik ider

74

Ġazel-i Bākī

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1 Metā‘ -ı bāde-i gül-reng şimdi ayaķda
Ġumāş-ı zühd ü riyā durmayup şatılmaķda
- 2 Kenār-ı ‘ayş ü şafāya çekilse²⁰¹ dolmuş ile
Yine pür olsa mey-i nūş-güvār zevraķda
- 3 Şarābı zevraķ ile içmeniñ zamānı degil
Efendi keştiyi kāğıdda suyu bardaķda
- 4 Behişt şavķına şādilik eyleyüp vā‘ iz
Miyān-ı meclise atıldı yek mu‘ allaķda
- 5 Semend-i ṭab‘ a süvār oldu ‘azm ider Bākī
Belāğat ehline yā Hū gönüller alçaķda

75

Ġazel-i Şabīḥ²⁰²

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilätü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1 Söyler iken ol şikeste zebānım çıtır pıtır
Eyler reg-i şetāret cānım çıtır pıtır
- 2 Düz-dīde nerm-rev iken o mähıñ fırāşına
Her taḥta pāre kesdi imānım çıtır pıtır
- 3 Ḥayfā sipend-veş leb-i tāze-i ‘aşķ²⁰³ ile
Yandı dil-i şerāre-feşānım çıtır pıtır
- 4 Lüknet şeker tırāş ḥalāvet olur tamām²⁰⁴
Nuṭķ eyledikçe tūṭī-lisānım çıtır pıtır

²⁰¹ D. geçilse²⁰² Bu gezal divanda 9 beyitten oluşmaktadır ve metinde 3 beyit eksiktir.²⁰³ D. eşer-i sūz-ı ‘aşķ

- 5 Gül-berg-i cismi mevc-zen-i bûy-ı feyz olur²⁰⁵
Gülse ne dem o gönca-dehânım çıtır pıtır
- 6 Ser-şafha-i meâniye şebt eyledim Şabîh
Nazm-ı bedî' i kilik beyâbânım çıtır pıtır

76

Ġazel-i Bâkî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyâm olsa
Merhabâ eylesem ol şüh ile bayrâm olsa
- 53a 2 Olıcağ yâr gibi dilber-i şîrîn harekât
Ten pâlûde-i ter gözleri bâdem olsa
- 3 Gül gibi bâde-i rengine ne ibrâm gerek
Zâhidiñ kanın içerdim eger ibrâm olsa
- 4 Hâsret-i kıddiñle kanlu elifler çeksem
Sînede her biri bir serv-i gülendâm olsa
- 5 Bâkîyâ 'ayş-ı bahâr eyler idik meclisde
Sâkî-i lâlê-izâr ü mey-i gül-fâm olsa

77

Ġazel-i Nedîm

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1 Taḥammül mülküni yıkdın Hülâgü Hân mısın kâfir
Aman dünyâyı yaqdın âteş-i süzân mısın kâfir
- 2 Kız oğlan nâzı nâzın şeh-levend âvâzı âvâzın
Belâsın ben de bilmem kız mısın oğlan mısın kâfir
- 3 Saña kimisi cânım kimi cânânım diyü söyler
Nesin sen toğrı söyle cân mısın cânân mısın kâfir
- 4 Şarâb-ı âteşiniñ rengi rûyın şu' lelendirmiş
Bu haletle çerâğ-ı meclis-i mestân mısın kâfir

²⁰⁴ D. Güyâ şeker tırâşesidir zevk-i lükneti²⁰⁵ D. Gül-berg-i rûyı mevc-zen-i âb u tâb olur

- 5 Niçün şık şık bakarsın böyle mir'at-ı mücellāya
Meger sen daḥi kendi ḥüsnüne ḥayrān mısın kāfir
- 6 Nedīm-i zārı bir kāfir esir itmiş işitmişdim
Sen ol cellād-ı dīn düşmen-i imān mısın kāfir

78

Ġazel-i Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Kadd-i kıyāmet virdi ol serve kıyāmet gösteriş
Dil-rübāyı şöyle gösterse kıyāfet gösteriş
- 2 Āl-ı Zehrā oldığın gül-goncanıñ taḥkīk ider
Ṭarf-ı destārında ol ol hezār 'alāmet gösteriş
- 3 Sā' atıñ geldi demekdir dil-ḥastaya
Sīnesin açup nezāketle o sā' at gösteriş
- 53b 4 'Arz-ı ḥüsn-i ḥoş-nümā ma' şūka lāzım şivedir
'Āşık-ı pejmürde endāma ne ḥācet gösteriş
- 5 Sīhrden bir şu' be gösterdik suḥan erbābına
Böyle olsa şı' rde Şābit belāgat gösteriş

79

Ġazel-i Nazīm

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Zehr-āb olur elimde kadeḥ 'işret istesem
Devrān kebāb ider cigerim ni' met istesem
- 2 Ol kaysın cılve-gāḥ cününüña dem-be-dem
Vaḥşet-i nedīm-i bezm olur ülfet istesem
- 3 Ḥürşid-veş sipihr beni bī-karār ider
Devr-i felekde zerre kadar rif' at istesem
- 4 Biñ kere çarḥ-ı şīşe-i kıbleme şikest ider
Āzāde ḥātırım almağa bir sā' at istesem
- 5 Eyle felek o rütbe perākende ḥātırım
Bir laḥza rüzgārda cem' iyyet istesem

- 6 Mümkün müdür cihānda baña kām-ı dil Nazīm
Peygüle-i gır-i hicr olurum vuşlat istesem

80

Ġazel-i Nābī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Çerāğ-ı şarf-ı nefes itme yandırıncaya dağ
Vişāle eyleme ibrām uşandırıncaya dağ
- 2 Kümeyt-i bādeyi sor ılan kuşandırıncaya dağ
O mähı hāle-i bezme dadandırıncaya dağ
- 3 Olunca ḥ'āb ile nā' il vişāl-i cānān
Çalışma buse-i kenāra uyandırıncaya dağ
- 4 Bu bezm içinde kime virdi sākī-i devrān
Piyāle-i mey ümmidi ıandırıncaya dağ
- 5 Bu 'arşada çalışur nice rā' iz-i nā-ehl
Elinden esb-i murādı boşandırıncaya dağ
- 54a 6 Ḥayāl-i diğkat ile çeşmesār-ı ma' nāyı
Karışdırır nice nādān bulandırıncaya dağ
- 7 Ne çārmıha çekerler o nā-tüvānı hedefi
Zebān-ı nāvek-i tīre tayandırıncaya dağ
- 8 Hezār kīse nağd-i sirişkim oldu telef
O şūha māye-i nağvet kazandırıncaya dağ
- 9 Öpüp kitāb-ı ruḥuñ eyledim hezār ıasem
O şūha şıdğ-ı derūnum inandırıncaya dağ
- 10 Çalışdı bu ġazel-i ābdāra ey Nābī
Zebān-ı hāme-i ḥuşkı şulandırıncaya dağ

81

Ġazel-i Rūḥī Bağdādī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 O meh kim ḥalka-i zikre duḥūl itmiş iteklenmiş
İnābet eylemiş pīr-i tarīkatdan köçeklenmiş

- 2 Kenār-ı bezme gelmezdi ol evvel yan çizerdi lik
Ne hoş ortaya atmış hālîya kendiñ yüreklenmiş
- 3 Felekde çarha girmek nice olur rîkās-veş görsüñ
Olaydı sâ‘at-i hüsni o mähîñ zenbereklenmiş
- 4 Gice rüyāda gördüm seg rakîbi şöyle havf itdim
Işırılmış dāmenim gav gāv ider şeklen köçeklenmiş
- 5 Hārîm-i vuşlata gör neylediser eylemiş agyār
Temellük eylemiş maymun gibi kâfir şebeklenmiş
- 6 Baḥrda matla‘ımdan kevkeb-i necm tülû‘ itmez
Çegāda tālî‘im dönmez felekde müştereklenmiş
- 7 Şeker şehd-i lebiñ görmüş sulanmış ağız lezzetden
Varup dükkānce-i la‘lînde bir pâre sineklenmiş
- 8 Dimişler kendi ok meydânına yariñ temāşāya
Gider ok gibi gördüm ‘âşıkı gāyet gelinmiş
- 9 ‘Aceb Rūhî’ye kaşdı yine ol fitne-engiziñ
Selāhîñ der-miyān itmiş kılıçlanmış tüfenklenmiş

82

Ġazel-i Fethî

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

54b

- 1 Şad-rişte çarmıḡ ġazab-ı yār-ı tîr-i nokta
Sancāġ-ı nūr-ı dîde-i tūfān baba فنقه
- 2 Peyrev-i reh iseñ piş-rev-i dehre fî āsā
Neḡāre-i zen çerḡ urur لقند قوند
- 3 Çekdirme mecûsin tene firḡati dersîñ
Der-iskele-i vaşlına bir meyl هول قونت
- 4 Ger kıymeti yetmiş ise bāzārı şoġudma
Kır ġonca ḡarîdārı iseñ sekseni قونت
- 5 Ā‘dādılını itmesün ardımca itāle itdim
Bî-‘illet olan ādeme lāzımı şirniḡa

- 6 Boştağ peçeniñ büsen alup şık boğaz itdim
 Hışm ile dönüp kādīdi boğma مقنس و
- 7 Fethī şu‘ arā ğazeli itmede tanzīr
 Nev kâfiye-tengde çeker cümlesi قنذ

83

Ġazel-i Belîğ

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Kūmāş-ı vaşlını seyr idelim cānānıñ ellenmiş
 Gelince sebz-i haṭṭ ṭāvuş-ı bāğ-ı ḥüsni tellenmiş
- 2 Kimiñ bezminde bilmem cām-ı meyden neş’e-yāb olmuş
 Kızarmış gül gül olmuş rūḥları ġāyet güzellenmiş
- 3 Raḳīb-i kūh-hey‘et sığlet eyler meclis-i yāra
 Bağlamaz meyl idüp bir semte gittikçe temellenmiş
- 4 Gül-ālūd eylemiş āmed-şud-ı ter-dāmenān şimdi
 Geçilmez pāk dāmen vādī‘-i mecnūn çepellenmiş
- 5 Bu bezm-i ġam-fezāya devr-i āḥirde ayak başdık
 Tükenmiş bāde gitmiş keyfler meclis kesellenmiş
- 6 Nuḳd-ı cān virirken müşteri bāzār-ı ‘aşkında
 Meded şimdi metā‘-ı vaşlı yāriñ mübtezellenmiş
- 7 Bu demlerde yine bu nükte-sencān-ı suḥan müjde
 Belîğ’iñ şafḥa-i mecmūa-i pākî ġazellenmiş

55a

84

Ġazel-i Nābī

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1 Göñülde dā‘ iye-i māl emel bozundusudur
 Nümūd-ı silk ḳanā‘ at kesel bozundusudur
- 2 Cihānı gerdiş ider ḥayliden bu köhne ḳebāb
 Sipihre tesmiye-i zāl ezel bozundusudur

- 3 ‘ Aceb mi mevt-i irādiye düşse ehl-i sülük
Cilā-yı āyine-i rūḥ ecel bozundusudur
- 4 Rüsüm-ı āmed-reft üzeredir niẓām-ı cihān
Siyāk-ı resm-i bedel hep bedel bozundusudur
- 5 Gören bilür şekerin gülden olduğın ḥāşıl
Ki ḥulv-ı sofra-i ‘ ālem vaḥal bozundusudur
- 6 Cefā-yı ‘ āleme şabr it şafā murādın ise
Ki les‘ i ḥayye-i şöret ‘ asel bozundusudur
- 7 Ta‘ affünātını yād eyle beyza-i ferḥin
Piliç lezzizdir ammā çepel bozundusudur
- 8 Kitāblar ile medārisde baḥş ider tullāb
Kitāb cildi anın çün cedel bozundusudur
- 9 ‘ Amel o kārgehin kemterin ḳurāşasıdır
Metā‘ -ı ‘ ilme denilmez ‘ ilm bozundusudur
- 10 Münāsebetledir evzā‘ -ı tesmiye Nābī
Luğaz hele ḳatı vāziḥ ğazel bozundusudur

85

Ġazel-i Nedīm

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1 Ol perī-rū ‘ aşıḳa rām olsa da māni‘ degil
Gündüzün olmazsa aḥşām olsa da māni‘ degil
- 2 Sīne şāf olsun hemān rayb-ı riyādan zāhidā
Elde tesbīhe bedel cām olsa da māni‘ degil
- 3 Ḥüsnini seyr itmede gördüğim yer ol güli
Gülistān olmazsa ḥamām olsa da māni‘ degil
- 55b 4 Baña bostānlar turunc olsun hemān dem n’eyleyim
Ruḥları gül çeşmi bādem olsa da māni‘ degil
- 5 Ey büt-i ‘ atṭār baña ḥāl-i müşgīnīn gibi
‘ Anber olsun da biraz ḥām olsa da māni‘ degil

- 6 Dil-rubānıñ hūnı germ olsun hemān eṭvārı nerm
Mübtelā-yı cām-ı gül-fām olsa da māni⁶ degil
- 7 Sen ṭolı üç kerecik çek cāmı da soñra seniñ
Vuşlatıñ muḥtāc-ı ibrām olsa da māni⁶ degil
- 8 Pek ūmār teşrifiñi⁶ ıydıñ üçüncü gün Nedim
Gündüzin olmazsa aḥşām olsa da māni⁶ degil

86

Ġazel-i Belîğ

Fā⁶ ilātün/ Fā⁶ ilātün/ Fā⁶ ilātün/ Fā⁶ ilün

- 1 Būy-ı enfās-ı Mesihā gibi cāna cān қатар
Cān otı isterseñ ancağ²⁰⁶ kākül-i cānān şatar
- 2 Tābiş-i mihre taḥammül ider ol gül-beden
Rūyına güyā dikendir sāye-i müjgān batır
- 3 Dün o şebāza Cezāyir lāfı kullanmış raķib
Қorқarım felek vişāle kıçdan ol қorsan қатар
- 4 İddiāya düşme ey bülbul ki⁶ aşk-ı yār için
Kendini pervāne-āsā āteşe⁶ uryān atar
- 5 Derdine dermān sū⁶ ālinden Belîğā maқşadıñ
Cān otı istersen ancağ kākül-i cānān şatar

87

Ġazel-i Bāķī

Mef⁶ ūlū/ Fā⁶ ilātū/ Mefā⁶ ilū/ Fā⁶ ilün

- 1 Beñzetdiler ol māha diyü mihr-i enveri
Biri birine қoydı fiğānım felekleri
- 2 Çekdi çevirdi sāķī-i meclis piyāleyi
Al ile öpdi diyü leb-i la⁶ l-i dilberi
- 3⁶ Āşık güşāde-meşreb olur cām-ı mey gibi
Olmaya gerçi eşk-i revānım gibi çeri²⁰⁷

²⁰⁶ D. ey dil

²⁰⁷ D “Hem-dem idinse kendisine tān mı sağarı”

56a

- 4 Yāriñ raķībi gibi iti görmedim daħi
Olmaya gerçi eşk-i revānım gibi çeri
- 5 Bākī şarīr-i kilk-i bedāyi‘ nigārdır
Şehbāz fikretimiñ şīd-i şeh-peri

88

Ġazel-i Şābit

Mef‘ ūlū/ Mefā‘ ilū/ Mefā‘ ilū/ Fa‘ ūlūn

- 1 Geh bāde içür zāhide gāhice ‘araķ baş
Mestem tūrmam dirse ‘aşāsı ile tayak baş
- 2 Başmak şadedinde bu gece muḥtebis ammā
Ey duḡter-i rez meclise başdırma ayak baş
- 3 Bir tāze kabaķ başdı ile meclis-i meyde
Ey muḡbeçe-i mest ḡarīfāne kabaķ baş
- 4 Meyḡānede bir başına sulṭandır abdāl
Ey perī-muḡāñ bir iki şāhane çanak baş
- 5 Şābit gibi pīrāne düşüp vādī‘ -i nazma
Pāy-ı talebi ḡāma ‘aşāsın kaķarak baş

89

Ġazel-i Enīsī

Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn

- 1 Efendim başdıḡı toprak gözüme tūtīyādır hep
Ne dersem pādīşāhım ḡāk-pāye bī-riyādır hep
- 2 Vişāl ümidini kaṭ‘ ideliden vādī-i hicrin
Seniñle vuşlat ü soḡbetlerimiz ḡülyādır hep
- 3 Görüp mihrāb-ı ebrūlarda çün çeşmiñ imām olmuş
Gözüm nūri kim olmazsa aña bī-şekk riyādır hep
- 4 Mişālī-i meh mukābil olsa olur dīdeler rūşen
Cemālīñ nūri ‘aksi çeşm-i ‘āşıkda ziyādır hep

- 5 Egerçi el-ḥayā ü yümni^ç el-rızķ olsa imānla
Enīsī eyleyen maḥrūm-ı vaşlından ḥayādır hep

90

Ġazel²⁰⁸

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

56b

- 1 Nedir ey tıfl-ı nāzim bu nāzik revişcikler
Bu cünbüşcük bu vādī bu levendāne gelişcikler
- 2 ^ç Aceb murğ-ı dili cānā şikār itmek midir kaçdıñ
Nedir bu göz süzüşcüklerle bu destār egişcikler
- 3 O da pāmāliñe başķa iḥsānıñdır ey āfet
Tecāhüle görüp de reh-güzārda görüşcükler
- 4 Perişān itmem artık ḥatırın derken yine ey şūḥ
Nedir yā fes kenārında o perçem gösterişcikler
- 5 Seniñ ^ç uşşākına cānā nezāket vuşlatıñ çokdır
Helāk eyler beni ammā o iḥsān eyleyişcikler
- 6 Hele dil-teşniñe sekerden artık zevķ baḥş eyler
Zebān-ı lüknetiñle tatlu tatlu söyleyişcikler

91

Ġazel-i Rāğib

Meḥ^ç ülü/ Fā^ç ilātü/ Mefā^ç ilü/ Fā^ç ilün

- 1 Maḥbūb ararsa tünd edāsın arar bulur
Müşgil-pesend ^ç aşķ belāsın arar bulur
- 2 Geh deyr-gāh-ı Ka^ç be gibi sümnānda
Ḥaķķ-cūy ķanda olsa Ḥudāsın arar bulur
- 3 Ebleh-i firīb-i çārsū-yı şöhret itmege
Kālālarıñ sipihr ķabāsın arar bulur
- 4 Olmuş yā olmamış mey-i berrāk ü cām-ı şāf
Rindān hemişe kendi şafāsın arar bulur

²⁰⁸ Bu gazelde mahlas yoktur.

- 5 Serkeşte-i havādiş-i eyyām iken yine
Çok keşti-i ümid hevāsın arar bulur
- 6 Baht olmayınca hüsn-i tabī‘ at neyi müfid
Şā‘ib de olsa halk hatāsın arar bulur
- 7 Rāgıb olur zamānede bir kim bir pul eylemez
Şanma hūnerle kim ki behāsın arar bulur

92

Ġazel-i Rāgıb

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 57a 1 Şu‘le-i dāğımla lāl itdim zebān-ı bülbüli
Āteşe virdim çemende dūdmān-ı bülbüli
- 2 Vākıfān-ı sırr be-mihr-i sırr-ı ‘aşk añlar hamūş
Ġonca-i leb-besteden rāz-ı nihān-ı bülbüli
- 3 Hār hār-ı hicrine eyler telāfī vaşl-ı gül
Pūte-i hār itse ġam mı āşiyān-ı bülbüli
- 4 Tāb-ı ġayret itdi ġākister-nişin pervāneyi
Ġūş idince nāle-i āteş-feşān-ı bülbüli
- 5 Her suhan revnağ virir mi sūz-ı dil taqrīrine
Ġoncadan ġūş eyle rengin dāsītān-ı bülbüli
- 6 Āteş-i gülde ten-ipervāneyi itsün kebāb
Şem‘ çün açmağda güller-veş dehān-bülbüli
- 7 Bülbül ü gül kulkul-ı minā ü cām-ı mül yeter
Çekme Rāgıb nāz-ı gülle imtinān-ı bülbüli

93

Ġazel-i ‘İzzet

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Dem-i vuşlatda bī-ārām olunca ba‘zı ahmağlar
Telāş-ı hırş ile ol nāzenin-i hüsn-i tartağlar
- 2 Ġayāl-i ‘arızı zīnet virir hüsn-i Ġudā dāda
Olur muhtāc ebrū vesmeye ħinnāya parmağlar

- 3 Sükût-ı düşmene aldanma mekrinden emîn olma
Dem-i fırsatsa ğayz-ı kînesin ihzâr için şağlar
- 4 Eger tahşîl-i kām itmezse de fikr-i haţr çekmez
N’ola erbâb-ı cür‘ etden müsellemler ola kôrkağlar
- 5 Budur pervâz-ı bâb-ı devletin âyîn [ü] dîni
Olanlar evc-pervâza ğurûr elbette alçağlar
- 6 Güşâde-i ‘ukde-i hâtırdan ‘âcizdir yine âdem
Medâr-ı hall-i ‘ağd-i kâr iken parmakla tırnağlar
- 57b 7 İ‘ânet olmada cinsiniñ şart olduĝın aňla
Sebûdan dâ‘imâ sîr-âb olur seyr ile bardağlar
- 8 O yalın yüzlü dilber tıfl iken gehvârede ‘İzzet
Bırakdı hân-mân-ı şabr ile samâna kundağlar

94

Ġazel-i Nef‘î

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

- 1 ‘Ârif ol ehl-i dil ol rind-i kalender-meşreb ol
Ne müselmân kavî ne mülhid-i bî-mezheb ol
- 2 ‘Ağla maĝrûr olma Eflâtûn-ı vakt olsañ eger
Bir edib-i kāmili gördüñde tıfl-ı mekteb ol
- 3 Afitâb-ı ‘âlem-ârâ gibi sür hâke yüzüñ
Kevkebe başdır cihânı hem yine bî-kevkeb ol
- 4 Lâ-mekân ol hem mağallende yeriñ bekle yine
Gâh mihr-i‘ âlem-ârâ gâh mâh-ı neşseb ol
- 5 ‘Âşık ol ammâ ‘alâyıkdan biri it gönölüñi
Ne ham ğisûya meftûn ne esîr-i ğabğab ol
- 6 Hızr‘a minnet çekme var soñra dil-i Nef‘î gibi
Lüle-i âb-ı hayât feyz ile leb-ber-leb ol

95

Ġazel-i Rāġib

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Leb-i cān-baḥş gibi ḥastaya berrāk mı olur
Ten-i kāfūrī gibi dāġına merhem mi olur
- 2 Bir nefes giryeden ārām degil dīdelerim
Ġam-ı ebrūñla ḵan dōkmedigi dem mi olur
- 3 Ehl-i taḵlīd ile rūşen-dil ider mi ūlfet
Berg-i gül-gonca-i taşvīrde şebnem mi olur
- 4 Bir ayaġ ile ġam-ı 'ālemi pāmāl idecek
Gūşe-i mey-gededen özge bir 'ālem mi olur
- 5 Cām-ı serşār gibi ben daḥī keyfiyet ile
Lebini būs ide düşsem o bütüñ kem mi olur
- 58a 6 Bir dil-gonca ki luṭfuñla ola ūşküfe
Gül-i şad-berg gibi bir daḥi derhem mi olur
- 7 Ḥāmedir Rāġib olan fātīḥ-i iḵlīm-i suḥan
Līk her dest-i heves-kāra müselleme mi olur

96

Ġazel-i Ḵabūlī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Eyleyüp dil-murġına zūlfūñ o sīm-endām dām
Dāne-i ḥāl ile itdi virmeyüp ārām rām
- 2 İtmedi bir dem beni ol ḵāmet şimşād şād
Ḵadeḥi anıñ çün itdi miḥnet-i ālām lām
- 3 İtlerinden 'add iderse ol gözi 'ayyār yār
Eşkiñde bulurum ben 'āşık-ı bed-nām nām
- 4 Āh elinden dād senden ey şeh-i bī-dād dād
Ġam çekmem ben muttaşıl sen idesin in'ām 'ām
- 5 Ey Ḵabūlī destīñe cām-ı şarāb āl āl
Bezm-i fāñide çekersin āḥirü' l-encām cām

97

Dervîş Yāyābāşı-zāde

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

- 1 Bezm-i cihānda itmez iken nūş-ı cām-ı Cem
Sāgar şunardı destime bir mestdām dām
- 2 Emvāc-ı baħr kılzüm eşkimden itdi havf
Yüz yere sürdi eyledi çok iltiyām yem
- 3 Düşdi hadeng-i tiriñle dām-ı zülfüñle
Naħcır-i cān ü şayd-ı dil mesthām hem
- 4 Gül nice sañā beñzeyeye kim yokdır anda bu
Sünbül ü gül ala serv-i kadd ü gonca-fām fem
- 5 Sen ğayrılarla demde şafāda revā mıdır
Dervîş' iñ aķa bula gözünden müdām dām

98

Ġazel-i Nazīm

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

58b

- 1 Ĥaķķā olur mehābet-i ' aşķ ile mār mūr
Olmaz ĥarīf umūra veli şad-hezār zūr
- 2 Lā-büd döner bu ' aşķ-ı mecāzi ĥaķīķate
Feyz-i kemāl ile olur elbette nār nūr
- 3 Olmaz ĥazīn-i ' aşķda meyl-i sürūd-ı şevķ
Bilmez derūn-ı ' āşıķ-ı pūr-inkisār sūr
- 4 Berhām-ı gūr-veş ne ķadar zūr-kār iseñ
Eyvān-ı zer nigārıñ ider rüz-gār gūr
- 5 Ĥüsñ ile ' āşıķa o şeker-leb şafā virir
Tūtī-i dilāndan olsun āyine dār dūr
- 6 Göster Nazīm-i nazm-ı zümrüd ĥāşşıñı
Olsun ĥasūd-ı mār dil-i kīne-kār kūr

Ġazel-i Neşāṭī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Dil-i bī-‘ aşk-ı şāhım melege beñzer kim meleksizdir
Ġamı beyhūde bir ħidmetdir kim rūy-ı şeksizdir
- 2 Lebiñ ħakkāk eli toķanmamış bir la‘ l-i raḥşāndır
Muşaffā dişleriñ ol düre be ol düre beñzer kim deliksizdir
- 3 Serā-yı şī‘ ri ġayrıñ dirme çatmadır bütün ammā
Benim bünyād-ı ebyāt-ı şafā-baḥş bileksizdir
- 4 Hevā-yı şu‘ belendirme uzatma gel يتام اع
Göñül āġāza-i ħüsni o şūḥuñ būseliksizdir
- 5 Neşāṭī tīġ-i cevher-dāre beñzer nükte-i ṭab‘ ın
Beterdir gerçi ṭab‘ -ı düşmen ammā kim çeliksizdir

Taḥmīsāt²⁰⁹**Taḥmīs-i Kānī Efendi**

Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 61b
- 1 Bir mehiñ bendesiyim sāye daḥi olmaz eşi
Yüziniñ zerresi olmaz bu cihāniñ güneşi
Ġapıldı pertev-i envār-ı ruḥıñ çār ü şeşī
Çün toġıp tutdı cihān yüzüni ħüsniñ güneşi
Kim ola sevmeye bu vech ile sen māh-veşi
 - 2 O kadar buldı şuyın mu‘ cize-i faḥr-ı cihān
Akıdır āb-ı ‘ itā itdi cihāna cereyān
Hep ḥayātından elin yumuş iken leşker-i yān
Parmaġından akıdup āb-ı rān-baḥş-ı revān
Nice yüz biñ kişiden ref‘ idiser ‘ aṭaşı

²⁰⁹ 59,60,61a sayfaları arası boştur.

62a

- 3 Toldı āvāze-i i‘cāzıñ ile çarḥ-ı kühen
Bildiler şānını aşḥāb-ı Buḥārā ü Yemen
Degilim vaşfiñ ider mülk-i fenāda bir ben
Türk ü Kürd ü ‘Acem ü Hind bilür bu nigeḥ sen
Hāşimisin ‘Arabisin Medinesin qarşı
- 4 Ne kadar ‘āşī ü mücrim ne kadar muḳtir ise
Ne kadar fāsiḳ ü fācir ne kadar muḳsir ise
Ne kadar ma‘rifet-i ḥazretiñi muskir ise
Sen emīre ḳul olan her ne kadar müdbir ise
Bende-i mukabbel olur mişl-i Bilāl-i Ḥabeşī
- 5 O zamān kim ḥarem-i ‘izzete itdiñ seferī
Eylediñ kurbuñā ḥazret-i Ḥaḳḳa güzeri
Virdi her zerre o demde sañā bu ḥoş ḥaberi
Sensin o püşt ü penāh-i melek ü ins ü perī
Enbiyānıñ güzeli sevgilisi ḥübü ḥoşı
- 6 Gevher-i kenz-i ḥafādan añā kim behre dike
İşidüp bu ḥaberi taşlar ile sīne dōke
Gōge çıkardı Ḥudā çünki anı öge öge
Yerdeki da‘veti fevt ola gidem diyü göge
Beline bağladı ol nūr-ı belā sāye taşı
- 7 Āteş-i ‘aşḳ ile ṭabḥı oldu vücūdıñ muṭlaḳ
Sofra-i ḳurb-ı ilāhīye olunca mülḥaḳ
Var mı pişmiş ḳutarılmış sañā beñzer el-Ḥaḳ
Dik ḥikmetde pişverdi çü seniñ sevgini Ḥaḳ
Cebra‘il olsa n’ola maṭbaḥınıñ himmeme ḳişi
- 8 Pehlevānlıḳ eşer-i mu‘ciz-i peygamber olur
Kişte-girān-ı cihān saña nice hem-ser olur
Kim bu da‘vāyı ider ‘āḳıbeti bed-ter olur
Üzülür ‘ırḳı Ebū- Cehl gibi ebter olur
Sen Ebu‘l-Ḳāsım ile her kim iderse gülşi
- 9 Bülbül oldu ḳalem-i Kānī-i bī-dil gülüñe
Şem‘-i feyzini baḥş it n’olur ol bülbülüñe

Yüz karanlığını bağışla siyeh-i fülfulüne
 Vezzuḥa verdiği velleyl okurum sünbülüne
 Rüşenî virdi budur külli gadâtin ü 'işâ

62b

101

Tahmîs-i Vehbî Gâzel-i Nedîm

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1 Bintü' l-' ineb ki gül gibi rengin beñizlidir
 Bir zevk esîri câriyedir İngilizdir
 Her meşrebi muvâfık ü yârân ağızlıdır
 Zann itme duḡter-i rezi rind ile gizlidir
 Anıñla şeyḡ efendi de babalı kızlıdır
- 2 Zer duḡteri olunca pes-i câmdan 'ayân
 Sâķî ile kan[1] kaynaşup oldu bedenle cañ
 Olsa 'acab mi vâfık-ı şen remzîder-meyân
 Bintü' l-' ineb ki muğbeçeniñ tıbkıdır²¹⁰ hemân
 Bir meşrebi güşâdece kızdır sakızlıdır
- 3 Gördükçe cılve-i feres-i bād-ı pâyîñi
 Seyr eyledikçe cünbüş-i tākāt rebābıñı
 Kühl eyleyüp ġubār-ı reh-i cılve-cāyıñı
 Geçmez yolundan öpmeyecek naķş-ı pâyıñı
 Üftādeñ ey nihāl-i çemen yolu izlidir
- 4 Maḡmûrluğ ile şeyḡiñ olup desti mürte' iş
 Taḡşîş-i naķliñ adını perhîz eylemiş
 Şûretde bîm-i ḡaķķı idüp mâye-i ṭabîş
 Zāhid sākız şarābını pinhān çeküp dimiş
 Bigāne içmesün bu şudan kim saķızlıdır
- 5 'Aşķ itdi çeşm-i 'āşık müştāk baḡr-ı eşķ
 Kıldı ḡabāb-ı günbed-i nuh-tākı baḡr-ı eşķ
 Ġarķ eyledi sefāyin-i āfākı baḡr-ı eşķ
 İtdi sefîd-i dîde-i 'uşşākı baḡr-ı eşķ
 Ol kıç levend şūḡ meger Akdenizlidir

²¹⁰ D. ṭab' ıdır

- 63a
- 6 Meşşāta-i bahār idüp feyz-i hürremi
Dārü‘ s-sürür eyledi gülzār ‘ālemi
Koyup nişān-ı jāleden elmās hātemi
Bülbül āğırlık itse n’ola naqd-i şebnemi
Ebkār-ı ğonca hayli çemenli çeyizlidir
- 7 Çün oldı ser-nüvişti-i dil bī-taḥammülün
Çıkamaz derūnumuzdaki sevdā-yı kākülün
Āteş-zen olsa hāne-i cāña teğāffülün
Ḥākister olsa ten yine esrār-ı kākülün
Mānend-i cevher āyine-i dilde gizlidir
- 8 Vehbī sipāhi söyle sözün kim dil-i Selīm
Ḳādir midir ki nazm ide böyledir Naẓīm
Nāmı toḳuza çıkısa da mānend-i Kelīm
Bu heşt-beyt-i pāk ile ḥaḳḳā ki ey [Nedīm]
İmzālī belāğat²¹¹ kilkün sekizlidir

102

Taḥmīs-i ‘İzzī Ğazel-i Nedīm

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1 Pīr-i mey buldun mı dönmüş yine azıtmış izi
Cāy-ı ma‘ hūda getirmiş fitne çü bir dinsizi
Dā‘ imāser-çeşme-i ḥumda tutup āb-ı rizī
Eyledi bi iki peymān ile ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şatıcı ‘aḳl alıcı kāfir kıızı
- 2 Cāme-i efrenci giymiş sīnesin itmiş şikāf
Döğmesin çözmüş girībānını açmış tābe nāf
Zāhid-i münkir daḥi eyler bu ḳavli i‘ tirāf
Sīnesi destindeki peymāneden berrāk [ü] şāf
Ruḥları destindeki şahbā-yı terden kırmızı
- 63b 3 Germ olup meclisde oḒlın buse iḳrār eylemiş
Dün kıızıñ da çignedi ey pīr-i mey olsa kıızı

²¹¹ D.İmzāger-i belāğata

Hāne tenhā elde şahbā sīne kerem yār-ı nerm

Āh ey şabr ü taḥammül bâdezīn yāhu sizi

- 4 Ġālība ol āfetiñ mürriḥe beñzer gū gibi
Şūr-ı tevā‘ im fitne-āşūbdur ümmī ü ebī
‘ izziyā görmüş mi kimse böyle kāfir meşrebi
Var mıdır bilmem Nedīmā bir daḥi anıñ gibi
Dīn ü dil ḥaşımı riyā cellādı taḫva ḥırsızı

103

Muḥammes-i Cenāb-ı Neş‘et

Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Bezm-i vuşlatda‘ aceb hicr-keş yār oldum
Nūş-dār-ı şifā baḥş ile bīmār oldum
Düşdüm ol şāḥ gülün dāmeniñe ḥār oldum
Ġonca meh jāle gibi neyleyeyim bār oldum
Şabrı güç çāresi güç derde giriftār oldum
- 2 Kim arar ḫanma gerisinde kim ben de seniñ
Dil-i dīvāne çekem yavrucuğum ben de seniñ
Cümle varım ile cānımda seniñ ben de seniñ
Şānıñā her ne düşerse anı ḫıl ben de seniñ
Merḥamet eyle efendim hele nāçār oldum
- 3 Müjde-i vuşlat olan şīrīn edādan geçdim
Baña maḥşūş olan mihr-i vefādan geçdim
Meclis-i ḥāş ü şebistān-ı şafādan geçdim
Ne ki merḥamet ü luṭf ü ‘ aṭādan geçdim
Bezm-i ‘ aşkıñda hemān ḫāni‘ -i dīdār oldum
- 64a 4 İltifātıñ ile aḫrānıma fā‘ iḫ degilim
Gerçi kim ṭab‘ -ı şerīfīñe muvāfıḫ degilim
Bilürim bende ḫş sulṭānıma lāyık degilim
Ḳulunum añla efendim sañā ‘ aşık degilim
Tövbe tövbe seni sevdimse günāḫkār oldum
- 5 Ġālībā mā‘ il ol şeh nāle ü efgānımıza
Yohsa bilmem ‘ acabā ḫaşdı mı var cānımıza

Teşnedir gamze-i hūnhārı hemān anıma
 Nice ālīm diyemem āzret-sultānımız
 Neş'etā cāñ-ı cihāndan hele bī-zār oldum

104

Muhammes-i Cenāb-ı Nāşid

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 O perī rū ki benim hūşrev-i hūbānımdır
 Ben anıñ bendesiyim şāh-ı cihān-bānımdır
 Gülşen-i behcete bu serv-i hırāmānımdır
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 2 Nāzeninim kerem it 'āşıkıña itme cefā
 Sen şeh-i hūşne düşen terk-i cefā mihr [ü] vefā
 Gül gibi açılup itdikçe o mehpāre şafā
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 3 Gāh luţf ile nigāh eyle dil-i bīmāra
 Virme yüz ey büt nāzınla meded ağıyāra
 İtse de gamze-i ser-tizīmi dilim şad-pāre
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 64b 4 Tāze revnağ virüp ol hūşn ile āb ü tāba
 Seyr-i gül-geşt çemenle gidelim mehtāba
 Böyle āğāz ideyim vaşfıñı hep aḥbāb
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 5 Dilrubālarda odur mülket-i hūşnūñ şāhı
 Nice teşbīh ideyim rūyına mihr ü māhı
 Nāşidā mişlini hiç görmemişim billāhi
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Gül-nihāl-i ' işve itmiş ol kıdd-i zībāsını
Hoş hırām nāz kılmış o kāmēt-i tūbāsını
Alsam āğuşa dehānından şorup cānā seni
Serv-i nāzım kim büyütüdi böyle bī-pervā seni
Kim yetişdirdi ' aceb ol naılden bālā seni
- 2 Bāğa gül-best ile kıdrīn gül-i ' izārım gülşeniñ
Tāze terdir ğoncadan gül-bergden cismiñ seniñ
Nūrdan şāfī disem cānā sezādır gerdeniñ
Būydan hoş rengden pākīze nāzik teniñ
Beslemiş kıynunda güyā gül-i ra' nā seni
- 3 Dūd-ı āh-ı tīre buhtān reng-i zūlfūñ tār ider
Pāyiñe müjgān üftādeñ cefā-yı hār ider
Cünbüş-i dāmān-ı ğamzeñ dīdeñi bī-dār ider
Güllü dibā giydiñ ammā kırkıarım āzār ider
Nāzeninim sāye-i hār-ı gül-i dibā seni
- 4 Ğamzeler maħmūr nāz ü çeşm ü ebrū dilrubā
Zülfler şayyād dil ruhsār dilber cān-fezā
Bende-ġāh-ı nāfeden mekşūf ü ' uryān sīne tā
Bir elinde gül bir elde cām geldiñ sāķīyā
Kāngısın alsam güli yāhūd ki cāme ya seni
- 5 Peretv-i mehcūrı manzūr nigāh it el-amān
Derd-i hicrān ile aħvālī perīşān ü yamān
Bir şorar yok hāl-i zārın kārı feryād ü fiġān
Ben didikçe böyle kim kıldı Nedīm nā-tūvān
Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni

65a

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Kākül²¹² ü hāli siyeh şöyle siyeh nūr gibi
 Beden-i pāki beyāz²¹³ öyle ten-i hūr gibi
 Zülf-i şeb-gūni siyeh şöyle ki deycūr gibi
 Gerden-i şāfī beyāz öyle ki kāfūr gibi
 Çeşm ü ebrūsı siyāh öyle ki semmūr gibi
- 2 İnse dāmānına dek çākī-i pirāheni çağ
 Āşikār olsa ten-i nāziki ez-ser tā sāk
 Nigeh-i diğğat it ey dīde alur göz ile bak
 Cism-i pākine didiler hem ter imiş hem berrāk
 Tepeden tırnağa dek gül gibi billūr gibi
- 3 Būy-ı gül-berg semenden daği zibā bedeniñ²¹⁴
 Cisme cān cāna gıdā rūḥa şifādır deheniñ
 Şormasın emr-i muğarrer bil efendim göreniñ
 Nigehiñ böyle neden ḥastadır ey şūḥ seniñ
 Gözleriñ bezm-i ezelden beri maḥmūr gibi
- 4 Dem-be-dem gamzeleri²¹⁵ ḥūn-ı dilim çağdığça
 Nigehi şāğ ü şola deşnelerin tağdığça
 Āteş-i 'aşğ-ı ruḥı cān ü dili yağdığça²¹⁶
 Şu' le-i ḥüsnüne gözler kamaşır bağdığça
- 65b Gāh ü bī-gāh gelüp şöyle tura nūr gibi
- 5 Böyledir ağız açup sīnede her bir çākım
 'Āşıkıñ Pertev-i nā-kām degil de yā kim
 Var ise işte şalā yok benim aşla pākım
 Sū-yi zann eyleyemem ğayrılara ammā kim
 Der-i 'aşkıñ ile Nedīmā hele rencūr gibi

²¹² D.ol bütün²¹³ D.sefid²¹⁴ D.Berg-i gülden daği nāzik daği zibā bedeniñ²¹⁵ D.Ol siyeh-mest gözi²¹⁶ D. Şem' a-i ḥüsnini 'aşkım alevi yağdığça

Tahmīs-i Nahīfī Ğazel-i Bahāyī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Baña güftār-ı cān-baḥşın gibi şirīn ḥiṭāb olmaz
Ki āzārın daḥi müstevcib-i ḳahr ü 'itāb olmaz
Dile düşnām telḥiñ dāye-baḥş ıztırāb olmaz
'İtāb-ı la' l nābından gönül pür-çin-i tāb olmaz
Bilür kim kân-ı āteşden çıḳan ḥançerde āb olmaz
- 2 Olur şermende mihr ü meh cemāl-i bī-mişālinden
Ḳalur ḥacletdn güller reng ü bŷy-ı rūy-ı eliñden
Ḥazır itmek gerek te' şiri ḥurşid-i celālinden
Şaḳınsun señin diller pertev-i nŷr-ı cemāinden
Ki zevr-i tāb-ı ḥŷsn-i dil degil dāḡlarda tāb olmaz
- 3 Ba' id olmaz güzer-gāhında 'āşık cān-sipā olsa
Ki rıf' atdır aña rāḥ muḥabbetde ḡubār olsa
N'ola telsīm-i cān itmekde de bī-ḳarār olsa
'Aceb mi geşte-gān-ı kūy-ı dilber bī-şumār olsa
Şehīdān-ı belā-yı 'aşḳa maḥşerde ḥesāb olmaz
- 4 Ne deñli telḥ-i düşmān ise la' l-i şeker-bārın
Ḥalāvet-baḥş olur ser-mest-i 'aşḳa tarz-ı güftārın
Olur şevḳiñle deryā nŷş ḡam-ı sākī giriftārın
Yıḳılmaz dil pey-ender-pey çekerken cām-ı āzārın
Bu bezmiñ bāde nŷşı mest olur ammā ḥarāb olmaz
- 5 Diriḡ itme eger kim naḳd-i cān isterse de cānān
Muṭī' olmaḳ gerek ma' şŷḳa elbet 'āşık-ı nālān
Nahīfī ile resm-i ḥidmeti bir mŷcib-i fermāñ
Bahāyī her ne emr eylerse ol şāhen-şeh-i ḥubān
Sırr-ı telsīm-i ḥāk-ı 'acdden ḡayrı cevāb olmaz

Tahmīs-i Nahīfī Ğazel-i Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Çok niyāz eyledim ol şūha civānım diyerek
Nokta gül ey şanem-i nādire dānem diyerek
Hele gūş eyle biraz āh ü figānım diyerek
Yāri açdım açıl ey gonca dehānım diyerek
Bezme geldi gele ey rūḥ-ı revāñım diyerek
- 2 Rūzgār olsa müsā' id bu dil-i bī-hūşa
Ruḥşat el virse ol dildār ile 'ayş[ü] nūşa
Gelse biñ ḥasretle baḥr-ı muḥabbet cūşa
Āh bir kere miyānını alup āgūşa
Sīneye çeksem o sīmīn teni cānım diyerek
- 3 Cāna kār itmede der-i derd-i ḡamı dildārīñ
Bir maḥallen düşürüp şimdi o gül-ruḥsārīñ
Ḥālını 'arz idebilsem bu dil-i ḡam-ḥ'ārīñ
Pāyine bāri bu taḳrīb ile düşsem yārīñ
Kalmadı āh meded tāb ü tüvānım diyerek
- 4 Kālmayup şabra meded 'āşık-ı pür-miḥnetde
'Arz-ı ḥāl itse n'ola 'ālem-i germiyyetde
Nice biñ nāz ü niyāz ile şeb-i 'işretde
Ḥatt-ı perāverde olan tāze dem-i vuşlatda
Başka bir zevḳ virir geçdi zamānım diyerek
- 5 Oldı āmāde yine 'ayş ü ṭarab asyābı
Destime şundı ol gül-ḥehre şarāb-ı nābı
Getirüp şevḳe Nahīfī bu dil-i pür-tābı
Yār söyletdi baña bu ḡazeli ey Nābī
Söyleye söyleye ey tāze zebāñım diyerek

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Tācdārān-ı cihānbānāndan efrāda dek
Mücrimān-ı bestedir zincirden āzāda dek
Tılf-ı ebced h'ānlardan ḥazret-i üstāda dek
Fırqa-i erbāb-ı dilden zümre-i zühhāda dek
Hep esīriñdir begüm ḥatta dil-i nā-şāda dek
- 2 Çīn seḥer bir ḥoş ḥavādişle gelüp peyk-i şabā
Dir ki ifşā eylerim ammā be-şarṭ-ı ihtifā
Dün gice keyf-i şarāb-ı nāb ile ol meh-liḳā
Şöyle mest olmuş ki açılmış girībān-ı ḳabā
Nāfeden tā bend-gāh-ı ḥançer-i fūlāda dek
- 3 H'āb rāḥat ḥayret ü efkāra rehn olmuş gibi
Şāf olan mir'āt-i dil jengāra rehn olmuş gibi
Ḥāşılı imān ü dīn zünnāra rehn olmuş gibi
Mā-melek şeyḥim bütün ḥammāra rehn olmuş gibi
Delḳ-i peşmīnden mezḥeb nüṣḥa-i evrāda dek
- 4 Aṭalar seyri muvaḳḳat hem de zevḳ olmaz müdām
Çamlıca ṭağından da ṭutmam dıraḡt-āsā maḳām
Bāḳī nüzhetgāhlardan da virem bir bir peyām
Gökşu bir nā-ḥoş hevā şimdi Çubuḳlı pek zeḥan
Sevdigim tenhāca çekdirsek mi Sa' dābād' a dek
- 5 Faḥr eylesem telsīm ider 'aḳl-ı selīm
Ṭab' -ı şūḥum nükte-i pervāz²¹⁷ suḥandān ü fehīm
Ḥāme-i mu'ciz-beyānım olalı çüb-ı kelīm
Kilk-i 'ayyārīñ 'aceb nā-refte rāḥ açdı Nedīm
Ḥāne-i endişeden gülzār-ı isti' dād' a dek

²¹⁷ D.perdāz

67a

110

Tahmīs-i Şābit Ğazel-i Mezākī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ruḥlarıñ gülşen mi verd-i ter midir bilmem nedir
Māh mı mir'āt-ı İskender midir bilmem nedir
Sözleriñ şīrīn hele sükker midir bilmem nedir
Lebleriñ cān mı yā cānāñ-perver midir bilmem nedir
Çeşme-i ḥayvān mı yā kevşer midir bilmem nedir
- 2 Muḳtezāsı ḥüsnüdür bī-diller zār itdigi
Farṭ-ı nāzındandır ehl-i derdi āzār itdigi
Ğamzesi şimşīrdir 'uşşāka der-kār itdigi
Merdüm-i çeşmim reh-i dildāra işār itdigi
Dāne-i encüm mi incūlar midir bilmem nedir
- 3 Zülmet-ābād cihānı şu'le-güster eyleyen
Tengnā-yı tīre-i ğabrāyı enver eyleyen
Laciverdi künbedi kāfūr-peyker eyleyen
'Ālemi her şubḥ-dem böyle münevver eyleyen
Mīhr-i enver mi ruḥ-ı dilber midir bilmem nedir
- 4 Şerḫalar şer-vān dāğ-ı kühenlerdir verd-i ter
Ḳalb-i pür-dāğ-ı sitem gülzār-ı ğamdır ser-be-ser
Dūd-ı āhım ṭarf-ı destārımda sünbüldür meger
Cā-be-cā sīnemde cāna tāze tāze dāğlar
Lāleler midir 'acebgüller midir bilmem nedir
- 5 Şābitā meclisde rāmiş-ger mi var ḳulḳul gibi
Hem-nişīn olmaz ḥaḳīkatde sebū-yı mül gibi
'Āşık ol āşık ki sev bir tāze dilber gibi
Ey Mezākī ehl-i bezmi iñleden bülbül gibi
Sākī-i gül-ruḥ mudur sāğar mıdır bilmem nedir

Tahmīs-i Şābit Ğazel-i Mezākī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Nice demdir ki gözden gitdi ol nūr-ı başar gelmez
 Ğubār-ı maḳdeminden tūtīyā-yı çeşm-i ter gelmez
 ' Aceb n'oldı peyām-ı dilber-i Yūsuf-nazar gelmez
 Gidüp peyk-i nesīm eglendi murg-ı nāme bir gelmez
 ' Aceb yād illere düşdün ki aşlā haber gelmez
- 2 Sitem vādisi var ol şeh-levend-i kīne peymāde
 Sūvār-ı eşheb-i nāz oldı gitdi bī-dāda
 Varıp pāyine düşdi bir bölük ' uşşāḳ-ı dil-dāde
 Peyām-ı vaşl için amā berīd-i dilde amāde
 Veli havfım budur ki ol daḫi cānā gider gelmez
- 3 Şeb-i tārik ḡamda ḥūn-feşān ü eşk-bārım ben
 Belā-yı nā-gurīz-i cevri-i dildār ile zārım ben
 Şabāḫü' l-ḥayr-ı vaşla muntazır bir bī-kārım ben
 Gice tā şubḫ olunca hicr ile encüm şimārım ben
 Ḥayāl-i ḥ'āb-ı rāḫat dīdeme şeb-tā-seḫer gelmez
- 4 Diyār-ı' aşḫa düşdüm dil pūr-āteş dīdeler pūr-nem
 Fiḡān hem āh ü şīven hem ' inān ü āh ise hem-dem
 Göñül mecrūḫ-ı şimşir-i melāmet zaḫmam yok merhem
 Gehi seng-i sitem eksik degil geh dūr pāş-ı ḡam
 Ğarībiñ başına ḡurbet diyārında neler gelmez
- 5 O kāfir geşt-i bāḡ eyler raḳīb-i dīv-siretle
 Geçer ' ömr-i ' azīz-i nāzenīnim derd ü miḫnetle
 Şeb-i miḫnetde ḳaldım gerçi Şābit gibi ḫasretle
 Hele şükrüm Mezākī budur ümīd-i vuşlatla
 Geçer eyyām-ı firḳat göz yumup açmak ḳadar gelmez

Tazmîn-i Muḥammesü'l Esrâr Dede

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

68a

- 1 Şu' lelenüp derd [ü] ğam ü ıztırāb
İtdi göñül mülküni yek-ser ḥarāb
Āteş-i hicr eyledi bağrım kebāb
Āh mine' l ' aşkı vü ḥālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi
- 2 Başladı bî-dāde o şāh āh āh
Ḥālîmi pek itdi tebāh āh āh
Ḳaldı hemāñ dilde bir āh āh āh
Āh mine' l ' aşkı vü ḥālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi
- 3 ' Aşk şalup başımı ğāvğalara
Virdi yine ' aqlımı yağmalara
Ḥayf düşürdi beni sevdālara
Āh mine' l ' aşkı vü ḥālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi
- 4 Gördüm idi bir gün o meh-peykeri
N'oldı ğımı bilmem o günden beri
Ateşe düşdüm gezerim serseri
Āh mine' l ' aşkı vü ḥālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi
- 5 Maṭlebiñ ey sākî-i meh-veş nedir
Mey yerine virdiğñ āteş nedir
' Aşk mı bu şu' l-i ser-keş nedir
Āh mine' l ' aşkı vü ḥālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi
- 6 Gün-be-gün Esrâr' a bir efsün ider
Bağrını ḥün eşkimi ceyḥün ider
Ḥālîni gitdikçe diger gün ider

Āh mine' l ' aşkı vü hālātihi
Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarārātihi

68b

113

Ṭardıyye-i Cenāb-ı Ğālib Dede

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilün/ Fe' ūlün

- 1 Ey hoş o zamān ki dil olup şād
Cān mülki idi meserret-ābād
İtdim o hevāları yine yād
Allah içün eyle ey felek imdād
Ārāyiş-i rūzgār idim ben
- 2 Bir bāğ idi kim bu cān-ı me' vā
Her ḡoncası cennet idi güyā
Fırḳat gelüp itdi cümle yağma
Gönlümde o neş' e ḳaldı ḥālā
Mest-i mey-i i' tibār idim ben
- 3 Hiç yoğdı sipihre bir niyāzım
Der-kār idi ' ayş [ü] nūş [ü] sāzım
Yanımcā gezerdi serv-i nāzım
Açılmamış idi böyle rāzım
Reşk-āver-i nev-bahār idim ben
- 4 Şimdi ḡam-ı intizāra düşdüm
Bülbül gibi nev-bahāra düşdüm
Çok nārı geçüp kenāra düşdüm
Sāḡar gibi pāre pāre düşdüm
Mey-nūş-ı ' itāb-ı yār idim ben
- 5 Eyvāh o rūzgār geçdi
Gül geçdi vü nev-bahār geçdi
Dīdār kim oldı dār geçdi
Cān teşne ḳalup ḥumār geçdi
Ma' şūḳla bāde ḥ'ār idim ben
- 6 Cānān ile ' ayş [ü] nūş iderdim
Girdāb gibi ḥurūş iderdim

69a

Bezm-i meyi şu^ʿ le-pūş iderdim
 Bülbüllerini hamūş iderdim
 Ğālib gibi kām-kār idim ben

114

Ṭardiyye-i Diger Cenāb-ı Ğālib Dede

Mef^ʿ ūlū/ Mefā^ʿ ilün/ Fā^ʿ ūlün

- 1 Hoş geldiñ eyā berīd-i cānān
 Baḥş it baña nevīd-i cānān
 Cān ola fedā-yı^ʿ ıyd-ı cānān
 Bī-sūd ola mey ümīd-i cānān
 Yāriñ bize bir selāmı yok mı
- 2 Ey Hızır fütāde gān söyle
 Bu sırrı idüp^ʿ ayān söyle
 Evvel sen baña tercümān söyle
 Ketm itme yegān yegān söyle
 Ğam defteriniñ temāmı yok mı
- 3 Yā Rab ne intizārdır bu
 Geçmez nice rüzgārdır bu
 Hep ğuşşa ü ḥār ḥārdır bu
 Ṭuysam ki şīve-kārdır bu
 Vuşlat gibi bir merāmı yok mı
- 4 Kām aldı bu çarḥdan gedālar
 Ferdālara ḳaldı āşinālar
 Ṭutmaz mı o^ʿ ahdlar vefālar
 Geçmez mi bu itdigim du^ʿ ālar
 Hāl-i diliñ intizār mı yok mu
- 5 Dil ḥayret-i ğamla lāl ḳaldı
 Ğālib gibi bī-mecāl ḳaldı
 Gönderdigim^ʿ arz-ı hāl ḳaldı
 El^ʿ ān bir ihtimāl ḳaldı
 İnşāfiñ o yerde nāmı yok mı

Tahmīs-i ‘İzzī Ğazel-i Resīmā

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Beyāz-ı ‘ārızıñla kākülün naẓm-ı mülemma‘ dır
Periſān rüyıñ üzre turreler neſr-i müsecca‘ dır
O çin-i ħabbe ſu‘ arā nūriden bir muraqqa‘ dır
Güşāde ebrū anıñ kim iki bir ħasta muſarra‘ dır
Ser-i dīvāñ-ı ħüsn ü behcete bir ħüb maṭla‘ dır
- 2 Redif-i kākülün sünbül-i ruḥ-ı ālıñ gül-i aḥmer
Muṭāla‘ dan müretteb ħüsnün mecmū‘ ası ekſer
Ne ħosten maṭla‘ -ı zibende çünkim beyt-i ebrūlar
Ḥaṭṭ-ı peſt-i lebiñ yā olmuſ aña maṭla‘ -ı diger
Rubā‘ iden yā beyt-i nā ney yāḥūd murabba‘ dır
- 3 Ferāḥ-efzān olursa ḥaṭṭ-ı pākin ħüsn-i dīvāne
‘İmādi ḥaṭṭ ile ſerḥ-i serveridir gülistāne
Okunur keslerin o ſāf-ı naẓmı gerçi meſtāne
Nigāh-ı āſinādır çeſmiñe ma‘ ni-i biġāne
Şaf-ı müjgānlarıñ maẓmūn-ı dil-keſ bir muraqqa‘ dır
- 4 Giribāñ çāk sine ſafḥa-i eſ‘ āra cedveldir
Ḳaddiñ bir mıſra‘ -ı elifiyyedir müzeyyeldir
Miyānıñ kıl ü kāla gelse maẓmūnı muḥayyeldir
O ġisūlar ṭavilü‘ z-zeyl bir ſi‘ r-i müselseldir
Ḥaṭṭ-ı nev-ḥiz aña bir müstezād ammā muḳaṭṭa‘ dır
- 5 Girizgāh-ı teġazzüldür ġazāl-ı çeſmiñ evşāfa
Kemer ḥançer ḳavāfidir beli manẓūme-i nāfe
Güzel açmıſ bu beyti āferinler ṭab ü ſāfa
Sezādır dinse mir‘ āt-ı cemāl ol sine-şāfa
O zerin dügmeler menşūr-ı fihrist-i mülemma‘ dır
- 6 Zenaḥdān ü leb-i ġabġab mürādif üzre çün ebced
Rükūm-ı ḥaṭṭ kemāl ħüsnün tārīhin eyler med
Bütün endām-ı nāzıñ müntaḥib eſ‘ ār-ı ḥoſ-āmed

Beyāz gerdeniñde hāl-i müşgīn nokṭa-i müfred
Nihāl-i kāmētiñ şānisi yok azda muşarra‘ dır

- 7 Kelāmı isti‘ārāt ü mecāzıñ faşl-ı bābdır
Leb-i mey-gün gūyā vaşf-ı meyde şi‘r-i nābıdır
Sözüm yokdur o fem ḥaqqında bu söz kim kitābıdır
Dehen-i la‘li ile gūyā nişān intiḥābıdır
O leblerle derdinde anlar nazm-ı muraşşa‘ dır
- 8 Ḥayāl-i mū miyānı çün görünmez çeşmim ümmide
Ne ḥācet kalb ü taşḥīfe ne mūcib lafz-ı ta‘kide
Gürūh-ı ehl-i diqqat cümle kā‘ildir bu ta‘kide
Miyān-ı beyt kemer-bārıñ ma‘ni lafz-ı pīçide
Mu‘aqqad-ı ḥalī müşkil bir mu‘ammā-yı muşanna‘ dır
- 9 O yāl ü bāl-i ḥālet zāv-ı ḥüsnüñ rüz-ı efzündür
Lisān-ı kālē gelmez vaşf-ı ḥālī şun‘-i bī-cündür
Selīs-i nazm-ı pākiñ ‘İzziyā çün kim bu maзмündür
Serā-pā şāhid-i ṭab‘ım gibi ol şūḥ-ı mevzündür
Resīmā ma‘ni-i rüşen²¹⁸zi maṭla‘-ı tā-be-maḳṭa‘ dır

71b

116

Müstezād-ı Ḥānif Efendi

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

- 1 Āvāre iden göñlümü bir şūḥ-ı cihāndır
Pek tāze civāndır
Ammā diyemem nāmı felān ibn-i felāndır
Ol rāz-ı nihāndır
- 2 Bir şūḥ-ı sitem-pişeniñ oldı dil esiri
Kimden kime şekvā
Her ğamzesi ğāret-ger-i mülk-i dil cāndır
Hem fitne-i resāndır
- 3 Bu ḥüsn ü melāḥat ile görenşer seni derler
Allah‘a emanet

²¹⁸ Metinde kelime “rusen” şeklinde yazılmıştır ancak anlam gereği “rüşen” olarak düzeltilmiştir..

Var ise şāhenşeh-i ğilmān-ı cenāndır
Ne ins ne cāndır

4 Ekşer şu‘ arā mā‘ il olur kızb ü der-rağba
Ol zümredenim ben
Sevmem dir ise ger seni vallāh yalandır
Billāh yalandır

5 Ben nice fedā eylemeyem cāñı yolunda
Biñ dāhī olursa
Luṭf ü keremi ‘ aşıka bī-ḥadd ü girāndır
Kim ‘ aqla ziyāndır

72a

6 Hānif kuluñı eyleme bu rütbe ferāmūş
Ḥāṭırdan efendim
Künc-i ğam-ı hicrinde işi āh ü fiğāndır
Ḥaylice zamāndır

117

Müstezād-ı Fennī Efendi

Mef‘ ūlū/ Mefā‘ ilū/ Mefā‘ ilū/ Fe‘ ūlūn

1 Bir dil ki seniñ kākülüne beste degildir
Bulmaz o selāmet
Dīvāne dinilmek aña şāyeste degildir
Zincīre ne ḥācet

2 Her serv-i revāniñ belī eṭvār güzeldir
Gülşende velekin
Ol tāze nihālim gibi nev-reste degildir
Allah‘ a emānet

3 Vaşf-ı ḳadd-i dildāra biñ beyt yapılsa
Elfiyye şoyundan
Bu mışra‘ -ı mevzūn gibi berceste degildir
Bilmem ne bu ḥālet

4 Üftādeleriñ gerçi şayılmaz ḳatı çokdur
Devletli efendim

Fennî gibi herkes saña vâ-beste degildir
Ma' lûm-ı sa' âdet

118

Müstezād-ı Nedîm Efendi

Me' ulü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ulün

- 1 Ey şüh-ı kerem-pîşe dil-i zâr seniñdir
Yok minnetiñ aşla
Vey kân-ı güher anda ne kim var seniñdir
Pinhân ü hüveydâ
- 2 Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yeriñ var
Gül goncasısıñ guşe-i destâr seniñdir
Gey ey gül-i ra' nâ
- 3 Neylersin idüp bir iki gün bâzı cefâya
Şabreyle de soñra
Peymâne seniñ hâne seniñ yâr seniñdir
Ey dil tek ü tenhâ
- 72b 4 Bir bûse-i cân-bahşına vir naqd-i hayâtı
Ger kâ' il olursa
Senden yañadır söz yine bâzâr seniñdir
Ey ' aşık-ı şeydâ
- 5 Çeşmânı mest-i sitem kâküli pür-ham²¹⁹
Ebrûaları pür-çîn
Beñzer ki bu dildâr-ı cefâkâr seniñdir
Bî-şüphe Nedîmâ

119

Müstezād-ı Pertev Efendi

Me' ulü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ulün

- 1 Hayret-zede-i hüsnî iken zülfe dolandım
Ruhsârıñı andım

²¹⁹ D. Çeşmânı siyeh- mest-i sitem kâküli pür-ham

- Gencīnede bir mār-ı siyehle oyalandım
Kākülleri şandım
- 2 Dil-teşne-i āb-ı leb-i cān-baḡşı iken eyvāh
Bir şubḡ şeb-nigāh
Şad ḡayf ki hicrān ile gözyaşına şandım
Ḥūn-ı dile bandım
- 3 Geldi gülererek külbe-i aḡzānıma cānāñ
Ol mihr-i dıraḡşān
Gördüm meh-i ruḡsārını uyurdum uyandım
Eṭrāfım arandım
- 4 Bāzār-ı muḡabbetde ziyān görmedim ammā
İtmem belī şekvā
Çok derd [ü] belā miḡnet-i endūh şazandım
Ammā ki dayandım
- 5 ‘Aşḡ ile göñül her ne dise baña ger şutdum
Ġayrısını unuttum
Rüsvāy olup şimdi ki her renge boyandım
Pertev’den utandım

120

Müstezād-ı Nedīm Efendi

Mef’ ülü/ Mefā’ ilü/ Mefā’ ilü/ Fe’ ülün

73a

- 1 Bir görmek ile kıldı beni ḡüsnüñe şeydā²²⁰
Ey ruḡları ra’ nā²²¹
İtdi nigehiñ ‘aḡlımı hem şabrımı yaḡma
Ey gözleri şehlā
- 2 Tā ḡaşre deḡin Ḥazret-i ‘İsā gibi ben de
Olsam n’ola zinde
Hicr-i ḡamıñ öldürmüş iken eyledi iḡyā
Vaşlıñ beni cānā

²²⁰ D.Bir görmek ile ḡüsnüñe kıldın beni şeydā²²¹ D.Ey dilber-i ra’ nā

- 3 Yek-dāne yaratmış seni ‘ālemde efendim
 Ey şāh-ı levend
 Halk eylememiş bir daḥi emşālīñi cāñā²²²
 Hāşā Allahu te‘alā
- 4 Ey şūḥ-ı vefādār-ı kerem-pīşe revādır
 Mir‘āte sezādır
 Vaşşāf olalı ḥüsn ü kemālātıña dünyā
 A‘lā vü ger ednā
- 5 Mecnūn gibi gözden ağıdıp eşk ile seyli
 Ey turreşi Leylī
 Olmak görünür ‘aşkıñ ile ‘āleme rüsvā
 Aldı beni sevdā
- 6 Hūn eyledi bağırm felegiñ cevır ü cefāsı
 Beyhūdeedāsı
 Tā eyleyeli sen gibi gül-ruḥları peydā
 Bī-çāre Nedīmā

121

Müstezād-ı Fennī Efendi

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

- 1 Kaddiñdeki ḥālet hele Tūbā’da bulunmaz
 Ey serv-i bülendim
 Keyfiyyet-i la‘liñ daḥi şahbāda bulunmaz
 Ey lebler[i] kandum
- 2 Bu sende olan ḥüsn ile cānā yed-i beyzā
 Yok kimsede el-ān
 Çünkü gördüm anıñ milşi ki dünyāda bulunma
 Ğāyet ile begendim
- 73b 3 Ruḥsārını gülden daḥi terdir dise ‘uşşāk
 Şāyestedir el-ḥāk

²²² D.ḥāşā

Zirā bu leṭāfet gül-i ra‘ nāda bulunmaz

Ey şāh-levend

- 4 Mihr ile meh-āsā gice gündüz dolanırsıñ
Dünyāyı ser-ā-pā
Fennī gibi ‘āşık-üftāde bulunmaz
Bil ḳadrini efendim

122

Müstezād-ı Fennī Efendi

Meḥ‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

- 1 Şahbā-yı lebiñ bāde-i ḥamrāya deḡışmem
Ey ruḥları gül-gün
Reftārıñı biñ serv-i dilārāya deḡışmem
Ey ḳāmet-i mevzūn
- 2 Sende bir siyeh çeşm ile bu zülf ki vardır
‘ Ālem saña bende
Leylā’ya degil ben seni dünyāya deḡışmem
Olsam daḡi Mecnūn
- 3 Dünyāyı tutup velvele-i şevket-i ḥüsnūñ
Ey ḥüsrev-i ḥübāñ
Ben bendeligim devlet-i dārāya deḡışmem
Ey baḡt-ı ḥümāyūn
- 4 Efgānımı gūş eyleyüp ol ḡonca-dehānım
Aḡyāra dimiş kim
Fennī’yi hele bülbul-i gūyāya deḡışmem
Ḳıldı beni memnūn

123

Müstezād-ı Fennī Efendi

Meḥ‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

- 1 Ḳaddiñ var iken serv-i ḥıramān gerekmez
Ey ḳāmet-i dil-cū

Zülfüñ var iken sünbül-i reyhân gerekmez

Ey kâkül-i şebbû

- 2 Bir dilber için eyle gel efğânıñı ey dil
Bülbül gibi yoḥsa
Her ḡonca için çāk-ı girībân gerekmez
‘ Ālemlere karşı

74a

- 3 Gül-zār-ı cemālîñ yetişir ‘ aşık-ı zāra
İtsün ḡo temāşā
Hiç ḡayrı aña seyr-i gül-istāñ gerekmez
Ey gözleri āhû

- 4 Dür eyle meded luṭf idüp aḡyārı ḡapuñdan
Güş it bu niyāzım
Fennî ṭurur iken saña der-bān gerekmez
Ey şūḡ-ı cefā-cû

124

Ġazel-i Rāḡıb Müstezād-ı ‘ İzzet

Mef’ ūlû/ Mefā’ ilû/ Mefā’ ilû/ Fe’ ūlûn

- 1 Bezm-i ṭaraba cām-ı mey neşve-i fezâyız
Alsaḡ ele şahbā
Dest o be-sece-i ezḡār-ı ḡudâyız
Pinhān ü hüveydā
- 2 Olsaḡ ne ḡadar kîse tehî naḡd-i ḡınādan
Müstaḡni-i ṭab’ ız
‘ İrfān ile maḡsūd ü kirām-ı vüzerâyız
‘ Ālemde ser-ā-pā
- 3 Āvāzemiziñ revnaḡıdır şöhret-i gülşen
Bu bāḡ cihāñda
Bülbül gibi her çendiñi bî-berg-i nevâyız
Ey ḡonca-i ra’ nā
- 4 Teklîf-i tekellüfe dil-i meşreb-i taşdi’
Bilmez misin ey şūḡ

Bir bu siyeh kâni^ç olur ülfete gedâyız
Luṭf it bize cānā

5 Bir gün bizi eylediñ ey şūḥ-ı ferāmūş
Hiç eylemediñ yād
Güyā ki ḥayālîñde seniñ ḥarf-i vefâyız
İnşāf mıdır āyā

6 İhlâşımızıñ görmediñ āsārını ḥālā
Şıdḳ ile şeb ü rûz
Ağūş-ı tereddüde meger ḥayr-ı du^ç āyız
Ey şūh-ı dil-ārā

74b

7 Dem-sāz-ı şabā oldı rehāvî bize Rāğıb
Her dem bu maḳāmda
Dil-beste-i zincîr ser-i zülf-i rehâyız
Tevfîḳ ide Mevlā

125

Ġazel-i Nābî Müstezād-ı Raḥmî

Mef^ç ülü/ Mefā^ç ilü/ Mefā^ç ilü/ Fe^ç ülün

1 Eyyām-ı bahār olmaz idi gülşen olaydım
Bu baḥt ile aşlā
Ḥūrşîd-i ṭulū^ç itmez idim revzen olaydım
Açılmaya dil tā

2 Gül-berg-i şabā urmaz idi pençe tārāc
Çün bād-ı ḥazānı
Şaḥrā-yı muḥabbetde eger dāmen olaydım
Gül-çinlige cānā

3 O şūḥ dirîğ itmez idi naḳd-i vişālin
Luṭf ü kereminden
Ḥāhiş-ger-i iḥsānı hemān bir ben olaydım
Bis-yārdır ammā

- 4 Kettān gibi fersūde olursam da olaydım
Asīb lekedle
Tek olma sīmīn tene pirāhen olaydım
Vuşlat ile ser-ā-pā
- 5 Nisyānı bedīd olmaz idi silk-i fużūlun
Yārān ile derviş
Nābī heves-i gevher ile maḥzen olaydım
Raḥmī şadef-āsā

126

Müstezād-ı Ğālīb Efendi

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Reng-i ruḥun eyler gül-i pūr-jāle piyāle
Şerbetleyüp ala
Fevvāre midir gevher-i seyyāle piyāle
Ḥayrānım o ḥāle
- 75a 2 Rakş itse o meh-pāre açup kākūli fistān
Bir meşreb-i mestān
İḥdās iderek şu' le-i cevvēle piyāle
Nūr eyler isāle
- 3 ' Aşķ olsun o maḥmūra ki ḥūnābe-i dīde
Zehr ide çekide
Laḥt-ı cigerinden şuna pergāle piyāle
Kandıkça cemāle
- 4 Lāyık mı bu kim bezm-i ṭarabda tek tenhā
Bī-ḳad ü hicābā²²³
Şems-i meye endāmıñ ide hāle piyāle
Āğūşına ala
- 5 Duḥt-ı zeriñ erbābı degildir bize virsün
Da' vāyı çevirsün

²²³ D.muḥābā

Nevbet gelicek zāhid-i muḥāle piyāle
Bā-şarṭ ü kāle

- 6 Ol dilber-i keşmīriñ içüp ‘aşkına sebz āb
Şevḳ eyleye ğarḳ-āb
Bezmi ide çün sāḫil-i peykāle²²⁴ piyāle
Her cins-i kemāle
- 7 Ġālib eseri-i neş‘e-i şākirim degildir
Zāhir mi degildir
Bu tā zemīnden çıka çün lāle piyāle
Gülzār-ı ḫayāle

127

Müstezād-ı Meyyāl Ġazel-i Vecdī

Mef‘ ūlū/ Mefā‘ ilū/ Mefā‘ ilū/ Fe‘ ūlūn

- 1 Ey dil ğam-ı ğīsū-yı ruḫ-ı yārda ḳaldık
Şad miḫnetle sen
Ḳayd-ı şanem-i va‘de-i zünnārda ḳaldık
Mānend-i pirehen
- 2 Ey cān yoluna çıḳmaġa ḳādir mi degilsin
Billāḫ saña n’oldı
Kim ḫasret ile sīne-i efkārda ḳaldık
Kimdir saña rehzen
- 75b 3 Ey dīde baḳup rūyına zūlfünde ilişdik
Şad ḫayf dirīġā
Gel ister iken keşmekeş-i ḫārda ḳaldık
Çün bülbül-i gülşen
- 4 Ey bülbül o gül-i zīb-i ser bul heves oldı
Agāḫ degilsin
Sen bī-ḫaber efġānla gülzārda ḳaldık
İtseñ n’ola şīven

²²⁴ D.bengāle

- 5 Ey ‘aql baña rehber iken semt-i halāşa
Mānend-i dilāzār
Sende tütölüp zülf-i siyeh-kārda kaldık
ne çāre kılam ben
- 6 Ey kıadd-i dū-tā geçmedik ebrū hevesinden
İl menzile irdi
Geç tır gibi dest-i kemāndārda kaldık
Ey kendüye düşmen
- 7 Ey hüsn-i edā ehl-i suhan hep saña müştāk
Meyyāl-veş ammā
Sen Vecdī-i hoş tab‘ hoş edāda kaldık
Hayli şu‘arādan

Muḳatta‘āt- Rubā‘iyyāt

79b

128

- 1 Yā Rab kalemim mūy-ı fenādan şakla
Taḥrīrimi ta‘n-ı sefhādan şakla
- 2 Tevfīkiñ idüp kanda gidersem rehber
Şeh-rāh-ı şerī‘ atde ḥaṭādan şakla

129

Lā-Edrī

Yā Rab be-ḥaḳḳ-ı seyyīd ‘Acem ü ‘Arab
Tevfīkiñi kıl refīḳ-i rāh-ı maṭlab
İtdiñ çü beni ‘āzim-i iḳlīm-i ḳazā
Şeh-rāh-ı şerī‘ atden ayırma yā Rab

130

Lā-Edrī

Ey şāh-ı rūsul eyleyüp eşk ile vuzū
Ḥāk-i ḳademinde ḳomuşuz secdeye rū
Ḳande gidelim der-geh-i luṭfuñ var iken
Göster bize var mı varacak ḡayrı ḳapu

131

Vehbî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Dilerim bakmaya Rabbim yüzümün çarasına
Merhem-i şefkat ura ma' şuyyetim yârasına
- 2 Kereminden ne kadar mücrim isem kesmem ümmîd
Giremez kimse efendiyle kuluñ arasına

80a

132

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 İki ' âlem güneşi burc-ı sa' âdetde iken
Vâlideynine nice virmeye Mevlâ şerefi
- 2 Çeşm-i inşâf ile ey dil nazar eyle gavvâşa
Alacak dürrini yabana atar mı şadeî

133

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Fedâ olsun saña âbâ ü ceddîm yâ Resûlallâh
Dû-tâ olsun reh-i na' tında kıddîm yâ Resûlallâh
Senîñ meddâhıñ ey maḥbûb ' izzet-i ḥazret bârî
Seni medḥ ü şenâ itmek ne ḥaddîm yâ Resûlallâh

134

Lâ-Edrî

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Ümmetiñden bir kuluñ cürmüne olsa mu' terif
Dîn-i Aḥmed ' aşkına ' afv eyler erbâb-ı ' atâ
Yâ Resûlallâh ḡarîḳ-i hicr-i ' isyânım bugün
İşte geldim pâyine benden ḥatâ senden ' atâ

135

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir gedā ḥalvet-i sarāy-ı şāha itdik de duḥūl

Hiç olur mı luṭf ü iḥsān ile mesrūr olmaya

Ey şefī' rüz-ı maḥşer şāh-ı ḥayl-i enbiyā

Yüz sürenler ravzaña ḥāşā ki maḡfūr olmaya

136

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Budur āyīn-i ' Arab bir kavmiñ olsa seyidi

Ḳabr üzre az olur ki bende āzād olmaya

Sen ki faḥr-ı ' ālemeyn ü seyyidü' l kevneynsin

Ḥāşā Allāh ḳabriñe yüz süren āzād olmaya

137

Nesībā

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Ḳaçan ḳavm-ı ' Arab ger mücrim olsa

Daḥīl olmaḳdadır taḥmişi bī-şek

Ġarīḳ baḥr-ı cürmüm işte geldim

Daḥīliñ yā Resūlallāh daḥīliñ

80b

138

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Cihān faḥri Resūl' üñ vālideyni ḥaḳḳına inşāf

Düşer mi iḥtilāfı ḳīl ü ḳāl itmek bu ümmetden

Vücūdı bī-naẓīri ' āleme şems-i hidāyetdir

Doḡar necm-i sa' ādet şübhe yoḳ burc-ı sa' ādetden

139

Lā-Edrī

Hoḳḳa-i lāciverd-i çarḥ içre
 Bildiñiz mi nedir bu şems ü kamer
 Pīr-i dehrīñ iki gıdāsıdır
 Birin aḥşam yuṭar birini seḥer

140

Lā-Edrī

Ḳubbe-i lāciverd-i gerdūnda
 Bilür sīmīn nedir bu şems ü kamer
 Ravza-i Resūl'ün pāspānıdır
 Biri aḥşam çıkar birisi seḥer

141

Lā-Edrī

Ġaraż-ı pīr-i çarḥı bildiñ mi
 Aşmada dū-çırāğ-ı şems ü kamer
 Ravza-i Muştafā'ya ta' zīmā
 Birin aḥşam yıkar birini seḥer

142

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün
 Oldı gūyā sefīd-i surḥ iki gül
 Gülistān-ı semāda şems ü kāmer
 Rūzgār ol iki gülün lābūd
 Birin aḥşam açar birini seḥer

143

Ḥalimī Dede

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün
 ' Aks iden āyīne-i eflāke
 Ravza-i pāk-i Nebī'dendir eṣer

Lem‘a-i mihr-i nübüvvedir o kim
Gündüzi şems görünür gice kamer

81a

144

Lā-Edrī
Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün
Riyāz-ı cennetiñ āvizesidir
Rūz-ı şeb zāhir olan şems ü kamer
Ravza-i minber-i mihrāb Nebī
Üzre ta‘līk olunur şām-ı şehir

145

Lā-Edrī
Şi‘e-i pür-nukūş üzre
Bildiñiz mi nedir bu şems ü kamer
Türbe-i Aḥmed’iñ dū pertevidir
Pertevi şeb biri birisi şehir

146

Şāhib
Şāhib kuluña vaşlıñı gel erzān it
Ol bendeñi şāyeste-i iḥsān it
Koç başıñ çün sevdigim İbrāhīm
İsma‘īl‘i tīg-i ğam ile qurbān it

147

Ḥaşmet
‘Aşkıñ ile derūnı dāğ dāğ it yā Rab²²⁵
Bezm-i ğamıña cānı çerāğ it yā Rab
Minḳār-ı güşā-yı kand-ı ümmīd itme
Ṭūṭī-i neyistān ferāğ it yā Rab

²²⁵ Ḥaşmet’in bu şiiri divanda yoktur.

148

Hākī

Üryānım efendim bu dem sermāda
 Sincāb ise ancaḡ giyilür germāda
 Kürk istemeye ḡavf iderim zirā ki
 Kürk ile kürek bir yazılur imlāda

149

Hāşmet

Tevḡidīñ ile dile şafā vir yā Rab
 Mir‘ āt-i derūnıma cilā vir yā Rab
 Muḡtāc-ı ṭabībān-ı zemān itme beni
 Dest-i keremiñle sen devā vir yā Rab

81b

150

Lā-Edrī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Kerem bāziçe-i hātem gibi kim oldu dünyāda²²⁶
 Bulunmaz zīr ü bālā ḡubbe-i nuḡ-ı ṭāḡ mīnāda
- 2 Var ise bunda ola Hākīyā bir eşklik ḡaldı
 Cenāb-ı şad-vālā-ḡadr ‘ Abdullāḡ Paşa

151

Faşīḡ

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

Şehīd-i Kerbelā’nıñ vāḡı‘ āt-ı mātem-engīzī
 Zebān ü ḡāme ü şavt ü harūf ile edā olmaz
 Faşīḡā nuḡ felek yāḡūt-ı rūmmān ile pür olmaz
 O mihr-i ‘ ālemiñ bir ḡatre ḡūnına behā olmaz

²²⁶ Bu kıt’ada Hākī mahlası geçmektedir.

152

Hākī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Kerem muḳāṭṭa' sîn tā zamān-ı ḥātemden
Mezāda virdiler ammā bulunmadı ṭālib
- 2 Kimiñ nuḳūd-ı 'aṭāyası var anı alacak
Meger cenāb-ı riyāset-me-āb ola rāgıb

153

Lā-Edrī

Me' ūlū/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

- 1 Kārım ğam-ı hicrān ile āh eyleme yā Rab
Dūd-ı dile her laḥza siyāḥ eyleme yā Rab
- 2 Bu sırr bañā āyīne-i ruḥsār-ı murādı
Ḥālim ğam-ı fūrkat ile tebāh eyleme yā Rab

154

Fuzūlī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Rāḥat ister ṭab' a miḥnetde 'ibādet ser-be-ser
Terk-i rāḥat raġbet-i miḥnet kılan mümtāz olur
- 2 Bu sebebdendir ki küfr āsān olup İslām şa' b
'Arşa-i 'ālemde mülhid çok muvaḥḥid az olur

155

Haşmet

Yüz virmez o şāh der-gehinden dū-rez
Her vech ile biz bu bābda ma' zūruz
Keyfiyyet ḥālimiz su'āyleme hiç
Bezm-i mey-i vaşl-ı yārdan meh-cūruz²²⁷

²²⁷ Bu rubāi Haşmet divanında yoktur.

82a

156

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Dimek eksik beni tadrīc ile yāḳut olan taşdan
Bu yandıkça çeker ḳān ile ḳadr ü ḳıymetim artar
- 2 Ne şerbetdir ḡāmıñ kim içdigimce eksilür şabrım
Ne siḫr eyler ruḡuñ kim baḳdığımca raḡbetim artar

157

Nedīm

Sāḳī nigeḫiñ temām kār itdi baña
Ḥayret ile cihān nūrını tār itdi baña
Şahbāya bahāne bulma vallāh billāh
N'etdiyse o çeşm-i pür-ḡumār itdi baña

158

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Melce-i baḫr-ı emel her cāhile girdābdır
‘ Ārife ālāyış-i dünyā ḡayāl-i ḡābdır
- 2 Bir ḳapıyı bend idince biñ ḳapıyı eyler ḡüşād
Ḥazret-i Allah efendi fātih ul evvābdır

159

Vehbī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün

- 1 Ceyhūna döndi dīdeler ḡūn-ı āl ile
Merdüm senādır oldı siyeh peştemāl ile
- 2 Bir āl perde çekdi remed ṭāk çeşmime
Dīdemim zifāfa girdi ‘arūş-ı ḡayāl ile

160

Necîb

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Leb-i dildâra 'aceb la' l mi yâ gül mi disem
Ruḥ-ı pür-ḥāline ben dāne-i fülful mi disem
- 2 Gül-i ruḥsârı için nâliş-i feryâda Necîb
Âh-ı 'âşık mı yâḥûd nâle-i bülbül mi desem

161

Ḥaşmet

Feryâd-ı sitemden itmedik ferâğ
Ey çarḥ buña taḥammül eyler mi dimâğ
Bir ruḥları gülden ayru düşdüm şimdi
Olsam n'ola dâğ dâğ çün lāle-i bâğ

82b

162

Lā-Edrî

Ey mest-i ser-endāz-ı şerāb-ı ḡaflet
Vāy kâfil-i ser-perde-i dest-i ḥayret
Ḥallāk-ı cihān rızqın iderken 'ātā
Kendiñ gibi maḥlûka nedendir minnet

163

Surûrî

Fe' ilâtün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Tāze kızlarla şimdi Vehbî-î pür
Şarf idüp 'ayş ü işrete pâresin
- 2 Desti ile gāver giydi döküyor
Aḳ şaḳāl üstüne pāpās ḳārasın

164

Rāşid

Ḥaṭ geldi melāḥatıñ zamānı gitdi
Encāmına la' b-ı ḥüsn-i vehbiye yetdi

Herkes dir o şūhı hıtt-ı pür averde görüp
Bāzice-i hüsnüniñ şakālı bitdi

165

Haşmet

Gitdikçe görünmez oldı ruhsāreleri
Eksilmee şehir-i hüsn-i mehpāreleri
Bir dilber-i murğ-bāza meftūnuz kim
Ürkütmeyecek sayılmaz āvāreleri

166

Naḥīfī

Reh-zenlik idüp baña ‘amelde keselim
Hep lezzet-i nefis oldı hūdāya emelim
‘Avf eyler eliñ kendi kemāl-i keremiñ
‘Adl eyler eliñ kendi cezā-yı ‘amelim

167

Fennī

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Köprüli tāzesiniñ biri metā‘ -ı vuşlatıñ
Virecek oldı baña geçdigi ḥāl üzre
- 2 Didim ol āfet-i devrāna ol köpriden
Geçeriz biz de elin geçdigi minvāl üzre

83a

168

Lā-Edrī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Ḥaml-ı şevr ile cevzāde gelür faşl-ı bahār
Ser-itān ile eser sünbüle deryāya qarār

- 2 Tutdı göz faşlını mizān ile ‘akreb-i kıavs
Ceddī-i velvele ḥūt itdi kışıñ bahtını tār

169

Lā-Edrī

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Nāmı buzağı bir gözi āhūya kıl oldum
Senden kuzucuğum n'ola itdimse ferāğı
- 2 Hoş darb-ı meşeldir bu çerāgāh-ı cihānda
Ortaklık inekden iyidir başka buzağı

170

Hākī

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

- 1 Şeh-vār-ı hıttā-i cūd oldıgıñ fehm eyledim
İşte ben geldim efendim der-gehiñ dīvānına
- 2 İntizār atına çignetme Hākī bendeni
Esb-i va' diñ dizginiñ döndür vefā meydānına

171

Haşmet

Hātırdan būs-ı la' l-i yārim geçdi²²⁸

Kendinden ğayrı cān-ı zārim geçdi

Ey sākī-i nev-ḥaṭ olma muğber kerem it

Şun cām-ı lebiñ keyf-i ğubārım geçdi

172

Haşmet

Bir nāme yā Rab o şāha irsāl itdik²²⁹

Ya' ni ki murād-ı dili īşāl itdik

'Āşıklıg ile nām virüp 'ālemde

Biz kışsa-i Qays'ı şimdi batṭāl itdik

²²⁸ Bu rubai Haşmet'in divanında yoktur.²²⁹ Bu rubai Haşmet'in divanında yoktur.

173

Lā-Edrī²³⁰

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1 Bize kāfır dimiş müfti efendi
Biz aña diyelim şimdi Müselmān
- 2 Hūzūr-ı Hāḡ' da ya' ni rūz-ı maḡşer
İkimizde çıkarız belki yalan

83b

174

Lā-Edrī

Sākī ne tūrursun ḡanı cām-ı şahbā
Kesme ayağıñ meclis-i meyden kaṡ' ā
Eczā-yı tarab nīzām bulmaz sensiz
Şirāze-i cem' iyyetimiz sensin zirā

175

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 İş bu mektüb-ı muḡabbetsize bulduḡda vuşul
Umarız kim ḡılasız dest-i mürüvvet ile ḡabul
- 2 Cümle yārān şafā muntaḡır olmuşlardır
Gelesiz luṡf idesiz ' özüñüz olmaz maḡbül

176

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Ġayra meyl eylesesün diyü dil-āzāde
Hüccet-i ' aşḡını imzāladı kāḡı-zāde
- 2 Hüccet-i vuşlatı maḡlül olacaḡ dünyāda
Kime ' arz eyler ilahī mütevellī-zāde

²³⁰ Bu kıt' a Nef' i' ye aittir. Bk. M. Akkuş ,a. g. e

177

Hâşmet

Mef' ülü/ Mefā' ilü / Mefā' ilü/ Fa' ülün

- 1 Bu ferve-i zibā ile ol şūhı görünce
Geh kendine geh kürküne bakdım oyalandım
- 2 Kāqūm gibi gerden-i kāfūruna Hâşmet
Şirtında boğaz kürkü görünce yaqalandım

178

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Hāyātı şā' ire cüz' i hayāda lāzımdır
Dehānı şā' iriñ ' ilm-i ' arūs-ı Farscasıdır
- 2 Seniñ kaşide-i Mışriyyeñi gören etrāk
Dimez mi o dağı poğ Yemen' iñ ' Arabcasıdır

179

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Efḍal-i dehrin oldık ammā fāsı yok
Ḥayr-ı ' ālemsiñ ammā yāsı yok
- 2 Umarım Allah'dan kim ' an qarīb
Giresin bir hayıra kim hāsı yok

84a

180

Lā-Edrī

Meyve ü şarāb²³¹

Sāye-i sehī-leb

Betü ḥāhem be-nūşem şanemā

Mey ü yek semmer kebāb

²³¹ Bu şiirde vezin yoktur.

181

Şābit

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' iū/ Fe' ūlūn

- 1 Şeyh oğlu semā' a girüp 'ālem dedelendi
Her gele şapı topuna döndi zedelendi
- 2 Her köşede bir na' re-i mestāne-i yāhū
'Ādetce bugün zāviyemiz mey-gedelendi

182

Sāmī'

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

- 1 Meclisde muşhaf-ı ruḥ-ı dildārı dū gice
Būs itmege teveccüh iderken raḳīb-i dūn
- 2 Ol gül-' izār geldi didi lā-yemessehu²³²
Ben būs idüp didim ala almutaharun

183

Ḥākī

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

- 1 Āşfā-i tertīb-i ālāy eylemiş faşl-ı bahār
Ḳul Ḳul olmuş leşker-i ezhār-ı zan' kird-kār
- 2 Dest-i Ḳudretle yazılmış her siyāhıñ tığine
Lā-fetā illa ' alī lā-seyf illā zülfiḳār

184

Ḥaşmet

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

- 1 Cizmecide mest olan çeksün ayağıñ sāḳī
Bir ayak dīvānı ile zümre-i mestāneye
- 2 Geh ḥarābāt gehi ğam-ḥāne-i Ḥaşmet' dedir
Düşdi büm-āsā gönül virāne virāneye

²³² Vakı' ā Suresi 79.ayet

185

Haşmet

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' iü/ Fe' ülün

- 1 Ey pertev-i ser-tâc-ı çerâgân-ı ' inâyet
Şem' -i haram-ı luţfuña pervâne hücumuz
- 2 Budur ğarażım ' arz-ı şem' dān ile ez-dil
Her ĥidmetiñe ya' ni şem' dān ile mumuz

186

Lā-Edrī

Ey dīdelerim durma aman kan ağla
Yād it o güli kıana boyan kan ağla
Bu bezm-i fiġān her zamān girmez ele
Ey sāġar-ı dīde kıana kıana kan ağla

187

' Ārif

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' iü/ Fe' ülün

- 1 Gördüm o perī-peykeri dün bāġda der-dest
Bir deste gül-i āl ile ser-mest gelürdi
- 2 Bir buse mi bir gül mü virseñ didim ol şūĥ
Bir nīm tebessüm idüp ' Ārif gülivirdi

187

Belīg

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Rāfīzīler sa' y ider mihrāb-ı ĥāmis vaz' ına
Bī-tekellūf anları iskāt için ey hūş-yār
- 2 Bir işāretdir o çār-ebür nezāket-pişeniñ
Ka' be-i rüyında vaz' itmiş ĥudā mihrāb-ı çār

188

Belîğ

Meʼ ülü/ Fāʼ ilätü/ Mefāʼ ilü/ Fāʼ ilün

- 1 Yokdır ocağda bir çöpüm ammā ki rüz ü şeb
Āteş-i dehānına bedel āhım çeker ʼalem
- 2 ʼOsmān Efendi’niñ der-luţfunda kôrkarım
Darb añlanur efendim oţun ister disem

189

Belîğ

Meʼ ülü/ Mefāʼ ilü/ Mefāʼ ilü/ Fāʼ lün

- 1 Ey kân-ı kerem bende-i dîrîne Belîğ
Olmaz ne kâdar şıklet iderse medhûl
- 2 ʼĀdet budur elbette efendisinden
Bayrām gelicek yıllık ümmîd eyler kûl

190

Belîğ

Mefāʼ ilün/ Mefāʼ ilün/ Feʼ ülün

- 1 Cihānda minnet itmem çarḥ-ı dūne
Ki feyz-i maẓhar-ı ḥalk-ı ʼaẓîmim
- 2 Belîğ-i āzāde-i sultān-ı ʼaşkıım
Kûl olmam ğayrıyaʼ Abdulkerîm’im

85a

191

Lā-Edrî

Meʼ ülü/ Fāʼ ilätü/ Mefāʼ ilü/ Fāʼ ilün

- 1 Maḥż-ı keremde naḥd-i diliñ nîm- cû kâdar
Sen kabûl olsa muḳârin revâcıdır
- 2 Maḥşûl-ı ṭabʼ -ı ḥazretine kendim ʼarz idem
Zirā ağā-yı kâdr-şināsın iştirâcıdır

192

Vehbî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Kâşr-ı çār-erkân cismin zevk ile pâyende kıl
Sâde-nağş ol mäsivâdan mâle meftün olma hiç
- 2 Yâre çaymış kām alup cāmını içmiş rakîb
Var yıkıl 'aqlıñ keserse sen daği çat al çek iç

193

Belîğ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Hudāvendā bugün sen 'arşa-i heycāda bî-pervā²³³
'Adūya pençe-i pür-zür ile dürrinde kaplansun
- 2 Çeküp kürek fülk-i postum çıkardı küh-ı mihnetde
Belîğ-i zāra fermāñ eyle bir ferāce kaplansun

194

Belîğ

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Güm-geşte kîse dūd ile āhım 'alem çeküp
Kırdı sipāh-ı keyfîmi bir demde²³⁴ dil kese
- 2 İhdā idüp Belîğ'iñe bir kîse-i duḡān
Luṭfuñ cihānda olmadı hiç böyle bir kese

195

'İzzet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Tîr ü ḡamzeñle n'ola işlerse zaḡm fūrkatîñ
Vaḡt-i fūrkatden birer yıllarcadır her sâ' atîñ
- 2 Bir daḡıka āh ü fiḡān itmese durmaz göñül
Çāre yoḡdır 'İzzetā kurdum o şūḡuñ vuşlatîñ

²³³ D.bi-pervā: kaplansun

²³⁴ D.bir demde: bi'l-cümle

196

Belîğ

Meḥ' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşān
Dellāl-ı dād ü sited-i nazm ile behre
- 2 Bu müşteri-i nādiredāñ olmadığından
Kālā-yı diliñ ıaldı revācı Yenişehir

85b

197

Lā-Edrī

Meḥ' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Dil virme dilā ' aşka ki ' aşk āfet-i cāndır²³⁵
' Aşk āfet-i cān oldığı meşhūr-ı cihāndır
- 2 Ger dirse Fuzūlī güzellerde vefā var
Aldanma ki şā' ir sözi elbette yalandır

198

Lā-Edrī

Aç gözli Oruç Beg Ramazān nāmında
Bir māh olup ḥacı Receb ile nigerān
Bektāşī Muḥārrem Baba gördükde demiş
Olman Ramazān avluya ' āşık-ı Şa' bān

199

Kıṭ' ā-i Müstezād

- 1 Kāşānemize doğmadı ol māh-ı şeb-ārā
Hercāyilik itdi
Vaşl olmağa va' ditmiş iken eyledi ferdā
Geldi yine gitdi
- 2 Bīmār-ı ğam-ı ' aşk olana çāre bulunmaz
Şunmañ dile şerbet
Şimden gerü ben zāra ' ilāc itme ṭabībā
Derdim baña yetdi

²³⁵ Bu kıt' a Fuzūlī'ye aittir.

204

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ehl-i tevḥīd olmak isterseñ suya meyli kes
Aç gözüñ merdāne baķ Allah bes bākī heves

205

Nazīm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser- āmeddir
O tesbīhe imāme gevher-i zāt-ı Muḥammed' dir

206

Lā-Edrī

‘Aşk-ı Muḥammed’i gönülde bir Medīne’dir²³⁶

Daḥl eyleme zāhid ehl-i dili tekke Mekke’dir

207

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

90a

Göñül bir Ka'be'dir dersiñ degilsin yanmağa qādir
Ne lāzımdır saña her dem yaqarsın beyt-i Raḥmān' ı

208

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Murād idince müsebbib bir ādemiñ kārın
Yed-i teşebbüşüni cüst ü cū ider esbāb

209

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ezeli böyledir āyīn-i sipihr-i ğaddār
Ki gülün ḥāb-gehi ḥār ola ḥārīñ gülzār

²³⁶ Bu müfredin vezni bozuktur.

210

Vehbî

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Girdāb-ı baħr-ı ' aşka düşen keşti-i dilin²³⁷

Hızır olsa nā-ħudāsı ħalāş ihtimāli yok

211

Neş' et-Rızā Beg

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Eyledim tevcīhe iç ilden derd-i dil timārını

Enderün-ı sīneden çıksün çerāğım olsun āh

212

Lā-Edrî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nice demdir o mäh-ı ' ālem-ārādan ħaber gelmez

Dili irsāl iderdim ħorħarım ol da gider gelmez

213

Lā-Edrî

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Esb-i nāz ile dil-i ' uşşāka pā-mā eylediñ

Leşker-i ħaţdır gelen çek dizgini şimden-gerü

214

Vehbî

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Çok zamān baħr-ı sefīdi keşti derdi ' ākıbet

Şoħdı Vehbî-i keşti-i āmāli kız limānına

²³⁷ Bu müfred Vehbî'nin divânında yoktur. Bk.H. Dikmen, *a. g. e*

215

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Sirişk-i hūn akıdup cāme-i hāb-ı firķatde

Gözüm şabāha deġin ķān içinde yaş yatur

Gürsine çeşm-i muħabbet nevāl-i vuşlatıña

Ne deñlü hırşla aş yerse bī-ma' āş yatur

216

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

90b

Semm-i hicrānını emdirirdi erbāb-ı mezāk

N'olur ey ġonca-dehen leblerini bir emsem

217

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

‘ Aceb midir vire her hūsne başka bir revnaķ

Beraber olmadı Şābit bir elde beş parmaķ

218

Vehbī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dil-i mecrūħuma kimden çāre-cūy oldum ise ey Vehbī

Tutunca nabzımı bildim ki ‘ āciz kendi derdinden

219

Lā-Edrī

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Bir ber-ġüzeriñ istedim ol ķaşı yāy didi

Tīr-i müjem çerkerse ġöñülden nazardadır

220

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Germ olup meclisde dilber sînesin açup didi

Hezihi cennât-i 'adni fedhuluhâ hâlidin²³⁸

221

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Pek yürekli gerek 'aşık geçinenler zirā

Arnabūd tazesiniñ tîği cigerler doğrar

222

Enīs

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Doğunsun tek hemān la' l-i nemek-riziñ leb-i cāme

Çatarsañ bāde-i nāba nemek kat kat helāl olsun

223

Bāķī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Zinhār eline virmeñ āyine o kāfiriñ

Zirā görünce şüretini büt-perest olur

91a

224

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

İtmiş izāle bekrini bir bekri nāb-kār

Ey duğter-i rez āh kızıl kan içindesin

²³⁸ Zümer Suresi 72.ayet

225

Vehbî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Onuñ ardın gözet fikr-i daķık it onda bir söyle

Uñutma ķalbine her ne gelürse asiyāb-āsā

226

Şervet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ben ol buğday añlu ol gözli kendi kendime

Fikr-i daķık ile aramışdım ilik ilik

227

Nābî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Gelmedi kendim gibi fikr-i daķık eyler diyü

Her gelen bu āsiyāb-ı çarķa durmaz ögünür

228

Vehbî

Tırpı yiyüp Kānî Nef' i dinler²³⁹

Yellenüp çıktığı Nef' i degil mi

229

Lā-Edrî

Mef' ūlū/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Erbāb-ı kemālîñ yeri ĥākister ģamdır

Ĥāk üzre düşer meyve kemāl ile olunca

230

Lā-Edrî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bezm-i iķbālîni tār eylesün dirse felek

Kişi yakdığı çerāğı üstüne pervāne gerek

²³⁹ Bu müfrette vezin bozuktur.

231

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Mey-i maḥbūba meyl itmek egerçi ḥalka töhmetdir

Velī ḥalvetde ey şūfī bu daḥi bir zerāfetdir

232

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Muḥabbet çünki miḥnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda

Muḥabbet-i miḥnet anıñ çün yazılmışdır bir imlāda

91b

233

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dil-i āhen-şifātı āteş-i ' aşka bedel it

Ala gör lāzım olur eski demir ile kibrit

234

Nef' ī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

' Aqla maḡrūr olma Eflātün-ı vaḡt olsañ eger

Bir edīb-i kāmili gördükde tıfl-ı mekteb ol

235

Nef' ī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

' Ālemiñ ḥalkı ecel destinde olmuştur zebün

Çāresi oldır diyene innā ileyhi rāci' ūn

236

Sāmī

Me' ūlū/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Taḡdire ' ilāc eyleyemez olsa Felātün

Elbette olur her ne ise kār-ı muḡadder

237

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir 'Acem dilberiniñ aldım elime çevgeni

Gülerek yüzüme baqdı didi bābā çekenı

238

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥakīmiñ şerbeti olmaz gönül sevdāsına nāfi'

Vişāliñ şerbeti ister damāğında o sevdādır

239

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Yokdır ol Yūsuf-ı şāniden eşer

Ağla hey gözlerim ağla ne gelür var ne gider

240

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şeb-i yeldāyı müneccimle muvaqqat ne bilür

Anı bīmār-ı gama şor gice kaç sā' atdır

241

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Biñ dāğ-ı tāze ister imiş iştirāsına

Kālā-yı vaşlı o mehiñ āteş-i bahāsına

242

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' ülün

Ne şāhlık isterim ne āzādelik

Hemān bendelik isterim bendelik

243

Fennî-i Qadîm

Meʿ ʿülü/ Mefāʿ ilü/ Mefāʿ ilü/ Feʿ ʿülün

Mecnûn ile biz mekteb-i ʿ aşk içre okuduk

Ben muşhafı hatm itdim o vel-leylde kaldı

244

Şābit

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

Arkası üzre yatup rāḥat iderdi ʿ āşık

Olsa ağıyāra cehennem deresinde mirkād

245

Kāmī

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Ne çekdim üstüme yāri ne aldım altıma anı

Müyesser olmadı vuşlat ne taḥtānı ne fevḳānı

246

Nābī

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

Ne öpdüm laʿ l-i cānānı ne çekdim sīneye anı

Müyesser olmadı vuşlat ne rūḥānı ne cismānı

247

Şābit

Meʿ ʿülü/ Mefāʿ ilü/ Mefāʿ ilü/ Feʿ ʿülün

Bir yerde yatalım diyecek nāzı uzatdı

Yatmam didi bir haylī ʿ inād eyledi yatdı

248

Lā-Edrī

Meʿ ʿülü/ Mefāʿ ilü/ Mefāʿ ilü/ Feʿ ʿülün

Ey ḥikmet ile ḥalka şatan kendüyi Loḳmān

G.t.n var ise s.k.m ile derdine dermān

249

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Zāhidā çek ayağı mey-gededen dillendin

Der-i meyḥāneye lafz ile girmeyi gör

250

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şīşe-i hicr olsa n'ola mānend-i gül-āb

Ey felek tāze-ter-i gülden çıkardın sen beni

92b

251

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Meydāna geldi na' ş-ı rakīb-i bī-namāz

Kıldım ḥuzūr-ı ḳalb ile ' ömrümde bir namāz

252

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

' Abā ferācesiyle tavşan oğlanına şaldırmış

Zavallı şūfiye şehvet çul ile tavşan aldırılmış

253

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Āteşi atlas giyinmiş ol şeh-i nāzik-mizāḥ

Allah Allah penbe ile āteş itmiş imtizāc

254

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Civān-ı ṭab' ıma Şābit suḥan begendiremem

Efendi genc beḡe ḥidmet eylemek güç imiş

255

Bākī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ruḥ-ı şaṭranc-ı muḥabbetde bizi māt idecek²⁴⁰

Baydaḡ-ı ḡāl-i siyāḡı didi var öğren gel

256

Lā-Edrī

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Şaṭranc-ı dehr içinde o şāh-ı serīr-i nāz

Ferzāne-i cihān olacaḡ bir piyādedir

257

Rüşdī

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Görsün ne imiş bāzī-i şaṭranc-ı muḥabbet

‘ Arz idüp şāh-ı dil zāhidi māt it

258

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Penbe-i kevnīñ görüp döndüm kemān-ı sādeye

Atdırınca neler çekdim o ḡallāc-zādeye

259

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Güle ḡuş itdiremez yoḡ yere bülbul iñler

Varaḡ-ı mihr ü vefāyı kim oḡur kim diñler

²⁴⁰ Bu beyit Bākī Divānı'nda yoktur.

93a

260

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İstemezdım çıkayım üstüne ol rakkaşın

Baña çār-pāresi çaķ çaķ didi ibrām itdi

261

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

İkāmet eyleyüp mihrāb-ı ihlāş-ı mu' allāda

Bugün kendüsine uydurdu 'uşşākı imām-zāde

262

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cāmi' -i hüsüne 'uşşākı edip āmāde

Artırır kāmety maḥfilde mü' ezzin-zāde

263

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kişver-i hüsüne mālīk geçinür üftāde

Yaķdı yandırdı bizi 'aşķ ile kayyum-zāde

264

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hüsüne itdi meh çāre dehr-i üftāde

Yedi yaşında yedi kullede dizdār-zāde

265

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Eyleyüp maḥkeme-i vuşlatına āmāde

'Aşķ ile itdi merāfi' beni Muḥzır-zāde

266

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hāşılı ' aşkına kendim olalı üftāde

Harman-ı şabrımı şavurdi Şamāñcı-zāde

267

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Maṭbah-ı ' aşkına girsem ben olup üftāde

Āteş itmek nice olur göre Ātesci-zāde

268

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kendi қоç başına қurbān olan ' āşıqların

Ġam-ı hicrān ile zebḥ eyledi Kaşşāb-zāde

93b

269

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Fāyık-i leng dimiş dilberine tenhāda

Şağ ayakḳabı deñilsin hele Haffāf-zāde

270

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Görüp āb-riz-i meksūrı ḫalāda

Kırığımdır dimiş Çömlekçi-zāde

271

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ġayra ḳul olmamak içün du dil-i āzāde

Hüccet-i ' aşkı imzāladı Ḳādı-zāde

272

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

‘Āleme velvele-endāzlık için dünyāda
Nemçekler idi görsün hele Mehter-zāde

273

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Leb-i deryāya götür kayığın it āmāde
Biz de bir yol binelim saña Kayıkçı-zāde

274

Lebīb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Rind olan ‘ıydı şor şūfī muḥibbi-i Ramazān
Ben Receb-zāde-i meh-çehreye oldum Şa' bān

275

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mācerā-yı ‘aşkı inhādır faḳat dergāhına
Yohsa eşki çeşmi icrādan ğaraż şekvā degil

276

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Āsyābıñ döndürüp ardını vir gel baña
Oluğı boş kalmasun kendim koyayım saña

277

Zeynī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḥattı geldiyse şakıñ bakma ruḥ-ı dildāra
Gice āyineye bakmağa rızā vir mermer

94a

278

Lā-Edri

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Leb kıızıl ruḥlar kıızıl destinde mi cām-ı kıızıl

Kim kıızıl divāna olmaz görse ruḥsārıñ seniñ

279

Nāzım

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Yār çāh-ı zeḳanıñ ' ayn-ı vefādır der ise

Şaḳıñ ey ' aşık-ı bī-çāre inānma çeñedir

280

Nef' ī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dil-i erbāb-ı muḥabbet hep aña düşmüşdür

Ser-i nigüdır deyü şanma zeḳanıñ tehi

281

'Ulvī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥaṭṭıñ geldikçe ruḥsārında artar tāzelik terlik²⁴¹

Berāt ile virilmiş gibi şāhım saña dilberlik

282

Rāğıb

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Alā destine piyāle şuna buseden nevāle

Baḳılur mı ḳıl ü ḳāla getirür mi tevbe-i ṭāḳat

²⁴¹ Bu müfred Ulvî Divanı'nda yoktur. Bk. İsmail Çetin , *Derzi-zāde Ulvî (Hayatı Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*. 1993. Elazığ..

283

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şübhesiz nān-pāre huşka kanā' at-ı mümteni'

Arzū-yı nefis ile meyl-i harām itmek de güç

284

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hacerü'l-esved imiş Ka' be yüzünde kara ben

Hācıyım sa'y iderim ol haceri öpmeye ben

285

Kānī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şinīsın okudığın muğbeçeniñ şanma ğalať

Dehen-i tenge şıgmaz o bütün cürm-i nať

286

Nesīb

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Derūna çend-i ğam tırmaz pey-ender-pey hücum eyler

Göñül zenbūr-veş inler ne bāl eyler ne mūm eyler

94b

287

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Fitīl-i şem' -i bahtım gerçi sultānım uyandırdı

Çerāĝ itdi beni ammā velākin yaťdı yandırdı

288

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uçurdum ol kebüter-i şive-bāzi kaldım āvāre

Göñül bir dilber ile çift olur elbette tek durmaz

289

Veysî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ne bulsun hâlmî bî-derd-i 'aşk-ı yâr olan Veysî

Muhabbet bir belâdır kim giriftâr olmayan bilmez

290

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Virir bir cām-ı memlû biñ tehî peymāneden soñra

Felek-i vefk-i murād üzre döner ammā neden soñra

291

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

O şūhuñ buse-i sîb-i zenaḥdānıñ niyāz itdim

Tebessüm eyledi gâyet kızardı didi gül alma

292

Nedîm

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cism-i pâkiñ didiler hem ter imiş hem berrāk

Tepeden tırnağa deḡ gül gibi billūr gibi

293

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ṭaleb-i buse-i sîb-i zeḡan itdikde didi

Saña şeftālû ger ise baña cānım ḡayısı

294

Nābî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Tevbe-i meyde şebāt-ı ḡademimden şorma

Urasıñ sākî-i gül-ḡehreniñ ibrāmı bilür

295

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kendi elimle yāra kesüp virdigim kalem

Fetvā-yı hūn nā-ḥaqqımı yazdı ibtidā

95a

296

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şem' a-i ḥüsne yaḫar cismini pervāne dili

Şem' a sorsañ o da almış içinden fitili

297

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bugün on dört gün olur görmedim ey māh seni

Ay efendim bu gice gel baña aḫşāmlayalım

298

Naḥīfī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥaṭādır intiḥāb-ı cāy-ı buse rūy-ı dilberde

Dilā suḥn-ı ḥarīm-i Ka' be' de miḥrābı n'eylersin

299

Haşmet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥaṭ-āver olmayınca tāze virmez buseye ruḫşat

Bahārın açmayınca naḥl-i nevres meyvedār olmaz

300

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şimdilik bir iki sāḡar ile ḥarāb eyle bizi

Sāḳiyā bu dil-i virānemizi yāb yāb yāb

301

Kemāl Pāṣā-Zāde

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kaşın kâfî önünde ruhlariñ ğarķ olmuş envārā

Yanar mihrāb önünde şanki iki şem'-i kâfûrî

302

Aḥmed Pāṣā

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kırpıgi bağrım delipdir urma merhem ey ṭabīb

Çıkmadı dilden henüz ol tır ü peykān andadır

303

Sırrî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ağladıkça biri birine girer müjgānım

İki ' asker gibi kim ise şü üzre şavāş

304

Selmān

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sırrımı fāş eyledi ol nokṭa nokṭa ḥālleri

Kumda oynasın begim şimden gerü remālleri

95b

305

Lā-Edrî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Yār ḥālimden su 'ālitse hemāñ giryān olur

Görmedim çeşmim gibi 'ālemde bir ḥāzır cevāb

306

Lā-Edrî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir qalem kaşlı mürekkeḳ saçlı kātib dilberi

Ḥalkın ' aqlını ala yazdı saḥn-ı Kāğıd-ḥānede

307

Bākī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kızarır bādeden gözleri mestāne biraz

Mey-nāb içe gözi mā' il olur kana biraz

308

Raḥmī

‘Arz-ı ḥāl idemedim yāri görüp ağlamadan²⁴²

Yılda bir ‘ıyd olur anda da bārān oldu

309

Veysī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şayar bir büsesin biñ kere baña ol güzel ammā

Benim şarf itdügim naḫd-i sirişk-i dide şayılmaz

310

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/Mefā' ilü/Fe' ülün

Āyine gibi herkese yüz virmesün ol māh

Bir bağı yanıķ ‘āşıķıñ uğrar nefisine

311

‘Ulvī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün

Hoş yāra şūr cemāliñe bu ḥaṭṭ-ı müşk-bār²⁴³

Amentü billāhi ellezi ḥalaķa velleyli ve' n-nehār

312

Fuzūlī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir deliķanlı ḥarāmīdir diyü ḥabs itdiler

Aşmadan kırtulalı ḥaylī sıkılmışdır şarāb

²⁴² Bu beytin vezini bozuktur.²⁴³ Bu müfred Ulvī Divanı'nda yoktur. Bk. İ. Çetin, *a. g. e.*

313

Rūhī

Meʿ ūlū/ Fāʿ ilātū/Mefāʿ ilū/Fāʿ ilün

Dirlerdi haṭṭ-ı dilberi bir gün gelür çıkar

Hep geldi çıkdı ey dil-i şeydā didikleri

96a

314

Lā-Edrī

Meʿ ūlū/ Fāʿ ilātū/Mefāʿ ilū/Fāʿ ilün

Haṭṭ bozdı ise hüsünü ebrūsı kemān

Yağıldı ise mescidi mihrāb yerinde

315

Lā-Edrī

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

İştıyākım yāre ʿarz eyle didim didi kalem

Baş üstüne bu yolda kara kan ağlayamam

316

Lā-Edrī

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

Haṭṭı gelecek buse virir şāʿ im-i vaşla

Aḥşām olacak rûze-i iftāra ne minnet

317

Cenābī

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

Var mı bir ruhsāra kim haṭṭ-ı seyr-i fām olmaya

Devr içinde kağı gün gördüñ aña aḥşām olmaya

318

Nābī

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/Fāʿ ilün

Didim cānā lebiñ kimiñ ağızına

Hışm ile didi bağı şunuñ ağızına

319

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İki per gibi zühür eyledi haṭṭ-ı rüyında
Murg-ı hüsnüñ 'acabā niyeti pervāza mıdır

320

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mālik-i hüsn-i behā Yūsuf-ı gül-çehrelerin
Rište-i haṭṭ gelecek ipligi pazara çıkar

321

Nedīm

Mefā' ilün/Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Topuqların görecek mest olup şafāsından
Pabuç gibi açılıp kaldı ağızı haḫḫāfīñ

322

Şābit

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Şābit bize infāsı hisāb üzre virirler
Bir müft şoluk yok yā bu ğavğa ne belādır

96b

323

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Rūzgārīñ pāk- dāmenler çeker ser-bendesin
Kanda bir ālūde dāmen var ise ser- per çıkar

324

Yahyā

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şol kadar yaraladı tîğ-i firāķıñ beni kim
Ne belā çekdigimi yaradan Allah bilür

325

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ṭutan bir dāmeni elbette maḵṣūdın bulur derler
Görenler Yūsuf' ın dāmānını dest-i Züleyhā' da

326

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ṭıfl iken sīneye çekdik de fiğān eyledi yār
Ḳuzucukdır ḳoyuna girdi 'aceb mi melese

327

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ṭınkırdamaz 'uşşāḳa pes perdeden ammā
Ol mūy-miyān-ı ṭanbūreniñ orta telidir

328

Rāşid

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Erişür menzil-i maḵṣūdına āheste giden
Tiz-i reftār olanın pāyine dāmen ṭolaşur

329

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Baḳdıḳça olur dīdeleri hey' et-i aḥval
Bir dilberi görmek ne belādır peder ile

330

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Başım üstünde degirmen yürüye çarh gibi

Ben nice fikr-i daķık ile cihāna ögünem

331

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O tıfl-ı nāz mu' allime var nice ḥāce-i meşke

Çıkarmış sîn ile kāfı efendi nükte göstermiş

97a

332

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

La' liñ öperken aldı teni zārı derleme

Elbette ey perī ' arak ister şekerleme

333

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Hatt-ı rüyîñ komadı naķd-i sirişke ḥacet

Şimdi vech-i taħrîr ile dir metā' -ı vuşlat

334

Nedīm

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Eyvāh o üç çifte kayık aldı kararım

Şarkı okuyup geçdi bir āfet var içinde

335

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Aç tutdığ-çün her gün o ħurşid-i cihānîñ

Tutdum ġazabımdan yiyeyazdım Ramazān'ı

336

Şābit

Meʿ ūlū/ Mefāʿ ilū/ Mefāʿ ilū/ Feʿ ūlūn

Nüşhañ marāz-ı ʿilāc eylemedi hiç

Ey şeyḥ-i kerāmet-furūş ez de şuyun iç

337

Lā-Edrī

Ol şāh-ı ḥüsn eylesün cevriñ efzūn²⁴⁴

ʿAzline çıka anıñ ḥaṭṭ-ı ḥümāyūn

338

ʿĀşım

Mefāʿ ilūn/ Mefāʿ ilūn/ Mefāʿ ilūn/ Mefāʿ ilūn

Nümāyān olsun rāz-ı muḥabbet diyü ḥavfımdan

Perestiş eylerim her gördigim şahşa telāşımdan

339

Lā-Edrī

Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilūn

Arzu eyler imiş seyr-i cemāliñ her gāh

Giceyi gündüze ʿatmış geliyor ḥaṭṭ-ı siyāh

340

Zihnī

Fāʿ ilātūn/ Fāʿ ilātūn/ Fāʿ ilātūn/ Fāʿ ilūn

Bağ ruḥ-ı cānāna ile ğayrıdan ʿaṭ -ı nazar

ʿAybdır bir kul iki sulṭānıñ olmak bendesi

97b

341

Lā-Edrī

Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilūn

Ensesinden tanırız ḥaṭṭı gelen maḥbūbı

Zürafā ekşer ardından oğur mektūbı

²⁴⁴ Bu beyitin vezini bozuktur.

342

Belîğ

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Nezzāre ile ben toyamam rüy-ı nigāra

Aç gözlüdür āyine bakar yāra toyunca

343

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hevā yok bād-bān-ı zevrağ-ı şahbā-yı dil-cūda

Cenāb-ı bāde-i nābıñda şimdi yelkeli şuda

344

Hāşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Cizmecı mey-ḡānesinde çekmez ayağın o şūḡ

Bir ayağı bizde ise bir ayağı cizmede

345

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Virememe saña çek benden eliñ ey melekü'l mevt

Cānānıma nedir eyledigim cānıma degme

346

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

An mıdır şu' le viren 'ārız-ı pākinde dīdem

Didi ol muğbeçe-i bāde-fürüş āndır ya

347

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir güzel Arnabūd' uñ ḡamzesi kār itdi dile

Sīnemi deldi geçüp cāna çeker kaşd ile

348

Şābit

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Felek biñ kez nevāziş eylesün memnūn olmam ben

Gül-āb āsābını gül yüzlü yārimden çıkarup sen

349

Lā-Edrī

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ūlün

Şūfī yine imānını tecdīde giderken

Bir tāze sevüp eyledi tecdīd-i muḥabbet

98a

350

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Büt-i nev-resm-i namāza şeb rüz rāğīb olmuş²⁴⁵

Bu ne dīndir Allah Allah büte secde vācib olmuş

351

Lā-Edrī

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ūlün

Didim şanemā ney gibi bağrım delinipdir

Nāz ile didi bağı delinmiş neye derler

352

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Āh ile nā' il-i vuşlat olamazsın ey dil

Böyle kālāyı saña bād-ı hevā vermezler

²⁴⁵ Ali Nihat Tarlan, fuzuli Divanı , Ankara, 2017.. s. 324.

353

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ol Yahūdī beçeniñ şūfī girüp endāmına

Külbe-i vaşlını döndürdü kāmı ş bayrāmına

354

Hātem

Ser-i ziyāda çal neyzen 'aşā-yı nāy sen şimdi²⁴⁶

Girift işve-i kânūnım bir şāh-ı manşūrın

355

'Āşım

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Düdüksün hem nefir-i miḥar-mān 'işret olmazsın

Efendi perdesizdir sūr-ı nāy minḳār menfūruñ

356

Lā-Edrī

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Vā' iz elinde ise hemā sür cehenneme

Rūd-ı ḳabūl nā' ime-i ā' mālimiñ benim

357

Belīg

Keşte-i bāde-i kulunum uçar 'aşḳına²⁴⁷

Emvāc-ı baḥr-ḡam gelür hep uçar ١م

358

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gör ḳalaycı dilerübāsın çıḳa yüregim nāzdan

'Āşık-ı bī-çāreye ḳuyruk şalar açmazdan

²⁴⁶ Bu beyitin vezni bozuktur.²⁴⁷ Bu müfredin vezni bozuktur.

98b

359

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Raķibe hevānlık ile ider derde med o vā' iz

Kız okur oğlan okur tekkede tenhā vā' iz

360

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ġalibā olmadı ħalvetde tecelli-i vişāl

Çıkdı lā-ħavle kenān taşraya nefsāni şeyḥ

361

Belīg

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Olunca müşteriler vaşlıñ biñ dürlü müştākı

Saķız ħelvācısı çignedi esb-i nāza 'uşşākı

362

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

'İyda irdiñ öpelim ağzını bayrāmlaşalım

Rūmīdir Rūmeli' niñ böyle olur bayrāmı

363

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Göñül bu āteş ile meclisinde sulţānım

Gül-ābdan olamaz ise laţif micmer olur

364

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şırāt ile bizi kōrkutma vā' iz luţf-i Ḥaķ çıkdı

Geçenlerden işitdik biz ki anda kōrkuluk yokdur

365

Ref'et

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gelür mi yāda Rā' fet dün gice meclisdeki sāķi

Benim hālā hayālimden o şūh-ı dāl-fes gitmez

366

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kıyās etmeyin o şūh-şīve-kārīñ haṭṭı gelmişdir

Ruḥı āyīnesinde 'aks-ı zūlfūñ siyāhıdır

367

'Azmi-zāde

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Yāri görünce kaldı gönül 'arz-ı hālden

El degmedi şikāyete şükr-i visālden

99a

368

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çaṭarsın gördük baş darda kıçlı dilbere şā'ir

Nezāket zevraķın kullanmada kırsan mısın kāfir

369

Belīg

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Çekerek halka-i tevḥīde teri rüyları şeyḥ

'Āķıbet öyle za'if oldu ki bir hū çekemez

370

Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Bir eliñde gül bir elde cām geldiñ sākīyā
[...]bilmem ki cāmı yā seni²⁴⁸
- 1 Bir elde gül bir elde mül bezme geldiñ sākīyā
Kangısın alsam güli yāhud mülü yā seni

371

Nābī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Gelmez huşûle maşlahat-ı vaşl-ı Nābīyā
Teklîf-i rüşvet eylemeyecek ketḥudāsı yok

372

Rā' fet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Rehā bulmak ne mümkün sūziş-i miḥnetden 'uşşāka
Fırāk ateş vişāl ateş belā-yı intizār ateş

373

Şābit

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Ḥasret-zede-i būs-ı leb-i yār olan 'āşık
Taḥsîl-i merām itmege 'ıydı sened eyler

374

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir kere bezm-i fırkati seyr eyle durdun
Nār-ı ğamıñla gör ne cigerler kebāb olur

²⁴⁸ Bu beyit mecmūaya sonradan eklenmiştir ve eksiktir. “Nedim” başlığı altında derleyiciye ait olduğu düşünülmektedir.

375

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bilür evvel nazarda müşteriler kıymetin anıñ
 Qumāş-ı vaşlı bir kez dilberiñ endāzeden geçün

376

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Çün kadem başdı zemīn üzre ayağın öpdü hāk
 Reşk idüp didi felek 'yā leyteni küntü türāb²⁴⁹

99b

377

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Peder-i seyf-i 'Acem vālidesi ğaddāre
 Yatağan huyludur 'uşşāka cefā kılıcı

378

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Helvālī idi vesile-i bezm-i şebānemiz
 Nev-rūz girdi araya bozdı miyānemizi

379

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Perī nazarları teşhīrde tekellūf ider
 Cenāb-ı şeyhe sözüm yok güzel taşarruf ider

²⁴⁹ Nebe Sūresi 40.ayet.

380

Vecdî

Meʿ ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Tek yāra cev-r-i sitemini ta' līm itmesün

Her ne iderse çarḥ-ı sitemkāra ḳā' iliz

381

Lā-Edrî

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Didim ey şūḥ amān hasta-i ' aşkıñ oldum

Didi terkīb-i vişālim saña saḡlık virem

382

Nedīm

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Ben mi sākî olayım bezme dururken sevdigim

Böyle sīmīn saḡlar billūr bāzular ise sen

383

Lā-Edrî

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Tövbe itdim ki ele almayım artık cāmı

Meger ol sākî-i gül-çehre ide ibrāmı

384

Şābit

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Bu harābātda Şābit olamam sulṭānım

Dil-virānemi yapsañ da yıķılsam gitsem

385

Lā-Edri

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Didim ḥātūna karpuz gibi var mı

Didi git deli mi olduñ bir ṭasām var

100a

386

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hatt-ı şeb-reng gelince o mehiñ gün yüzüne

Didi ' uşşāka güzeliñ giceler hayr ola

387

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kışdırıp bir kıızı dün haylice şıkdım memesin

Kesiverdi didi of abū cānım ne oldun bu

388

Haşmet

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Biz mest-i ser-endāz mı ' aşk-ı Hudāyız

Zāhid bizi kendiñ gibi sersem mi şanasın

389

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kibārīñ ictinābı budur aḥbāb-ı qadīminden

Huḳūḳ isbātūñ eylerken zamān nekbetiñ söyler

390

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Zehr-i mār-ı felegi sen de içersin bir gün

Gülme şāhım bu cihān qaldı mı gör Daḥḥāk' a

391

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ağlamış çehreli şūfī-i ' abūsü' l-vechiñ

Rūyına cennetde de girse beşāşet gelmez

392

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gāh mecmū' a gibi koynuna qor gāh oqur

Dil viren zāt yañılmaz ' ulemā-zādelere

393

Nedīm

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Haṭṭıñ naẓar-ı ' aşıka elbette girāndār

Kıldan āğār ey şūḥ terāzū-yı muḥabbet

394

Lā-Edrī

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Vā' ız bizi taḥvīf eyle teşvīşe düşürme

Sen maḥkeme-i rüz-ı cezādan mı gelürsin

100b

395

Lā-Edrī

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Cān virdi ğam-ı ' aşqdan ayrılamdı Mecnūn

Meydān-ı muḥabbetde qadem böyle gerekdir

396

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Girye sermāyesidir müflis ile zūhhādıñ

Kām-rān itse de böyleleri rü' yā ḥülyā

397

Vecdī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sīnede bir şūḥ mest-i kec-külāh ister gönül

Bā' iş-i āh-ı nedāmet bir günāh ister gönül

398

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir gönül kalmış idi esbāb-ı ta' alluğdan hemān

Şimdi virdim anı da bir gözleri mestāneye

399

Tīgī Bey

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şuna ağyāra kadeh halka-i meclisde iken

Ey perī taşra uzatma ayağın dā' ireden

400

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘Aşk bir şem'-i ilahidir benim pervānesi

‘Aşk bir zincirdir gönlüm anıñ dīvānesi

401

Rāsiḥ

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Zu' afāya helāl eylemiş ol mäh-ı cihān

Tutsam yer idim hāşılı bir gün ramazānı

402

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Vā' izā nār-ı 'azāb ile beni korkutma

Şol cehennem didiğñ āteş-i hicrān diñle

403

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tuymadık bir düş gibi geçdi diyenler 'ıyda

Şubḥ-tā-şeb hiç göz açmazlardı ḥāb-ı rüzeden

101a

404

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gelecek hatt-ı siyeh şafha-ı rüy-ı yäre

Hüccet-i kâdı ile virdim anı agyäre

405

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir vech-i iltizām alup bī-vefālğı

Çaldırdı mālİKānem iken āşinālğı

406

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şİhneden pīr-i muġān muġbeçesin mi şaķınur

Yohsa şeytān alacaķ kāfirin ĩmānı mı var

407

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Ol muġbeçe bir küfre mi ķor vā' izi her şeb

Her rüz ider ol kürside ĩmānını tecdīd

408

Belġ

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Pederidir o bütüñ māni' -i gül-çin-i vişāl

Hıfz ider tāze nihāli güli elbette diken

409

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kişver-i dil gitdi elden ey şeh-i şāhib-serīr

Taht-gāh-ı sīne-i hāl dil-i emīr ister emīr

410

Hāletī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hayāl-i zülf-i yār oldıkça gözde girye lāzımdır

Yazıkdır şîşe-i bî-âb içinde böyle sünbüller

411

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Söylemek kaçd itdigimce yāre derd-i hasretim

Ağlamak tutar beni güftāra kıalmaz kudretim

412

Sāmī

Mefā' ilün/Fe' ilātün/Mefā' ilün/Fe' ilün

Dün itdi pīr-muğan duhter-i rezi ikrār

Faķire yine anıñ va' de-i kerīmesi var

101b

413

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Çünkü bir 'āşık daħi istersen ey meh kendüñe

Ġamze-i cellādına emr it iki cebīn beni

414

Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Daħi kızmış kızarır muğbeçeden şerm eyler

Duhter-i rez şıkılup gelmege ki bezme utanur

415

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cānıma geldi ser-i kūyunda 'azm itmiş iken

Buldum ol māh-veşi gökde arar iken yerde

416

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Devlet-i vuşlata her rüz olurduḡ nā' il
 Çıkṣa ta' bīri eger gördüğümüz ḡ'āblarıñ

417

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Nigeh-i endāz-ı sitem olma gönül kesr itme
 İtme mir' atı şikest kim seni çok şūrete koyar

418

Sırrī

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Dilber diñle gūy-ı dilārāyı unutduḡ
 Vuşlat hevesi ḡalmadı ḡātırda yer ile

419

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kimseniñ gönlünü nā-haḡ yere kırma hader it
 Ki bir āyīne-şikest olsa olur bīn nişter

420

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ḥāmesiz eyleyemez kendüsi bir ḡarf edā
 Ben devātı hele pek cehl-i mürekkeb bulmadım

421

Tigī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Rişte-i cān ile ol Yūsuf' a ṡālīb olanıñ
 'Āḡıbet seyri idemez ipliḡi pāzāra çıkar

102a

422

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḳıl ḥader alma şaḳın ' aşık-ı zārīñ āhın
Seni bir şūḥ-ı sitem-kāra felek dūş eyler

423

Kāmī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gelecek ḥaṭṭ-ı ruḥı sen de gidersin araya
Ḥāl-i ' anber ile bāl mūmı yapışdır buraya

424

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cerrī sevmem kıyāmımda ḳala nā-mūsta' mil
Sevdigim ḳāfiyedir lafz-ı şerīf-i en' ām

425

Es' ad

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Ḍann itme ḥat-ı şaḥīfe- rūyında ol mehiñ
Cem' iyyet-i ḳulūbe ḳarınca du' āsıdır

426

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḳavuçcı-zāde şūḥı dāl ' araḳcın alsam āḡūşa
Bu bāzār-ı muḥabbetde n' olur bir taḳye ḳapsam ben

427

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gülle-bāz olma ey dil her ḳāvuçcı-zādeye zīrā
Zamānıñ ibn-i vaḳtī pek veledir taḳye ḳapdırmaz

428

Kānī

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

Lükneti var dime şaķın bī-vuķuf

Ayrılmaz tatlı dilden ħurūf

429

Lā-Erdī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

‘Āfiyetler ola ol ‘āşıķa kim bir şanemi

Gice pehlūya çeküp ertesı ħamāma giden

430

Münīf

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

‘Ayān iken eşer-i ittiĥād-ı şīşe vü seng

Ĥilāf-ı cins ile ülfet-i belā degil de yā nedir

102b

431

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Didim ol gerden-i kāfūruñ üzre ben midir cānā

Didi ol bir ĥarāmī zengedir dā' im boğaz bekler

432

Ĥāletī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Keşte-i ‘aşķın çoğaldı nice olur ĥālim benim

Destime maĥşerde de girmezse dāmānıñ seniñ

433

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ĥaldı naķş-ı kākülüñ bu çeşm-i ĥasret-pīşede

Sevdigim bir tāze sünbüldir ķo dursun şīşede

434

Rāsiḥ

Meḥ' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

Luṭfuñ dirîḡ itmez idiñ bir zamān ile

Ḳurbānıñ oldıḡım o zamānı bilir misin

435

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gelür şāyed diye şāh-ı ḥayālîñ çeşm-i giryāna

Çıkar seyr itmege tıfl-ı sirişkim düş-i müjgāna

436

Yaḥya

Meḥ' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlün

Mescide de riya-pîşeler itsün ḳo riyānı

Meyḥāneye gel kim ne riya var ne mürāyi

437

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Nice dîş yāresi var sîb-i zenaḥdānıñda

Yine şeftālū yemişler gibi bostānıñda

438

Ḥaşmet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Lebiñ emdikçe al terk itme şeftālūyi ruḥsārîñ

Nuḳulsuz bezm-i meyde Ḥaşmetā şarāb müdām olmaz

439

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nedīm-i ḥāşşü'l ḥāşş idi eyyām-ı ḥātemden

Kerem didikleri bî-kes 'aceb şimdi ne 'ālemde

103a

440

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Mürīdi söyledi şeyhiñ riyā-furūş idigin

Uzun kulağdan işitdim dırāz-ı gūş idigin

441

Neş'et

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Vir rızā suhan-ı kase-i kısmetine sulṭāñ ol

Āb-ı rü dökme şaķın dehr-i Müslimān ise de

442

Kāmī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Mālı harc it kalmasun bu şışedir vīrānede

Nerd-i bāz-ı 'akl-ı evvel pul kımaz Şiṣḥāne'de

443

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Didim sīnede ey meh-rü niçün ḥāl-i siyeh olmaz

Didi bu milket-i Rūm'dır Ḥabeş'den pādīşāh olmaz

444

Kānī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Görüb o gül-bedeni āh ü zār iden bir mi

Bu gülistāna benim gibiler hezār gelür

445

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Âh itmesün mi ‘âşık rûy-ı nigāra karşı
Bülbül figāna başlar evvel bahāra karşı

446

Lā-Edrī

Meḥ‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

Gördüm raķīb oturmuş o gül-‘ izāra karşı
Berdü’l-‘ acūze beñzer evvel bahāra karşı

447

Şābit

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Lāleniñ bād-ı şabā kapdı külāhiñ didi gül
Kelle şāğ olsun cihāñda bir külāh eksik degil

448

Lā-Edrī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

Vāķı‘ ā ‘ālem-i rû‘ yāda o meh-i ruḥsārı
Hele bir kere çeken sīneye kim düş görmez

103b

449

Lā-Edrī

Meḥā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

Teveccüh eylese dānişverān-ı dehre każā
Virir efendi zarūri hemāñ każāya rızā

450

Lā-Edrī

Meḥā‘ ilün/ Meḥā‘ ilün/ Meḥā‘ ilün/ Meḥā‘ ilün

Rikāb-āsā eger pāyine yārīñ yüz sürem dirsən
Yolunda irtikāb ile aşılmağı başılmağı

451

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ramazānım seni kimler getürürdi qāle

Var du' ā eyle qafādārīñ olan şevvāle

452

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Mā eger mektüb-ı ne-nüvistim ' ayb-ı mā me-kün

Dermiyān rāz-ı müştākān qalem nā-mihr mest

453

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sevq-i istiğnāda cāna istemem ağır behā

Sen metā' -ı vaşlıñı gösterde kıymet bildir

454

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Böyle cevri ile felek devri müdām eyler ise

Tevbe olsun meye de būs-ı leb-i dilbere de

455

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

H'ābda yāri görüp būsini almak diledim

Bir Habeş beklermiş ben anı hālî şandım

456

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Cihān içre büt-i deyre tapanlar gerçi kâfirdir

Seni ammā görüp de tıpmamak küfre berāberdir

457

Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Zahm-veş açma dehen kimseye Loḳmān ise de

Merhem-i merḥameti derdine dermān ise de

104a

458

Lā-Edrī

Neccār-ı şūḥuñ ḳadeḥiñ var çat al çekşiç²⁵⁰

Mānend ara derd-i seri kerpeden keser

459

Fā' iḳ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gümüşhāne emīni oldı şandım kendimi Fā' iḳ

İdince nā' il-i vuşlatını ol şūḥ-ı sīm-ten

460

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir kebūter olsa yāra nāme göndersem didim

Murğ-ı cānım āşyānıñdan didi gönder beni

461

Ḥaşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Güşmāl ile toḳunmazdıḳ o şūḥuñ teline

Āḥīrin yatmasa zānūsına ṭanbūr gibi

462

Vehbī

Mef' ūlū/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/ Fā' ilün

Şal keştī-i umūrını baḥr-ı tevekküle

Aç bād-bān-ı himmeti yan gel de seyre baḳ

²⁵⁰ Bu beyitin vezni bozuktur.

463

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘ Aksine gerdān iden dulāb-ı çarhı ‘ aşıkıñ

Mācerāsın naql iderken gözi yaşı olmasun

464

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Destār-ı perīşānımı şarmağdan uşandım

Farz oldu baña şimden gerü bir kâtibi şarmak

465

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Sākī ney-i mey gerçi şafā-yı ezelīdir

Revnağ virecek bezme terālelli yellidir

466

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vefā ma' lül iken gül-berg-i tab' -ı nāzeninimden

Yazık ey gonca bāğ-ı leṭāfet-i bī-vefā kopduñ

104b

467

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Tīg-i ğamze ile dün ' uşşāka ne işler kesdi

Kānlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi

468

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ben saña bāde içme güzel sevme mi didim

Benden niçün bu rütbe gürizānsıñ ey gönül

469

Belîğ

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Yāriñ ruḥuna gelse n'ola ḥaṭṭ-ı hümayūn

Zabt eylemege manşıb-ı ḥüsni sened ister

470

Belîğ

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Eger ālūde-i ' işyān ise dāmānım ey zāhid

Anı taṭrīm ider bī-intihādır yāy-ı raḥmet var

471

Fāzıl

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Görenler dūd-ı āh-ı sīne-i sūzānımı Fāzıl

Didiler ğaliba semt-i sarāy-ı dilde yangın var

472

Lā-Edrī

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Māt idüp ferzānelikle şāhı çarḫ-ı kīne ver

At sürüp şadranc ile kıydı piyāde rūḥına

473

Nābī

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Arada itse bir emriñ ta' alluḫ fethine Nābī

Aña etrāf-ı nā-mā' müldeñ esbāb olur peydā

474

Lā-Edrī

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Mey-i ' işret var ammā sāḳī-i meh-sīnemiz yoḫdır

Anın çün neş'e-i keyfiyet verenimiz yoḫdır

475

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gelüp bu cānıma cānā ' aceb zevk-i şafā itdiñ
 Qalanlar sağ esen qalsun du' ālar işte biz gitdik

105a

476

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dest-māl elde harām eyledi ağızında sağız
 Çignedi geçdi bizi nāz ile ol kāfir kıız

477

Belīg

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

' İzārında ol haṭṭ üftāde kânîñ dūd-ı āhıdır
 Ruḥunda ḥālî ' aks-i merdüm-i çeşm-i siyāhıdır

478

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Qırarlar şimdi seng-i ta' n ile āyîne-i qalbin
 Muḳaddem ol haṭṭ-āver ehl-i dilden eliñ almı

479

Belīg

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Sākî eger ki meyle leb-ā-leb degilse cām
 Def' -i ḥumāra iki tolu taş temām gelür

480

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Ne kendi eyledi rāḥat ne ḥalka virdi ḥuzūr
 Cihān buldı selāmet dayansun ehl-i ḳubūr

481

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Derān der-geh geh geh geh küh u geh geh küh āmed geh

Meşev eyemen eger hesti-i ze-luṭf ü ḳahru añā

482

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir giden bir daḫi iḳbāl-i ḳufül eylemiyor

Ġaliba rāḫata beñzer gibi iḳlīm-i' adem

483

İlānī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bād-ı şabāya zülfi pāyiñ getür didim

Geldi getürdi başıma sevdā ḫaberleriñ

484

Nā' ilī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādımı yā Rab şād olsun

Benim çün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun

105b

485

Lā-edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Düşmenden aḫz-ı intiḳām gibi var mı bir şafā²⁵¹

Āh bu zevke Rāḡıb mürüvvet ḳomaz seni

²⁵¹ Bu beyit Rāḡıb'a aittir. Bk. H. Yorulmaz, a. g. e.

486

Nef'î

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Yazanlar peyker-i destimde bir peymâne yazmışlar
Görüp mest-i mey-i 'aşk olduğum dīvāne yazmışlar

487

Lā-Edrî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mācerā var seni ğarķ-āb ider eşkim acırım
Yüri ey baħr-ı siyāh-ı kederim Aķdeniz'e

488

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Olunca kıl kadar 'aybı mekânın setr ider herkes
Şadā-yı çîn gelmez kāse-i müdār-ı çîniden

489

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Varılmaz süy-ı maķşūda tarīķiñ mācerāsından
Gözüm yaşı geçdi virmez eger olmazsa taş köprü

490

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Dil sengîn olan erbāb-ı cāha i' tibār olmaz
Olur elmās feş-i ħātım ammā nā-müdār olmaz

491

Ĥaķķî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Cām-ı 'aşķiñ müstehaķiñ gözle luţf it sākīyā
Ĥābil-i feyz olmayan yārānı irşād eyleme

492

Lā-Edrī

المدىته دار قوم اذا دخل
تطاپرت ال عد او ه من كواد

493

Sünbül-zāde

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Añladım göñlüm mi senden dañi düşize imiş
Didi abo ne dımek çek elin istersen kes

106a

494

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Gerçi kim gevrekçi kürekçi körükçi görgici
İştirākın şatun aldı cümlesi bir görgeci

495

Rāğıb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Diyemez şanmañız ol mihr-i cihān-ārāyı
Beñzer ebrūma diyü ağızına almaz rāyı

496

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ayıñ on dört gibi dün gice meclisde idiñ
Kānde aḡşāmladıñ ey bedr-i münīrim bu gice

497

Nābī

Meḡ ūlū/ Meḡā' ilū/ Meḡā' ilū/ Fe' ūlün

Yetmez mi temāşā-yı cemā elde şunarsın
Ey 'āşık-ı miḡnet-zede buldıkça bunarsın

498

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uşul ile maḳāmı büselik şordum o şeh-i nāza

Didi kim kārīñ a' lāsı olur rāḫat ile tenhāda

499

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ser-ā-pā dīde-bāndır kemeriñ vaşlında ' aşıklar

Çaçırma sevdiğim kālā-yı vaşlñ şoñra şimşirler

500

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yumazsa āb-ı raḫmet ehl-i cürmüñ cürmünü yā Rab

Yā bu bī-ḫadd ü bī-pāyān olan deryāyı neylersin

501

' İlānī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

İmrenme görüp meyve-i bāğıñ ümerānıñ

Kim şular anı gözleri yaşı fuḫarānıñ

502

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şadā-yı rāḫat alā revāḫı benden istimā' ile

Kıyās olmaz uşul-i devr çarḫa bu semā ' ıydı

106b

503

Rāğıb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Turfā dükkān-ı ḫikemdir şu kühen-ṭāḫ gerdün

Ne ararsan bulunur derde devādan ğayrı

504

Vehbî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Görünce mest-i ser-gerdân-ı 'aşkıñ ol büt-i haffâf

'Arağ-rîz olduğı gül gibi nâzikterliğindendir

505

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Zâhidi hasret-i mey şöyle za' if eyledi kim

Elde tesbîh ü 'aşâ şalavât ile yürür

506

Vehbî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Şafağ zann itme nâhîd-i felek bir al eteklik ile

Seni ey mihr-veş gördükçe rakş eyler şafâsından

507

Şâbit

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Ey mîl sürme gözleriñ öp benden o mâhıñ

'Arz eyle hicr-i siyehkârı mû-be-mû

508

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Nâme ber-ğâşid-i murğ olma hayâli ile benim

Gözümüñ birisi der birisi revzen gözedir

509

Cevrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Tahta-i ders-i cünûn sine-i şad-çâkımdır

Şâneyiz mûşla-i zülfe varır silsilemiz

510

Vehbî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Haddeden tel gibi çekdiñ kendüñe nār-ı dili

Ey civān-ı sīm-keş şad āferin üstādına

511

Bāķî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nice bir gūşe-i mescide zühd ile geçdi 'ömrüñ

Şarāb-ı 'aşk ile mestāne ol zāhid riyādan geç

107a

512

Lā-Edrî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

İçerden āşinā ol taşradan bî-gāne şansınlar

Bu bir zibā revîşdir 'āķil ol dīvāne şansınlar

513

Bāķî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Baş açup girdim bugün meydān-ı 'aşka ey gönül²⁵²

Elvedā yārāna düşdüm nār-ı şevke ey gönül

514

Bāķî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Arzu eyler kemend-i turre-i cānāneyi

Bağlasañ zincirler tutmaz dil-i dīvāneyi

²⁵² Bu beyit Bāķî Divānı'nda yoktur. Bk. S. Küçük a.g.e

515

Nef'î

Mef'ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Olduğ esîr-i nîm nigâh-ı tegâfûlün

Bir kayda dağî düşmeyelim çözme kâkûlün

516

Lâ-Edrî

Mef'ûlü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Geldiklerine 'âleme nâdim gibi bu halk

Şöyle gider ki benmiş ölüsü dirisine

517

Burhân

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

O mâhı şayd için bâb-ı havuzda olta eylerken

Hevâ-yı zülf ile mâhî-i cânım oltaı yutdı

518

Nedîm

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Âh ey kâfir-i nağvet ne kaçarsıñ bilemem

Çâk-ı mihrâb mıdır yoğsa benim âğüşum

519

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Dehânında zebânıñ hep görenler zann idüp şeksiz

Kõmuşlar bülbülü incü kafes ile gülistân içre

520

Belîğ

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Târ-ı zülf-i yâr-ı nâzında aña ey çeşm-i ter

Sâye-i müjgân ile bir âbnûsı şâne-yâb

107b

521

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Hesāblaşdıķ o şūh ile bezm-i vuşlatda

Bizim ol āfete bir cān bulundu geŗmişimiz

522

Fuzūlī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ey helāl eyleme ebrū-yı nigār ile cidāl

Tırnağın kesse olur seniñ gibi helāl

523

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne sendendir ne bendendir ne  arhı kīne-verdendir

Bu derd-i dil-i ħumār neş' eni cām  aderdendir

524

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Lāleniñ bād-ı şabā  apdı külāhıñ didi gül

Kelle şāğ olsun cihānda bir külāh eksik degil

525

Yaĥyā

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Lāle dāğ-ı siyehiñ şa layamaz bir hefte

  Āşık elbette ider sūz-ı derūnın  zhār

526

Rüşdī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bāzī e ħāme vaşf-ı ħūsn-i yāri ser-fürū itdi

  Aceb mi secde-i ş kr itse b yle bir ma al yazdı

527

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘Arşaya biñ lu‘b ile sürse eger ferzâne at
 Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat

528

Rāşid

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kemān-ı āhenin cevri ta‘līm eylersen biñ kez
 Gene ol kaşı yāyın çille-i cevri çekilmezmiş

529

Neş’et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ne hevā ü ne kemān ü ne kemān-keş ancak
 İrdiren menziline tiri nidāy-ı yā-Haḡ

108a

530

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Hāmdır buse dirîğ itse o neveste nihāl
 Şabr idüp ğam yeme her meyve zamān ile olur

531

Rāğıb

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Bu mekteb-i ‘aşḡ içre ben eṭfālın elinden
 Ey levḡa-i dil taḡta-i āmed-şode döndi

532

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hāne-i dil ne kadar ‘aşḡ ile vīrān ise de
 Der-i ğamdan gene elbette misāfir bulunur

533

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tār-ı zülf-i yār-ı nāzıñdır aña ey çeşm-i ter

Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb

534

Hasīb

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O perçemdir şad-ender-şad bu faqq-ı nüşha-i semmūr

Anı bir mağribiden aḥz idüp ḥıfz itdi fes

535

Rif'at

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḥālî şandım o mehiñ gül gibi ruḥsārını ben

Ben gibi iki siyeh 'āşık-i āvāresi vār

536

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

El-ḥased ey bir vaḥa oldu mekânın dest-i yār

El virirse böyle el virsün kişiye rüzgār

537

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Leb-i gül-fāmıñ keyfiyetin bintü' l' inebden sor

Şuyuñdan münfehimdir kıymet-i yāķūt-ı rü-nümā

538

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çoparmağ ile göstereyin [...] ²⁵³

Çoparmağ ile güller tiz şolar zirā ki el eller

108b

539

‘ İzzet

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün// Fā‘ ilün

Ṭoğrıñ yardımcıı Allah‘ dır

Şāhid-i şıdkım derün şāhiddir

540

Kaşide-i Berāy-ı Hakkı Pāşā

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Sürerken mihr-veş yüz hāk-pāy-ı zill-i yezdāna
Sürüldü nāşiyem Sivās ilinde hāk-ı hızlāna
- 2 Ğubār-ı asitānın dide-i cān sürme eylerken
Sirişk-i āl-ı hasret çeşmimi döndürdi mercāna
- 3 Seyāhat ile çıkıp keşkül be-dest kūh-kend oldum
Mürid-i hānķāh-ı luṭf iken ol kuṭb-i devrāna
- 4 O tūṭi mi ki kand-ı iltifāt şāhidin dürem
Helāhil zār-ı miḥnetdir gidersem fikr-i istimāna
- 5 Gül-i ruḥsār-ı şāhenşāhdan mehcūr olan bülbul
Bağar mı gülşen-i fānide artık bağ ü botsān
- 6 Olup āyine-i didār-ı zillallahdan mahrūm
Müşābih görmez oldum şeklimi ben şekl-i insāna
- 7 Fūrūzān şem‘ ini kendi eliyle söndüren mücrim
Diñleyelim ḳal‘ a bend olmaḳ sezādır ḳonsa zindāna
- 8 Cenāb-ı ādeme bir fr baña oldu bu ‘ ālemde
Na‘ im-i cenneti terk eyleyüp çıkmak beyābāne
- 9 Terāḥḥum itmese ḥaḳkımda ḥaḳkı kerem-pirā
‘ Aceb kimler teselli-baḥş olurdu bu dil ü cāna

²⁵³ Beyitin bu kısmı silinmiştir.

- 10 Müşîr-i zemzem eltâf-ı İsmâ'îl Paşa kim
Türâb-ı pâyini haqq-ı menhel-i nehr-i ihsâna
- 11 O düstür-ı kerem mevfûna kıt' â nisbetim yok iken
Su'âl itdi perîşân hâtır-ı zârı vezîrâna
- 12 Şehenşâh-ı cihânîñ bende-i matrûdı haqqında
Bu rütbe merhamet hürmetdir ol sultân u nîşân
- 13 Ya maqbûl-i Hudâvend-i zamân olsam da gelsem de
Beni mâlik iderdi şüphesiz bu kân-ı imkân
- 14 Var ihsân şâhı var mı bir 'âkiliñe terk itmiş
Firâr eylerse şal virmek yazılmış sebk ü fermâna
- 15 Degil der-gâh-ı luṭfı ḳal' a-i Sivâs' dan çıkmam
Mü'ebbed Mollabaşı itseler İrân ü Tûrân' a
- 109a 16 Hûşusâ zârımı ol aşf-ı Ekrem-i kerem kıldı
Yine müstağraḳ oldum ni' met-i sultân devrâna
- 17 Vezîri bermeki ihsânınıñ iltâfı şalıvirmez
Ne hâcet ḳal' ada bu 'abd-ı cânı ne nıgehbâna
- 18 Hûner-perver-i maḳâdır şinâ düstür-ı 'âlî şân
Fazîlet-i ademiyet her cihet ile fâ'ik-i akrâna
- 19 Alur naḳd-i ümîd-i sâ' il ihsânı ceybinden
Dû-desti münḫaşır zirâ ki kilik-i tıḡ-i bürrâna
- 20 'Adâletde hûnerde eyledi şâhib 'atâyı sebk
Anıñ ile faḫr iderdi nesl-i Selçuḳ âl-i Oşmân' a
- 21 Müşîrâ bu perîşânlık ile yazdım vaşfıñı lik
Degil şâyeste zâtıñ böyle elfâz-ı perîşâna
- 22 Gülerken görmedik olduḳça bir şâ'ir idi 'İzzet
Murâd eylerse gül taşvîr iderdi çeşm-i giryâna
- 23 Merâm eylerse ağlatmak yem-i evşâf-ı düzaḫda
Teḫeccür eyleyüp deryâ yazardı nûk-ı müjgâna
- 24 Saña göstermesün Haḳ cevri-i ba' dü' l gür dünyâda
Baña sor kim neler oldu olur 'âlemde insâna

- 25 Hüdā Maḥmūd Ḥān'ın 'ömr ü iḳbālın füzün itsün
Yine kendi ḥalāş eyler girersem daḫi nīrāna
- 26 Dimāğ-ı cānda ḥālā şekker nuṭḳ-ı hümāyūnı
O lezzet ile devā-sāz olmada Mevlā bu hicrāna
- 27 Misāfir iken ḥayāli şadr-ı şevket-ḥāne-i dilde
Tenezzüldür şafā geldiñ dimek bir ğayr-ı mihmāna
- 28 O ḥākānıñ kemāl-i luṭfuna ger olmasam vāḳıf
Yeni başdan bozardı 'aḳlını bu eski dīvāna
- 29 Olup manşūr ḥidmetler begendirince devletde
Gelüp vaḳti olur müsmir şefā' at derd-mendāna
- 30 Unutma bende-i nāçiziñi vaḳt ile yād eyle
Müsā' iddir o şāhensāh-ı dil-cū āh-ı müşīrāna
- 31 Seni şāhid anı bu ümmete bağışlasun Allah
Budur ancaḳ niyāzım dā' imā dergāh-ı sübhāne

109b

541

Elfāz-ı Cinās-ı Darbı Cenāb-ı Yüsrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Ḥam-ı zülfüñ deheniñ büz bütün efzün ola tā
Çimçig iken gelür āhūlara sünbül-i nev' ā
- 2 Gözleriñ kıp kızıl olunca o gül-i ruḥsāra
Belki ḥün-āba tereḥḥümle kerem ide saña
- 3 Göziñi yumyuşak kuḥl-ı Şıfāhān çeküp
Ḳum düşe reh-güzzer-i şāh-ı ḥayāle maḥzā
- 4 Tam tāze ḥaṭṭ-ı nev-ḥız ile gözden düşmez
Micmer-i simsiyāh olsa atılmaz meşelā
- 5 Şem'-i vaşl ise merām cismiñi kibrit ide gör
Şabşarı olmayacaḳ ḥarmana gelmez ḳaṭ' ā

- 6 Zekān-ı dilbere aç dest diger mi ise sen
Sıbsivri ise terāzu-yı hayāle alma
- 7 Dümdüz olur ise sezā manşıb-ı naḥl-i ümmīd
Yohsa her bir yere toḥm-ı emel ekmez zurefā
- 8 Kalsun ey şūḥ-ı derūnumda ḡamıñ cān yerine
Ya‘ni bomboş ḡomaya bekleye virānemi tā
- 9 Mest iken mültemes-i vaşlına düşen söyler
Ḥāb-ı ḥāzır gibi çeşminde o yāriñ güyā
- 10 Yabyaşşı yere bambaşka bırak ağ görüp
Kalmasun dalyanıñ üstünde ip isteriz ammā
- 110a 11 Dil peyām-ı eceli tr-i cefāsından alur
Sözi dost doḡrı umār yār olandan meşelā
- 12 Diyemez kimseler āyīnede şırışıklam çim
Olsa zülfüñ ruḡuña tāb-ı ‘arāḡ birle devā
- 13 Virdi ruḡsār-ı ‘arāḡ-rīzi cevāb-ı āḡir
Şalınup yem yemiş at gibi yola girdi şabā
- 14 Dāne-i ḡālīñ ider murḡ-ı dili serkeşte
Damdard olsa da kākülüñ ey şūḥ-ı cefā
- 15 Ġam-ı ḡāl-i ḡaṭṭıdır āhımı çarḡa çıkaran
Dopdolu olmayacak menzile varmaz zirā
- 16 Dildedir maḡsam-i ser-çeşmesi şehri hicriñ
Şu gibi aḡ bāk eyā tiḡ-i cefāsından yaña
- 17 Kıymetiñ bilmeze biñ pāre de olsa virme
Yüzüñ al dilberiñ ey mirvaḡa baş bād-ı hevā
- 18 Yāri germ-ābāda ḡüşişle öp ‘üryān ten iken
Ḥavf-ı tiḡ-i elem-i çāk-ı giryān ne belā
- 19 Oldı besbelli bu elfāz-ı cinās-ı dardı
Bes beraber ikişer şatır şāh-ı ma‘nā
- 20 Tertemiz bu gül-i gül-berg sezādır Yüsri
Bāḡ-ı ṭab‘ımdan eḡibbāya idersem ihdā

Tārīḫ-i Çeşme vü Sebīl Der-Pişgāh-ı Bāb-ı Hümāyūn

Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün/ Müstef' ilün

- 1 Şāhenşeh-i 'ālī-neseb sultān-ı memdūḫū'l-ḥaseb
Fermānda Rum ü 'Arab Ḥān Aḥmed-i kişver-güşā
- 2 'Adlū kerāmet menba' ı şems-i velāyet maṭla' ı
Dergāhınıñ her mısra' ı şehbāl-i sīmurğ ü hümā
- 3 Zātı mülūka āb-ı rû şimşir bāğ-ı fetḥa-cū
Gülzār-ı mülke virdi şu mizāb-ı kilki dā' imā
- 4 Hem pādişehdir hem velī zātında olmuş mūnceli
'Adl ü Ömer-i cūd 'Alī ḫulḳ-ı Muḥammed Muştafā
- 5 Destinde devlet ḫātemi kılmış musaḥḫar 'ālemi
Ḥaḳ resm-i ism-i a' zāmı naḳş-i cebīn itmiş aña
- 110b 6 Ḥayret virir şad Ḳayser'e ğālib hezār İskender'e
Ḥükmi revān her kişvere fermān beri şāh ü gedā
- 7 Benim ḫāme-i Beytū' l- Ḥaram hem ḫādim-i şāh-ı ümem
Rūm u 'Arab mülk-i 'Acem maḫkūmudur ser-tāb-be-pā
- 8 Oldır imāmū'l- müslimān zill-i ḫudāvend-i mu' in
Bā-naşş-ı Ḳur' ān-ı Mübīn emrine vācip iḳtidā
- 9 Şehler aña kişver virir ol şehlere efser virir
Seyfine düşmen ser virir oldıḳça tūğī ser-nümā
- 10 Ol menba' -ı cūy-ı merām ol maḳsim-i rızḳ-ı enām
Olsun ilā yevü'l- kıyām şāhān-ı dehre mültecā
- 11 İskender idüp cüst ü cū zulmetde gezmiş sū-be-sū
Bāb-ı hümāyūnda bu itdi revān āb-ı beḳā
- 12 Bu tarḫ-ı pāk-ı ḫürremi sevḳ itdi şadr-ı 'azamı
Dāmād-ı ḫāşş-ı erkemi hem-nām-ı ceddü'l-enbiyā
- 13 Oldı o destūr-ı celīl bu ḫayr-ı cāriye delīl
Ḥalka idüp zemzem sebīl celb itdi ol şāha du' ā

- 14 Ol şehriyār-ı zer-nişār bezl itdi mā bî-şūmār
Yapdı sebîl-i çeşme-sār me‘ cūr ola rûz-ı cezā
- 15 Bu mevķî‘ i ābād idüp bir tarķ-ı nev icād idüp
Rûh-ı Hüseyn‘ i şād idüp itdi sebîl āb-ı şafā
- 16 Bu ‘ayne ey şāfi-derûn destiñi kevşer gibi şun
Her kıatre-i şafvet-nümûn olmakda bir ‘ayn-i şifā
- 17 Ābı zülāle mā-şıdķ tākı felek ile yek- nesāķ
Gök kıubbeniñ altında bak var mı bu resme binā
- 18 Oldıkça bir cā mihr ü māh zīb-i serîr olsun o şāh
Şadr-ı güzînin yā ilāh itme rikābından cüdā
- 19 Ey hüsrev-i ‘ālî-tebār āşarıña yokdır şūmār
Ammā bu dil-cū çeşmesār oldı ‘aceb hayret-fezā
- 20 Bak sîm ü zerden taşına āb-ı hayāt-efzāsına
Beñzer gümüş sakķasına bekler kıapuñ şubķ ü mesā
- 21 Yapduñ sarāy meydānına kııldıñ şılā ‘atşāsına
Cennetde kevşer yanına gūyā ki kıaşr itdiñ binā
- 22 Altun şuyun idüp sebîl yapdıñ ‘uyûn-ı selsebîl
Birine biñ ecr-i cezîl virsün cenāb-ı Kibriyā
- 111a 23 Medķinde ħamām oldı lāl izķār-ı ‘acz itdi maķāl
Evşāfın eylerken ħayāl hātıfıdan irdi bir nidā
- 24 Vehbî ħamüş olmuş ol beste-leb ħaddiñ degil eyle edep
Senden muķaddem oldı hep şā‘irlere birden şılā
- 25 Vaşfında idüp güft ü gū çok kimse dökdi āb-ı rû
İtdürdi āķir ser-fürû ol hüsrev-i şevket-nümā
- 26 Tārîķ için dānişverān ħayretde iken nāgehān
Buldı şehensāh-ı cihān bir mışra‘-ı ‘ālem-bahā
- 27 Her lafzı baķr-ı mevc-zen ma‘nāsıdır dürr-i ‘adem
Görmek dilersin anı sen ey teşne-i ħüsn-i edā
- 28 Tārîķi Sulţān Aķmed‘ iñ cārî zebān-ı lüleden
Aķ besmele ile iç şuyı Ĥān Aķmed’e eyle du‘ā

Tārīḥ-i Vefāt-ı Yan Mollā

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Ma' id-i hicre-i miḥnet-i belā-keş tālib-i vuşlat
Ki oldır cezbe baḥşın ma' ḥazından okuyan Mollā
- 2 Ḳanā' atle ' imāret eyleyüp virāne-i ḳalbin
Nevāl-i vaşl içün anda yiyüp ḡamla doyan Mollā
- 3 Bilürdi ' ilm-i şayd-i yāri ammā uymayup nefse
Şabūr olmak ile iblisi ya' ni elde yan Mollā
- 4 Taşavvur eyledikçe ḡamze-i cānānı zihninde
Dem-a-dem kezalık ḥasretle baḡrın doğrayan Mollā
- 5 Muḳaddem olmuş iken imtiḥānda lāyık-ı tadrīs
Vilāyetde ḳazā-yı ' aşḳa nā-gāḥ uğrayan Mollā
- 6 Ḳaçan yāhū diyüp baḳdıḳda setr-i şaf-ı ḥübāna
Žamīr-i ma' rif mendine merci' arayan Molla
- 7 Baḳar iken derse dildārın ḥayālī yāda geldikçe
Sirişk-i çeşm-i ter ile naḳş-ı evrāḳı yuyan Mollā
- 8 Saṭūrın surḥını gördükçe virdi kendi kendiye
Ġam-ı la' l ile yāriñ ağlayup ḳana boyan Mollā
- 11b 9 Kitābın şatdı şaḥḥāf-veş bazār-ı sevdāda
Cünūn-ı ' aşḳ ile bilmez idi sūd-ı ziyān Mollā
- 10 Çerāḡ-ı ders-i ' aşḳı her gice şubḥa çıkarmış idi
Dökerdi bunca sūziş ile mişāl sa' diyan Mollā
- 11 Sitānbul' a gelüp şevḳ-i hüner ile taşradan oldı
Cihād-ı ekber eştmek ile şevāb-ı ḡāziyān Mollā
- 12 Sorup meydāña yek-rān-ı kerāmet didi ṭullāba
Dimek ile ḥ' āce-yi feyz-i ḡafletden uyan Mollā
- 13 Şalup eczā-yı cismen nār-ı āha nām-dār olmuş
Yanup pervāne-i şem' -i cemāl-i şehriyān olmuş

- 14 Tekāpu itdi vāfir hām-āsā şafha-i dilde
‘İnān tāb-ı bekādır mezheb-i ‘aşka uyan Mollā
- 15 Ne hāletdir ki kâğıdda görüp taşvîr-i hūbānî
Dimiş idi bir yalıñ yüzli civān ‘aşkım ile yan Mollā
- 16 Çeküp âmāde üzre seyf-i hiddet eyledi taşşîl
Girüp şimden gerü lahd-i kubbura geldi Yān Mollā
- 17 Tecerrüd ile reh-i hubb-ı mecāzî tayy idüp geçdi
Diñledi Fāris-i esb ü süvār-ı mādiyān Mollā
- 18 Haţāsı var ise ‘afv eyle yā Rab dinmesin yarın
Budur elden kitābıñ tağ-ı nisyāne koyan Mollā
- 19 Surūrî suhte-gāndan istimā‘ yetdim iki tārîḡ
Ki söylerdi dem-i fevtinde eşvābıñ şoyan Mollā
- 20 Miyāh-ı ebr-i rahmet eyleye sūz-ı dilin itfā
Muḡabbet nārına el-ḡağ yanup maḡv oldu yan Mollā

544

Tazmîn-i Vāşif

Müfte‘ ilün/ Müfte‘ ilün/ Fā‘ ilün

- 1 N’eyledi gör baña o māḡ-ı mehi
Ṭağa düşürdi bu dil vallahi
Geşt iderim ‘aşk ile deşt ü rehî
Nāle vü efgānımı şanma tehi
Āh mine’l-‘aşk-ı vü ḡālātihi
Aḡrağa ḡalbi bî-ḡarārātihi
- 112a 2 Bezm-i muḡabbetde o çeşm-i siyāh
Mest iken itdi baña bir nīm nigāh
Ḳalmadı ‘aşıklığıma iştibāh
Yandı kebāb oldu ciger āh āḡ
Āh mine’l-‘aşk-ı vü ḡālātihi
Aḡrağa ḡalbi bî-ḡarārātihi

- 3 Şundı o meh destime bir ʈolı cām
 ‘ Aqlım alup eyledi mest-i müdām
 Farķ idemem ne oldıǵını şubḥ ü şām
 Cāñıma kār itdi ḥarāret temām
 Āh mine’l-‘ aşķ-ı vü ḥālātihi
 Aḥraķa ḳalbi bī-ḥarārātihi
- 4 Derd ile dīdemden aķar ḳanlı yaş
 Ḳandeye dek bu sitem ü cān-ḥırāş
 Āḥır idüp göñlümü vaķf-ı telāş
 ‘ Āleme esrārımı itdirdi fāş
 Āh mine’l-‘ aşķ-ı vü ḥālātihi
 Aḥraķa ḳalbi bī-ḥarārātihi
- 5 Ḥaņcer-i hicrān ile encām-ı kār
 Yaralayup sīnecigim yardı yār
 Dem-be-dem itsem n’ola feryād ü zār
 Yārdan ‘ aşķ oldı bañā yādigār
 Āh mine’l-‘ aşķ-ı vü ḥālātihi
 Aḥraķa ḳalbi bī-ḥarārātihi
- 112b 6 ‘ Aşķıñ oñulmazmış edeb yarası
 Eyle ‘ ilāc uzamadan arası
 Dönmem ölürsem de nedir çāresi
 Oldum o meh-pāreniñ āvāresi
 Āh mine’l-‘ aşķ-ı vü ḥālātihi
 Aḥraķa ḳalbi bī-ḥarārātihi
- 7 Bād-ı muḥabbet yine esdi sere
 Ḥasret ile yandı göñül ḳān tere
 Meyl ideliden beri ol dilbere
 Sīnede şad dāğ-ı elem dilbere
 Āh mine’l-‘ aşķ-ı vü ḥālātihi
 Aḥraķa ḳalbi bī-ḥarārātihi

- 8 Varımı yoğımı şatup bir pula
Girdim o dem ez-dil-i cān bu yola
Eyler isem da‘va-i ‘aşkıñ n’ola
Çille-i ‘aşkı çekene ‘aşk ola
Āh mine’l-‘aşk-ı vü hālātihi
Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 9 Sen gideli ey meh-i sūz-efgenim
Şu‘lelenüp döndi tennure benim
Yanmak ise cānıma minnet benim
Dāğ-ı derūn oldu gülüm gülşenim
Āh mine’l-‘aşk-ı vü hālātihi
Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 10 Ben saña meftūn degil yā neyim
Āteşe düşsem n’ola pervāneyim
Söz mü bu kim yanmadan uşanayım
Bağrıma taşlar basayım yanayım
Āh mine’l-‘aşk-ı vü hālātihi
Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 11 Yanma yā şâyāñ mı degil şānıma
Yanmaz isek gelme benim yanıma
Sūziş-i ‘aşk itdi eşer cānıma
Añladamam hālimi sulṭānıma
Āh mine’l-‘aşk-ı vü hālātihi
Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 12 Ben nice ketm eyleyem ey verd ü āl
Hālimi bilmez mi benim ehl-i hāl
Yağdı ciğer-gāhımı dāğ melāl
Ne işleyem kalmadı şabra mecāl
Āh mine’l-‘aşk-ı vü hālātihi
Ahrağa kalbi bî-harārātihi

13 Çeşm-i siyāhıñ gibi mestāneyim
 Hūn-ı ciger ile dolı peymāneyim
 Hātırımı yıkma ki virāneyim
 Bağlanalı zūlfüne dīvāneyim
 Āh mine'l-‘ aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bī-harārātihi

14 İtmez iseñ ey perī baña ‘ itāb
 Şerh ideyim ‘ aşk-ı saña bāb bāb
 Bak ne imiş derd ü ğam-ı ıztırāb
 Beyt-i derūnum yıkup itdi harāb

113b

Āh mine'l-‘ aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bī-harārātihi
 15 Ehl-i diliñ t̄ālī‘ i firūz imiş
 Hep şeb rūzı dem-i nev-rūz imiş
 ‘ Aşk meger sūz-ı dil-efrūz imiş
 Nār-ı muhabbet ne ciger-sūz imiş
 Āh mine'l-‘ aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bī-harārātihi

16 Düşdi gönül Vāşıf o meh-i tal‘ ata
 N’eyleyeyim irmez elim vuşlata
 Şabr olunur mı bu kadar hasrete
 Felek dili şaldı yem-i miḥnete
 Āh mine'l-‘ aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bī-harārātihi

545

Müseddes-i ‘Ulvī²⁵⁴

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

²⁵⁴ Bu müseddes Ulvī Divānı’nda 6 bentten oluşmaktadır. Divandaki 4.bent metinde yoktur. Bk. İ. Çetin. *a.g.e.* s.166

- 1 Kıl nazar hālime ey kişver-i hüsniñ şāhı
 Gāh cevır eyler iseñ bāri esirge gāhi
 Kōma tenhāda vü firķatde dil-i güm-rāhı
 İrmesün çarḫa dir iseñ²⁵⁵ bu ġarībiñ āhı
 Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i hüsniñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 2 Zūlmet-i firķate şalma dil-i nālānımızı
 Her dem irgürme meded göklere efġāñımızı
 ‘Arz-ı hüsni it görelim şem‘-i şeb-istānımızı²⁵⁶
 Merḫamet kılmaz iseñ bāri gel al cānımızı
 114a Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i hüsniñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 3 Şeb-i ġamda şevķdir derd ile āh eylemişiz
 Yerleri ġçkleri hep dūd-ı siyāḫ eylemişiz
 Gerçi cān naḫdini yoluñda tebāḫ eylemişiz
 Naẓarıñ yoķ bize bilsek ne ġünāḫ eylemişiz
 Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i hüsniñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 4 Gözyaşıñ bezm-i muḫabbetde şarāb eyleyelim
 Ciger[i] āteş-i ‘aşķ ile kebāb eyleyelim
 Mey-i la‘liñ ile dili mest-i ḫarāb eyleyelim
 Nāle-i āhı o meclisde rebāb eyleyelim
 Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i hüsniñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 5 Ġayriler ile nice bir bezm-i mey-nūş idesin
 Cür‘a-veş ḫāke şalup ‘Ulvī bī-hūş idesin
 Nice bir ḫavm-i ḫasūduñ sözüni ġūş idesin
 Nice bir eyledigiñ ‘ahdi ferāmūş idesin
 Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i hüsniñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi

²⁵⁵ D.dilersen

²⁵⁶ 3 ve 4.mısra yer deġiştirmiştir. Bk.Çetin 1993 s.165

Mev' ıza-i Mukatta-i Nahîfi Efendi

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

114b

- 1 Bedeniñden daħi devr olmadın ey dil-i cânıñ
İştiğāl eyleye göz tã' atına mollarıñ
- 2 Māsivā-yı ilāhi nazār kııl eger 'ārif iseñ
Ne belādır başıña meşğalesi dünyānıñ
- 3 Dāmen ālūdelige eyle hezārān tevbe
Almadın pençe per-i rüz ecel-i dāmānıñ
- 4 Sa' i kııl bunda iken derdine dermān ide gör
Āh kim olmaya bir gün başıña dermānıñ
- 5 Bunda kııl eyler iken āh-ı nedāmet eşeri
Nef' i yokdır saña maḥşerdeki vāveylānıñ
- 6 Bir gün evvel ider amāde zevād rāhı
Ey gönül büm kadar yok mu seniñ evgānıñ
- 7 'Āķıbet-i ḥāk ile yeksān olacaqsın bildiñ
Nesine ğarrasın āyā bu fenā dünyānıñ
- 8 Bī-beķā olduguna şāhid 'ādil-i bisyār
Bī-sütün oldugu bu çarḥ bend-i eyvānıñ
- 9 Tābeş-i şu' le-i ḥurşid-i kıyāmetden hep
Maḥv ola ziyneti çarḥ felek-i mīnānıñ
- 10 Qalmaya bir gün ola şafḥa-i gerdün üzre
Eşeri mihr-i münir ile meh-i ğarrānıñ
- 11 'Āķıbet menzili ḥāk olduguna vāķıf iken
Niyedir ğafleti tā böyle za' if insānıñ
- 12 İrmeden gūşuña āvāze-i ṭabl-i riḥlet
Çāresin eyle yūri zād-ı reh-i 'uķbānıñ
- 13 Bir gün evvel bula gör menzil-i maķşūda vuşul
Aldanup qalma şaķın ziynetine eşyānıñ

- 14 Eyleme haşmiña perverde eliñ ile zinhār
Ḥāhişin virme şaķın nefsiñe bed-peymāniñ
- 15 Çāre derd def -i ğam-ı dehre dimekden hazır it
Ġamın şoñra görürsün mey-i ğam-ı fersāniñ
- 16 Germ olup şems-i dirahşān gibi ğarrālanma
‘ Āķıbet bī-fer olur kevkebe-i ‘ unvāniñ
- 17 İftihār eyleme gel cāme-i pūr-zīb eyle kim
Bir kefendir bedeli elbise-i zībāniñ
- 18 Ḥāk-ı huşk ola gerek çünki maķāmiñ bildiñ
Ferş-i āsāyişe şalma beden-i ‘ uryāniñ
- 19 Şıķlet-i mālī bu pāzār-ı fenāniñ āķır
Degmez ey ḥāce dem-i ħacletine mizāniñ
- 115a 20 Eyle endişa-i ğam zillet ‘ azlin nā-gāh
Olma dil-bestesı gel cāh-ı ğurūr-efzāniñ
- 21 Zerreñden farz idelim aħķar imiş yāķūd
Kevkebi sende imiş mihr-i cihān-ārāniñ
- 22 Dem-i āķırde ħalāş olmaĝa vār mı çāre
Pençesinden ‘ acābā [...] ²⁵⁷ taħassür zāniñ
- 23 Ḥāk olur menzil-i āsāyiş bir ğün elbet
Dār-ı fāñide eger bende eger sulţāniñ
- 24 Telķ ider zehr-i memāt ile dimāĝ-ı cānı
Budur āyīni bu mihmān-gede-i ğubarāniñ
- 25 Şübhe yok ‘ arıza-ı merg zevī alā revāķı
Nüktesin remz eyle fehm it yūri bu ma‘ nāniñ
- 26 Saña hep elsine ħāl ile ğüftār ile
‘ Ārif ol baķma ħamūş olduĝına mevtāniñ
- 27 ‘ İbret al bizden āyā merdüm ğāfil dirler
Her biri saña tūrāb içre olan sükkāniñ

²⁵⁷ Metinde bu kısım silinmiştir.

- 28 Sindānlar gibi nā-būd olacağsın yarın
Dün seniñ gibi idi riḥlet iden akrānıñ
- 29 Bezm-i fānide görüp ḥande-i şevḳ āmiziñ
Olmada cümle seniñ arzū semā ḥayrānıñ
- 30 Cüst ü çöpüklük idersen heves-i nefis içün
ñin‘ ālveM anita‘ āt keceleg nusrulo ست
- 31 Nefs-i şeyṭāna tāb‘ olursun eyvāh
‘ Āḳıl eyler mi naẓar ḥilyesine a‘ dānıñ
- 32 Emr-i mollāyı koyup ḥükm-i hevāyı tutasın
Göñül inşāf idelim böyle midir ‘ irfānıñ
- 33 Merd-i dānā geçinürsen bu kadar ġaflet ile
‘ Acabā farkı seniñle ne ola nādānıñ
- 34 Eylediñ ‘ ömrüñi beyhūde izā‘ at şad-ḥayf
Ne yüz ile varasın der-gehine secānıñ
- 35 Sebeb-i ḥilḳatıñi eyle taşavvur gāhi
Sa‘ i ḳıl tā‘ atine ḥālḳ bī-hemtānıñ
- 36 Ḳan döküp yaş yerine āh-ı nedāmet ile temām
‘ Afvını eyle ricā eyledigñ ‘ işyānıñ
- 115b 37 Faẓl ü ġıfrānını itdikçe tefekkür gāhi
Ġāẓab ü ḳahrını fīkr eyle begim yezdānıñ
- 38 ‘ Adl ü müntaḳim esmāsına inkār yok
Var ise Rabb[ü] Raḥīm olduğuna imānıñ
- 39 Lāyḳ-ı ‘ afv ‘ aṭā olmağa sa‘ i it yoḥsa
Şübhe yokdur keremdir ḥimmetine Raḥmānıñ
- 40 Tāb-ı germābeye şabr idemeyen bir laḥza
Nice tāḳat getüre sūr neşne-i nirānıñ
- 41 Olma insiyyet-i dehre yokdur dil-beste
Vaḥşet-i ḳabr ile fīkr it elemin firāvānıñ
- 42 Saña yetmez mi naşihat bu fenā dünyādan
Yek-be-yek riḥlet-i nā-gāhı göçen ihvānıñ

- 43 Hele endişe kıl ey mest-i şarāb-ı ğaflet
 Kıbre girdiñde ne olur hāl-i dil-i virānıñ
- 44 Ne ins ü ne med ü ne kār ü ne şem‘ ü ne farāş
 Vaḥşet ü hevleti fikr it urmak ol anıñ
- 45 Var mı bir ḥüsn-i (?)ola hem-rāh saña
 Olacaḳ rehrevī ol menzil bī-mihmānıñ
- 46 Ey Naḥīfī ḳani bu bezm ki fānide
 Bunca dem hem-dem ü dem şoḥbet olan yārānıñ

547

Müseddes-i Hāşimī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Şehā şehir içre seyri var iken şahñ-ı gülistānıñ
 Bilürsin ‘ālemi yokdır bugün geşt-i beyābānıñ
 Gel ey Yūsuf liḳā gitme uyup ḳavline aḥvānıñ
 Ğamın artırma hicrān ile Ya‘ḳūb dil-i cānıñ
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘irfānıñ
 Gidersen ağlamaḳdan nūrı ḳalmaz çeşm-i giryānıñ
- 2 Teveccüh eyleyüp aḡyāra cānā pendin işitme
 Cefāya yüz tutup gel ḥātır-ı ‘uşşāḳı incitme
- 116a Ayaḡıñ topraḡından çeşm-i cānānı naşib itme
 Ḳoyup künc-i belāda bendeñi luṭf eyle gel gitme
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘irfānıñ
 Gidersen ağlamaḳdan nūrı ḳalmaz çeşm-i giryānıñ
- 3 N’olur ḥālim benim ey dilber-i şirīn zebān sensiz
 Ğamıñ ile telḡ olursa kām-ı cān nā-tüvān sensiz
 Naḡar ḳılmaya ḥübān-ı cihāna çeş-i cān sensiz
 Görünmez ‘ayine-i ‘aşḳ ehliniñ gün ü mekān sensiz
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘irfānıñ
 Gidersen ağlamaḳdan nūrı ḳalmaz çeşm-i giryānıñ
- 4 Ṭa‘at (?) şem‘iñ fitili gibi zülf-i ‘anber-efşānı
 Görünsün kākülün altında ol ruḥsār-ı nūrānı

Ruḥuñdan ayru tārīk itme bezm-i ehl-i ‘irfānı
 Meded maḥrūm kıılma ṭal‘ atinden dīde-i cānı
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘irfānıñ
 Gidersen ağlamakdan nūrı kalmaz çeşm-i giryānıñ

- 5 Derūnı Hāşimī‘ niñ hicrānıñ ile pūr-gamdır
 Anıñ göñlün yakup gitme esās ‘aşkı muḥkemdir
 İziñ tozundan ayru ehl-i ‘aşkıñ dīdesi nemdir
 Cemāl-i bi‘l-cemālīñ nūr-baḥş ‘ayn-ı ‘ālemdir
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘irfānıñ
 Gidersen ağlamakdan nūrı kalmaz çeşm-i giryānıñ

548

Sünbül-zāde Efendiniñ Berf Talebi İçün Defterdār Efendiye

‘Arz-ı Hālidir

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Ey ‘ināyetlü veliyyü’n-ni‘ amım
 V‘ey ‘aṭūfetlü celiyyü’l-hisemim
- 116b 2 Menba‘-ı ‘ayn-ı ‘aṭādır zātıñ
 Kūlzüm-i cūd u saḥbādır zātıñ
- 3 Kālemiñ kaṭresidir āb-ı ḥayāt
 Ki odur teşnelere ‘azab firāt
- 4 Cūş idince himemiñ deryāsı
 Ğarḳ-ı mevc-i kerem eyler nāsı
- 5 Nedir ol cūşıñ-i luṭf-ı iḥsān
 Feyz-baḥş olamaz öyle nisyān
- 6 Dehr içün böyle iderseñ sīr-āb
 Gülşeni devletiñ olsun şād-āb
- 7 Böyle luṭf-ı keremindir çarı
 Seni reyyān ide luṭf bārı
- 8 ‘Ömr ü iḳbā ile dā‘im olasın
 Cāh-ı iclāl ile ḳā‘im olasın

- 9 Ba‘ dezīn secde-i luṭf ü himemde
Ḳulzüm-i cūd veliyyü‘ n-ni‘ amım
- 10 ‘ Arşa-i ḳaṭre-i efgende budur
Baṣṭ-ı dil-teşneniñ bende budur
- 11 Ki keremiyet ile ger-māde
Der-i iḥsāna olup üftāde
- 12 Eyleyüp serd-i kelāma āġāz
Pek ḥarāret ile ide ‘ arz-ı niyāz
- 13 Āb-ı rūd dökme ġayra uṭanur
Ḳarlı ṭaġlar gibi saña ṭayanur
- 14 Germ serdi çekerek ‘ ālemde
Tāb ü ṭāḳat mı ḳalur ādemde
- 15 Bā-ḥuṣūṣ oldu yine tābistān
‘ Aṭş-efzā-yı dil-teşne lebāñ
- 16 İtdi māhiyyet-i mihr pür-tāb
Şimdi māhileri deryāda kebāb
- 17 La‘ l-i yāḳūt eridi ḥārāda
Āteşe döndi sular deryāda
- 18 İsteemz şimdi semender nārı
Oldı dil-teşne-i mā‘ i-cārı
- 117a 19 Kürre-i nāre olalı şu‘ le-feşān
Sāyeler oldu mişāl-i nirān
- 20 El-‘ aṭş ey kerem esi feryād
Ḳıl zelāl-ı himemiñle imdād
- 21 Reşḥa-i şebneb elṭāf-ı me‘ āb
Gel ümidimi ḳılsın şād-āb
- 22 Ḳoma dil-teşne bu bī-ārāmı
Āb-ı yāri a‘ ṭā hengāmı
- 23 Bu ‘ aṭşā ne ki kirām eslāf
İdüp icrā-yı rüsüm inşāf

- 24 Yaḥu ü berf ile kılurdı reyyān
‘Adet-i cāriye olmuşdı hemān
- 25 Kālayım vaqt-i şerifiñde daḥi
Ḥuşk-ı leb bulmayarak berfini
- 26 Teşneyim luṭfuña bundan geçemem
Berf خی olmasa bir şey içemem
- 27 Lîk bu bende-i perîşān aḥvāl
Oldı bu tekkiyede çünkim abdāl
- 28 Cūy-bār-ı himemiñden kanayım
Ne revā nār-ı ‘atı ile yanayım
- 29 Ne ise lāyık āyın himem
Yine devletlü efendim ā‘ lem
- 30 Bende-i Vehbî zarā‘ at mu‘ tād
Dā‘ i-yi teşne-leb-i cūy murād

Çeşmi-zāde Reşîd Efendi‘ niñ Esāmî-i Tıyūr-ı İltizām ile Bir Cevābına İrsāl İtdiği Şüret

Ḥazretleriniñ pervāz-gāh-ı hümā-yı şevk- şafā vü lāne-i simurğ vālā olan nādî-i behişt
Āyādileri şavbına ḥammāme nāme-i şevk ü ġarām ile inhā-kerde-i muḥabbet ihlāş ü
ziştleri budur ki cānib-i faḳîre irsāl buyurulan (117b) mektûb-ı dil-āşubları vāşıl olup
(?) retey rib mān edāz سوكلن mevzûne- ḥirāmîñ hevā-yı muḥabbet ile bāl-küşā-yı bî
pervāyı oldığıñız taḥrîr buyurulmuşdır. Ol bāl-pervāz evc-i naḥvetiñ baḥr-i bî-ka‘ r-ı
‘aşkıñda hezārān murğ-āb dil-i ‘uşşāk-üftāde-i girdāb-ı iştîyāk olup ḥalk-ı cihān erzen-
dāne-i eşki pîş-gāhında rîzān eylemek erzānı iken cenāb-ı şerîf kara kuş gibi dunbāla vü
sayd (?) taḥşili oldığıñızda cānib-i āḥire cenāḥtāb-ı pervāz olmuş ḥū (?) şimdi beyit:

“Fezā-yı sînede bir yavru besledim āḥir konuşdı. Eller ile gelmez āşiyānesine mefhūmu
ma‘ lūm-ı sa‘ ādetdir. “Öyle cevelān-sāz-ı evc istiğnānıñ ardınca kanad büküp uçurma
kaydına niçün düşersiniz? El kanadı ile uçmak olur mu? “Kaz kaz ile kel tavuk gör
ḥorūs ile” müfādıyla (?) ‘āmil olsañız yolcu kargası gibi herkesiñ ardına niçün
düşersinüz? Yoḥsa şimdi büyük kuş mu olduñuz? Yā hiç anıñ kuş dilinden ḥaberdār olup

kimseye kıyruk şaldığı var mı? Turna dilli, bülbül ötüşli keklik sekişli bir hümā-yı evc i istignā iken anıñla hem p ervāzlık da‘ vāsı sizlere yarar mı? Yarasa dañi murğ-ı diliñ zir-i tākı (118a) ebruvān kırlankıç kuşu gibi āşiyān-sāz olmak münāsib midir ‘ale‘l- huşuş üstünde kuş uçurmazlar. Mısrā “Meydān-ı muḥabbetde ne başlar yuvalandı.” ma‘ nāsını der-ḥātır itseñize bıldırcın gibi ol perīniñ ardınca gezerek bu yıl bir raķib büm sīrete düş olmuş sekiz gāfil bir şıgırcıktır. Andan ne pākım var diyü ol şehbāz-ı dil-şikārı kıoldan aldırmayasıñız beyt : ‘āşık ülfet-i tāzeniñ taḥşīli tedbīr istemez. Murğ-dest- āmūzı şayd itmek kıolaydır. Dāmsız maķūlesinden olmadıñı ḥod ma‘ lūmuñuzdır lakin ne çāre mısra‘ : murğ-ı zīrek çün be-dām افته taḥammül bāyedeş hele sulṭānım b*kluca (?) bülbül gibi hezār ārzū ile terāne-senc olmak olmaz kara bataķ gibi şayd-ı māhī maķşūda cünbān-ḥ‘āhiş olup ḥalkı kendiñize söyletmeyeseñiz zirā serçeye çubuk beredir (?) ebnā-yı zamāna ḡammāz karḡaya beñzer ol şūḥı kıoldan atmacadır ammā kaķnūs lar pençesinden almak güç ma‘ nādır. Kāse-i deryūze-i kefi ḥ‘āhişiñe nuķre en-dāz-ı teraḥḥum olup kebuter-i çeşm-i kebūdin-i temayül (?) itdirebilürsen başıña tel şokayım(?) iştıyāk-ı kūyunda karār itmiş çok ammā bir yavru çıkarmış yokdır zirā yavru kuşuñ ağızı büyük olurmuş. Serçeden (118b)ķorkān dāri ekmez, cevābıñ virirseñiz ammā semender gibi āteşe girmek olmaz. Hele bir dalda tırmazsañız ba‘ zı eyyāmda kuşluk zamanında çağırıcıbaşı ḥānesi kıurbunda kuşbāz dükkānında dañi bulunurmuş. Sekiz aķbaba semtlerinde ‘alaķası olmağla ol ḥavālīde cüst ü cūya çālāk olsañız münāsib idi. Çaylak-zāde tekyesinde ilahi ‘ötme bülbül ötme baḡrım delikdir‘ ilahisi vird-i zebānıñız olduğı mesmū‘ u der-zeyl-i cāmeye kıartal kıanadı idüp mısra‘ zāḡlar tutmuş dirīḡā āşiyānā bülbülü beslesin (?). Terennüm iderek Martolos-zāde ḥāñesi pīş-gāhında şeb-hengām çağır keyf güzerān olduğıñız naķl-i meclis-i aḥbāb olduğı Seyfī-zāde Çelebi‘ den menķüldür. Velḥāşıl ol kıumru-i serser melāḥatıñ gerden- beste-i tavķ muḥabbetini izḥārdan ḥazer münāsibdir. Zirā ser-i kuyı bir güvercinlikdir seni paftaradan atmasunlar. Keşti-i dil-i maḥzūnuñ baḡr-ı hicrānda başdan kıara itmesünler beyit: zaḡm-ı dil kıanar aķar eşki dem-be-dem rengin ider. Hezār-ı dil ḡonca nāleyi müfādı (?) üzre fi‘l-vāki‘ kemend-i ḡam-peyvend-i ‘aşkı virdinizde saḡtgīr-i istiķrār oldu ise ḡayrıdan nażar-ı raḡbeti şarf eyleseñiz (?) zirā bir taş ile iki kuş urulmaz.(119a) Belki gün ola ki peyḡām-ı vişāline kıadem- cünbān-ı istiķbāl olup

mıṣra‘ ey hüdhüd-i ümîd sebâdan mı gelürsün terânesi ile nağme-pervâz-ı sürür
olasınız bâkî hem-vâre şebbâz-ı vişâl. Tâir-i evc huşul- bād

Letâyifden Taklîd Qabûl İtmeyen Şeylerdir

Şabr-ı Eyyüb, Hüzni-i Ya‘küb, Feryâd-ı ‘andelîb, Hüsni-i Yûsuf
Hâb-ı kehf, Terk-i Edhem, Darb-ı Rüstem , Saḥâvet-i Hâtem
Câm-ı Cem, Bâğ-ı İrem, Merṣiyye-i muhteşem, Fırkat-i âdem
Nafaqa-i büm, Rîh-i ‘akîm, ‘Ömr-i Nûḥ, Nâka-i şâlih
Bî-mürüvvet-i mellâh, Bî-ḥaḳîḳati-i fellâh, Sofra-i Ḥalîl, Rızâ-i İsmâ‘îl
Cehl-i Bu Cehl, Seng-i ebâbîl, İdrâk-ı fil Zücces-i hâbis (?)
Ġurbet-i Yûnus , ‘ilm-i Arîṭalis, Levn-i tâvus, Tıb-ı Cālinus
Ḥayât-ı İlyâs, Seyâhat-ı ‘İsâ, Mukāleme-i Mûsâ, Bükâ-i Yahyâ
Erre-i Zekerıyyâ, Zühd-i ber-şıyşâ, ‘Aşk-ı Mevlânâ, Tayr-ı hü mâ
(119b)Şühedâ-i Kerbelâ, Mevt-i ‘azîz, Şeri‘at-i ‘Ömer
Şecâ‘at-i Ḥaydar, Seyr-i Sikender, Kaşr-ı kaşîr
Ceng-i ‘Antar, Fesâd-ı bûht‘ül-nîşar, Kâse-i Fağfûr
Kışsa-i Sekankûr, Hâssa-i zenbûr, Pençe-i isfandiyâr
Seyf-i Zülfikâr, Ġâret-i Tâtâr , Nuşûf-ı Hıẓr (?)
Ḥayâ-i ‘Osmân, Ḥikmet-i Loḳmân, Hükemâ-i Yunan
Medḥ-i Ḥassân, La‘l-i be-Daḥşân, Mekk-i Zenân
Muammâ-yı mîr ḥüsn, Maḥbûb-ı ḥuten, Muḥabbet-i Veys‘el-Karan
Mâtem-i Hüseyin, ‘Aql-ı Eflâtûn , Naḳş-ı buḳalemûn
Ġarḳ-ı Fir‘avn, Mâl-ı Kârûn, ‘Adl-i Nuşirevân
Şütür-ı ديزيروش (?), Şanâyi‘-i Cemşîd, Nevḥa-i Dâvud
Helâk-ı Şemûd, ‘Înâd-ı Yehûd, Nâr-ı Nemrûd
Zür-ı bârûd, Zârar-ı cerrâd, Huşûmet-i Ekrâd
Kuvvet-i Âd , Binâ-yı Şeddâd, Mücâhede-i Bâyezîd

(?) ت س ح ی Pinti Ḥamīd, Mecūs-ı sind, Ta' līk-i 'imād

Ḳāmet-i avc , Kūtehi-i Ye' cüc , Zūlm-ü ḥaccāc

Şatırac-ı Seccāc, Menāfi' -i tiryāk, Mār-ı Dāḥḥāk

(120a)Fitne-i Cengīz, Hevā-yı Tebrīz, Siḥr-i Sāmīrī

Simyā-i Bu Ali , Hicv-i Sa' dī, Ḳaşıde-i Enverī

Naẓm-ı Firdevsī Bī-raḥmī-i Nuğay Mehāvte-i Ḥamza

549

Ġazel-i Kāmī Lisān-ı Etfāl

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Küçücük oğlan biñ taqyesi oldı tātā²⁵⁸
Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā
- 2 Atacaḳ oldı dāğ taşraya ḥūbbacıḳ
Ḳıḥ kesici nesnedir ceci eyü bed ḳakā
- 3 Çip çip aḳar şuyadı daḥ daḥ olupdır devāb
Ḳorḳuducudur avcı öci böci bed şadā
- 4 Ḳağuculuḳ berbere ayağa bamsaḳ cive
Nemnecik oldı ta' ām hem daḥi dirler māmā
- 5 Yatmağa nānı dimeḳ çacıḳ oldı yimeḳ
Pis kedi ḳuçi köpek gitdi ḳoma bu behā
- 6 Çi baḳış ü çiz yaḳış māhcıḳ oldı o pūş
İşemege didi çiş dādıya dirler dādā
- 7 Müfte' alin fā' il müfte' alin fā' il
Kim bu kitabı oḳur isteye göñlü lapā

550

Ġalaṭāt-ı Cenāb-ı Münif

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ḥāliş-i pīr mufā-pişeniñ²⁵⁹
Ḥazrete māfir sözi ircāsı var

²⁵⁸ Bu gazel Kāmī Divānı'nda yoktur. Bk. G.Yazıcı 2017

- 2 Ya'ni مروطه tahif nev zuhūr
Bir kazelliyāt masināsı var
- 3 Hāki كشيب خ bize evzāsı çok
Baş şalıyor var ise şar'āsı var
- 4 Rāciḥ ise keyf ile şāhib 'alīl
Başda sedāsı ile hümāsı var
- 5 Şarığa fayşal vireli كمر يم
Başda nūmayışlı meşāşāsı var
- 6 Kendi yazısı seyr ü كنيسيل
Bende de biryāk muraqqāsı var
- 7 Kātib dīvān idigiñ egdirir
Hāḡ buña bir hoşça ir kāsı var
- 8 Birisine bu gice med'uvluyum
Pāki papaz yaḡnisi tölması var
- 9 Şofrada yok mumbar işkenbesi
Baḡ t.ş.ğınıñ iki yumurtası var
- 10 ñireksa' zısafal kaçalo موعني
Ne aḡı ne ekmegi ne 'arpası var
- 11 Oḡlı ile āyīneye baḡup dimiş
Baḡ يسان زلد bir de كنزكك var
- 12 ed ayeb فخر efendi dimiş
Hüznumüzüñ şimdi mızıķāsı var
- 13 Gerçi odamızda olur intikāt
Fā'ide ne n'eyleyeyim amāsı var
- 14 Gör babayı cāme yirine gir
Birikmiş i kirli muşamması var
- 15 Yaz günü üstü teke gibi ḡoḡar
Ḥolṡuḡınıñ pek iti rayiḡāsı var

²⁵⁹ Bu şiir Münif Divānı'nda yoktur. Bk. Kılıç 1995.

- 16 Nāfe göbek görmeziñ başları
rav ısırağaz ik içreg چيلقودن
- 17 Etmege nān tuza nemek demeniñ
İşte muṭavvel [...]var ²⁶⁰
- 18 Çaldığına anıñ on iki kalem
Elde tekellüflü muraqqāsı var
- 19 Bu luğatı şāhidide görmüş siz
Bende gözün hayli ساعازب var
- 20 Sākıf-ı nihāl ile beşer oturur
Evvel-i şānī iki kalfāsı var
- 121a 21 İde yerim yüz paralık her zevāt
Lık içinde kuru baklası var
- 22 Bak كزكك tafrasını gör hele
Ne iti var o da ne etbāsı var
- 23 İtse cemā hayli بزعم çeker
Kaḥbe ḥaṭab zevcenı kocaması var

**‘İzzet Osmān Efendi’ niñ Bir Aḥbābına Laṭife-Güne Ḥamāma Da‘vet Zımnında
Şüret-i Tezkiredür**

Benim sa‘ ādetlü mürüvvet-kārım efendim sultānım ḥazretleri inşallāh ta‘āla ‘al’s şabāḥ
dellākı sım-endām-ı āfitāb ḥalvet-ḥāne-i deycürdan nümāyān ü ger mābe-i gerdün
da füṭa-i zer-tār şubhī der-miyān ü şabun-ı siyeh şüy-ı mehtābı lif eşi‘a-i envār ile tās-ı
zerin-i zerīn elekte maḥv ü pinhān idüp tīre-i çirk-āb şebi tamamen sīne-i ufukdan
taṭhīr ve şādırvān-ı vasaṭü‘ s-semāda lem‘a-i fevvāre ile zemīn-i āsumānı tenvīr eylediği
hemgāmda beyt:

“Siyeh füṭa ile ḥamām içre seyr it mäh-ı tābānı/ Eger görmek dilerseñ zūlmet içre āb-ı
ḥayvānı” müfādınca bir iki sā‘at (121b) cāme-i ālām ü ekdārdan müberrā vü eşvāb-ı
ālāyiş-i dünyā-yı denīden muarrā o lup tenhāca meşgūl-i zevk ü şafā olmak için beyit

²⁶⁰ Metnin bu kısmı silinmiştir.

“Nışf-ı dünyādır dimişler fil meşel hamām içün./ Sım-ten dellāk olunca büsbütün dünyā deger” maḳāl ile cümleñiñ mu‘teberi olan Hamza Paşā Hamāmı‘ na bi’l yümn ve’l iḳbāl - bi’ s-saādet ve’l iclāl-i muşarra‘ teşrifiñe biñ cāñ ile müştākız efendim.

Fehvāsı üzre ḳadem rencide buyurasız beyit “Gerçi hamām içre hoşdur yārān lik sım-ten dellāk ile ḫalvetde başḳa zevḳ var.” Edasınca hamām-ı merḳūma teşriflerle dil- i sūzān āteş-gede-i ḳafeş-i ıztırābdan bīrūn ve cām-ı ibtihāc u mübāhātımız pertev-endāz-ı hücre - i derūn olur eger bādām-ı muḳaşşer-āsā sım-endām ü dil-keş- ḫırām ü būs na‘līn- i saādet irtisāmlar ile ziḫām- ı ger-mābe-i neşātımız şeref-yāb olmaz ise külhān (?)‘ aşḳ-ı derūnda tāb- āver olan āteş- i sūzān-ı iştiyāḳları şerāre-feşān-ı aḫker –i iftirāḳ olacaḡı nümāyāndır. Bu ḫuşūşda ne ḳadar zahmet ise daḡı meyāneda cāri olan āb-ı zülāl muḫālasını icrā buyurup bu eṣnā نيدرلرو‘ araḳ- rīz ḫicāb buyurmayup teşrife himmetler ile āb-ı ḫayāt-ı iftiḫārımız (122a) cereyān ḫazīne-i g ermābe-i gerdūn olur ‘ināyetleri mercūdur.

Sırr-ı Mażmūnı ile Kānı Merḫūm İnşā Eylediḡi Ḳāimedir

Benim sırr-tāc-ı ibtihācım mürüvvetlü dāver-i sırr ı -beraberim sulṭānım ḫazretleri ser ü ser-sebz-i serābistān serverleri ser-ā-ser sāye- küster sebze- zār-ı vücuda vü gülnihāl bāḡçe-i zāt seriyü‘ ş-şıfātları ser-ā-ser-püş-ı gül-berg izz ü suūd (?) olmaḳ du‘āsından soñra sūret-i defter-i mālīkāne-i muḫabbet aḳlām ezlū‘l-erḳām dīvān-ı iḫlāşıñ başḳalemi iḫrāc olunup ulaḡ-ı seriyü‘l iblāḡ meveddet birle bu güne irsāl olunur ki serv-i āzāder-i sāmān-ı isti‘dādım sevād-pezir-i ser-nāme-i fiṭrat-ı reisü‘l māl dükānçe-i istiḫḳāḳım metā‘ rüy-ı dest kār-ḡāne-i ḡilḳat oldıḡı günden berü ser- levḡa-i zīb-i efsāne-i aḫvālim olan ser-güzeşt pür-melālim başdan başa taḳrīr olunmaḳ yāḡūd yalnız eyyām-ı gurbetde keşide olan vakāyi‘ şeşhāme-i taḡammül- fersānıñ öşr-ü muaşşār baş baş ziver-i ceride-i ta‘bır kılınmaḳ lāzım gelse bir ṭarīḳ ile başa çıkmanıñ imkānı yoḡdur(122b). Başımızda otdan ḡayrısı bitdi variden mā‘ adāsı yaḡdı disem mübālaḡā degildir . El-bāşın kuy-ı nādānı vü bī-nişānān beyābān-ı perişānı ya‘ni beşe vü yoldaş laḳab ile mülāḳḳab herze-

vekīlān kâinātīñ başbuğı و دب هبند (?) şān ḥarābātīñ kirve-i şāhib toğı bir ālāy ehliyet nedār nedānu huda nā-ters ü mel‘ anet āferīnān iblisi aldırıñ ١ sevzāğ-ı ḥıred fersā-yı nā-pesend ü eṭvār-ı merdüm āzār per-kezend mu‘ ayenesinden başımdaki her mūy-ı siyāh şu‘ le nümā-yı şubḥ-ı aḥır-ı şeyḥūḥat olmuşdur.

Bir zaman şevāğil-i firāk-ı eḥibbā ile başımız araya girüp sefīne-i şabr ü qarār cūşı-ı tūfān iştıyāk ile başdan kara olmağın baş kıç dönerek mersā-yı ḥayret-fezā-yı cüzide-i bī-ārāmide qarār eyleyüp ve bir zaman keşret-i ḥavādiş ü ferd ü vakāyī ile elimiz başımıza degmeyüp “Başdan murād beyindir” feḥvāsı üzre elbette bu kadar bāzīçe-i gāh każā vü kader olmamız bir menfa‘at-ı dūnyeviyyeniñ zuhūrına vesile olmağdır , diyü efkār u verāddır. Molla Ḥaṭṭāt Nā-Maḥşūr ile gitdikçe tehālūk vü inhimākımız müzdād āḥirü’l-ālām el-abdü yüdebbiru vallahu yükaddiru me‘ āilince tevzi‘ - kerde ser- defter-i ezel her ne ise anıñla muṭayyeb dil-şād (123a) olmağın başımıza yazılan vech üzre tam başımıza döküp başımızı kurtarmağ sevdası ile nā-çar kenār- gir sāḥil-i ıztırār olduk.

El-ḥāşıl başımız selāmet olsun dīn kimesne başına bu belāları ihtiyārıyla şātun alup bir başına buyruğ sultān iken kūşe-i bī-tūşe-i ğurbetde mekīn olmaz. Kendi vatanında bir başına olmağ ğurbetde bīnbaşı olmağdan ā lādır. Her ne kadar başına medārsız bir ādem olsa yine kendü ‘āleminde başına döner bir iki dost bulunur. Diyār-ı ğurbetiñ müsāade-i baḥt ü vaḳt meşelā bir miqdār fāidesi daḥi olursa yine başına kelān-ı şedāid hevīlnāk ile başa baş gelmez. İşret-kede-i ğurbetde baş olmağdan kendü aşāir ü erḳābı bezminde ayak olmağ ehvendir. Başına gelmeyen bilmez eger ḥikāyāt-ı

dil-i nā-şādı. Başdan başlasam. ‘Ömr-i cihān aña kifāyet itmez ḥalkıñ umūr-ı ḥuşuşunu ilzām ise bir qurı baş ağrısıdır. Benim c ānım ve başımdan ‘azīzim efendim ol ṭarafda daḥi başıña ururlar ise ğurbetde kendü başına dermāñı olmayan bir ālay ‘aceze maḳūlesi eliñ ni‘ metini seniñ başına kaçacağı nümāyāñ olup şaḳınup başıñı alup bir ṭarafa gitme (123b) o başı fedā it. Peder-i vālā güherini fedā itme neş‘e-i ğurbet gerçi ibtidā ḥoş olur. Soñra ādemiñ başına sıçrar bunda birazcık nā-şinās kimesneler vardır ki yolunda başıñı

meydāna kosañ ve rüz [ü] şeb başıñ üzerinde gezdirseñ yine bir iş başında seni seniñ merāmınıñ ‘adem-i huşulı için başıñ gözün için diseñ şafā itmez hemān başın açup ol maşlaḥatıñ vücūda gelmesine segirdir. Başıñ için olsun ‘aklı başına cem’ it vü pederiñ kadrini bil iş başa düşünce sözi ayağa düşürme. Başın gidince ayak pāyidār olmaz.

Saňa her ne kadar nuşḥ ü pende dā‘ ir vü tekliḫāt-ı taḫileyi (?) mutaḫammın bār girān hep taḫmīl iderse yine ol mübārek ḫademine baş koy. Ve semt-i muḫālefet ü ‘ināda baş çek kendi başıña baş bağlama vü esrār-ı derūnıñ eger nīk ü eger bed kimseye fāş eyleme.

“Kol kırılır yeñ içinde baş yarulur bōrk içinde.”. El-cennet ü taḫte aḫdāmü’l-ümmeḫāt ma‘lūmunuzdur devlet-i dū-cihānı maḫlabıñ vü her işiñ çıḫmak maḫşadıñ ise anlarıñ ayağından başıñ ayırma. Vü eñ baş dostuñı kirāren vü mirāren tecrübe itmedikçe başıñı inanma kesilen baş bitmez bitse de ḫayır itmez(124a) . Şüreḫā-yı fezā‘ il-niḫāb Efendiler ile baş başa virüp müzākereden ḡaflet itme muḫaddemā benim başımda ḫavaḫ yeli eser iken izā‘ at itdigim evḫāt-ı ḫāḫıra geldikçe ‘ilm başımdan gider. Ammā ḫi fā‘ ide başıma geldigi için bu huşūşda ḫaḫir ü kebire vaḫiyet ‘ādet müstemirrem oldu. Başına kelān (?) başmaḫcıdır şimdi. Baş elde ike ḫayret ide. Gör ol ḫarafda bizi suāl iden eḫibbāya derūn üzre selāmlar olunur.ḫāḫırları suāl olunur bāḫi. Hem-vāre saādet-bād.

124b

551

Men Leḫāyif-i Ref‘i Kālāyī Der-ḫaḫḫ-ı Ehl-i Keyf

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Hey meded neş‘e-i zātı var iken dilde füzūn
‘Ameli keyfe düşüp ḫaldık ‘amelden birūn
Nām-ı tiryāki ise başḫaca bir dāḫ-ı derūn
Ehl-i keyfiñ ḫutalım tab‘i olurmuş mevzūn
Līk gün körlese küngürleyüp ister ma‘cūn
ḫāḫılı düşme ḫakın idüp anı mey-gūn
Yiyüp ol zehri şekerdir deyü egdikçe boyun
Engerek olsañ ider ‘aḫrep-i bānuya zebūn
ḫāḫve ma‘cūn tütūn enfiye vü kāfir afyon
İşte beş şeydir iden bizi ‘azizim mecnūn

Bend-i sâni

- 1 N'ola bel bel bakar ise işine varmaz eli
 O muvaqqat ki yedi günde bir eyler 'ameli
 Olmuş â' zâsı tokuz boğum anıñ geçme beli
 Reng-i ruhsârı nebâtisi ya şem' -i 'aseli
 Bezm-i rindânda o hiç şöhbete virmez keseli
 Her şeker ile yalan gerçek o bir bâl yemeli
 Ki bu şuretden merâkı görünür gerçi veli
 Oldı ' âlemde o bî-çâre ' âkil ne deli
 Kahve ma' cûn tütün enfiye vü kâfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi ' azîzim mecnûn

Bend-i şâlis

- 125a Kahve fincânı elinde hele itdikçe şükür
 Kendi içdi şanur ol kahveyi çaķışırı içir
 Görse meclisde eger cezbeli bunca dilber
 Bitmeyüp²⁶¹ çeşm-i çerez vaşla şeker de çiker
 Kaynaşur ise veli telve gibi dibe çöker
 Nîm-i h'âb içre belinden kemeri çöze eger
 Uyanup anda bakar kim ne uşak var ne kemer
 Zevk-i vuşlat dedigi uyku imiş cümle meger
 Kahve ma' cûn tütün enfiye vü kâfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi ' azîzim mecnûn

Bend-i râbi'

Kes-i bahri gibi gâhi açılır ki kapanur
 Keyfi çatmadan aña çatma ki saña tayanur
 Uykusunu kuşku meges burnuna kónsa uyanur
 Olsa keştâne şuyı kahve o bir kere bulanur
 Lik incire yübüsetde görünce yalanur
 Vaķt-i kurbânda şeker bir kâmişin atdı şanûr
 Hele ma' cûn yer iken rûyına bakma uţanur

²⁶¹ D. yetmeyüp

Gāhice bāde-i ḥamrāda olur ise boyanur
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi 'azizim mecnūn

Bend-i ḥams

Yevm-i šekk gicesi her güne alır kim ḥayret
 Baḳamaḡa semt-i semāya idemez hiç cür' et
 Şüphesiz ol gice olsaydı hilāli rü' yet
 Bir çöreklenmiş o māra dönüp anda kat kat
 Aña nisbet ile müferriḡ yine ehl-i 'işret
 Ki ider bezm-i şafāda düşe ḳalka ḥareket
 Keyf ü kem şorma Ref' iā didi ehl-i ḥikmet
 Şekl-i ādemde heyūlası silinmiş şuret
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi 'azizim mecnūn

125b

552

Beyt-i Ref' i Kālāyī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

İki beyt oldu naẓm-ı ḥüsne ḥarf-i rāda çār-ebrū
 Birisi maṭla' -ı ġarrādır anıñ bir maḳta' dır

553

Luġāt-ı Ermeniyye Cenāb-ı Ref' i-i Kālāyī²⁶²

129b

554

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

1240

[Sa'id]

- 1 Cenāb-ı gird-i kāriñ şun' pāki
 'Uḳül-ı ehl-i idrakı ider ḥayr
- 2 Lisānınca şıġār-ı şeyhe ḡ'ārıñ
 Olup her bir varakça mantıḳu' t-tayr

²⁶² Bu luġat Ermenice kelime ve ibareler barındırdığı için kelimeler aynı şekilde yazılmıştır.

- 3 Tenāsül emri ‘ aklıñ māverāsı
İder ihyā vüçüdı kudret ري
- 4 Meger Abdurrahim mollā efendi
le ‘ ifād ıdlo خـلـبـيـلـخـيـلـdayr
- 5 Dilimde ism-i ‘ azam kâlibimle
Du‘ āda fā‘ iķim dā‘ im ‘ ale‘ l-ğāyr
- 6 Dem-ā-dem ‘ ömr sermediler münevver
Nücūm-ı sa‘ dī itsün levhada seyr
- 7 Sa‘ id-i mīlādniñ tārīḥ-i tāmı
Cihāna geldi meh-vāri ebu‘ l-ḥayr

555

1246

[Lebīb]

- 1 Ma‘ rifet kânı hemz-ḥāne-i Maḥmūd
Zū-fünūn zihni o şāhıñ kāmūs
- 2 Cem-i ḥaşem ḥüsrev ü dārā behmen
Der-dür-bānları hem Keykāvūs
- 3 Zāde-i kâdı islāmbuula
İtdi iḥsān ü kerem şimdi rūs
- 4 İki tārīḥini tebrīk kılam
Kıldı taqḍīm idüp dāmen-būs
- 5 Didi bir mışra‘ tārīḥ Lebīb
Yemin ile aldı Ebu‘ l-Ḥayr rūs

130a

556

1246

[Lebīb]

- 1 Füzūn-ı ‘ ömr ola Abdurrahīm efendi kim
Cihānda söylenür envā‘ i luṭf ile ḥayrı
- 2 Bana meger kâdıyü‘ l İslāmbül oldu ‘ iffet ile
Muvaffaķ eyledi Allah söz mü var ḡayrı

- 3 Revi‘ si aldı o maḥdūmı eyledim irsāl
Cihāna müjde ide kilik-i mantıku‘ t-ṭayrı
- 4 Lebīb çıkdı bir agāh söyledi tārīḥ
Müderriş eyledi ḥayy ü derdü‘l büvān ḥayrı

557

1255

Küşte -i tīg-i dirīg itme emeldir bilirim
Nāfile cān-ı‘ azīzi heder itmiş derler
Hüvelbākī

558

Meḥ ulü/ Fā‘ ilātün

[Ahmed Baba Efendi]

- 1 Erbāb-ı vecd ü ḥālet
Bir bir gidip tükendi
Hep itdi ‘azm-i cennet
Vuşlat ile müjdelendi
- 2 İşte bu merd-i kāmīl
Behlül ü Şibli-menzil
Cezbe ile ol du‘ā vāşıl
Tā cāy-ı-ser-bülendi
- 3 Rāhib idi muḥaddem
Hem fikre ḳaṭb-ı a‘zāmı
Cem‘a Ḥudā-yı Ekrem
Maḫḫar ḳılup begendi
- 4 Düşmüş idi rāh-ı‘ aşḳa
Tevḥīd ḫaḳḳı ‘aşḳa
Hiç görmemiş idi başḳa
Kendi bilürdi kendi
- 5 Söz aşināyadır hep
‘İrfāna olanca maṭṭlab
Divānede müretteb
Devā-yı hevesimindi

- 6 İşkāt-ı mīm itdi
Hem devrini tüketti
Firdevs kırbeye gitti
Ahmed Baba efendi

3.3. Mecmūa-i Eş'ār ve Fevāid'in MESTAP'a Göre Tasnifi

Yer Numarası: Ankara MİL YZ A 9855 Mecmūa-i Eş'ār ve Fevāid							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b-2b	Dānişī	Habīb-i hāl-ı yektā Muhammed Muştafā sensin İki âlemde maḥlūka imām u pişvā sensin	Emîn olsañ n'ola ol şehleriñ kehf-i emānından Gönüller cāmi'inde sırr-ı âmīn ü du'ā sensin	Kaside / 37		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nat-ı Şerīf-i Seyyidü'l Kevneyn
3a-4b	Rāgīb	Ne 'aceb sür'atle geldi bu yıl māh-ı sıyām Çekdi bir baş gelüb belde-i Bagdād'a licām	İster mi nev-rūz şebi kadr sabāhı ola ıyd Tā te'ākub ide âlemde şühur ü a'vām	Kaside / 37		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ra mażāniyy e-i Rāgīb Pāşa
4b-6a	Vehbī	Geldi çattı yine keşti-i hilāl-i Ramażān Sūḫ-ı rahmetde ucuzlandı metā'-ı güfrān	Güni günden yeğ ola ḥatırı şevkiyle tola Revnaḫ-ı 'ıyd-ı mübārek bula ḫadr-i Ramażān	Kaside / 51	Ramazanā	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ramażan iyye-i Vehbi Efendi
6a-7b	Fennī	Hep galaṭ sözle geçirdi gününü aşık-ı zār Galaṭa zevkine gitmiş meğer aḡyār ile yār	Ġālība Fennī temām eyleyecekdir zevki Ātalar seyrine düşmüş o periniñ şevki	Mesnevi/55	Sahihāme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sāhil- nāme-i Fennī Efendi

7b-	Belig	Uyanub eyledi ol fitne-i hâbide kıyâm Reh-i germâbeye hengâm-ı şehir kıldı hırâm Sandılar anı ikiz toğdı güneş hâş ile 'âm Câmekâna gelicek tutdı peri gibi makâm Tâbeş-i gerden-i billurı ile derledi câm Âteş-i şevk-i der-ağuş ile kızdı hammâm	Kahve fîncânı tokındı leb-i dildâra meger Serpilüb gül şuyı hoş yakıldı micmer Çünkü hammâma Beligâ giren elbette derler Müzd-i hammâma döküb akçeleri ol dilber Sine-i âyineyi pâreleyüb itdi kıyâm Gitdi âteş gibi ol meh toña kaldı hammâm	Müsed des/9	Hamamnâme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Hamamn âme-i Belig Efendi
8b- 10a	Belig	Şeh-levendâne kesim şevkle hengâm-ı şehir Semt-i dükkâna hırâm itdi o şüh-ı berber İdinüb câzibe-i ehl-i derûnı rehber Virdi dükkânçeye teşrîfi ile zînet ü fer Kec-külele kâkül ucın gösterüb ol sünbül-i ter Tabla perçemden ehibbâsına saçdı 'anber	Şundılar destine kahve ile lebâleb fîncân Âh-ı 'âşık gibi bir iki nefes çekdi dü-ğan Âşık-ı zâre Beligâ ne belâdır hicrân Kodı cânâneye 'azm eyledi ol büt-i beyhân Baş açık âh ü fîğan itdiğimiz kaldı eşer Gitdi ol âfet-i devrân bize kaldı berber	Müsed des/11	Berbernâme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Berber- nâme-i Belig Efendi
10a- 11a	Belig	Şubh-dem bir büt-i derzi peçe-i şirinkâr125 Gümüş endâze gibi kadd ile kıldı hırâm Kâle-i hüsnîñ idüb zîb-i dükkân ü bazar Rub'a dek tutdı ruhun zülf-i girihgir-i nigâr1 Gamze mîkrâş-ı belâ süzen-i müjgân hünbâr Kâle-i râzımı açınca kesüb biçdi nigâr	Zedeler cismimi yüksük gibi süzen-bâzım Almaz üstüne hatâyı yine ol tannâzım Hıl'at ister beni püskürme şeh-i mümtâzım Dün Belig açdım o cânânâ metâ'-ı râzım Anı tahmin ile ölçüb biçerek âhir-i kâr Gördüğim çıkmadı şan'atla tegellendi o yâr	Müsed des/9	Hayatnâme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Hayyât- nâme-i Belig Efendi
10b- 11b	Belig	'İşve ü nâzda ol keşger-i müy şigâr ²⁶³ Pişegerdır bu şanâi'de degildir haflâf Mest ü hayrân ider 'âşıkı ol gerdeni şâf Görmedi tâze ü terlikde nazîrîñ eslâf Hançer-i gamzeye ebrusı anıñ tire gılâf Hele yokdır sözüm ol suğraya hakkı'l-insâf	Bir âlây ipsiz yüz virme dükkâna irkib Şimdicek olğanı yutdı tolaşub anda rakib İtdiler fâ'idesiz müşteriyânı ta'zib Âkıbet kalmadı ol mehde evzâ'-ı şekib Âzm idüb pişgehe çekdi hicâb-ı zer-bâf Kaldı evşâfını tahrîre Belig-i vaşşâf	Müsed des/9	Keşger-nâme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Keşger- nâme-i Belig Efendi

²⁶³ Demirel,a.g.e,s.410

11b-12b	Gâlib	Sâki vir ol piyâle-i elmâsa ferr ü tâb Elmâs içinde mevc ura ammâ ki lâ-l-i nâb Virsün fûruğ-ı bezme o hal-kerde afitâb Olsun harîm-i meykede şubh ü şafak şarâb Şîr-i benât-ı milli136 ide feyz-yâb Bir baır içinde berk ura Hürşid ü mâhtâb Deryâ-dilân-ı aşkıña işâr-ı gevher it Şahbâ-yı surhı çeşmime yâkût-ı aımer it	Sâki revân it âteşi kâfûr pâreden Birkaç kadeh pür eyle o mevc-i şerâreden Bedr it hilâl-i sâgarı nur-ı sitâreden Ketm eyleme habâbı dil-i hiç-kâreden Kaldırma ya'ni şişeyi piş-i nezâreden Men' itme mevceyi leb-i huşk-ı kenâreden Bir gün olur ki mest gözün hüşyâr olur Gâlib de bu humârı savar teşne-dâr olur	Terkib -i bend/6 bend	Sakıname	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sâki- nâme-i Gâlib Efendi
12b-15a	Haşmet	Ey veliyyü'n-ni'amım şâh-ı şefâ'at ger için Ya'ni sultân-ı rûsul Hazret-i Peygamber için Pâre-i kebd-i ciğer-güşe-i şâh-ı kevineyn Câm-nüşân-ı şehâdet ol iki server için Hulle -püşân-ı tebâşîr-i duhûl-ı Firdevs Tâcdârân-ı hilâfet o muharrebler için Kurretü'l- 'ayn-ı cihân pertev-i 'ayn-ı âyan Merdüm-i dide-i sultân-ı Sikender fer için Âteş-i fûrkat ile tâbiş -i dûzağ mânend Her seher eylediğim âh-ı şerer- perver için	Hazret-i Hâk ânı manşûr ü muzaffer itsün 'Adl ü dâd ile cihâd ile muammer itsün Seyf-i tevfiğ ü zafer ile cihângîr olsun Ser- be -ser arşa-geh-i dehri musahhar itsün Görmedik mislini bu pâdişeh-i devrânın Hızır-ı tevfiki Hudâ zâtına yâver itsün Ziver-i dest-i zafer ide Kızıl Elma'yı Hûn-ı adâ ile bu arzı muhammer itsün Biz de târiğ ü kaşâ'id yapalım vaşfinda Ol daği kullarını lûtfuna mazhar itsün Yüzünü yere koyub eyle duâyı Haşmet Vire tahtında Hudâ ol şehe yüz yıl müddet	Terkib -i bend/ 12 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Terkîb-i Bend-i Haşmet Efendi
15a-16a	Râmiz	Nevâ yok bezm-i gurbetde figân-ı âhdan gayrı Kime dem-sâz olursun nâle-i cân-gâhdan gayrı Ne hemdem var ne sâki bu dil-i güm-râhdan	Gönül olduysa da mışdâk-ı naşş-ı <i>esrefü</i> yâ Rab Terağhum kıl bi-hağk âyet-i lâ-tağnetü yâ Rab Derûnum gülşen-i zevk ü şafâ kıl sū-be-sū yâ Rab	Terci-i bend/ 5 bendc		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Terci-i Bend-i Râmiz

		ğayrı Haṭ-ı sağarda yazmaz hayf ile eyvāhdan ğayrı Gül-i ümmîd virmez bûy ye's-i cāhdan ğayrı Çemende lāle yok dāğ-ı dil-i āgāhdan ğayrı Sefer itsem refîk olmaz ğubār-ı rāhdan ğayrı Karār itsem yerim yok bezm-i şivengāhdan ğayrı Şorar yok hāṭırım hūzn ü ğam-ı cāngāhından ğayrı Teselli bahş olur yok ṭālî'-ibed-ḡāhdan ğayrı Ġaribim bî-kesim yokdur enīsim āhdan ğayrı Penāhım dest-gīrim kalmadı Allah'dan ğayrı	Gül-i 'irfānımı itme esīr-i reng ü bû yā Rab Alāyık nüktesinden ḡalbim eyle şüst ü şū yā Rab Ḳoma ālūde-i çirk-āb-ı aġvā-yı 'adū yā Rab Olupdur dāğ-ı ğurbet nā-pezirā-yı refū yā Rab Yetişdir merhem-i kāfūr-ı şubḡ-ı ārzū yā Rab Ḳulundur Rāmizī itdirme ğayra ser-fürū yā Rab Der-i lutfuṇda dōkdü eşk çeşm ü āb-ı rū yā Rab Ġaribim bî-kesim yokdur enīsim āhdan ğayrı Penāhım dest-gīrim kalmadı Allah'dan ğayrı				Pāšā
16a-16b	Haşmet	Yā Rab esāfilde nedir böyle saādet Bu rütbe-i 'āliye neden geldi mezellet Bî-berg ü nevā kaldı ilahi 'urefāmız Oldu cühelā zümresi hep nā'il-i devlet Düşdük bu ḡarābāta nedir çāre ḡumāra Mest itdi bizi āh peymāne-i ḡikmet Gördüñ mü bu āyine-i devrānda söyle Kim virdi murād üzre ḡayālātına sûret Zevḡin bulamaz neşve-i şahbā-yı fenānıñ Dil ehl-i ḡarābāta döner eylese 'işret Biz keşmekeş-i çile-i ğurbetde çıkardık Geh belde-i İzmir'de geh Bursa'da ḡalvet		Terci-i bend/1		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Terci-i Bend-i Haşmet Bend-i Evvel

		Bilmem bu zühür-ı sitemi Zeyd ü ‘Amr’dan Billâh kuşurumdur efendim yine reh-zen				
16b- 17a	Rûhî	Şanmañ bizi kim şîre-i engûr ile mestiz Biz ehl-i harâbâtđanız mest-i elestiz Ter-dâmen olanlar bizi âlûde şanur lik Biz mâil-i bûs-i leb-i cām ü kef-i destiz Şadrın gözedüp neyleyelim bezm-i cihânıñ Pây-ı hum-ı meydır yerimiz bâde-perestiz Mâil değiliz kimseniñ âzârına ammâ Hâtır-şiken-i zâhid-i peymâne-şikestiz Erbâb-ı ğaraż bizden ırâğ olduĝu yeĝdir Düşmez okumuz yere zirâ şâhib-i şatşız Bu âlem-i fânide ne mîr ü ne gedâyız Â’lâlara â’lâlanırsız pest ile petsiz Hem kâse-i erbâb-ı diliz ‘arbedemiz yok Meyhâneyiz¹⁵⁹ gerçi veli ‘aşk ile mestiz Biz mest-i mey-i mey-gede-i âlem-i cânız Ser-ħalka-i cem’iyyet-i peymâne-keşânız		Terkib -i bend/1	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Terkib-i Bend-i Rûh-i Baĝdâdî Bend-i Evvel
17a- 18a	Fehîm	Ey nigâh-ı ğażabı mest-i mey-i naħvet-i nâz Ĝamzesi sâķi-i cām-ı ecel-i ehl-i niyâz Ey fûrûĝ-ı ruħ-ı hûy-gerdesi hûrşid-güdâz Ey lebi nâdire gül-berg-i gül-i gülşen-i râz	Hüsnüñi görse eger Yûsuf olur bende saña Ĝayl-i ‘uşşâķ nice olmasun efgende saña Âşık olurduñ eger görseydiñ sende saña	Muaşş er/ 7 bend	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Mu‘aşşer Fehîm Efendi

		Korkarım rāzımı fāş ide çeşm-i ğammāz Aşınā oldu dilime ğamze-i bī-gāne ²⁶⁴ nūvāz Şeb-i hicr ğam-ı zūlf dil-i sevdā-pervāz İhtiyārī değil āh eyler isem dūr [ü] dıraz Āh idersem n'ola sevdā ile dolmuş gönlüm Haberim yok ki seniñ ' aşıkñ olmuş gönlüm	Ba' dezīn bendeyim ey şāh-ı cihān ben de saña Hānde it ağlasa hālīn dīl-i nālede saña Böyledir kısmet-i hakk girye baña hānde saña Bir naşihatdır ider ' aşık-ı şermende saña Korkarım yār olur aġyār-ı firībende saña Girde-bālin-i gül-āgendeñ idüp pūte-i hār Derd-i ġayretle helāk ola Fehīm-i bīmār				
18a- 19a	Fāzıl	Felegiñ kubb-e-i firūzesi virān olsun Ālemiñ enfüs ü āfākı perīşān olsun	Nūr ile merkad-ı pākīnde o yatdıkça hemān Hāzret-i pādīşehiñ ' ömri firāvān olsun	Mersiy e/34 beyit		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Mersiye-i Şultān Selīm Hān -ı Sālīs
19a- 20a	Fehīm	Ey dil- bād be-kef eyleme taẓyī' -i nefes Her kişi ' İsi-i Meryem gibi meşhūr olmaz	Suġanım oldı mişālāt-ı beyān-ı vāqī' Şā' ir-i rāst-suġan gerçi ki manzūr olmaz	Kıt' a/ 20		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kıt' a-i Fehīm
20a	Rāsih	Gördükde hadeng-i nigehiñ gitdi arada Koydum küşüya cānımı meydān-ı rızāda Yokdur bedel ey yosma saña şahn-ı cefa Āh itse n'ola zūr-ı firākıñla fütāda Tākat mı gelür ey kâşī yā böyle küşāda	Şāyeste hevādārīñ olursa seng-i āfāk Rāsih daħi ey şūh-ı kemān-keş saña müştāk Bend ile idüp kavı-ı dīlīñ tākatını tāk Yā Hāk çağıra çille-i cevriñ çeken ' uşşāk Tākat mı gelür ey kâşī yā böyle güşāde	Muha mmes/ 6	Kemankeşnāme	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Kemān- keş- nāme-i Rāsih Efendi
20b-	Pertev	Hayāl-i sünbülün ey gül-beden ' ıtr-ı meşām olsun	Gezerken rāh-ı ' aşk ü miñnetiñ Pertev olup merdi	Muaşş		• — — — /	Başlık:

21b	Ġam-ı hālîñ-le künc-i ‘aşķ miskiyyü’l-ĥitām olsun Gözüm hecri mey-i la‘ liñ ile isterse cām olsun Niġîn-i la‘ liñi yād itmeyem ‘ālemde nām olsun Seniñ isterse vaşlıñ rāy-gān-ı hāş ü ‘ām olsun Dile cām-ı emel-i endūh mihmetsiz ĥarām olsun Cemāliñ rūze-dār-ı vuşlata māh-ı siyām olsun Ġamıñ kesilmesün²⁶⁵ peymāne-i ‘ömrüm tamām olsun Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun Dil-i mecrūħumuñ kânın iĉenler şād-kām olsun	Bu ġün gördüm Nedīm-i cān-ġudāz ü derd-perverdi Gelür ol da biri birine ĳatmış ĥāk ile gerdi Serinde kūh-ı miĥnet-gāh ile dönmüş ĳehre-i zerdi Ne dem kim ĥün-ı dil nūş eyleseydi derd-i ĳam yerdı Zebān ĳekdikĳe kânūn-ı ciĳerden şu‘ le-i derdi Bu yollarda ināndım ĳekmiş ol da ĳerm-i serdi²⁶⁶ Dem-ā-dem āh idüp bu maṭla’-ı dil-sūzı söylerdi Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun Dil-i mecrūħumuñ kânın iĉenler şād-kām olsun	er/ 6 bend	• — — — / • — — — / • — — —	Nedīm Merĥūmu ñ Müsedde s-i Āteş- Zebānına Birer Mışrā‘ İzā fe ile Pertev Efendi Mu‘ aşşer İtmiş
-----	--	---	---------------	--	---

21b-23a	Nef'i	Merhabā ey cām-ı mīnā-yı mey-i yāqūt reng Devri gelsün senden öğrensün sipihri bî-direng Merhabā ey yādigār-ı meclis-i devrān-ı Cem Āb-ı rüy-ı devlet-i Cemşid ü āyīn-i Peşeng Merhabā ey şāhid-i ‘ışretserāy-ı mey-gede Duğter-i pīr-i muğān hemşire-i sākī-i şeng Sensin ol rūḥ-ı revān-ı mürde-i endūh ğam Saña nisbet çeşme-i āb-ı Hızır ‘ayn-ı şereng Sensin ol sermāye-i bāzār-ı şevk-i ehl-i ‘aşk Düşdi feyziñ ile kesāda cevher-i nāmūs-i neng Sensin ol pirāye-i ḥikmet ki feyż-i kāmiliñ Kıldı mir’āt-ı zāmīr-i ehl-i dilden def-i jeng Cür’aña virmezdi cān her ‘āşık-ı efsürde dil Olmasañ táb-efgen her ḥātır-ı bî-tāb-ı teng	Keyf-i cān-baḥşıñ ki cism ü cāna rāḥat bundadır Ḥikmetiñ inkār ider vā‘ız ḥamāḳat bundadır Mürde-i endūha söz yok cān bağışlar şoḥbetiñ Cān virir çok zevkine anıñ sıḥḥat bundadır Gerçi varıñ şarf idersin sen gönüller açmağa Ḥarc ider varıñ da herkes saña ḥikmet bundadır Ehl-i ḥikmet bilmemiş bu ana dek keyfiyyetiñ Yoḥsa bir bīmār içün dirlerdi şıḥḥat bundadır Sükkeri şerbetden ‘ālāsın hele ehl-i dile Telh-kām itseñ n’ola gayrı ḥalāvet bundadır Ḥāşılı hem meşreb olsañ yaraşır rindān ile Ter degil ṭab‘iñ ‘arāk gibi leṭāfet bundadır Öldürür renc-i ḥumārıñ dirgürür feyziñ yine ‘Āşık-ı bīmārı bir demde ğarābet bundadır Nef’i-i bīmārı gel keyfiñle iḥyā kıl yine Ḥātır-ı maḥzūnıñ ğamdan müberrā kıl yine	Terkib -i bend/ 5bend	Sahbanāme	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Şahbā- nāme-i Nef’i Efendi
---------	-------	---	--	--------------------------------	-----------	--	--

23a-25a	Belîğ	Sākî getür ki devr ide ol cām-ı âfītāb Âşār-ı feyze kâbil ol bezm-i māk-tāb Nessāc-ı kār-gāh-ı hayāl ide fetḥ-i bāb Virsün kumāş-ı ma' ni-i rengine āb ü tāb Evvel kadeḥde 'aks ide ref' eyleyüp niķāb Mir'āt-ı ķalbe šāhid maẓmūn nūh-kitāb Sāğar-keşān-ı meclise keşf ola bī-ḥicāb Sırr-ı ḥafī-i sākī-i kevşer Ebu Tūrāb İtdikce neş' e dide-i ķalbe müsā' ade Cānān-ı cāmı eyleye 'āşık müşāhede	Sākî ta' allül eyleme gel yoḥsa ḥumda şey Pesdir lebiñle ḥāl [ü] ruḥuñ bezme nuķl [ü] mey Mülk-i 'ademde cāmına urmazdı196 şimdi key Ḥürmetle ṭutsa cām-ı şarābı al üzre gey Āb-ı ḥayāt bāde ile nefḥ-i şūr-ı ney Dil-mürdegān-ı mey-gedeye eylemez mi ḥay Ṭurma Belîğ rāh-ı ḥarābatı eyle tay Reh-berlik eylesün saña Hızr-ı ḥuceste-pey Olsun fedā-yı šāhid-i mey cümle akçe pul Ḳurtul cihānda vesveseden mest-i bī-ḥod ol	Terkib -i bend / 13 bend	Sakināme	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sākî- nāme-i Āteş- zebān-ı Belîğ
25a-26a	Vāsıf	Aldı murg-ı gönümüş şāhīn-beçe bir mīrzāy N'ola kārım 'andelīb-āsā olursa vāy vāy Gül- izārım ḥār-ı cevriñ itmediñ sinemde cāy Ḥaṇçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy	Ġayet açmış ḥüsnüñi semmūr kürk-i Çerkesi Ḳoyulup ṭurrañ perişān eylemiş mülk-i Fas'ı Vāşıf-ı bī-cürmden ğayrı elbet herkesi Ḥaṇçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy	Murab ba/ 9		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Murabba ' Be- Cenāb-ı Vāşıf Efendi
26a-26b	Nedim	Yine tenhā elime girdi benim cānānım Būs edince lebini ağzıma geldi cāmım Gice yıldız şayar iken bu dil-i nālānım Toğdı nāğāh güneş gibi meh-i tābānım	Çık levendāne dolaş güşelerin gülzārīñ Meded ey serv-i revān bozma meded reftārīñ Pāy-māl olmadadır şimdş Nedīm-i zārīñ Ayağıñ şakınarak başma meded200 sulṭānım	Murab ba/ 4		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Murabba- i-Cenāb-ı Nedīm Efendi
26b-27a	Hāletī	Yāri gördüm yine ardınca idi ağıyārı Gül-i gülzār gibi yanına almış ḥārı Virmesün kimseye Ḥaķ böyle olan dil-dārı Nice almaya bu ğam cān[ü] dil-i bīmārı Māye-i naķd-i ḥayāt olsa eger dīdārı Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı	Görüp ağıyār ile olmuşdı mükedder ḥālīm Za' fdan şüret-i divāre dönüp timsālīm Dostlar Hāletiyā bilmek için aḥvālīm Açacak 'aşk kitābını bu çıkıdı fālīm Māye-i naķd-i ḥayāt olsa eger dīdārı Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yārı	Müsed des/ 6 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Müsedde s-i Cenāb-ı Hāletī

27a-27b	Hāşimî	Ġafil olma bî-beķādır dehr-i bî-bünyāddan Bir ribāt-ı köhnedir ķalmıř řemūd ü ‘Āddan Kıřřa-i İskender’i gör ħařřa al ředdād’dan N’eyledi taĥt-ı Süleymān’ı su’āl it bāddan Merĥamet umma göñül bu gerdiř-i bî-dāddan Kimse ma‘mūr olmamıřdır bu ħarāb-bādda	Vuřlat ile her kimi bir dem felek ĥoř ĥāl ider Luťf ile yol gösterüp iķbāl ü istikbāl ider Geh dutar ey Hāşimî ĥāke řalar pāmāl ider Güne güne ĥařılı insāna meger dāl ider Merĥamet umma göñül bu gerdiř-i bî-dādda Kimse ma‘mūr olmamıřdır bu ħarāb-bāddan	Tesdis / 4 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Tesdīs-i Hāşimî Efendi
27b-28b	Azmî	Diñledim derd-ile birkaç maķāl Püte-i ‘aşķ içre tenim oldu ķāl Döne döne mürĝ-ı dil oldu kebāb Kalmadı söz ile yanup perr ü bāl Kalmış idi tende hemān bir ramaķ Buldı yine ‘aşķ ile bir pāre ĥāl Ġamlar ile mūya dönüp cism-i zā Nāle ile oldu bu ten hemķü nāl Noķta döküp remil urursam eger Ĥāne-i āteřde düşer baña fāl Āĥ minel ‘aşķ vü ĥālātihi Aĥraķa ķalbi bi-ĥarārātihi	Bezl olalı ‘āleme yaĝmā-yı ‘aşķ Her kişiye dökmedi na‘mā-yı ‘aşķ Mevlevīseñ ĥurma semā‘ ide gör Çalina çün ķulaĝına nāy-ı ‘aşķ Cān otını otlayamaz kāv u ĥar Çün bitire anı bu mer‘ā-yı ‘aşķ Her kişi cān ile olur müşteri şanma kesād ola bu kālā-yı ‘aşķ Didede nem dilde elem ‘Azmīyā Yaķdı meni řevķ-ile sevdā-yı ‘aşķ Āĥ minel ‘aşķ vü ĥālātihi Aĥraķa ķalbi bi-ĥarārātihi	Terci-i bend/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • —	Tercī-i Bend Taźmīn-i ‘Azmî Dede
28b-31b	Sābit	Naķl ider Çorlı’da bir kāřif-i rāz Bir civān-pāre-i dil-dāde-nevāz	Açılup kāle-i ‘ayş-ı cāvīd Çıķdı külçe ile tefārīķ-i ümīd	Mesne vi/ 91	Berbernāme	• • — — / • • — — / • • —	Başlık: Berber- nāme-i Cenāb-ı řābit Efendi

31b-36b	Sābit	Zümre-i şiften bir naḥsend Söyledi naḳle sezā bir pā-bend	Ol zamāndan duyulup menkıbesi Kaldı ol şaḥṣa laḳab Söz Ebese	Mesne vi/ 156	Dere-nāme	• • — — / • • — — / • • —	Dere-nāme-i Cenāb-ı Şābit Efendi
41b	Mantıkī	Şem‘ -i bezm arturmasun pervāneniñ germiyyetin Rüzgār eyler perişān ḳorḳarım cem‘ iyyetin	Manṭıkī ‘ ālemd e yok bŷy-ı ḥaḳıḳatden eṣer Benzer eczā-yı vŷcŷduñ aldılar ḥāṣiyyetin	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	
41b-42a	Mantıkī	İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārımdan Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārımdan	Ekŷp toḥm-ı muḥabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmekdir Şorarsıñ Manṭıkī bāğ-ı cihānda kār-zārımdan	Gazel/ 8		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Velehu
42a	Belīg	Ol şīve-kār şīveyi hep bī-maḥāl yapar Bir meh gelince kendŷyi lā-bŷd	Sŷz-ı gŷdāz-ı ‘ aşḳ ile dā’im Belīg-i zār Destinde ḥāme tāze ŷ rengin ḡazel yapar	Gazel / 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Belīg
42b	Rüşdī	Nāfe-i çin-i ḥoten ṭurrene olmaz hem-bŷ Sŷnbŷl-i cennet eger olsa ḡidā-yı āḥŷ	Fıkr-i zŷlfŷnde iken Rüşdī-i ḥayret-zedeniñ Perde-i rāḥat olur çeşmiñe gelse uyḥu	Gazel/ 6		— — • / — • — — / — — • / — • — —	Başlık: Ġazel-i Rüşdī
42b	Sābit	Aḡlayup dil-ḥasta şızlar yāre Allah ‘ aşḳına merhem ister zaḥmına bī-çāre Allah ‘ aşḳına	Sālim-i siḥr-i āferin peyrevlik maḥāl Virme zaḥmet Sābitā ben zāra Allah ‘ aşḳına	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Sābit
42b-43a	Fehīm	Her mŷrde-i dil ki mālīk-i mŷlk-i vişāl olur Ḥŷkm-i ‘ adem ol ādeme emr-i muḥāl olur	Olsa rŷŷm-ı kār-ı ṭılsım kemāl olur Kilk-i Fehīm mevrīd-i siḥr-i helāl olur	Gazel/ 7		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Fehīm-i bī-Nikat
43a	Ātif	O nuḳl-I bŷseñe bezm-i vişāl māḥ-çesidir Niḡāḥ-ı ḡamze-i mestāne ceb ṭābancesidir	Niyāz-ı ‘ Āṭıf’ ı bŷse ile şavma tenḥāda Faḳīre ruḥşat-ı ḥŷccetiñ olup olancadır	Gazel/ 5		• — • — / • • — — / • • — • — / • •	Başlık: Ġazel-i Āṭıf

						—	
43a 43b	Belîğ	Bulsam o şūhı sâye-i naḥl-i semende ben Bir cām şunsa bûlbûl olurduḡ çemende ben	Ḥübân-ı ‘aşrın ‘işvesini seyr idüp Belîğ Oldum yegâne şive-i fenn-i suḥanda ben	Gazel / 9		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
43b	Vecdî	Dil-i çeşm âşinâ sāmân ile bî-gâne olmaz mı Hemîşe mest-ile ülfet iden mestâne olmaz mı	Bu maḥsûd-ı ṭabâyî‘ sözleri kıandan bulursun sen Kudûret virmeseñ Vecdî dil-i yârâne olmaz mı	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Vecdî
44a	Belîğ	‘Arşaya biñ lu‘b-ile sürse eger ferzâne at Bir piyâde-gâh olur eyler şeh-i devrânı mat	Şûr-ı baḥr-ı ġam bizi bu bezme itmişdir Belîğ Keştî-i meyle ‘aceb lîmâna geldiñ lenger at	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
44a	Nâşid	Nesîm-i derd-i âhım zülf-i dildârı çalar çarpar Vüfûr-ı mevc-i eşkim deşt-i kuhsârı çalar çarpar	Ġubâr-âlûd iken ḥâtır gibi Nâşid yine ḥâme Zemîn-i ma‘rifetde ²⁶⁷ levḥ-i eş‘ârı çalar çarpar	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Nâşid
44b	İlhâmî	Rûz-ı şeb dîdelerim derdiñ ile kân ağlar Vâkıf olan benim esrârıma ol an ağlar	Derd ile rûyına bağıdıqça seniñ İlhâmî Gerçi ḥandân olur ammâ cigeri kân ağlar	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Sultan Selim Han Sâlis
44b	Sâbit	O sehî kıaddi düşürdüm gece ġâyet maḥfî Üstüne düşdüm idüp ḥ‘âhiş-i vuşlat maḥfî	Naql-i meclis-i irfâna bu şîrîn ġazel İde Şâbit yârâna ziyâfet maḥfî	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Sâbit
44b- 45a	Rahmî	Giryeden reh-güzer-i yâri rakîb itmiş yaş Bende izḥâr ideyim ḥûn-ı sirişkimmiş yaş	Ağlamış sızlamış ol yâra rakîbi Rahmî Bende izḥâr ideyim ḥûn-ı sirişkimmiş yaş	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Rahmî

45a	Kāmil	Gezer zāhid kabā-yı faḥr ile şeyḥāne mey-ḥāne Şunar ağzına sākī nāz ile kestāne mestāne	Hezār iklīm-i kişver berr ü baḥra ḥükmi ider şimdi Bu şi‘ri diñle sende Kāmili İrāne mīrāne	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Kāmil
45a	Rāsih	Süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān üstün Urma zaḥm sīneme peykān peykān üstüne	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler haḳkına Eylemişler Rāsiḥ’e bũthān bithān üstüne	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāsih
45b	Sābit	Saḥa her meclisde söyler sen mülzem olmazsın Degil kürsiye vā‘ iz-ı ‘arşa çıksañ ādem olmazsın	Lebinden Şābit’iñ maṭlũbı ḥarf-i vişāliñdir Aceb nāzendesin hem ḳā‘il olursun hem olmazsın	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
45b	Pertev- Ārif	Açılmadı bir buse virüp yār ²⁶⁸ -ı semen-ber Kim virdigini gördi yā ‘ālemde semen-ber	Pertev yañılıp ḥālini uydum diye düşdi Ārif didi gūş eyleyecek işte bu ‘anber	Gazel / 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Müşterek -i Pertev Bā-‘ Ārif
46a	Sāfi	ان امعالىء قبال مدهءشان عى لكان ن جم پادوالىء يروشن	Ṭarz-ı şi‘re Şāfiyā bir ṭarḥ-ı nev şaldın yine Her kim okursa bu şi‘ri āferin olsun hemān	Gazel/ 5		(?)	Başlık: Ġazel-i Muşanna ‘ Cenāb-ı Şāfi Efendi
46a	Ref‘ī	Ne zībā gönca la‘l-I dürr-I feşānidir leṭāfetle Veli gencine-i ḡayb armağanıdır kıymetle	İki ra‘nā ḡazel çıkdı içinde baḳ şan‘atla Bu nazm-ı ter-i Refi‘ā pür mā‘nīdir belāḡatla	Gazel/ 6		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Muşanna ‘ - ı Ref‘ī
46a- 46b	Lāmiī	Ey cemāl-i bezm-gāh-ı ravza-ı Darü’s-selām Şerbet-i şīrīn-lebiñ bī-cān <i>men yuḥyil-‘izām</i>	Lāmi‘ī ḥüsn-I kelāmıñ gördi çün ervāḥ-ı ḳuds Didiler fevḳa’s-semāde feyk ḳadetemü’l kelām	Gazel/ 5		— • — — / — • — — /	Başlık: Ġazel-i

						— • — — / — • —	Lāmiī
46b	Nedīm	La‘l-i nābiñ çāšnī-i- senc itāb itmez misin Luṭf idüp qahr ile olsun hīṭāb itmez misin	Yok mı bir luṭfuñ Nedīm-i zārīña ‘ıyd üstüdür Defter-i hicrānı sultānım ḥesāb itmez mi	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nedīm
46b	Nābī	Dil gerçi tavḳ-ı vuşlatla yāriñ heveslenür Ammā fedā-yı cāna gelince nekeslenür	Ma‘ni-i tāze tāze libās ile Nābiyā Ḥübān-ı tāze-rū gibi böyle beslenür	Gazel/ 5		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nābī
47a	Neylī	Ḥālīñ ḥayālī dīdede kim merdümeklenür Durmaz o ṭılf-ı mehd-i melāḥat bebeklenür	Neylī bu bezm-gehde o kân-I melāḥatiñ Vaşf-I lebiyle ḥ‘ān-ı ṭabī‘at yemeklenür	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Neylī
47a	Gālib	Niçün ma‘nā-yı rengin lafzı āteşlendirir bilmem Sūrāḥiyi mey-i gül-renk mi serkeşlendirir bilmem	Hücüm-ı ma‘ni-i bīgāneden teng oldı eş‘arım Aceb Gālib kelāmıñ neyle dilkeşlendirir bilmem	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Gālib
47b	Rahmī	Şüfī heves-i hırḳa-i pīrāneyi boş ḳo Üz kes rüşen vaż‘-ı şaḳilāneyi boş ḳo	Rahmī boşa çıḳmak görünür cām-ı teḥī-veş Pek çokda şarılma leb-i cānāneyi boş ḳo	Gazel/ 5		— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Rahmī
47b	Lutfī	Varmaḳ güç olur dilbere her bār şununca Ḳıymet mi olur ḳavlide fi‘line uyunca	Luṭfī’ye eger olmaz ise luṭfu o yāriñ Ḳan ağlayayım göz yaşı yuyunca	Gazel/ 5		— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Lutfī
47b- 48a	Bāk	Müje ḥaylin dizer ol ḡamze-i fettān şaf şaf Güiyā cenge turur nīze-güzārān şaf şaf	Ḳadriñi seng-i muşallāda bilüp ey Bākī Ṭurup el bağlayalar ḳarşuña yārān şaf şaf	Gazel/ 9		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
48a	Rāḡıb	Ḥarābātı görenler her biri bir ḥāletın söyler Leṭāfet naḳl ider rindān [ü] zāhid şıḳletın söyler	Perīşān ḥāṭıramda nükte-i serbeste-veş ḳaldı Ne kimse ḥikmetin añlar ne Rāḡıb ‘illetin söyler	Gazel/ 7		• — — — / • — — — /	Başlık: Ġazel-i

						• — — — / • — — —	Rāgıb
48b	Belîğ	Ƙad-i ra‘ nâ ile ey naħl-i revân cilver it Bâğda ƙaşmirlik idüp serv-i çenârı incit	Tuṭı-i tab‘ -ı Belîğ‘ e olamazsın pey-rev Tırma bu bâğda ey bülbul-i şeydâ öte git	Gazel/ 9		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
48b	Nedim	Murādın aňlarız ol ğamzeniň iz‘ ānımız vardır Beli söz bilmeziz ammâ biraz ‘ irfānımız vardır	Şıķılma bezme gel bîĝâne yoķ da‘ vetlimiz ancak Nedīmā bendeñiz var bir daĝı sulṭānımız vardır	Gazel/ 6		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Nedīm
49a	Sābit	Vā‘ iziň bir nice ‘ aķārāt ile ‘ irfānı mı var Ki ħarābāta ķoya ħāñı mı dükkānı mı va	Şābit‘ iň tāze řu beř beyt ile ehl-i dilden Bir cevāb istemege pençeli fermāñı mı var	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Sābit
49a	Bākī	Sāķiyā ķalmaz imiş çünki bu soĝbet bākī Mey-i gül-gün içelim bāde-i cennet bākī	Bākī ölsün yoluña pādiřhim sen řāĝ ol Baĝt pāyende Ĥudā yār saādet bākī	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
49a- 49b	Belîğ	Ƙulaķ tıt bāĝbān-ı ‘ ařķa ey gül dinlemeklik yap Şüküfte dāĝlarla sīnemi ra‘ nâ çiçeklik yap	Belîğ-i zārıña ey naħl-i ‘ işve bāĝ-ı ħüsñünde Eger řeftālū virmezseñ de bāri bir direklik yap	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
49b	Āsim	Temāřā-yı cemāl-i yāre perde derd-i āhımdır Felekde baña gün göstermeyen kendi günāhımdır	Miyān-ı şebde mir‘ate baķılmaz diyü ey Āřım Baña göstermeyen ol sīneyi baĝt-ı siyāhımdır	Gazel / 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Āsim
50a	Haşmet	Ne dem ki cām-ı řarabzā şolar şaşar boşalur Sebū-yı bezm-i aĝıbbā şolar şaşar boşalur	Bu āb ü tāb-ı zeķan ile derūn-i dil Ĥařmet Ĥulāřa delvçe-āsā řolar řařar boşalur	Gazel/ 6		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Ġazel-i Haşmet
50a	Nazīm	Ƙadeĝ-nūřān-ı bezm-i ‘ işrete inĝāne meyhāne Ĥuřuřā sāķī-i meclis řuna keřāne meřāne	Olursa mařzar-ı feyz-i Ĥudā luṭf-ı ciĝāngīrin Nazīmā ħükm ider tūrān ile irāne mīrāne	Gazel/ 5		• — — — / • — — — /	Başlık: Ġazel-i

						• — — — / • — — —	Nazım
50a- 50b	Neş'et	Zaḥm-veş açma dehen kimseye loḡmāñ ise de Merhem-i merḥameti derdine dermān ise de	Fāriğiz himmet-i erbāb-ı himemden Neş'etMāye-i muḥteşemi şervet ü sāmān ise de	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Neş'et
50b	Reşid	Dā'im o şūḥı 'āşık-ı şeydā soruşdurur Peyk-i ḥayāl-i sa'y ile bulur buluşdurur	Ağyār-ı ḥām-ı deste Reşidā açılmasun Kālā-yı ḥüsni eller o şūḥuñ buruşdurur	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Reşid
50b- 51a	Belig	Tiğ-i ġamze ile dün 'uşşāka ne işler kesdi Ġanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi	Ser-i zülfün kesecek māsıta şandım ki Belig Anı birden bire başımla beraber kesdi	Gazel/ 6		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Belig
51a	Bākī	Āh kim sevdim yine bir dilber-i ra' nācığı Şimdiden biñ var yanına 'āşık-ı şeydācığı	Dem-be-dem öldüğüme ben āğlamazdım Bākīyā Bir gice pehlūya çeksem ol kamer-simācığı	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
51a	Haşmet	Rāz-dān-ı 'aşka ḥālın 'aşıkān söyle yatur Derdini nabz-ı aşināya ḥastegān söyler yatur	Haşmetā kim nuṭk ider nev-zemini yā meger Ziver-i āğuş-ı ta' limim olan söyler yatur	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Haşmet
51b	Sābit	Āvize kılup parmağıñ ey rişk-i melek aş Der-çenber idüp hālesini māha elek aş	Bu şi'ri zer-efşān idüp ehl-i dile Sābit Ögdil koyuben ḥil'at-ı zerrīne benek	Gazel/ 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
51b	Münif	Nekḡāre-veş dili döñsün hemişe düm düm tek Raḡib-i div ile çift olmasun o merdüm tek	Cevāz yoksa da varsak bu vaqt-i ḥürmetdir Münif uşul ile tenhāca yāra kendim tek	Gazel/ 7		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Ġazel-i Münif
52a	Fıtnat	Güller kızarır şerm ile ol ġonca gülünce	Cān virmek ise ḡaşdıñ eger 'aşkla Fıtnat	Gazel/		— — • / •	Başlık:

		Sünbül ham olur reşk ile kākül bükölünce	Hāk-ı der-i dildārdan ayrılma ölünce	5		— — • / • — — • / • — —	Ġazel-i Fıtnat
52a	Rāgıb	Egerçi sāde-ruhān ‘ağd-i vaşla peklik ider Haṭṭ-āver anı da ammā çatı tūleklik ider	Faḫat şikāyet-i ‘aşkı ben eylemem Rāgıb Bu müdde‘āda dil ü dide müştereklik ider	Gazel/ 7		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
52a- 52b	Bākī	Metā‘-ı bāde-i gül-reng şimdi ayakda Kumāş-ı zūhd ü riyā durmayup şatılmağda	Semend-i ṭab‘a süvār oldı ‘azm ider Bākī Belāğat ehline yā Hū gönüller alçağda	Gazel/ 5		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Bākī
52b	Sabih	Söyler iken ol şikeste zebānım çıtır pıtır Eyler reg-i şeṭāret cānım ççıtır pıtır	Ser-şafha-i meāniye şebt eyledim Şabih Nazm-ı bedi‘i kilik beyābānım çıtır pıtır	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Sabih
52b- 53a	Bākī	Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyām olsa Merḫabā eylesem ol şūh ile bayrām olsa	Bākīyā ‘ayş-ı bahār eyler idik meclisde Sākī-i lāle-‘izār ü mey-i gül-fām olsa	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
53a	Nedim	Taḫammül mülkünü yıkdın Hülāgū Hān mısın kāfir Aman dünyāyı yağdın āteş-i sūzān mısın kāfir	Nedim-i zārı bir kāfir esir itmiş işitmişdim Sen ol cellād-ı dīn düşmen-i imān mısın kāfir	Gazel/ 6		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Nedim
53a- 53b	Sābit	Kadd-i kıyāmet virdi ol serve kıyāmet gösteriş Dil-rübāyı şöyle gösterse kıyāfet gösteriş	Sihirden bir şu‘be gösterdik suhan erbābına Böyle olsa şi‘rde Šābit belāğat gösteriş	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Sābit
53b	Nazim	Zehr-āb olur elimde ḫadeḫ ‘işret istesem Devrān kebāb ider ciğerim ni‘met istesem	Mümkün müdür cihānda baña kām-ı dil Nazim Peygüle-i gir-i hicr olurum vuşlat istesem	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nazim
53b-	Nābī	Çerāğ-ı şarf-ı nefes itme yandırıncaya dağ	Çalışdı bu gazel-i ābdāra ey Nābī	Gazel/		• — • — / •	Başlık:

54a		Vişāle eyleme ibrām uşandırıcaya dağ	Zebān-ı hāme-i huşkı şulandırıcaya dağ	10		• — — / • — • — / •• —	Ġazel-i Nābī
54a	Ruhī	O meh kim halka-i zikre duhūl itmiş iteklenmiş İnābet eylemiş pīr-i tarīkatdan köçeklenmiş	‘ Aceb Rūhī’ye kaşdı yine ol fitne-engīziñ Selāhıñ der-miyān itmiş kılıçlanmış tüfenklenmiş	Gazel/ 9		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Ruhī Bağdādī
54b	Fethī	Şad-rişte çārmıñ ğāzab-ı yār-ı tīr-i nokta Sancāğ-ı nūr-ı dīde-i tūfān baba قنف	Fethī şu‘arā ğazeli itmede tanzīr Nev kâfiye-tengde çeker cümlesi قند	Gazel/ 7		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Fethī
54b	Belīg	Ķumāş-ı vaşlını seyr idelim cānānıñ ellenmiş Geline sebz-i haṭṭ ṭāvuş-ı bāğ-ı hūsni tellenmiş	Bu demlerde yine bu nūkte-sencān-ı suhan müjde Belīg’iñ şafha-i mecmū‘a-i pāki ğazellenmiş	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Belīg
55a	Nābī	Göñülde dā‘iye-i māl emel bozundusudur Nümūd-ı silk ḳanā‘at kesel bozundusudur	Münāsebetledir evzā‘-ı tesmiye Nābī Luğaz hele ḳatı vāzih ğazel bozundusudur	Gazel/ 10		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Nābī
55a- 55b	Nedīm	Ol perī-rū ‘aşıḳa rām olsa da mānī‘ değil Gündüzün olmazsa aḥşām olsa da mānī‘ değil	Pek ūmār teşrīfīñi ‘ıydıñ üçüncü gün Nedīm Gündüzün olmazsa aḥşām olsa da mānī‘ değil	Gazel/ 8		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nedim
55b	Belīg	Būy-ı enfās-ı Mesīhā gibi cāna cān ḳatar Cān otı isterseñ ancaḳ kākül-i cānān şatar	Derdine dermān sū‘ālinden Belīgā maḳşadıñ Cān otı istersen ancaḳ kākül-i cānān şatar	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Belīg
55b- 56a	Bākī	Beñzetdiler ol māha diyü mihr-i enveri Biri birine ḳoydı fiğānım felekleri	Bākī şarīr-i kilik-i bedāyi‘ nigārdır Şehbāz fikretimiñ şīd-i şeh-peri	Gazel/ 5		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī

56a	Sābit	Geh bāde içür zāhide gāhice ‘arāk baş Mestem tırmam dirse ‘aşası ile tıyak baş	Şābit gibi pīrāne düşüp vādī’-i nazma Pāy-ı talebi hāma aşāsın kaçarak baş	Gazel/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
56a	Enisī	Efendim başdığı toprak gözüme tütüyadır hep Ne dersem pādīşāhım hāk-pāye bī-riyādır hep	Egerçi el-hayā ü yümni‘ el-rızķ olsa imānla Enīsī eyleyen maḥrūm-ı vaşlından ḥayādır hep	Gazel/ 5	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Enisī
56b	-	Nedir ey tıfl-ı nāzim bu nāzik revişcikler Bu cünbüscük bu vādī bu levendāne gelişcikler	Hele dil-teşniñe sekerden artık zevķ baḥş eyler Zebān-ı lüknetiñle tatlu tatlu söyleyişcikler	Gazel/ 6	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel
56b	Rāgıb	Maḥbūb ararsa tünd edāsın arar bulur Müşgil-pesend ‘aşķ belāsın arar bulur	Rāgıb olur zamānede bir kim bir pul eylemez Şanma hūnerle kim ki behāsın arar bulur	Gazel/ 7	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
57a	Rāgıb	Şu‘ le-i dāğımla lāl itdim zebān-ı bülbüli Āteşe virdim çemende düdmān-ı bülbüli	Bülbül ü gül kılķul-ı minā ü cām-ı mül yeter Çekme Rāgıb nāz-ı gülle imtinān-ı bülbüli	Gazel/ 7	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
57a- 57b	İzzet	Dem-i vuşlatda bī-ārām olunca ba‘zı aḥmaķlar Telāş-ı hırş ile ol nāzenīn-i hūsnī tartaķlar	O yalın yüzlü dilber tıfl iken gehvārede ‘İzzet Bırakdı ḥān-mān-ı şabr ile samāna kundaķlar	Gazel/ 8	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i İzzet
57b	Nef‘ ī	‘Ārif ol ehl-i dil ol rind-i ķalender-meşreb ol Ne müselmān kavī ne mülḥid-i bī-mezheb ol	Hızr’a minnet çekme var soñra dil-i Nef‘ ī gibi Lüle-i āb-ı ḥayāt feyz ile leb-ber-leb ol	Gazel/ 6	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nefī
57b- 58a	Rāgıb	Leb-i cān-baḥş gibi ḥastaya berrāk mı olur Ten-i kāfūrī gibi dāğına merhem mi olur	Hāmedir Rāgıb olan fātīḥ-i iķlīm-i suḥan Līk her dest-i heves-kāra müselleme mi olur	Gazel/ 7	• • — — / • • — — / • • — — / • •	Başlık: Ġazel-i Rāgıb

					—	
58a	Kabūlī	Eyleyüp dil-murgına zülfün o sîm-endām dām Dāne-i hāl ile itdi vormeyüp ārām rām	Ey Kabūlī destîne cām-ı şarāb āl āl Bezm-i fānide çekersin āhirü'l-encām cām	Gazel/ 5	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Kabūlī
58a	Dervîş	Bezm-i cihānda itmez iken nûş-ı cām-ı Cem Sāgar şunardı destime bir mestdām dām	Sen ġayrılarla demde şafāda revā mıdır Dervîş'in āka bula gözünden müdām dām	Gazel/ 5	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Dervîş Yayabaşı -zāde
58b	Nazīm	Hākķā olur mehābet-i ' aşķ ile mār mūr Olmaz hārîf umūra veli şad-hezār zūr	Göster Nazīm-i naẓm-ı zümrüd hāşşın Olsun hāsud-ı mār dil-i kîne-kār kūr	Gazel/ 6	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nazīm
58b	Neşātī	Dil-i bî-aşķ-ı şāhım melece beñzer kim meleksizdir Ġamı beyhūde bir ġidmetdir kim rüy-ı şeksizdir	Neşātī tîġ-i cevher-dāre beñzer nükte-i tab' ın Beterdir gerçi tab' -ı düşmen ammā kim çeliksizdir	Gazel/ 5	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Neşātī
61b- 62a	Kānī	Bir mehiñ bendesiyim sāye daġı olmaz eşi Yüziniñ zerresi olmaz bu cihānıñ güneşi Ġapıldı pertev-i envār-ı ruġıñ çār ü şeşi Çün toġıp tıtdı cihān yüzünü ġüsniñ güneşi Kim ola sevmeye bu vech ile sen māh-veşi	Bülbül oldı qalem-i Kānī-i bî-dil gülüne Şem' -i feyzini baġş it n' olur ol bülbülüne Yüz qaralığını baġışla siyeh-i fülfulüne Veđduġa verdigi velleyl okurum sünbülüne Rüşenī virdi budur külli ġadātin ü ' işā	Tahmi s/9 bend	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Taġmīs-i Kānī Efendi
62b- 63a	Vehbī	Bintü'l-' ineb ki gül gibi rengin beñzlidir Bir zevķ esiri cāriyedir İngilizdir Her meşrebi muvāfıķ ü yārān ağızlıdır Zann itme duġter-i rezi rind ile gizlidir Anıñla şeyġ efendi de babalı kızıdır	Vehbī sipāhi söyle sözün kim dil-i Selīm Ġādir midir ki naẓm ide böyledir Nazīm Nāmı toķuza çıkısa da mānend-i Kelīm Bu heşt-beyt-i pāk ile hākķā ki ey [Nedīm] İmzalı belāġat ²⁶⁹ kilkün sekizlidir	Tahmi s/ 8 bend	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Taġmīs-i Vehbī Gazel-i Nedīm
63a	İzzī	Pîr-i mey buldun mı dönmüş yine azıtmış izi Cāy-ı ma' hūda getirmiş fitne çü bir dinsizi	Ġālība ol āfetiñ mürrihe beñzer ġü gibi Şûr-ı tevā'im fitne-aşûbdur ümmī ü ebî	Tahmi s/ 4	— • — — / — • — — /	Başlık: Taġmīs-i

		Dā'imāser-çeşme-i humda tutup āb-ı rizī Eyledi bi iki peymān ile ser-gerdān bizi Āh o şahbā şatıcı 'aql alıcı kâfir kıızı	izziyā görmüş mi kimse böyle kâfir meşrebi Var mıdır bilmem Nedimā bir daği anıñ gibi Din ü dil haşımı riya celladı takva hırsızı	bend		— • — — / — • —	'İzzī Ġazel-i Nedim
63b- 64a	Neş'et	Bezm-i vuşlatda' acerb hicr-keş yār oldum Nüş-dār-ı şifā bahş ile bīmār oldum Düşdüm ol şah gülün dāmeniñe hār oldum Ġonca meh jāle gibi neyleyeyim bār oldum Şabrı güc çāresi güc derde giriftār oldum	Ġālibā mā'il ol şeh nāle ü efgānımıza Yohsa bilmem 'acabā kaşdı mı var cānımıza Teşnedir ġamze-i hūnhārı hemān kanımıza Nice zālīm diyemem hażret-sultānımız Neş'etā cāñ-ı cihāndan hele bī-zār oldum	Muha mmes/ 5 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık. Muḡamm es-i Cenāb-ı Neş'et
64a- 64b	Nāşid	O perī rū ki benim hūsrev-i ḡubānımdır Ben anıñ bendesiyim şah-ı cihān-bānımdır Gülşen-i behcete bu serv-i hīrāmānımdır La' l-i cān-bahşı benim derdime dermānımdır Şūḡ-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır	Dilrubālarda odur mülket-i hūsnuñ şahı Nice teşbih ideyim rüyına mihr ü māhı Nāşidā mişlini hiç görmemişim billāhi La' l-i cān-bahşı benim derdime dermānımdır Şūḡ-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır	Muha mmes/ 5 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Muḡamm es-i Cenāb-ı Nāşid
64b	Pertev	Gül-nihāl-i 'işve itmiş ol kadd-i zibāsını Hoş hīrām nāz kılmış o kām-et-i tūbāsını Alsam āġuşa dehānından sorup cānā seni Serv-i nāzım kim büyütdi böyle bī-pervā seni Kim yetiştirdi 'acerb ol naḡlden bālā seni	Peretv-i mehcūrı manzūr nigāh it el-amān Derd-i hicrān ile aḡvālī perīşān ü yamān Bir sorar yok ḡāl-i zārın kārı feryād ü fiġān Ben didikçe böyle kim kıldı Nedim nā-tüvān Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḡmīs-i Pertev Ġazel-i Nedim
64b- 65a	Pertev	Kākül ü ḡālī siyeh şöyle siyeh nūr gibi Beden-i pākī beyāz öyle ten-i hūr gibi Zūlf-i şeb-ġünü siyeh şöyle ki deycūr gibi Gerden-i şāfī beyāz öyle ki kāfūr gibi Çeşm ü ebrūsı siyāh öyle ki semmūr gibi	Böyledir āġız açup sīnede her bir çākım 'Āşıkıñ Pertev-i nā-kām degil de yā kim Var ise işte şalā yok benim aşla pākım Sū-yi zānn eyleyemem ġayrılara ammā kim Der-i 'aşkıñ ile Nedimā hele rencūr gibi	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḡmīs-i Pertev Ġazel-i Nedim
65b	Nahifī	Baḡa ġüftār-ı cān-bahşıñ gibi şīrīn ḡitāb olmaz Ki āzārıñ daḡı müstevcib-i kahr ü 'itāb olmaz Dile düşünām telḡiñ dāye-bahş ıztırāb olmaz 'İtāb-ı la' l nābıñdan ġöñül pūr-çin-i tāb olmaz Bilür kim kāñ-ı āteşden çıkan ḡançerde āb olmaz	Diriġ itme eger kim naḡd-i cān isterse de cānān Muṡī' olmağ gerek ma' şūka elbet 'āşık-ı nālān Nahifī ile resm-i ḡidmeti bir mūcib-i fermāñ Bahāyī her ne emr eylerse ol şahen-şeh-i ḡubān Sırr-ı telsīm-i ḡāk-ı 'acızden ġayrı cevāb olmaz	Tahmi s/ 5 bend		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taḡmīs-i Nahifī Ġazel-i Bahāyī
66a	Nahifī	Çok niyāz eyledim ol şūḡa civānım diyerek Noḡta gül ey şanem-i nādire dānem diyerek Hele ġuş eyle biraz āh ü fiġānım diyerek Yāri açdım açıl ey ġonca dehānım diyerek	Oldı āmāde yine 'ayş ü tarab asyābı Destime şundı ol gül-çehre şarāb-ı nābı Getirüp şevke Nahifī bu dil-i pūr-tābı Yār söyletdi baḡa bu ġazeli ey Nābī	Tahmi s/ 5 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Taḡmīs-i Nahifī Ġazel-i

		Bezme geldi gele ey rûh-ı revâñim diyerek	Söyleye söyleye ey taze zebâñim diyerek				Nâbî
66b	Pertev	Tâcdârân-ı cihânbanândan efrâda dek Mücrimân-ı bestedir zincirden âzâda dek Tılf-ı ebced ẖânlardan hazret-i üstâda dek Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek Hep esîrindir begüm hatta dil-i nâ-şâda dek	Faḥr eylesem telsîm ider ‘aql-ı selîm Tab‘ -ı şūḥum nükte-i pervâz ²⁷⁰ suḥandân ü fehîm Ḥâme-i mu‘ ciz-beyânım olalı çüb-ı kelîm Kilk-i ‘ ayyârîñ ‘ aceb nâ-refte rāh açdı Nedîm Ḥâne-i endişeden gülzâr-ı isti‘ dād’a dek	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḥmîs-i Pertev Ġazel-i Nedîm
67a	Sâbit	Ruḥlarıñ gülşen mi verd-i ter midir bilmem nedir Māh mı mir’ât-ı İskender midir bilmem nedir Sözleriñ şîrin hele sükker midir bilmem nedir Lebleriñ cān mı yā cānāñ-perver midir bilmem nedir Çeşme-i ḥayvān mı yā kevşer midir bilmem nedir	Şābitā meclisde rāmiş-ger mi var kulkul gibi Hem-nişin olmaz ḥaḳîkatde sebū-yı mül gibi Āşık ol āşık ki sev bir taze dilber gibi Ey Mezākî ehl-i bezmi inleden bülbül gibi Sākî-i gül-ruḥ mudur sāğar mıdır bilmem nedir	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḥmîs-i Şābit Ġazel-i Mezākî
67b	Sâbit	Nice demdir ki gözden gitdi ol nūr-ı başar gelmez Ġubâr-ı maḳdeminden tütîyâ-yı çeşm-i ter gelmez Aceb n’oldı peyâm-ı dilber-i Yūsuf-nazar gelmez Gidüp peyk-i nesîm eglendi murg-ı nāme bir gelmez ‘ Aceb yād illere düşdün ki aślā ḥaber gelmez	O kāfir geşt-i bāğ eyler raḳîb-i dīv-siretle Geçer ‘ ömr-i ‘ azîz-i nāzenînim derd ü miḥnetle Şeb-i miḥnetde ḳaldım gerçi Şābit gibi ḥasretle Hele şükrüm Mezākî budur ümîd-i vuşlatla Geçer eyyām-ı fırḳat göz yumup açmak ḳadar gelmez	Tahmi s/ 5 bend		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taḥmîs-i Şābit Ġazel-i Mezākî
67b- 68a	Esrâr	Şu‘ lelenüp derd [ü] ḡam ü iztîrâb İtdi gönül mülküni yek-ser ḥarâb Āteş-i hicr eyledi baḡrım kebâb Āh mine’l ‘ aşkı vü ḥālâtihi Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarârâtihi	Gün-be-gün Esrâr’a bir efsûn ider Baḡrını ḥûn eşkimi ceyḥûn ider Ḥālîni gitdikçe diğeri gün ider Āh mine’l ‘ aşkı vü ḥālâtihi Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarârâtihi	Muha mmes/ 6 bend		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taẓmîn-i Muḥamm esü’l Esrâr Dede
68b	Gâlib	Ey hoş o zamân ki dil olup şād Cān mülki idi meserret-âbād İtdim o hevâları yine yād Allah için eyle ey felek imdād Ārâyîş-i rûzgâr idim ben	Cānân ile ‘ ays [ü] nûş iderdim Girdâb gibi ḥurûş iderdim Bezm-i meyî şu‘ le-pûş iderdim Bülbüllerini ḥamûş iderdim Ġâlib gibi kām-kâr idim ben	Tardiy ye/ 6 bend		— — • / • — • — / • — —	Başlık: Ta rdiyye-i Cenâb-ı Ġâlib Dede
69a	Gâlib	Hoş geldiñ eyâ berîd-i cānân	Dil ḥayret-i ḡamla lâl ḳaldı	Tardiy		— — • / •	Başlık:

		Bağış it baña nevid-i cânân Cân ola fedâ-yı ‘ıyd-ı cânân Bî-sûd ola mey ümîd-i cânân Yârîñ bize bir selâmı yok mı	Ğâlib gibi bî-mecâl kaldı Gönderdigim ‘arz-ı hâl kaldı El’ân bir ihtimâl kaldı İnşâfîñ o yerde nâmı yok mı	ye/ 5 bend	— • — / • — —	Ṭardıyye- i Cenâb-ı Ğâlib Dede
69b- 70a	İzzî	Beyâz-ı ‘arızîñla kâkülûñ nazm-ı mülemma‘dır Perîşân rüyûñ üzre ṭurreler neşr-i müsecca‘dır O çîn-i ḥabbe şu‘arâ nûriden bir muraqqa‘dır Güşâde ebrû anıñ kim iki bir ḥasta muşarra‘dır Ser-i dîvân-ı ḥüsn ü behcete bir ḥüb matla‘dır	O yâl ü bâl-i ḥâlet zâv-ı ḥüsnüñ rûz-ı efzûndır Lisân-ı kâle gelmez vaşf-ı ḥâlî şun‘-i bî-cûndır Selîs-i nazm-ı pâkiñ ‘İzzîyâ çün kim bu maẓmûndır Serâ-pâ şâhid-i ṭab‘ım gibi ol şûḥ-ı mevzûndır Resîmâ ma‘ni-i rûşen ²⁷¹ zi matla‘-ı tâ-be-maḳta‘dır	Tahmi s/ 9 bend	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taḥmîs-i ‘İzzî Ġazel-i Resîmâ
71b	Hânîf	Âvâre iden göñlümü bir şûḥ-ı cihândır Pek tâze civândır Ammâ diyemem nâmı felân ibn-i felândır Ol râz-ı nihândır	Hânîf kuluñı eyleme bu rütbe ferâmûş Ḥâtırdan efendim Künc-i ġam-ı hicrinde işi âh ü fiğândır Ḥaylice zamândır	Müste zad/ 6	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Hânîf Efendi
72a	Fennî	Bir dil ki seniñ kâkülüne beste degildir Bulmaz o selâmet Dîvâne dinilmek aña şâyeste degildir Zincîre ne ḥâcet	Üftâdeleriñ gerçi şayılmaz ḳatı çokdur Devletli efendim Fennî gibi herkes saña vâ-beste degildir Ma‘lûm-ı sa‘âdet	Müste zad/ 4	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Fennî Efendi
72a- 72b	Nedim	Ey şûḥ-ı kerem-pîşe dil-i zâr seniñdir Yok minnetiñ aşla Vey kân-ı güher anda ne kim var seniñdir Pinhân ü hüveydâ	Çeşmânı mest-i sitem kâküli pür-ḥam Ebrûaları pür-çîn Beñzer ki bu dildâr-ı cefâkâr seniñdir Bî-şûphe Nedîmâ	Müste zad/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Nedîm Efendi
72b	Pertev	Ḥayret-zede-i ḥüsnî iken zülfe dolandım Ruḥsârîñı andım Gencînede bir mâr-ı siyehle oyalandım Kâkülleri şandım	‘Aşḳ ile göñül her ne dise baña ger ṭuttum Ġayrısını unuttum Rüsvây olup şimdi ki her renge boyandım Pertev’den utandım	Müste zad/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Pertev Efendi
73a	Nedim	Bir görmek ile kıldı beni ḥüsnüñe şeydâ Ey ruḥları ra‘nâ İtdi niġhiñ ‘aqlımı hem şabrımı yağma Ey gözleri şehlâ	Hûn eyledi baġrım felegiñ cevri ü cefası Beyhüdeedâsı Tâ eyleyeli sen gibi gül-ruḥları peydâ Bî-çâre Nedîmâ	Müste zad/ 6	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Nedîm Efendi
73a-	Fennî	Ḳaddîñdeki ḥâlet hele Ṭûbâ’da bulunmaz	Mîhr ile meh-âsâ gice gündüz dolanırsıñ	Müste	— — • / •	Başlık:

73b		Ey serv-i bülendim Keyfiyyet-i la‘liñ da‘hi şahbāda bulunmaz Ey lebler[i] kândım	Dünyâyı ser-â-pâ Fennî gibi ‘âşık-üftâde bulunmaz Bil kadrini efendim	zad/ 4		— — • / • — — • / • — —	Müstezād -1 Fennî Efendi
73b	Fennî	Şahbā-yı lebiñ bāde-i hamrāya de‘işmem Ey ru‘hları gül-gün Reftārıñı biñ serv-i dilārāya de‘işmem Ey kâmet-i mevzūn	Efgānımı gūş eyleyüp ol gönca-dehānım Ağyāra dimiş kim Fennî’yi hele bülbül-i gūyāya de‘işmem Kıldı beni memnūn	Müste zad/ 4		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezād -1 Fennî Efendi
73b- 74a	Fennî	Qaddiñ var iken serv-i hıramān gerekmez Ey kâmet-i dil-cū Zülfüñ var iken sūnbül-i reyhān gerekmez Ey kākül-i şebbū	Dūr eyle meded lutf idüp ağyārı kapuñdan Gūş it bu niyāzım Fennî тұrur iken saña der-bān gerekmez Ey şūh-ı cefā-cū	Müste zad/ 4		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezād -1 Fennî Efendi
74a	İzzet	Bezm-i taraba cām-ı mey neşve-i fezāyız Alsa‘ ele şahbā Dest o be-sece-i ez‘kār-ı hūdāyız Pinhān ü hüveydā	Dem-sāz-ı şabā oldı rehāvî bize Rāğıb Her dem bu ma‘āmda Dil-beste-i zincir ser-i zülf-i rehāyız Tevfik ide Mevlā	Müste zad/ 7		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Rāğıb Müstezād -1 ‘İzzet
74b	Rahmî	Eyyām-ı bahār olmaz idi gülşen olaydım Bu baht ile aşlā Hūrşid-i tūlū‘ itmez idim revzen olaydım Açılmaya dil tā	Nisyānı bedid olmaz idi silk-i fuzūlun Yārān ile derviş Nābî heves-i gevher ile ma‘hzen olaydım Rahmî şadef-āsā	Müste zad/ 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Nābî Müstezād -1 Rahmî
74b- 75a	Gālib	Reng-i ru‘hun eyler gül-i pūr-jāle piyāle Şerbetleyüp ala Fevvāre midir gevher-i seyyāle piyāle Hayrānım o hāle	Ġālib eseri-i neş’e-i şākirim degildir Zāhir mi degildir Bu tā zeminden çıka çün lāle piyāle Gülzār-ı hayāle	Müste zad/5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezād -1 Ġālib Efendi
75a- 75b	Meyyāl	Ey dil ġam-ı ġisū-yı ru‘h-ı yārda qaldık Şad miñnetle sen Qayd-ı şanem-i va‘ de-i zūnnārda qaldık Mānend-i pirehen	Ey hūsn-i edā ehl-i su‘han hep saña müştāk Meyyāl-veş ammā Sen Vecdî-i hoş tab‘ hoş edāda qaldık Hayli şu‘arādan	Müste zad/ 7		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezād -1 Meyyāl Ġazel-i Vecdî
79b	Vehbî	Dilerim bakmaya Rabbim yüzümüñ qarasına	Kereminden ne qadar mücrim isem kesmem ümmid	Kıt‘ a		• • — — / •	Başlık:

		Merhem-i şefkat ura ma' şuyyetim yârasına	Giremez kimse efendiyle kuluñ arasına			• — — / • • — — / • • —	Vehbî
80a	-	İki ' âlem güneşi burc-ı sa' âdetde iken Vâlideynine nice virmeye Mevlâ şerefi	Çeşm-i inşâf ile ey dil nazar eyle ğavvâşa Alacak dürrini yabana atar mı şadeî	Kıt'a		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Fedâ olsun saña âbâ ü ceddîm yâ Resûlallâh Dü-tâ olsun reh-i na' tında kıddîm yâ Resûlallâh	Seniñ meddâhıñ ey maḥbûb ' izzet-i ḥazret bârı Seni medḥ ü şenâ itmek ne ḥaddîm yâ Resûlallâh	Kıt'a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Ümmetiñden bir kuluñ cürmüne olsa mu' terif Dîn-i Aḥmed ' aşkına ' afv eyler erbâb-ı ' aṭâ	Yâ Resûlallâh ğarîḳ-i hicr-i ' isyânım bugün İşte geldim pâyine benden ḥaṭâ senden ' aṭâ	Kıt'a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Bir gedâ ḥalvet-i sarây-ı şâha itdik de duḥûl Hiç olur mı lutf ü iḥsân ile mesrûr olmaya	Ey şefî' rûz-ı maḥşer şâh-ı ḥayl-i enbiyâ Yüz sürenler ravzaña ḥâşâ ki maḡfûr olmaya	Kıt'a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Budur âyîn-i ' Arab bir kavmiñ olsa seyidi Ḳabr üzre az olur ki bende âzâd olmaya	Sen ki faḥr-ı ' âlemeyn ü seyyidü'l kevneysin Ḥâşâ Allâh ḳabriñe yüz süren âzâd olmaya	Kıt'a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	Nesibâ	Ḳaçan kavm-ı ' Arab ger mücrim olsa Daḥîl olmaḳdadır taḥmişi bî-şek	Ġarîḳ baḥr-ı cürmüm işte geldim Daḥîliñ yâ Resûlallâh daḥîliñ	Kıt'a		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Nesibâ
80b	--	Cihân faḥri Resûl'üñ vâlideyni ḥaḳḳına inşâf Düşer mi iḥtilâfı ḳîl ü ḳâl itmek bu ümmetden	Vücüdı bî-naḳîri ' âleme şems-i hidâyetdir Doğar necm-i sa' âdet şübhe yok burc-ı sa' âdetden	Kıt'a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
80b	-	Oldı gûyâ sefîd-i surḥ iki gül Gülistân-ı semâda şems ü ḳâmer	Rûzgâr ol iki gülüñ lâbûd Birîn aḥşam açar birini seḥer	Kıt'a		• • — — / • — • — / • •	Başlık: Lâ-edri

						—	
80b	Halimî	‘Aks iden âyîne-i eflâke Ravza-i pâk-i Nebî’ dendir eşer	Lem‘ a-i mihr-i nübüvvetdir o kim Gündüzi şems görünür gice şamer	Kıt‘a		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Halimî Dede
81b	-	Kerem bâzîçe-i hâtem gibi kim oldu dünyâda Bulunmaz zîr ü bâlâ kûbe-i nuh-ı tāk minâda	Var ise bunda ola Hâkîyâ bir eşklik kaldı Cenâb-ı şad-vâlâ-şadr ‘Abdullâh Paşa	Kıt‘a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
81b	Fasîh	Şehîd-i Kerbelâ’nıñ vâkı‘ât-ı mâtem-engîzî Zebân ü hâme ü şavt ü harûf ile edâ olmaz	Faşîhâ nuh felek yâkût-ı rümmân ile pür olmaz O mihr-i ‘âlemiñ bir katre hûnına behâ olmaz	Kıt‘a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fasîh
81b	Hâkî	Kerem muqâttâ‘ sîn tâ zamân-ı hâtemden Mezâda virdiler ammâ bulunmadı tâlîb	Kimiñ nuqûd-ı ‘atâyası var anı alacak Meger cenâb-ı riyâset-me-âb ola râgıb	Kıt‘a		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Hâkî
81b	-	Kârım ğam-ı hicrân ile âh eyleme yâ Rab Dûd-ı dile her lahza siyâh eyleme yâ Rab	Bu sırr bañâ âyîne-i ruhsâr-ı murâdı Hâlim ğam-ı fûrkat ile tebâh eyleme yâ Rab	Kıt‘a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
81b	Fuzulî	Râhat ister tab‘a miñnetde ‘ibâdet ser-be-ser Terk-i râhat râğbet-i miñnet kılan mümtâz olur	Bu sebebdendir ki küfr âsân olup İslâm şa‘b ‘Arşa-i ‘âlemde mülhid çok muvañhid az olu	Kıt‘a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Fuzulî
82a	-	Dimek eksik beni tedric ile yâkut olan taşdan Bu yandıkça çeker kân ile şadr ü kıymetim artar	Ne şerbetdir ğamıñ kim içdigimce eksilür şabrım Ne sihr eyler ruhuñ kim bağıdığımca râğbetim artar	Kıt‘a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: : Lâ-edri
82a	-	Melce-i bañr-ı emel her câhile girdâbdır ‘Ârife âlâyiş-i dünyâ hayâl-i h‘âbdı	Bir kapıyı bend idince biñ kapıyı eyler güşâd Hâzret-i Allah efendi fâtiñ ul evvâbdır	Kıt‘a		— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lâ-edri

82a	Vehbî	Ceyhûna döndi dîdeler hûn-ı âl ile Merdüm senâdır oldu siyeh peştemâl ile	Bir âl perde çekdi remed tāk çeşmime Dîdemim zîfâfa girdi ‘arûş-ı hayâl ile	Kıt‘a	— • — — — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vehbî
82a	Necb	Leb-i dildâra ‘aceb la‘l mi yâ gül mi disem Ruḥ-ı pür-ḥâline ben dâne-i fülful mi disem	Gül-i ruḥsârı için nâliš-i feryâda Necib Âh-ı ‘âşık mı yâḥûd nâle-i bülbül mi desem	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Necib
82b	Surûrî	Tâze kızlarla şimdi Vehbî-î pür Şarf idüp ‘ayş ü işrete pâresin	Desti ile gâver giydi döküyor Aḳ şaḳâl üstüne pāpās kârasın	Kıt‘a	• • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sururî
82b	Fennî	Köprülü tâzesiniñ biri metâ‘-ı vuşlatıñ Virecek oldu baña geçdigi hâl üzre	Didim ol âfet-i devrâna ol köpriden Geçeriz biz de elin geçdigi minvâl üzre	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Fennî
83a	-	Ḥaml-ı şûr ile cevzâde gelür faşl-ı bahâr Ser-itân ile eser sünbüle deryâya karâ	Tutdı göz faşlını mîzân ile ‘âḳreb-i ḳavs Ceddî-i velvele ḥût itdi ḳışın baḥtını târ	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: : Lâ-edri
83a	-	Nâmı buzağı bir gözi âhûya ḳul oldum Senden ḳuzucuğum n’ola itdimse ferâğı	Ḥoş ḳarb-ı meşeldir bu çerâgâh-ı cihânda Ortaḳlık inekden iyidir başḳa buzağı	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: : Lâ-edri
83a	Hâkî	Şeh-vâr-ı ḥıttâ-i cûd oldığın fehm eyledim İşte ben geldim efendim der-gehiñ dîvânına	İntizâr atına çignetme Hâkî bendeni Esb-i va‘ diñ dizginiñ döndür vefâ meydânına	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hâkî
83b	-	İş bu mektûb-ı muḥabbetsize buldukda vuşul Umarız kim ḳılasız dest-i mürüvvet ile ḳabul	Cümle yârân şafâ muntazır olmuşlardır Gelesiz luḫf idesiz ‘özüñüz olmaz maḳbû	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: : Lâ-edri

83b	Nābī	Ġayra meyl eylesün diyü dil-âzāde Hüccet-i ‘aşkıñı imzâladı kâdî-zāde	Hüccet-i vuşlatı maḥlûl olacaḡ dünyāda Kime ‘arz eyler ilahî mütevellî-zāde	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık:N ābī
83b	Haşmet	Bu ferve-i zibā ile ol şühî görünce Geh kendine geh kürküne bakdım oyalandım	Kākūm gibi gerden-i kāfûruna Haşmet Şirtında boğaz kürkü görünce yaḡalandım	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
83b	-	Hayâtı şā‘ ire cüz‘î hayāda lâzımdır Dehānı şā‘ iriñ ‘ilm-i arūs-ı Farscasıdır	Seniñ kaşīde-i Mısrıyyeñi gören etrāk Dimez mi o daḡı poḡ Yemen’iñ Arabcasıdır	Kıt‘a	• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: lā-edri
83b	-	Efḍal-i dehrîñ oldık ammā fāsı yoḡ Ḥayr-ı ‘ālemsiñ ammā yāsı yoḡ	Umarım Allah’dan kim ‘an ḡarīb Giresin bir hayıra kim ḡası yoḡ	Kıt‘a	• • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lā-edri
84a	-	Meyve ü şarāb Sāye-i sehî-leb	Betü ḡāhem be-nüşem şanemā Mey ü yek semmer kebāb	Kıt‘a	(?)	Başlık: lā-edri
84a	Sābit	Şeyh oḡlı semā‘a girüp ‘ālem dedelendi Hergele şapı topuna döndi zedelendi	Her köşede bir na‘re-i mestāne-i yāhū Ādetce bugün zāviyemiz mey-gedelendi	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
84a	Sāmī	Meclisde muşḡaf-ı ruḡ-ı dildārı dū gice Būs itmege teveccüh iderken raḡīb-i dūn	Ol gül-‘izār geldi didi lā-yemessehu Ben būs idüp didim ala almutaharun	Kıt‘a	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sāmī
84a	Hākī	Āşfā-i tertīb-i ālāy eylemiş faşl-ı bahār Ḳul ḡul olmuş leşker-i ezhār-ı zan‘ kird-kār	Dest-i ḡudretle yazılmış her siyāhıñ tıḡine Lā-fetā illa ‘alī lā-seyf illā zūlfikār	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hākī
84a	Haşmet	Cizmecide mest olan çeksün ayaḡıñ sāḡī Bir ayaḡ divānı ile zümre-i mestāneye	Geh ḡarābāt gehi ḡam-ḡāne-i Haşmet’dedir Düşdi büm-āsā ḡönül virāne virāneye	Kıt‘a	— • — — / — • — — /	Başlık: Haşmet

						— • — — / — • —	
84a	Haşmet	Ey pertev-i ser-tâc-ı çerâğân-ı ‘ ināyet Şem‘ -i haram-ı luţfuña pervâne hücumuz	Budur ğarażım ‘ arz-ı şem‘ dān ile ez-dil Her hıdmetiñe ya‘ ni şem‘ dān ile mumuz	Kıt‘ a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
84b	Ārif	Gördüm o perî-peykeri dün bâğda der-dest Bir deste gül-i âl ile ser-mest gelürdi	Bir bûse mi bir gül mü virseñ didim ol şūh Bir nīm tebessüm idüp ‘ Ārif gülivirdi	Kıt‘ a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ārif
84b	Belîğ	Râfîziler sa‘ y ider mihrâb-ı hâmis vaz‘ ına Bî-tekellûf anları iskât için ey hûş-yâr	Bir işâretdir o çâr-ebrû nezâket-pîşeniñ Ka‘ be-i rûyında vaz‘ itmiş hüdâ mihrâb-ı çâr	Kıt‘ a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belîğ
84b	Belîğ	Yokdır ocağda bir çöpüm ammâ ki rûz ü şeb Āteş-i dehânına bedel âhım çeker ‘ alem	Osmân Efendi’niñ der-luţfunda qorqarım Darb añlanur efendim oţun ister disem	Kıt‘ a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belîğ
84b	Belîğ	Cihānda minnet itmem çarğ-ı dūne Ki feyz-i mazhar-ı halk-ı ‘ azīmim	Belîğ-i āzāde-i sultān-ı ‘ aşqım Kul olmam ğayrıya‘ Abdu’l-Kerīm’im	Kıt‘ a		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Belîğ
85a	-	Mağz-ı keremde nağd-i diliñ nīm- cū kadar Sen qabûl olsa muqârin revâcıdır	Mağşûl-ı tab‘ -ı hâzretine kendim ‘ arz idem Zirâ ağâ-yı qadr-şinâsın iştirâcıdır	Kıt‘ a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lâ-edri
85a	Vehbî	Qaşr-ı çâr-erkân cismin zevk ile pâyende kıl Sâde-nağş ol mâsivâdan mâle meftûn olma hiç	Yâre çaymış kām alup cāmını içmiş raqīb Var yıkıl ‘ aqlıñ keserse sen dağı çat al çek iç	Kıt‘ a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: vehb
85a	Belîğ	Hüdâvendâ bugün sen ‘ arşa-i heycâda bî-pervâ	Çeküp kürek fûlk-i postum çıkardı küh-ı mihnetde	Kıt‘ a		• — — — / • — — — /	Başlık:Be lîğ

		Adūya pençe-i pūr-zūr ile dürrinde kaplansun	Belīg-i zāra fermāñ eyle bir ferāce kaplansun			• — — — / • — — —	
85a	Belīg	Güm-geşte kīse dūd ile āhım ālem çeküp Kırdı sipāh-ı keyfimi bir demde dil kese	İhdā idüp Belīg'üne bir kīse-i duḡān Luṭfuñ cihānda olmadı hiç böyle bir kese	Kıt'a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belīg
85a	İzzet	Tır ü ğamzeñle n'ola işlerse zaḡm fūrḡatıñ Vaḡt-i fūrḡatden birer yıllarcadır her sâ'atıñ	Bir daḡıka āh ü fiğān itmese durmaz göñül Çāre yoḡdır 'İzzetā ḡurdum o şūḡuñ vuşlatıñ	Kıt'a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: İzzet
85a	Belīg	Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşān Dellāl-ı dād ü sited-i nazm ile behre	Bu müşteri-i nādiredāñ olmadıḡından Kālā-yı diliñ ḡaldı revācı Yenişehir	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belīg
85b	[Fuzulī]	Dil virme dilā 'aşḡa ki 'aşḡ āfet-i cāndır 'Aşḡ āfet-i cān oldıḡı meşhūr-ı cihāndır	Ger dirse Fuzulī güzellerde vefā var Aldanma ki şā'ir sözi elbette yalandır	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
85b	-	Kāşānemize doḡmadı ol māh-ı şeb-ārā Hercāyilik itdi Vaşl olmaḡa va' ditmiş iken eyledi ferdā Geldi yine gitdi	Bīmār-ı ğam-ı 'aşḡ olana çāre bulunmaz Şunmañ dile şerbet Şimden gerü ben zāra 'ilāc itme ṭabībā Derdim baña yetdi	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Kıt'a-ı Müstezād
85b	-	'Aşḡ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb çerāḡı arama cūyda deryāda olur	'Aşḡ dursun ḡo mecāzı ise de göñlüñde Āb-ı engūr-ı ḡam içre ṭutaraḡ bāde olur	Kıt'a		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
85b	-	Germiyyet-i ārāyış-i manşıbla gezerken Dem serdi-i sükkān-ı ḡazādan ṭona ḡaldı	Eslāf-ı cefā-pişe gelüp bulduḡun almış Bu cāy-ı meşāḡḡatde hemān bir şovuk aldıḡ	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belīg

89b	--	Ṭıfl-ı dil ḳaddiñ görüp ‘aşka elifden başladı Rabbi yessir lā-tu‘ assir Rabbi temim bi’l-ḥayr		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Māsivādan el yuyup maḥlūḳdan ümmīdi kes Virdiñ olsun her nefes Allah bes-bāḳī heves		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Ehl-i tevḥīd olmaḳ isterseñ suya meyli kes Aç gözüñ merdāne baḳ Allah bes bāḳī heves		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser- āmeddir O tesbihe imāme gevher-i zāt-ı Muḥammed’dir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nazīm
89b	-	‘Aşk-ı Muḥammed’i gönülde bir Medīne’dir Dahl eyleme zāhid ehl-i dili tekke Mekke’dir		Müfre d		(?)	Başlık: Lā-edri
90a	-	Göñül bir Ka‘be’dir dersiñ degilsin yanmaḡa ḳādir Ne lāzımdır saña her dem yaḳarsın beyt-i Raḥmān’ı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
90a	-	Murād idince müsebbib bir ādemiñ kārin Yed-i teşebbüşüni cüst ü cū ider esbāb		Müfre d		— • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lā-edri
90a	-	Ezeli böyledir āyīn-i sipihr-i ḡaddār Ki gülün ḥ‘āb-gehi ḥār ola ḥārīñ gülzār		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık : Lā-edri
90a	-	Girdāb-ı baḫr-ı ‘aşka düşen keşti-i diliñ Hızr olsa nā-ḥudāsı ḥalāş iḥtimālī yok		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — •	Başlık: Vehbī

						—	
90a	-	Eyledim tevcîhe iç ilden derd-i dil timârını Enderûn-ı sîneden çıksûn çerâgım olsun âh		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Neş'et- Rızâ Bey
90a	-	Nice demdir o mâh-ı 'âlem-ârâdan haber gelmez Dili irsâl iderdim kôrkarım ol da gider gelmez		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
90a	-	Esb-i nâz ile dil-i 'uşşâka pâ-mâ eylediñ Leşker-i hatdır gelen çek dizgini şimden-gerü		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
90a	-	Çok zamân baır-ı sefidî keşti derdi 'âkıbet Şokdı Vehbî-i keşti-i âmâli kıız limânına		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbî
90a	-	Sirişk-i hûn akıdup câme-i hâb-ı firkatde Gözüm şabâha degin kân içinde yaş yatur		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sâbit :
90b	-	Semm-i hicrânını emdirirdi erbâb-ı mezâk N'olur ey gönca-dehen leblerini bir emsem		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
90b	-	'Aceb midir vire her hüsne başka bir revnağ Beraber olmadı Şâbit bir elde beş parmak		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sâbit
90b	-	Dil-i mecrûhuma kimden çâre-cüy oldum ise ey Vehbî Tutunca nabzımı bildim ki 'âciz kendi derdinden		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — /	Başlık: Vehbî

90b	-	Bir ber-güzeriñ istedim ol kaşı yāy didi Tīr-i müjem çekerse gönülden nazardadır		Müfre d		• — — — — — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
90b	-	Germ olup meclisde dilber sīnesin açup didi Hezihi cennāt-i ‘adnī fedhuluhā hālīdin		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: La-edri
90b	ī	Pek yürekli gerek ‘āşık geçinenler zirā Arnabūd tāzesiniñ tīği cigerler doğrar		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	BaşlıkVe hbī
90b	-	Doğunsun tek hemān la‘l-i nemek-rīziñ leb-i cāme Katarsañ bāde-i nāba nemek kat kat helāl olsun		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Enis
90b	-	Zinhār eline virmeñ āyine o kāfiriñ Zirā görünce şūretini büt-perest olur		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Bākī
91a	-	İtmiş izāle bekrini bir bekri nāb-kār Ey duğter-i rez āh kızıl kan içindesin		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Onuñ ardın gözet fikr-i daķık it onda bir söyle Uñutma qalbine her ne gelürse asiyāb-āsā		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Vehbī
91a	-	Ben ol buğday añlu ol gözli kendi kendime Fikr-i daķık ile aramışdım ilik ilik		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — /	Başlık: Servet

91a	--	Gelmedi kendim gibi fikr-i daḳīḳ eyler diyü Her gelen bu āsiyāb-ı çarḫa durmaz ögünür		Müfre d		• — — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nābī
91a	-	Ṭurpı yiyüp Kānī Nef'ī dinler Yellenüp çıktığı Nef'ī değil mi		Müfre d		(?)	Başlık: Vehbī
91a	-	Erbāb-ı kemālīn yeri ḥākister ğamdır Ḥāk üzre düşer meyve kemāl ile olunca		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Bezm-i iḳbālını tār eylesün dirse felek Kişi yakdığı çerāğı üstüne pervāne gerek		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Mey-i maḥbūba meyl itmek egerçi ḫālḫa töhmetdir Velī ḫalvetde ey şūfī bu daḫi bir zerāfetdir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Muḥabbet çünki miḥnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda Muḥabbet-i miḥnet anıñ çün yazılmışdır bir imlāda		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Dil-i āhen-şıfātı āteş-i ‘aşḫa bedel it Ala gör lāzım olur eski demir ile kibrit		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	‘Aḫla maḡrūr olma Eflātūn-ı vaḫt olsañ eger Bir edīb-i kāmili gördükde tıfl-ı mekteb ol		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nef'ī
91b	-	‘Ālemiñ ḫālḫı ecel destinde olmuştur zebūn		Müfre		— • — — /	Başlık:

		Çāresi oldır diyene innā ileyhi rāci'ūn		d		— • — — / — • — — / — • —	Nef' ī
91b	-	Taḳdīre 'ilāc eyleyemez olsa Felātūn Elbette olur her ne ise kār-ı muḳadder		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sām
91b	-	Bir 'Acem dilberiniñ aldım elime çevgeni Gülerek yüzüme baḳdı didi bābā çekeni		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Hakīmiñ şerbeti olmaz gönül sevdāsına nāfi' Vişāliñ şerbeti ister damāğında o sevdādır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Yokdır ol Yūsuf-ı şāniden eşer Ağla hey gözlerim ağla ne gelür var ne gider		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Şeb-i yeldāyı müneccimle muvaḳḳat ne bilür Anı bīmār-ı ğama şor gice kaç sā'atdır		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Biñ dāğ-ı tāze ister imiş iştirāsına Kālā-yı vaşlı o mehiñ āteş-i bahāsına		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
92a		Ne şāhlık isterim ne āzādelik Hemān bendelik isterim bendelik		Müfre d		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Lā-edri
92a	-	Mecnūn ile biz mekteb-i 'aşḳ içre okuduk		Müfre		— — • / •	BaşlıkFe

		Ben muşhafı hatm itdim o vel-leylde kaldı		d		— — • / • — — • / • — —	nnī-i Kadīm
92a	-	Arkası üzre yatup rāḥat iderdi ‘āşık Olsa ağıāra cehennem deresinde mirḳad		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
92a	-	Ne çekdim üstüme yāri ne aldım altıma anı Müyesser olmadı vuşlat ne taḥtānı ne fevḳānı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık : Kāmī
92a	-	Ne öpdüm la‘l-i cānānı ne çekdim sīneye anı Müyesser olmadı vuşlat ne rūḥānı ne cismānı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nābī
92a	-	Bir yerde yatalım diyecek nāzı uzatdı Yatmam didi bir haylī ‘inād eyledi yatdı		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
92a	-	Ey ḥikmet ile ḥalka şatan kendüyi Loḳmān G.t.n var ise s.k.m ile derdine dermān		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: : Lā-edri
92a	-	Zāhidā çek ayağı mey-gededen dillendin Der-i meyḥāneye lafz ile girmeyi gör		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
92a	-	Şiše-i hicr olsa n’ola mānend-i gül-āb Ey felek tāze-ter-i gülden çıkardın sen beni		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Meydāna geldi na‘ş-ı rakīb-i bī-namāz		Müfre		— — • / —	Başlık:

		Kıldım huzūr-ı kalb ile ‘ömrümde bir namāz		d		• — • / • — — • / — • —	Lā-edri
92b	-	‘Abā ferācesiyle tavşan oğlanına şaldırmış Zavallı şūfiye şehvet çul ile tavşan aldırılmış		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Āteşi atlas giyinmiş ol şeh-i nāzik-mizāh Allah Allah penbe ile āteş itmiş imtizāc		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
92b	Sābit	Civān-ı ṭab‘ ıma Šābit suhan begendiremem Efendi genc bege h̄idmet eylemek güç imiş		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sābit
92b	Bākī	Ruḥ-ı şaṭranc-ı muḥabbetde bizi māt idecek Baydaḡ-ı ḥāl-i siyāhı didi var öğren gel		Müfre d		• • — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Bākī
92b	-	Şaṭranc-ı dehr içinde o šāh-ı serīr-i nāz Ferzāne-i cihān olacaḡ bir piyādedir		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Görsün ne imiş bāzī-i şaṭranc-ı muḥabbet ‘Arz idüp šāh-ı dil zāhidi māt it		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Rüşdi
92b	-	Penbe-i kevnīñ görüp döndüm kemān-ı sādeye Atdırınca neler çekdim o ḥallāc-zādeye		Müfre d		• • — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri

92b	-	Güle güş itdiremez yok yere bûlbûl iñler Varağ-ı mihr ü vefâyı kim oğur kim diñler		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	--	İstemezdim çıkayım üstüne ol rakkaşın Baña çâr-pâresi çağ çağ didi ibrâm itdi		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	İkâmet eyleyüp mihrâb-ı ihlâş-ı mu‘allâda Bugün kendüsine uydurdu ‘uşşâkı imâm-zâde		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Câmi‘-i hüsnüne ‘uşşâkı edip âmâde Artırır kâmeti maḥfilde mü‘ezzîn-zâde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Kişver-i hüsnüne mâlik geçinür üftâde Yağdı yandırdı bizi ‘aşk ile kıyyum-zâde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Hüsnüne itdi meh çâre dehr-i üftâde Yedi yaşında yedi kullede dizdâr-zâde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Eyleyüp maḥkeme-i vuşlatına âmâde ‘Aşk ile itdi merâfî‘ beni Muḥzır-zâde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Hâşılı ‘aşkına kendim olalı üftâde Harman-ı şabrımı şavurdu Şamâncı-zâde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri

93a	-	Maṭbah-ı ‘aşkına girsem ben olup üftāde Âteş itmek nice olur göre Âtesci-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93a	-	Kendi қоç başına қurbān olan ‘āşıkların Ġam-ı hicrān ile zebḥ eyledi қаşşāb-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Fāyık-i leng dimiş dilberine tenhāda Şağ ayakқabı deñilsin hele Ḥaffāf-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Görüp āb-rīz-i meksūrı ḥalāda Қırıғımdır dimiş çömlekçi-zāde		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Ġayra қul olmamak içün du dil-i āzāde Ḥüccet-i ‘aşkı imzāladı қаđı-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	‘Āleme velvele-endāzlık içün dünyāda Nemçekler idi görsün hele mehter-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Leb-i deryāya götür қayıғın it āmāde Biz de bir yol binelim saña қayıқçı-zāde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Rind olan ‘ıydı şor şūfī muḥibbi-i Ramazān Ben Receb-zāde-i meh-çehreye oldum Şa‘bān		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lebīb

93b	-	Mācerā-yı ‘aşkı inhādır faķat dergāhına Yoķsa eşki çeşmi icrādan ğaraż şekvā degil		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Āsyābıñ döndürüp ardını vir gel baña Oluğı boş ķalmasun kendim koyayım saña		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Ĥaţtı geldiyse şaķıñ baķma ruķ-ı dildāra Gice āyineye baķmağa rızā vir mermer		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Zeynī
94a	-	Leb kızıl ruķlar kızıl destinde mi cām-ı kızıl Kim kızıl divāna olmaz görse ruķsārıñ seniñ		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Zeynī
94a	-	Yār cāh-ı zeķanım ‘ayn-ı vefādır der ise Şaķıñ ey ‘āşık-ı bī-çāre inānma çeñedir		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nāzım
94a	-	Dil-i erbāb-ı muķabbet hep aña düşmüşdür Ser-i nigūdır deyü şanma zeķanıñ tehi		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nef ī
94a	-	Ĥaţtıñ geldikçe ruķsārında artar tāzelik terlik Berāt ile virilmiş gibi şāhım saña dilberlik		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık:Ul vīl
94a	-	Alā destine piyāle şuna būseden nevāle Baķılır mı ķıl ü ķāla getirür mi tevbe-i tākāt		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Rāğıb

94a	-	Şübhesiz nân-pâre huşka kanâ' at-ı mümteni' Arzû-yı nefis ile meyl-i harâm itmek de güç		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sâbit
94a	-	Hacerü'l-esved imiş Ka'be yüzünde kara ben Hâcıyım sa'y iderim ol haceri öpmege ben		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
94a	-	Şinâsin okudığın muğbeçeniñ şanma ğalağ Dehen-i tenge şıgmaz o bütüñ cürm-i nağğ		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kânî
94a	-	Derûna çend-i ğam tırmar pey-ender-pey hücüm eyler Gönül zembür-veş inler ne bâl eyler ne mûm eyler		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nesib
94b	-	Fitil-i şem' -i bahtım gerçi sultânım uyandırdı Çerâğ itdi beni ammâ velâkin yağdı yandırdı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
94b	-	Uçurdum ol kebüter-i şive-bâzi kaldım âvâre Gönül bir dilber ile çift olur elbette tek durmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
94b	Veysî	Ne bulsun hâlmî bî-derd-i ' aşk-ı yâr olan Veysî Muhabbet bir belâdır kim giriftâr olmayan bilmez		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Veysî
94b	-	Virir bir cām-ı memlû biñ tehî peymāneden soñra Felek-i vefk-i murād üzre döner ammâ neden soñra		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri

94b	-	O şūhuñ buse-i sīb-i zenaḥdānıñ niyāz itdim Tebessüm eyledi ğāyet kızardı didi gül alma		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
94b	-	Cism-i pākiñ didiler hem ter imiş hem berrāk Tepeden ırnağa dek gül gibi billūr gibi		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nedīm
94b	-	Ṭaleb-i buse-i sīb-i zeḳan itdikde didi Saña şeftālū ger ise baña cānım ḳayısı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
94b	-	Tevbe-i meyde şebāt-ı ḳademimden şorma Urasıñ sāḳi-i gül-ḳehreniñ ibrāmı bilür		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nābī
94b	-	Kendi elimle yāra kesüp virdigim ḳalem Fetvā-yı ḥūn nā-ḥaḳḳımı yazdı ibtidā		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	Şem‘a-i ḥüsne yaḳar cismini pervāne dili Şem‘a sorsañ o da almış içinden fitīli		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	Bugün on dört gün olur görmedim ey māh seni Ay efendim bu gice gel baña aḥşāmlayalım		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	Ḥaṭadır intiḥāb-ı cāy-ı buse rüy-ı dilberde Dilā suḥn-ı ḥarīm-i Ka‘be’de miḥrābı n’eylersin		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nahifī

95a	-	Haṭ-āver olmayınca tāze virmez buseye ruḥṣat Bahārın açmayınca naḥl-i nevres meyvedār olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Haşmet
95a	-	Şimdilik bir iki sāḡar ile ḥarāb eyle bizi Sāḡiyā bu dil-i virānemizi yāb yāb yāb		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
95a	-	Kaṣıñ ḡāfī öñünde ruḡlarıñ ḡarḡ olmuş envārā Yanar miḥrāb öñünde şanki iki şem‘-i kāfūrı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Kemal Paşa- zāde
95a	-	Kirpigi baḡrım delipdir urma merhem ey ṭabīb Çıkmadı dilden henüz ol tır ü peykān andadır		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ahmed Paşa
95a	-	Aḡladıkça biri birine girer müjḡānım İki ‘ asker gibi kim ise şū üzre şavāş		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sırrı
95a	-	Sırrımı fāş eyledi ol nokṭa nokṭa ḥālleri Ḳumda oynasıñ begim şimden gerü remālleri		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Selman
95b	-	Yār ḥālimden su’āl itse hemāñ giryān olur Görmedim çeşmim gibi ‘ ālemde bir ḥāzır cevāb		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95b	-	Bir ḡalem ḡaşlı mürekkeb saçlı kātib dilberi Ḥalkıñ ‘ aqlını ala yazdı saḡn-ı Kāḡıd-ḡānede		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • —	
95b	-	Kızarır bâdeden gözleri mestâne biraz Mey-nâb içe gözi mâ'il olur çana biraz		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Bākī
95b	-	‘Arz-ı hâl idemedim yâri görüp ağlamadan Yılda bir ‘ıyd olur anda da bārân oldu		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rahmī
95b	-	Şayar bir bûsesin biñ kere baña ol güzel ammâ Benim şarf itdüğim nağd-i sirişk-i dide şayılmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Veysī
95b	-	Âyine gibi herkese yüz virmesün ol mäh Bir bağı yanıķ ‘âşıkıñ uğrar nefisine		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
95b	-	Hoş yâra şûr cemâliñe bu haţt-ı müşk-bâr Amentü billâhi ellezi ħalaķa velleyli ve’n-nehâr		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ulvi
95b	-	Bir deliķanlı ħarâmîdir diyü ħabs itdiler Aşmadan kırtulalı ħayli sıkılmışdır şarâb		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Fuzulî
95b	-	Dirlerdi haţt-ı dilberi bir gün gelür çıkar Hep geldi çıktı ey dil-i şeydâ didikleri		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ruhî
96a	-	Haţt bozdı ise ħüsnünü ebrûsı kemân Yakıldı ise mescidi miħrâb yerinde		Müfre d		— — • / — • — • / • —	Başlık: Lâ-edri

						— • / — • —	
96a	-	İştîyākım yāre ‘arz eyle didim didi kalem Baş üstüne bu yolda kıra kıan ağılayamam		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
96a	-	Haṭṭı gelecek buse virir şā’im-i vaşla Aḥşām olacaķ rûze-i iftāra ne minnet		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
96a	-	Var mı bir ruḥsāra kim haṭṭ-ı seyr-i fām olmaya Devr içinde kıaṅı gün gördüñ aña aḥşam olmaya		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Cenābī
96a	-	Didim cānā lebiñ kimiñ ağızına Ḥışm ile didi baķ şunuñ ağızına		Müfre d		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Nābī
96a	-	İki per gibi zuhūr eyledi haṭṭ-ı rüyında Murğ-ı ḥüsnüñ ‘acabā niyeti pervāza mıdır		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nābī
96a	-	Mālik-i ḥüsn-i behā Yūsuf-ı gül-çehreleriñ Rište-i haṭṭ gelecek ipliği pazara çıkar		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
96a	-	Topuqların göreceķ mest olup şafāsından Pabuç gibi açılıp kaldı ağız ḥaffāfiñ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nedim
96a	-	Şābit bize infāsi ḥisāb üze virirler Bir müft şoluķ yok yā bu ğavğa ne belādır		Müfre d		— — • / • — — • / •	Başlık: Sābit

						— — • / • — —	
96b	-	Rūzgārīñ pāk- dāmenler çeker ser-bendesin Çanda bir ālūde dāmen var ise ser- per çıkar		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Şol kadar yaraladı tığ-i firākıñ beni kim Ne belā çekdigimi yaradan Allah bilür		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Yahya
96b	-	Ṭutan bir dāmeni elbette maḳşūdın bulur derler Görenler Yūsuf’ıñ dāmānını dest-i Züleyhā’da		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nabī
96b	-	Ṭıfl iken sīneye çekdik de fiğān eyledi yār Kuzucukdır qoyuna girdi ‘aceb mi melese		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Ṭınkırdamaz ‘uşşāka pes perdeden ammā Ol mūy-miyān-ı ṭanbüreniñ orta telidir		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Erişür menzil-i maḳşūdına āheste giden Ṭiz-i reftār olanın pāyine dāmen ṭolaşur		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rāşid
96b	-	Baḳdıqça olur dīdeleri hey’et-i aḥval Bir dilberi görmek ne belādır peder ile		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Başım üstünde degirmen yürüye çarḥ gibi Ben nice fikr-i daḳıḳ ile cihāna ögünem		Müfre d		• • — — / • • — — / • •	Başlık: Lā-edri

						— — / • • —	
96b	-	O tıfl-ı nāz mu‘allime var nice h‘āce-i meşke Çıkarmış sîn ile kâfî efendi nükte göstermiş		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
97a	-	La‘liñ öperken aldı teni zârî derleme Elbette ey perî ‘arâk ister şekerleme		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	
97a	-	Haṭṭ-ı rûyîñ komadı naḳd-i sirişke hâcet Şimdi vech-i taḥrîr iledir metâ‘-ı vuşlat		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
97a	-	Eyvâh o üç çifte kayık aldı kararım Şarkı okuyup geçdi bir âfet var içinde		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Nedim
97a	-	Aç tutdığ-çün her gün o hürşîd-i cihânîñ Tutdum ğaḫabımdan yiyeyazdım Ramazân’ı		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
97a	-	Nüşḫañ marâz-ı ḳalbe ‘ilâc eylemedi hiç Ey şeyḫ-i kerâmet-furûş ez de şuyun iç		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sâbit
97a	-	Ol şâh-ı ḫüsn eylesün cevriñi efzûn ‘Azline çıka anıñ ḫaṭṭ-ı hümâyûn		Müfre d		(?)	Başlık: Lâ-edri
97a	-	Nümâyân olsun râz-ı muḫabbet diyü ḫavfımdan Perestîş eylerim her gördüğim şaḫşa telâşımdan		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Âsım

97a	-	Arzu eyler imiş seyr-i cemālîñ her gâh Giceyi gündüze kıatmış geliyor hattı-ı siyâh		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
97a	-	Bak ruḥ-ı cānāna ile ḡayrıdan kıat' -ı naẓar ‘Aybdır bir kıl iki sultānıñ olmak bendesi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Zihnî
97b	-	Ensesinden tanıruz hattı gelen maḥbûbı Zürafâ ekşer ardından okur mektûbı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
97b	-	Nezzâre ile ben toyamam rûy-ı nigâra Aç gözlüdür âyine bakar yâra toyunca		Müfre d		— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belîḡ
97b		Hevâ yok bād-bân-ı zevraḡ-ı şahbâ-yı dil-cûda Cenâb-ı bâde-i nâbıñda şimdi yelkeli şuda		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
97b	-	Cizmecî mey-ḡânesinde çekmez ayaḡın o şûḡ Bir ayaḡı bizde ise bir ayaḡı cizmede		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haşmet
97b	-	Viremem saña çek benden eliñ ey melekü'l mevt Cânânıma nedir eyledigim cânıma degme		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
97b	-	An mıdır şu' le viren ‘ârız-ı pâkinde dîdem Didi ol muḡbece-i bâde-fürûş ândır ya		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belîḡ

97b	-	Bir güzel Arnabūd'ın ğamzesi kâr itdi dile Sînemi deldi geçüp cāna çeker qaşd ile		Müfre d		• • — — / • • — — — / • • — — — / • • —	Başlık: Lā-edri
97b	-	Felek biñ kez nevāziş eylesün memnūn olmam ben Gül-āb āsābını gül yüzlü yārimden çıkarup sen		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Sābit
97b	-	Şūfî yine imānını tecdide giderken Bir tāze sevüp eyledi tecdīd-i muḥabbet		Müfre d		— — • / • — — — / — — • / • — — —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Büt-i nev-resm-i namāza şeb rüz rāğīb olmuş ²⁷² Bu ne dīndir Allah Allah büte secde vācib olmuş		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Didim şanemā ney gibi bağırm delinipdir Nāz ile didi bağı delinmiş neye derler		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Āh ile nā'il-i vuşlat olamazsın ey dil Böyle kālāyı saña bād-ı hevā vermezler		Müfre d		• • — — / • • — — — / • • — — — / • • —	Başlık: Nābī
98a	-	Ol Yahūdī beçeniñ şūfî girüp endāmına Külbe-i vaşlını döndürdü kāmı ş bayrāmına		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Ser-i ziyāda çal neyzen ' aşā-yı nāy sen şimdi		Müfre		— — • / •	Başlık:

²⁷² Bu beyit Fuzuli'ye aittir. Bk. Tarlan,2001.127.gazel. s. 324.

		Girift işve-i kânûnım bir şâh-ı manşûrîñ		d		— — • / • — — • / • — —	Hâtem
98a	-	Düdüksüñ hem nefîr-i miḥar-mân ‘ışret olmazsın Efendi perdesizdir sūr-ı nây minḳâr menfûruñ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Âsım
98a	-	Vâ‘ iz elinde ise hemâ sūr cehenneme Rûd-ı ḳabûl nâ‘ime-i â‘ mālîmiñ benim		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lâ-edri
98a	-	Keşte-i bâde-i kulunum uçar ‘aşḳına Emvâc-ı baḥr-ḡam gelür hep uçar ۞		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belîḡ
98a	-	Gör ḳalaycı dilrübâsın çıḳa yüregim nâzdan ‘Âşık-ı bî-çâreye ḳuyruk şalar açmazdan		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Raḳîbe ḥevânlık ile ider derde med o vâ‘ iz Ḳız oḡur oḡlan oḡur tekkede tenhâ vâ‘ iz		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Ġalibâ olmadı ḥalvetde tecelli-i vişâl Çıḳdı lâ-ḥavle kenân taşraya nefsâni şeyḥ		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Olunca müşteriler vaşlîñ biñ dürlü müştâḳı Saḳız ḥelvâcısı çignedi esb-i nâza ‘uşşâḳı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belîḡ

98b	-	‘İyda irdiñ öpelim ağzını bayrāmlaşalım Rūmīdir Rūmeli’niñ böyle olur bayrāmı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Göñül bu âteş ile meclisinde sulṭānım Gül-ābdan olamaz ise laṭīf micmer olur		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sābit
98b	-	Şırāṭ ile bizi qorqutma vā‘ iz luṭf-i Ḥaḳ çıkdı Geçenlerden işitdik biz ki anda qorquluk yoḳdur		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Gelür mi yāda Rā’fet dün gice meclisdeki sāḳī Benim ḥālā ḥayālimden o şūḫ-ı dāl-fes gitmez		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ref’et
98b	-	Ḳıyās etmeyin o şūḫ-şīve-kārın ḥaṭṭı gelmişdir Ruḫı āyīnesinde ‘aks-ı zūlfūñ siyāhıdır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Yāri görünce qaldı göñül ‘arz-ı ḥālden El degmedi şikāyete şükr-i visālden		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Azmi- zāde
99a	-	Çaṭarsın gördük baş darda kıçlı dilbere şā‘ir Nezāket zevraḳın ḳullanmada ḳorsan mısın kāfir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
99a	-	Çekerek ḥaḳḳa-i tevḥīde teri rūyları şeyḫ ‘Āḳıbet öyle za‘īf oldu ki bir hū çekeme		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • •	Başlık: Belīg

					—	
99a	-	Bir elde gül bir elde mül bezme geldiñ sākīyā Kangısın alsam güli yāhud mülü yā seni		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nedim
99a	Nābī	Gelmez huşūle maşlahat-ı vaşl-ı Nābīyā Teklif-i rüşvet eylemeyecek kethudāsı yok		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Nābī
99a	-	Rehā bulmak ne mümkün sūziş-i miḥnetden ‘uşşāka Fırāk āteş vişāl āteş belā-yı intizār āteş		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ref’et
99a	-	Hasret-zede-i būs-ı leb-i yār olan ‘āşık Taḥsīl-i merām itmege ‘ıydı sened eyler		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
99a	-	Bir kere bezm-i fırkati seyr eyle durdun Nār-ı gāmīnla gör ne cigarler kebāb olur		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
99a	-	Bilür evvel nazarda müşteriler kıymetin anıñ Kumāş-ı vaşlı bir kez dilberiñ endāzeden geçün		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
99a	-	Çün kadem başdı zemīn üzre ayağın öpdı ḥāk Reşk idüp didi felek ‘yā leyteni küntü türāb’		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
99b	-	Peder-i seyf-i ‘Acem vālidesi ğaddāre Yatağan huyludur ‘uşşāka cefā kılıcı		Müfre d	• • — — / • • — — / • •	Başlık: Lā-edri

						— — / • • —	
99b	-	Helvālî idi vesile-i bezm-i şebānemiz Nev-rûz girdi araya bozdı miyānemizi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
99b	-	Perî nazarları teşhîrde tekellûf ider Cenāb-ı şeyhe sözüm yok güzel taşarruf ider		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
99b	-	Tek yāra cevri-i sitemini ta' lîm itmesün Her ne iderse çarḥ-ı sitemkāra kā'iliz		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vecdî
99b	-	Didim ey şūḥ amān hasta-i ' aşkıñ oldum Didi terkîb-i vişālim saña saḡlık virememe		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
99b	-	Ben mi sāḳî olayım bezme dururken sevdiğim Böyle sîmîn saḡlar billûr bâzular ise sen		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nedim
99b	-	Tövbe itdim ki ele almayım artık cāmı Meger ol sāḳî-i gül-çehre ide ibrāmı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
99b	-	Bu harābâtta Şābit olamam sulṭānım Dil-virānemi yapsañ da yıķılsam gitsem		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
99b	-	Didim ḡātûna karpuz gibi var mı		Müfre		• — — — /	Başlık:

		Didi git deli mi olduñ bir ʃasām var		d		• — — — / • — —	Lā-edri
100a	-	Ḥaṭṭ-ı şeb-reng gelince o mehiñ gün yüzüne Didi ‘uşşāka güzeliñ giceler ḥayr ola		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Kışdırıp bir kıızı dün ḥaylice şıkdım memetin Kesiverdi didi of abū cānım ne oldun bu		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Biz mest-i ser-endāz mı ‘aşk-ı Ḥudāyız Zāhid bizi kendiñ gibi sersem mi şanasın		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
100a	-	Kibārīñ ictinābı budur aḥbāb-ı qadīminden Ḥuḳūḳ isbātıñ eylerken zamān nekbetiñ söyler		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Zehr-i mār-ı felegi sen de içersin bir gün Gülme şāhım bu cihān qaldı mı gör Ḍaḥḥāk’a		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Ağlamış çehreli şūfi-i ‘abūsü’l-vechiñ Rūyına cennetde de girse beşāset gelmez		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
100a	-	Gāh mecmū‘a gibi koynuna qor gāh oqur Dil viren zāt yañılmaz ‘ulemā-zādelere		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Ḥaṭṭıñ naẓar-ı ‘āşıka elbette girāndār Qıldan āğār ey şūḥ terāzū-yı muḥabbet		Müfre d		— — • / • — — • / •	Başlık: Nedim

						— — • / • — —	
100a	-	Vā‘ ız bizi taḥvīf eyle teşvīşe düşürme Sen maḥkeme-i rūz-ı cezādan mı gelürsin		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Cān virdi ğam-ı ‘aşkdan ayrılamdı Mecnūn Meydān-ı muḥabbetde ḳadem böyle gerekdi		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Girye sermāyesidir müflis ile zühhādīñ Kām-rān itse de böyleleri rū‘yā ḥülyā		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Sīnede bir şūḥ mest-i kec-külāh ister gönül Bā‘ iş-i āh-ı nedāmet bir günāh ister gönül		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vecdī
100 b	-	Bir gönül ḳalmış idi esbāb-ı ta‘alluḳdan hemān Şimdi virdim anı da bir gözleri mestāneye		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Şuna aġyāra ḳadeḥ ḥalḳa-i meclisde iken Ey perī ṭaşra uzatma ayaġın dā’ireden		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Tigi Bey
100 b	-	‘Aşḳ bir şem‘-i ilahidir benim pervānesi ‘Aşḳ bir zincīrdir gönülüm anıñ dīvānesi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Žu‘ afāya helāl eylemiş ol māh-ı cihān Ṭutsam yer idim ḥāşılı bir gün ramazānı		Müfre d		— — • / • — — • / •	Başlık: Rāsīh

						— — • / • — —	
100 b	-	Vā' izā nār-ı ' azāb ile beni korkutma Şol cehennem didigîñ âteş-i hicrân diñle		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Tuymadık bir düş gibi geçdi diyenler ' ıyda Şubḥ-tā-şeb hiç göz açmazlardı ḥ'āb-ı rūzeden		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbî
101a	-	Gelecek ḥaṭṭ-ı siyeh şafḥa-ı rüy-ı yāre Hüccet-i kâdı ile virdim anı agyāre		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Bir vech-i iltizām alup bî-vefālğı Kaldırdı mālīkânem iken āşinālğı		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Şıḥneden pîr-i muḡān muḡbeçesin mi şaḡınur Yoḡsa şeyṭān alacaḡ kâfirīñ imānı mı var		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
101a		Ol muḡbeçe bir küfre mi ḡor vā' izi her şeb Her rûz ider ol kürside imānını tecdīd		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Pederidir o bütüñ mānī' -i gül-çîn-i vişāl Hıfz ider tāze nihāli güli elbette diken		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Belîḡ
101a	-	Kişver-i dil gitdi elden ey şeh-i şāḡib-serīr Taḡṭ-gāh-ı sīne-i ḡāl dil-i emīr ister emīr		Müfre d		— • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • — — / — • —	
101a	--	Hayāl-i zülf-i yār oldıkça gözde girye lâzımdır Yazıkdır şîşe-i bî-âb içinde böyle sünbüller		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Hâletî
101a	-	Söylemek kaçd itdigimce yâre derd-i hasretim Ağlamak tutar beni güftâra kalmaz kudretim		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
101a		Dün itdi pîr-muğan duhter-i rezi ikrâr Faķire yine anıñ va‘ de-i kerîmesi var		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sâmî
101 b	-	Çünkü bir ‘ aşık dağı istersen ey meh kendüñe Ėamze-i cellādına emr it iki cebîn beni		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
101 b	-	Dağı kızmış kızarır muğbeçeden şerm eyler Duhter-i rez şıkılup gelmege ki bezme utanur		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Neşet
101 b	-	Cânıma geldi ser-i kûyunda ‘azm itmiş iken Buldum ol mâh-veşi gökde arar iken yerde		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
101 b	-	Devlet-i vuşlata her rûz olurduk nâ’il Çıkşa ta‘ bîri eger gördüğümüz ĥ‘âblarıñ		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nâbî
101	-	Nigeh-i endâz-ı sitem olma gönül kesr itme		Müfre		• • — — / •	Başlık:

b		İtme mir'atı şikest kim seni çok şürete koyar		d		• — — / • • — — / • • —	Lā-edri
101 b	-	Dilber diñle gūy-ı dilārāyı unutduk Vuşlat hevesi kalmadı hātırda yer ile		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sırrı
101 b	-	Kimseniñ göñlüni nā-hağ yere kırma hader it Ki bir āyine-şikest olsa olur bîn nişter		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
101 b	-	Hāmesiz eyleyemez kendüsi bir harf edā Ben devātı hele pek cehl-i mürekkeb bulmadım		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
101 b	-	Rişte-i cān ile ol Yūsuf'a t̄alib olanıñ Ākıbet seyri idemez ipliği pāzāra çıkar		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Tigi
102a	-	Qıl hader alma şağın 'āşık-ı zārīñ āhın Seni bir şūh-ı sitem-kāra felek düş eyler		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
102a	-	Gelecek hāt-ı ruḥı sen de gidersin araya Ḥāl-i 'anber ile bāl mūmı yapışdır buraya		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kāmī
102a	-	Cerrī sevmem kıyāmımda qala nā-mūsta' mil Sevdigim kâfiyedir lafz-ı şerīf-i en'ām		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri

102a	-	Ẓann itme ẖat-ı şaḥīfe- rūyında ol mehiñ Cem' iyyet-i ẖulûbe ẖarınca du' âsıdır		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Es'ad
102a	-	Ḳavuçcı-zâde şūḥı dāl 'araḳcın alsam āġūşa Bu bâzâr-ı muḥabbetde n'olur bir taḳye ḳapsam ben		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Gülle-bâz olma ey dil her ḳāvuçcı-zâdeye zîrâ Zamānıñ ibn-i vaḳtî pek veledir taḳye ḳapdırmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Lükneti var dime şaḳın bî-vuḳuf Ayrılmaz tatlı dilden ḥurûf		Müfre d		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Kânî
102a	-	Āfiyetler ola ol 'âşıḳa kim bir şanemi Gice pehlûya çeküp ertesi ḥamâma giden		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Ayân iken eṣer-i ittiḥād-ı şîşe vü seng Ḥilâf-ı cins ile ülfet-i belâ degil de yâ nedir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Münîf
102 b	-	Didim ol gerden-i kāfûruñ üzre ben midir cānâ Didi ol bir ḥarāmî zengedir dâ'im boğaz bekler		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102 b	-	Keşte-i 'aşḳın çoġaldı nice olur ḥālīm benim Destime maḥşerde de girmezse dāmānıñ seniñ		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haletî
102	-	Ḳaldı naḳş-ı kākülün bu çeşm-i ḥasret-pîşede		Müfre		— • — — /	Başlık:

b		Sevdiğim bir taze sünbülür ço dursun şîşede		d		— • — — / — • — — / — • —	Lâ-edri
102 b	-	Luţfuñ dirîğ itmez idiñ bir zamân ile Kurbânıñ oldıgım o zamânı bilir misin		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Râsih
102 b	-	Gelür şâyed diye şâh-ı hayâliñ çeşm-i giryâna Çıkar seyr itmege tıfl-ı sirîşkim düş-i müjgâna		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nâbî
102 b	-	Mescide de riyâ-pişeler itsün ço riyânı Meyhâneye gel kim ne riyâ var ne mürâyî		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Yahya
102 b	-	Nice diş yâresi var sîb-i zenaḥdânıñda Yine şeftâlû yemişler gibi bostânıñda		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
102 b	-	Lebiñ emdikçe al terk itme şeftâlûyi ruḥsârıñ Nuḳulsuz bezm-i meyde Ḥaşmetâ şarâb müdâm olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Haşmet
102 b	-	Nedîm-i ḥâşşü'l ḥâşş idi eyyâm-ı ḥâtemden Kerem didikleri bî-kes 'aceb şimdi ne 'âlemde		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Mürîdi söyledi şeyḫiñ riyâ-furûş idigin Uzun kulaḳdan işitdim dırâz-ı güş idigin		Müfre d		• — • — / • • — — / • • — • — / • • —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Vir rızâ suḥan-ı ḳasem-i ḳismetine sultân ol		Müfre		— • — — /	Başlık:

		Āb-ı rû dökme şağın dehr-i Müslimân ise de		d		— • — — / — • — — / — • —	Neş'et
103a	-	Mālî ħarc it qalmasun bu şîşedir vîrānede Nerd-i bāz-ı 'akl-ı evvel pul qomaz Şîşhāne'de		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Kāmī
103a	-	Didim sīnede ey meh-rû niçün ħāl-i siyeh olmaz Didi bu milket-i Rûm'dır Ĥabeş'den pādīşāh olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
103a	-	Görüb o gül-bedeni āh ü zār iden bir mi Bu gülistāna benim gibiler hezār gelür		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kānī
103a	-	Āh itmesün mi 'āşık rûy-ı nigāra qarşu Bülbül figāna başlar evvel bahāra qarşu		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
103a	-	Gördüm raqīb oturmuş o gül-'izāra qarşu Berdü'l-'acūze beñzer evvel bahāra qarşu		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
103a	-	Lāleniñ bād-ı şabā kapdı külāhıñ didi gül Kelle şāğ olsun cihānda bir külāh eksik degil		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
103a	-	Vākı' ā 'ālem-i rû'yāda o meh-i ruḥsārı Hele bir kere çeken sīneye kim düş görmez		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103	-	Teveccüh eylese dānişverān-ı dehre qazā		Müfre		• — • — / •	Başlık:

b		Virir efendi zarûri hemâñ kazāya rızā		d		• — — / • — • — / •• —	Lā-edri
103 b	-	Rikāb-āsā eger pāyine yāriñ yüz sürem dirsen Yolunda irtikāb ile aşılmağı başılmağı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Ramazānım seni kimler getürürdi kıle Var du‘ā eyle kafādārīñ olan şevvāle		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Mā eger mektüb-ı ne-nüvistim ‘ayb-ı mā me-kün Dermiyān rāz-ı müştākān kıalem nā-mihr mest		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Sevķ-i istiğnāda cāna istemem ağır behā Sen metā‘-ı vaşlñı gösterde kıymet bildir		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Böyle cevri ile felek devri müdām eyler ise Tevbe olsun meye de būs-ı leb-i dilbere de		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	H̱ābda yāri görüp būsisini almaķ diledim Bir H̱abeş beklermiş ben anı ẖali şandım		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Cihān içre büt-i deyri tapanlar gerçi kāfirdir Seni ammā görüp de tıpmamaķ küfre berāberdir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri

103 b	-	Zahm-veş açma dehen kimseye Loḳmān ise de Merhem-i merḥameti derdine dermān ise de		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Neş'et
104a	-	Neccār-ı şūḥuñ ḳadeḥiñ var çat al çekşiş Mānend ara derd-i seri kerpeden keser		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
104a	Fāik	Gümüşhāne emīni oldı şandım kendimi Fāik İdince nā'il-i vuşlatını ol şūḥ-ı sīm-ten		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fāik
104a	-	Bir kebūter olsa yāra nāme göndersem didim Murğ-ı cānım āşyānıñdan didi gönder beni		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
104a	-	Güşmāl ile toḳunmazdıḳ o şūḥuñ teline Āḥīrin yatmasa zānūsına ṭanbūr gibi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haşmet
104a	-	Şal keştī-i umūrını baḥr-ı tevekküle Aç bād-bān-ı himmeti yan gel de seyre baḳ		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vehbī
104a	-	Aksine gerdān iden dulāb-ı çarḥı āşıḳıñ Mācerāsın naḳl iderken gözi yaşı olmasun		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
104a	-	Destār-ı perişānımı şarmaḳdan uşandım Farz oldı baña şimden gerü bir kātibi şarmaḳ		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri

104a	-	Sākī ney-i mey gerçi şafā-yı ezelīdir Revnaķ virecek bezme terālelli yellidir		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
104a	-	Vefā ma'lūl iken gül-berg-i tab'-ı nāzeninimden Yazık ey ğonca bāġ-ı leṭāfet-i bī-vefā ķopduñ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Tiġ-i ğamze ile dün 'uşşāķa ne işler kesdi Ķanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Ben saña bāde içme güzel sevme mi didim Benden niçün bu rütbe ğurizānsıñ ey ğöñül		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Yāriñ ruķına gelse n'ola ḥaṭṭ-ı hümāyūn Żabt eylemege manşıb-ı ḥüsni sened ister		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belīġ
104 b	-	Eger ālūde-i 'işyān ise dāmānım ey zāhid Anı taṭrīm ider bī-intihādır yāy-ı raḥmet var		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belīġ
104 b	Fāzıl	Görenler dūd-ı āh-ı sine-i sūzānımı Fāzıl Didiler ğaliba semt-i sarāy-ı dilde yangın var		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fāzıl
104 b	-	Māt idüp ferzānelikle şāhı çarḥ-ı ķīne ver At sürüp şadranc ile kıydı piyāde ruķına		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • —	
104 b	Nābī	Arada itse bir emriñ ta‘alluḫ fethine Nābī Aña etrāf-ı nā-mā’müldeñ esbāb olur peydā		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nābī
104 b	-	Mey-i ‘işret var ammā sāḳī-i meh-sīnemiz yoḫdır Anın çün neş’e-i keyfiyet verenimiz yoḫdır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Gelüp bu cānıma cānā ‘aceb zevḳ-i şafā itdiñ Ḳalanlar şaḡ esen ḳalsun du‘ālar işte biz gitdik		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Dest-māl elde ḫarām eyledi aḡzında saḳız Çignedi geḫdi bizi nāz ile ol kāfir ḳız		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	‘İzārında ol ḫaṭṭ üftāde kānıñ dūd-ı āhıdır Ruḫunda ḫālī ‘aks-i merdüm-i çeşm-i siyāhıdır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belīḡ
105a	-	Ḳırarlar şimdi seng-i ta‘n ile āyīne-i ḳalbin Muḳaddem ol ḫaṭṭ-āver ehl-i dilden eliñ almı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Sāḳī eger ki meyle leb-ā-leb degilse cām Def‘-i ḫumāra iki ṭolu ṭas temām gelür		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belīḡ
105a	-	Ne kendi eyledi rāḫat ne ḫalka virdi ḫuzūr Cihān buldı selāmet dayansun ehl-i ḳubūr		Müfre d		• — • — / • • — — / •	Başlık: Lā-edri

						— • — / • • —	
105a	-	Derān der-geh geh geh geh kūh u geh geh kūh āmed geh Meşev eyemen eger hesti-i ze-luṭf ü ḳahru aña		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Bir giden bir daḫi iḳbāl-i ḳufūl eylemiyor Ġaliba rāḫata beñzer gibi iḳlīm-i‘ adem		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Bād-ı şabāya zülfi pāyiñ getür didim Geldi getürdi başıma sevdā ḫaberleriñ		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: ‘İlānī
105a	-	Yıḳanlar ḫāṭır-ı nā-şādımı yā Rab şād olsun Benim çün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Nāilī
105 b	[Rāgıb]	Düşmenden aḫz-ı intikām gibi var mı bir şafā ²⁷³ Āh bu zevke Rāgıb mürüvvet ḳomaz seni		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
105 b	-	Yazanlar peyker-i destimde bir peymāne yazmışlar Görüp mest-i mey-i ‘aşḳ olduğum dīvāne yazmışlar		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Neḫ‘ī
105 b	-	Mācerā var seni ḡarḳ-āb ider eşkim acırım Yüri ey baḫr-ı siyāh-ı kederim Aḳdeniz’e		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • •	Başlık: Lā-edri

²⁷³ Bu beyit Rāgıb’a aittir. Bk. Yorulmaz 1989.

						—	
105 b	-	Olunca kıl kadar ‘aybı mekânın setr ider herkes Şadâ-yı çîn gelmez kâse-i müdâr-ı çîniden		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Varılmaz süy-ı maşşûda tarîkiñ mâcerâsından Gözüm yaşı geçdi virmez eger olmazsa taş köprü		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Dil sengîn olan erbâb-ı câha i‘tibâr olmaz Olur elmâs feş-i hâtim ammâ nâ-müdâr olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Câm-ı ‘aşkıñ müsteḥakıñ gözle lutf it sâķiyâ Ḳâbil-i feyz olmayan yârânı irşâd eyleme		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hakkî
105 b	-	إذا دخل المد يتة دار قوم تطاپرت ال عد او ه من كو اد		Müfre d		(?)	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Añladım göñlüm mi senden daḡi düşîze imiş Didi abo ne demek çek elin istersen kes		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sünbül- zâde
106a	-	Gerçi kim gevrekçi kürekçi körükçi görgici İştirâkın şatun aldı cümlesi bir görgeci		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
106a	-	Diyemez şanmañız ol mihr-i cihân-ârâyı Beñzer ebrûma diyü ağzına almaz râyı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Râgıb
106a	-	Ayıñ on dört gibi dün gice meclisde idiñ		Müfre		• • — — / •	Başlık:

		Ḳande aḥṣāmladıñ ey bedr-i münirim bu gice		d		• — — / • • — — / • • —	Lā-edri
106a	-	Yetmez mi temāṣā-yı cemā elde şunarsın Ey ‘āşık-ı miḥnet-zede buldıkça bunarsın		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Nābī
106a	-	Uşul ile maḳāmı būselik şordum o şeh-i nāza Didi kim kārīñ a‘ lāsı olur rāḥat ile tenhāda		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	Ser-ā-pā dīde-bāndır kemeriñ vaşlında ‘āşıklar Ḳaçırma sevdiğim kālā-yı vaşlñ şoñra şimşirler		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	Yumazsa āb-ı raḥmet ehl-i cürmüñ cürmünü yā Rab Yā bu bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı neylersin		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	İmrenme görüp meyve-i bāğīñ ümerānıñ Kim şular anı gözleri yaşı fuḳarānıñ		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: İlānī
106a	-	Şadā-yı rāḥat alā revāḥı benden istimā‘ ile Ḳıyās olmaz uşul-i devr çarḥa bu semā ‘ıydı		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbī
106 b	-	Ṭurfa dükkān-ı ḥikemdir şu kühen-ṭāḳ gerdün Ne ararsan bulunur derde devādan ḡayrı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rāḡıb
106	-	Görünce mest-i ser-gerdān-ı ‘aşkıñ ol büt-i ḥaffāf		Müfre		• — — — /	Başlık:

b		‘Araḡ-rîz olduḡı gül gibi nâzikterliğindendir		d		• — — — / • — — — / • — — —	Vehbî
106 b	-	Şafaḡ ḡann itme nâhîd-i felek bir al eteklik ile Seni ey mihr-veş gördükçe raḡş eyler şafâsından		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Vehbî
106 b	-	Ey mîl sürme gözleriñ öp benden o mâhîñ ‘Arz eyle hicr-i siyehkârı mû-be-mû		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sâbit
106 b	-	Nâme ber-ḡaşid-i murḡ olma ḡayâli ile benim Gözümün birisi der birisi revzen gözedir		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
106 b	-	Taḡta-i ders-i cünûn sîne-i şad-ḡākımdır Şâneyiz mûşla-i zülfe varır silsilemiz		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Cevrî
106 b	-	Ḥaddeden tel gibi çekdiñ kendüñe nâr-ı dili Ey civân-ı sîm-keş şad âferîn üstâdına		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbî
106 b	-	Nice bir ḡüşe-i mescide zühed ile geçdi ‘ömrün Şarâb-ı ‘aşḡ ile mestâne ol zâhid riyâdan geç		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Bâkî
107a	-	İçerden âşinâ ol taşradan bî-gâne şansınlar Bu bir zibâ revîşdir ‘âḡil ol dîvâne şansınlar		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri

107a	-	Baş açup girdim bugün meydân-ı ‘aşka ey gönül ²⁷⁴ Elvedâ yârâna düşdüm nâr-ı şevke ey gönül		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Bākī
107a	-	Arzu eyler kemend-i turre-i cānāneyi Bağlasañ zincirler tutmaz dil-i dīvāneyi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Bākī
107a	-	Olduğ esir-i nīm nigāh-ı tegāfūlūñ Bir kayda dağı düşmeyelim çözme kākūlūñ		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Nef’ ī
107a	-	Geldiklerine ‘āleme nādim gibi bu halk Şöyle gider ki benmiş ölüsü dirisine		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
107a	-	O mähı şayd için bāb-ı havuzda olta eylerken Hevā-yı zūlf ile mähī-i cānım olıyı yutdı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Burhān
107a	-	Āh ey kāfir-i naḥvet ne kaçarsıñ bilemem Çāk-ı mihrāb mıdır yoḥsa benim āğūşum		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nedim
107a	-	Dehānıñda zebānıñ hep görenler zann idüp şeksiz Komuşlar bülbüli incü kafes ile gülistān içre		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107a	-	Tār-ı zūlf-i yār-ı nāzıñda aña ey çeşm-i ter Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb		Müfre d		— • — — / — • — — /	Başlık: Belīg

²⁷⁴ Bu beyit Bākī Divānı’nda yoktur. Bk. Küçük 1994.

						— • — — / — • —	
107 b	-	Hesâblaşdıķ o şūh ile bezm-i vuşlatda Bizim ol âfete bir cān bulundu geçmişimiz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107 b	-	Ey helāl eyleme ebrū-yı nigār ile cidāl Tırnağın kesse olur seniñ gibi helāl		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Fuzūlī
107 b	-	Ne sendendir ne bendendir ne çarhı kīne-verdendir Bu derd-i dil-i ħumār neş’eni cām qaderdendir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107 b	-	Lāleniñ bād-ı şabā qapdı külāhıñ didi gül Kelle şāğ olsun cihānda bir külāh eksik degil		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
107 b	-	Lāle dāğ-ı siyehiñ şaklayamaz bir hefte ‘Āşık elbette ider sūz-ı derūnıñ izhār		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Yahya
107 b	-	Bāzice ħāme vaşf-ı ħüsni-yāri ser-fürū itdi ‘Aceb mi secde-i şükr itse böyle bir maḥal yazdı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Rüşdī
107 b	-	‘Arşaya biñ lu‘b ile sürse eger ferzāne at Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belīg
107 b	-	Kemān-ı āhenin cevri ta‘līm eylersen biñ kez Gene ol qaşı yāyıñ cille-i cevri çekilmezmiş		Müfre d		• — — — / • — — — /	Başlık: Rāşid

						• — — — / • — — —	
107 b	-	Ne hevā ü ne kemān ü ne kemān-keş ancak İrdiren menziline tîri nidāy-ı yā-Ḥaḡ		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Neş'et
108a	-	Ḥāmdır buse dirîğ itse o nevreste nihāl Şabr idüp ğam yeme her meyve zamān ile olur		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
108a	-	Bu mekteb-i 'aşk içre ben etfālın elinden Ey levḥa-i dil taḥta-i āmed-şode döndi		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Rāğıb
108a	-	Ḥāne-i dil ne kadar 'aşk ile vîrān ise de Der-i ğamdan gene elbette misāfir bulunur		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
108a	-	Tār-ı zülf-i yār-ı nāzıñdır aña ey çeşm-i ter Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belîğ
108a	-	O perçemdir şad-ender-şad bu faḡḡ-ı nüṣṣa-i semmūr Anı bir mağribiden aḡz idüp hıfz itdi fes		Müfre d		— — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Hasīb
108a	-	Ḥālî şandım o mehiñ gül gibi ruḡsārını ben Ben gibi iki siyeh 'āşık-i āvāresi vār		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rif'at
108a	-	El-ḡased ey bir vaḡa oldu mekânın dest-i yār El virirse böyle el virsün kişiye rûzgār		Müfre d		— • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • — — / — • —	
108a	-	Leb-i gül-fāmın keyfiyetin bintü'l ^c inebden şor Şuyuñdan münfehimdir kıymet-i yâķūt-ı rû-nümâ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
108a	-	Ėoparmağ ile göstere sin [...] ²⁷⁵ Ėoparmağ ile güller tiz şolar zirâ ki el eller		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
108 b		Ėoğrının yardımcısı Allah'dır Şâhid-i şıdkım derûn şâhiddir		Beyit		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: İzzet
108 b	İzzet	Sürerken mihr-veş yüz hâk-pây-ı zıll-i yezdâna Sürüldü nâşiyem Sivâs ilinde hâk-ı hızlâna	Seni şâhid anı bu ümmete bağışlasun Allah Budur ancak niyâzım dâ'imâ dergâh-ı sübhâne	Kaside /31 beyit		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ėaşıde-i Berây-ı Ėaķķı Pâşâ
109 b- 110a	Yüsrî	Ėam-ı zülfün dehenin büz bütün efzûn ola tâ Ėimçig iken gelür âhûlara sünbül-i nev ^c â	Tertemiz bu gül-i gül-berg sezâdır Yüsrî Bağ-ı tab ^c imdan eğibbâyâ idersem ihdâ	Kaside / 20 beyit		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Elfâz-ı Cinâs-ı Ėarbı Cenâb-ı Yüsrî

²⁷⁵ Beyitin bu kısmı silinmiştir.

110a - 111a	Vehbî	Şāhenşeh-i ‘ālî-neseb sulţān-ı memdūhū’l-haseb Fermānda Rum ü ‘Arab Hân Aḥmed-i kişver-güşā	Tārīḫi Sulţān Aḥmed’in cārî zebān-ı lüleden Aç besmele ile iç suyu Hân Aḥmed’e eyle du‘ā	Kaside /28 beyit	Tarih	— — • — / — — • — / — — • — / — — • —	Başlık: Tārīḫ-i Çeşme vü Sebîl Der- Pişgāh-ı Bāb-ı Hümāyūn
111a - 111 b	Surūrî	Ma‘id-i hicre-i miḥnet-i belā-keş tālib-i vuşlat Ki oldır cezbe baḥşın ma’ḥazından okuyan Mollā	Miyāh-ı ebr-i rahmet eyleye sūz-ı dilin itfā Muḥabbet nārına el-ḥaḳ yanup maḥv oldu yan Mollā	Kaside / 20 beyit	Tarih	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Tārīḫ-i Vefāt-ı Yan Mollā
111 b- 113 b	Vāsıf	N’eyledi gör baña o māl-ı mehi Ṭağa düşürdi bu dil vallahi Geşt iderim ‘aşk ile deşt ü rehî Nāle vü efğānımı şanma tehi Āh mine’l-‘aşk-ı vü ḥālātihi Aḥraḳa ḳalbi bî-ḥarārātihi	Düşdi gönül Vāşıf o meh-i ṭal‘ata N’eyleyeyim irmez elim vuşlata Şabr olunur mı bu ḳadar ḥasrete Felek dili şaldı yem-i miḥnete Āh mine’l-‘aşk-ı vü ḥālātihi Aḥraḳa ḳalbi bî-ḥarārātihi	Terci-i bend/ 16 bend		— • • — / — • • — / — • —	Başlık: Tazmîn-i Vāşıf
113 b	Ulvî	Ḳıl nazar ḥālîme ey kişver-i ḥüsnüñ şāhı Gāh cevri eyler iseñ bāri esirge gāhi Ḳoma tenhāda vü firḳatde dil-i güm-rāhı İrmesün çarḫa dir iseñ ²⁷⁶ bu ġarîbiñ āhı Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māl-ı Yoḥsa yerden göge dek incinirim vāllahi	Ġayriler ile nice bir bezm-i mey-nüş idesin Cür‘a-veş ḥāke şalup ‘Ulvî bî-hüş idesin Nice bir ḳavm-i ḥasūduñ sözünü güş idesin Nice bir eyledigîñ ‘ahdi ferāmūş idesin Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māl-ı Yoḥsa yerden göge dek incinirim vāllahi	Müsed des/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Müsedde s-i Ulvî

²⁷⁶ D.dilersen

114a - 115 b	Nāhifî	Bedeniñden daği devr olmadın ey dil-i cānıñ İştigāl eyleye göz tã'atına mollanıñ	Ey Naḥîfî kani bu bezm ki fānide Bunca dem hem-dem ü dem şöḥbet olan yārānıñ	Kaside / 46 beyit	Pendnâme	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Mev'ıza- i Muḥatta-i Naḥîfî Efendi
115 b	Hāşimî	Şehā şehir içre seyri var iken şaḥn-ı gülistānıñ Bilürsin 'ālemi yoḡdır bugün geşt-i beyābānıñ Gel ey Yūsuf likā gitme uyup ḳavline aḥvānıñ Ġamın artırma hicrān ile Ya'ḳūb dil-i cānıñ Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı 'irfānıñ Gidersen ağlamakdan nūrı ḳalmaz çeşm-i giryānıñ	Derūnı Hāşimî' niñ hicrānıñ ile pūr-ḡamdır Anıñ göñlün yaḳup gitme esās 'aşḳı muḥkemdir İziñ tozundan ayru ehl-i 'aşḳıñ dīdesi nemdir Cemāl-i bi'l-cemāliñ nūr-baḡş 'ayn-ı 'ālemdir Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı 'irfānıñ Gidersen ağlamakdan nūrı ḳalmaz çeşm-i giryānıñ	Müsed des/ 5 bend		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Müsedde s-i Hāşimî
116a - 117 b	Vehbî	Ey 'ināyetlü veliyyü'n-ni'amım V'ey 'atūfetlü celiyyü'l-hisemim	Bende-i Vehbî zarā'at mu'tād Dā'ı-yi teşne-leb-i cūy murād	Mesne vi/ 30 beyit		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sünbül- zāde Efendiniñ Berf Talebi İçün Defterdār Efendiye 'Arz-ı Hālidir
120a	-	Küçücük oḡlan biñ taḳyesi oldu tātā ²⁷⁷ Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā	Müfte'alin fā'il müfte'alin fā'il Kim bu kitabı oḡur isteye göñlü lapā	Gazel/ 7		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Kāmî Lisān-ı Etḳāl
120a	Münif	Hāliş-i pîr mufā-pişeniñ ²⁷⁸	İtse cemā ḡayli بزعم çeker	Kıt'a-i		— • — — / — • — — / — •	Başlık:

²⁷⁷ Bu gazel Kāmî Divanı'nda yoktur. Bk. Yazıcı 2017

- 121a		Ḥazrete māfır sözi ircāsı var	Ḳahbe ḥaṭab zevceni ḳocaması var	Kebir/ 23 beyit			Ġalaṭāt-ı Cenāb-ı Münif
124 b- 125 b	Ref'î	Hey meded neş'e-i zātı var iken dilde füzün ‘Ameli keyfe düşüp ḳaldık ‘amelden birün Nām-ı tiryāki ise başkaca bir dāğ-ı derün Ehl-i keyfiñ tūtalım tab‘i olurmuş mevzün Lîk gün körlese küngürleyüp ister ma‘cün Ḥāşılı düşme şakın idüp anı mey-gün Yiyüp ol zehri şekerdir deyü egdikçe boyun Engerek olsañ ider ‘aḳrep-i bānuya zebün Ḳahve ma‘cün tütün enfiye vü kāfir afyon İşte beş şeydir iden bizi ‘azizim mecnün	Yevm-i şekk gicesi her güne alır kim ḥayret Baḳamağa semt-i semāya idemez hiç cür’et Şüphesiz ol gice olsaydı hilālî rü’yet Bir çöreklenmiş o mārā dönüp anda ḳat ḳat Aña nisbet ile müferriḥ yine ehl-i ‘işret Ki ider bezm-i şafāda düşe ḳalka ḥareket Keyf ü kem şorma Ref‘îā didi ehl-i ḥikmet Şekl-i ādemde heyūlası silinmiş şuret Ḳahve ma‘cün tütün enfiye vü kāfir afyon İşte beş şeydir iden bizi ‘azizim mecnün	Terci-i bend/ 5 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Men Leṭāyif-i Ref‘î Kālāyî Der-Ḥaḳḳ-ı Ehl-i Keyf
125 b	-	İki beyt oldu nazm-ı ḥüsne ḥarf-i rāda çār-ebrū Birisî maṭla‘-ı ğarrādır anıñ bir maḳṭa‘dır		Beyit		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Beyt-i Ref‘î Kālāyî

Mensur Bölümler

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
117a			Ḥazretlerinin pervāz-gāh hümā-yı şevḳ ü şafā lāne-i simurg ü ālā olan nādî-i behişt āyādileri şavbına ḥammāma nāme-i şevḳ ü	Sürür olasıñız bākî hem-vāre şehbāz-ı vişāl. Ṭāir-i evc ḥuşul. Bād		Başlık: Çeşmi-zāde Reşid Efendi’niñ Esāmî-i Ṭuyūr-ı İltizām ile Bir Cevābına İrsāl İtdigi Şuret

²⁷⁸ Bu şiir Münif Divanı’nda yoktur. Bk. Kılıç 1995.

			ğarām ile inhā-kerde muḥabbet-i iḥlāṣ ü ziştleri budur ki cānib-i faḳīre irsāl buyurulan...			
119a			Ḥāb-ı kehf Terk-i Edhem Ḍarb-ı Rüstem Saḫāvet-i Ḥātım	Naẓm-ı Firdevsī, Bī- raḥmī-i, Nuğay Mehāvte-i Hamza		Başlık: Leṭāyifden Taḳlīd Ḳabūl İtmeyen Şeylerden
121a	İzzet Osman Efendi		Benim sa‘ ādetlü mürüvvetkārım efendim sulṭānım ḫazretleri inşallāh te‘ ālī ‘al’lṣabāḫ	Bu ḫuşuşda ne ḳadar zaḫmet ise daḫi meyānda cāri olan āb-ı zülāl muḫāleşeti icrā buyurup bu eşnā نيدرلو ırḳ rīz ḫicāb buyurmayup teşrīfe himmetleri ile āb-ı ḫayāt iftihārımız (122a) cereyān ḫazīne-i germābe-i gerdūn olur ‘ināyetler mercūdır.		Başlık: ‘İzzet Osmān Efendi’niñ Bir Aḫbābına Laṭīfe-Güne Ḥamāma Da‘vet Zammında Şūret-i Tezkiredir
122a	Kāmī		Benim ser-tāc-ı ibtihācım mürüvvetlü dāver-i ser- beraberim sulṭānım ḫazretleri hemişe ser ü ser-sebz-i serābistān serverleri	Ḥātıraları suāl olunur bāḳī. Hem-vāre saādet bād		Başlık: Ser-Maẓmūnı ile Kānī Merḫūm İnşā Eyledigi Ḳāimedir

SONUÇ

Mecmūaya yönelik hazırlanan tezlerin en önemli amacı mecmūada bulunan farklı formlardaki şiirlerin ve dönemin popüler şairlerini yahut edebiyat tarihinde derin izler bırakmış şairleri gün yüzüne çıkarmaktır.

Mecmūalar yazıldığı dönemin ve mürettibin edebi zevkini yansıtmaması , o devrin en çok rağbet gören ve okunan şiirlerinin ortaya çıkarılması ve divanlarda olmayan şiirlerin tespit edilmesini sağlaması bakımından oldukça önemlidir.

Çalıştığımız bu mecmūa neticesinde elde edilen sonuçlar şunlardır:

Mecmūanın tertip tarihi ve mürettibi belli olmamakla birlikte mecmūada bulunan şiirler genellikle 17 ve 18. yüzyıl şairlerine ait olduğundan bu mecmūanın 19.yüzyılda derlendiğine işaret etmektedir.

Mecmūada toplam 97 şair; 557 şiir ve 4 nesir bulunmaktadır. Şiirlerin 215 tanesi Lā-edri başlığı altında verilip kime ait olduğu bilinmemektedir. Ayrıca mecmūada en çok şiiri olan şairler Belîğ (34) ve Sābit (32)'tir.

Yapılan bu çalışmada, mecmūada kullanılan nazım türleri incelenmiştir. Keşfgernāme, Hayyat-nāme, Dere-nāme, Berber-nāme gibi türünün ilk örnekleri olan türler kullanıldığı gibi Ramazaniyye, Sahilnāme, mersiye gibi bilinen nazım türleri de kullanılmıştır.

Mecmūada geçen belli başlı nazım şekilleri ise şunlardır: müfred, gazel, kaside, murabba, rubai, müstezad, terkiibend, terciibend, tahmis, kıt'a ve muhammestir. Mecmūada "Halimî Dede", "Azmi Dede", "Enisî "ve "İlānî " mahlaslarına tezkirelerde rastlanmamıştır. Derviş Yayabaşı-zāde, Servet ve Tigi mahlaslı şairler hakkında ise bilgiler çok azdır.

Daha önce yapılan çalışmada Nesîbâ, Derviş Yayabaşı-zāde, Enîsî, Habîb, İlāmî Kâfî, Râ'fet, Ref'et'e tezkirelerde rastlanmadığı belirtilmiştir. Ancak Nesibâ, Ref'et ve Hâbîb hakkında bilgi vardır. 'İlâmi, Kâfî 've Râfet 'mahlaslarının yanlış okunduğu düşünülerek sırasıyla *İlānî*, *Kānî* ve *Ref'et* olarak düzeltilmiştir.

Mecmūada karşılaştırılan bazı şiirlerin divanlarda bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bunlar: Haşmet'e ait 4 rubai, Seyyid Vehbi'ye ait 1 müfred, Bākī'ye ve Ulvī'ye ait 2 müfred ve Münīf'e ait bir galatattır. Ayrıca “Belig”, “Sabit” ve “Enderunlu Fazıl” a ait bazı şiirlerde, beyitlerin bir kısmının mecmuada eksik olduğu gözlemlenmiştir.

Derleyici tarafından seçilen nazım şekillerinde özellikle kaside, mesnevi, tahmis, gazel vb. uzun içeriklerde mahlaslar ve başlıklar bulunmaktadır. Ancak kıt'a, rubai ve müfred nazım şekillerinde çoğunlukla” Lā-edri” başlığı kullanılmıştır.

Ayrıca mecmūanın sonunda 4 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerde sırasıyla Sā'id, Lebīb (2) Ahmed Baba Efendi mahlasları bulunmaktadır.

Mecmūanın divan gibi tertip edilişi, nazım şekillerinin ayrı başlıklar halinde ve sırasıyla verilmesi, bazı durumlar hariç, mürettibin seçme şiirlerden oluşan bir müretteb divan oluşturma çabası içinde olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak mecmūanın transkripsiyonlu metni hazırlanmış olup bilinen Şairlerin kayıtlarda olmayan bazı şiirleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte dīvān edebiyatı şairlerinin edebi zevklerinin anlaşılabilmesi için söz sanatlarından önemli bir yere sahip olan benzetmeye dayalı unsurlar incelenmiş ve tablolastırılmıştır. Yapılan bu çalışmanın edebiyat sahasına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- AĞAOĞLU, G. A.(2013) *Mecmū-i Nefise*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Ü.
- AK, C. (2001). *Bağdatlı Ruhi Dīvānı (Karşılaştırmalı Metin)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları C.2.
- AKKUŞ, Y. (2001). *Melhāme-i Cevri*. Sakarya: Sakarya Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- AKSOYAK, M. A.-H. (2018). *Haşmet Dīvānı*. s.85-89 . Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- ALICI, L. (1998). *Dīvān-ı Nāşid (inceleme-Tenkitli Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Doktora Tezi.
- ALPAYDIN, B. (2007). *Ref' i-i Kalayi Dīvānı (inceleme metin)*. İstanbul : İstanbul Ü. SBE. YL Tezi.
- AVCI, İ. (2014). *Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Dīvānçesi*. Turkish Studies , S.9.
- AYAN, G. (2004). *Lami Çelebi* . Ankara : Akçağ Yay.
- AYAN, G. (1994). *Lāmi' i Çelebi' nin Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri* . Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , C.1.
- AYAN, G. (1998). *Lāmi'î, Vâmık u Azra (İnceleme-Metin)*. Ankara.
- AYAN, H. (1981). *Cevri Hayatı-Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dīvânının Tenkidli Metni*. Erzurum.
- AYAN, Ü. (1987). *Lāmi' î Çelebi' nin Hüsn-ü Dili* . Ankara: Ankara Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- AYDEMİR, C. K.-Y. (2013). *Mecmūalara Sorulması Gereken Sorular* . Turkish Studies
- AYDEMİR, İ. A. (1989). *Refi-i Āmidî Dīvānı*. Bursa: Uludağ Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- AYDEMİR, Y. (2007). *Metin Neşrinde Mecmūaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler* . Turkish Studies , S.2, s.123.
- AYDEMİR, Y. (2007). *Metin Neşrinde Mecmūaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler*. Turkish Studie , S.2, s.123.
- AYDEMİR, Y. (2001). *Şiir Mecmūaları ve Metin Teşkilinde Mecmūaların Rolü* . Bilig , S.19, s.148.
- AYPAY, İ. (1998). *Lâle Devri Şairi İzzet Alî Paşa Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvan ve Niğâr-nâme Tenkitli Metin*. İstanbul.

AYPAY, İ. (1992). *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Sanatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Doktora Tezi.

BATİSLAM, H. (1997). *Kānî' nin Mensur Letâifnâmesi ve Hezliyyâtı*. Adana: Çukurova Ü. Doktora Tezi.

BEKTAŞ, E. (2017). *Muvakkit-zade Muhammed Pertev Dîvânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

BEYZADEOĞLU. (2004). *S.Ali Sünbülzâde Vehbî Lutfiyye*. İstanbul: MEB Yay.

BEYZADEOĞLU. (1985). *Sünbülzade Vehbi Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Dîvânının Tenkidli Metni ve İncelemesi*. İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Doktora Tezi.

BOLAT, E. (2005). *Kabûlî Mustafa Dîvânı*. Ankara: Gazi Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.

BULAN, A. (1993). *Hâşimî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.

BULUT, A. (2001). *Rasih'in Okçulukla İlgili Bir Manzumesi*. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , S.17, s.96.

BURMAOĞLU, H. B. (1983). *Lâmi' î Çelebi Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni)*. Erzurum: Atatürk Ü. SBE. Doktora Tezi.

CANIM, R. (2016). *Dîvân Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yay.s.203.

ÇAKIR, M. (2018). *Yahya Nazım Dîvânı*. Sivas: Doktora Tezi.

ÇAVUŞOĞLU, M. (1977). *Yahyâ Bey, Dîvân*. İstanbul: Edebiyat Fak. Basımevi.

ÇEÇEN, H. (1996). *Dîvan-ı Fıtnat (İnceleme-Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Doktora Tezi.

ÇİFTÇİ, Ö. (2017). *Fatin Tezkiresi (HâTimetü' l-Eşâr)*. Ankara.

ÇIPAN, M. (1991). *Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. Doktora Tezi.

DADAŞ, C. (1991). *18.Yüzyıl Şairlerinden Âtîf Efendi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Edirne: Trakya Ü. Yüksek Lisans Tezi.

DEMİRKAZIK, H. (2009). *18.Yüzyıl Şairi Mustafa Fenni Dîvânı*. İstanbul: Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi .

DEVELİOĞLU, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi.

- DİKMEN, H. (1991). *Seyyid Vehbi ve Dîvânının Karşılaştırmalı Metni*. Ankara: Ankara Ü. SBE. Doktora Tezi .
- DOĞAN, M. (1997). *Şeyhülislâm Es'ad ve Dîvânı*. MEB Yay. Türk Edebiyatı Dizisi.
- EĞRİ, S. (1997). *Lâmi'î'nin Şerefü'l-İnsân'ı*. Ankara: Gazi Ü. SBE. Doktora Tezi.
- EKİCİ, H. (2006). *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Balıkesir: Balıkesir Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- ERKAL, A. (2000). *Name ve İye Yazma Eserleri* . Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , S.15, s.215.
- GENÇ, İ. (2018). *Esrar Dede Tezkiretü's-Şuarâ-yı Mevleviye*. s.121 . Ankara.
- GENÇ, İ. (1998). *Hoca Neş'et, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- GIYNAŞ, K. (2011). *Şiir Mecmûaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası*. Selçuk ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi , S.25, s.246.
- GÖKYAY, O. (1993). *Cönk* TDV İslâm Ansiklopedisi. . TDV Yay. , C.8, s.73-74.
- GÜLMEZ, S. (2006). *Cevri İbrahim Çelebi Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzin*, Adlı Eseri. İzmir: Dokuz Eylül Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜNAY, F. (2001). *Raşid (Vakanüvis), Hayatı, Edebi Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Edirne: Doktora Tezi.
- GÜRBÜZ, M. (2012). *Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7 Mecmûa* . Turkuaz Yay. , s.107-112.
- GÜREL, R. (2018). *Enderunlu Vasıf Dîvânı*. İstanbul: Kitabevi Yay.
- HOCA, F. (2002). *Veysî Dîvânının Tahlili* . İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- HORATA, M. M.-O. (2018). *18.Yüzyıl Türk Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Ü. Yay.
- HORATA, O. (2019). *Esrar Dede Dîvânı*. Ankara.
- İNCE, A. (2018). *Tekiretü's-Şuâra*. Ankara.
- İPEKTEN, H. (1990). *Nâilî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*. Ankara: Akçağ Yay.
- İSEN, M. (1993). *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*. Ankara: Akçağ Yay.s.13.

- KANAR, M. (2010). *Farsça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yay.
- KAPLAN, M. (1981). *Neşatî Dîvânı*. Ankara: Ankara Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KARA, A. (2007). *İzzi Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme)*. İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .
- KARACA, O. (1995). *Hâşimî Emir Osmân Dîvânçesi (Metin-Muhteva-Tahlîl)*. Kayseri: Erciyes Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- KAYA, B. (1991). *17.Yüzyıl Dîvân Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Dîvânçesi*. Ankara: Hacettepe Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- KAYA, B. A. (2003). *The Dîvân of Azmî-zâde Hâletî (Introduction and Critical Edition of His Dîvân)*. Harvard Ü. Yakınoğlu Dilleri ve Edebiyatı Böl.
- KAYA, B. (2000). *Azmi-zâde Haletî'nin Sâkî-nâme'si*. Türkiyat Araştırmaları , S.24/2, s.81-106.
- KAZAN, Ş. (2003). *Üsküdarlı Sırî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvânı ile Şerhü Medhi'n-Nebî*. Ankara: Ankara Gazi Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KILIÇ, A. (1994). *Ahmed Neyli Dîvânı*. İzmir: Ege Ü. SBE. Doktora Tezi.
- KILIÇ, A. (2012). *Mecmûa Tasnifine Dair*, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7, Mecmûa. Turkuaz Yay. , s.81-95.
- KILIÇ, A. (2007). *Türkçe-Farsça Manzum Sözlüklerden Tuhfe-i Vehbi*. Turkish Studies , S.2/2, s.410-475.
- KILIÇ, F. (2003). *Şefkat Tezkiresi (Tezkîre-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bagdâdî)*. Ankara.
- KILIÇ, M. M.-F. (1995). *Türk Edebiyatında Ramazan Şiirleri*. TDV Yay. , s.2.
- KILIÇ, M. (1995). *Münif Antakî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Dîvanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Erzurum: Atatürk Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KÖKSAL, M. (2012). *Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı , s.411-435.
- KÖPRÜLÜ, F. (1999). *Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl*, Edebiyat Araştırmaları . TTY Yay. , s.37.
- KÖSE, R. (1997). *Bursalı Lâmi'î'nin Şem' u Pervânesi (inceleme-Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .
- KURTOĞLU, O. (2004). *Lebib Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*. Ankara: Hacettepe Ü. Doktora Tezi.

- KUT, G. (1986). *Türk Dili ve Edebiyatı Anksilopedisi*. s.170 . Ankara: Dergah Yay.
- KUTLAR, F. (1996). *Arpa Eminizâde Sâmi Dîvânı*. Ankara: Hacettepe Ü. SBE. Doktora Tezi.
- LEVEND, S. (2014). Türk Edebiyatı Tarihi. Dergah Yay. , s.166-167.
- MACİT, M. (2018). *Erzurumlu Zihni Dîvânı*. Ankara.
- N.OKÇU. (1993). *Şeyh Gâlip Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Şiirlerinin Umûmî Tahlîlî ve Dîvânının Tenkidli Metni* . Ankara.
- OKATAN, H. İ. (2010). *Sürûri Dîvânı*. Hayatı, Eserleri, İnceleme. Ankara: Kendi Yay.
- ÖZDEMİR, M. (1999). *Neccârzâde Rızâ Divânının Edisyon Kritiği*. Afyon: Kocatepe Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZDİNGİŞ, V. (1998). *Sâbiḥ Hayatı, Sanatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Doktora Tezi.
- ÖZER, B. (2004). *Dânişî Dîvânı (İnceleme, Metin, Nesre Çeviri, İndeks)*. Kocaeli: Kocaeli Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZTEKİN, Ö. (1997). *Râsiḥ Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini)*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZTOPRAK, N. (2000). *Refî-i Âmidî. Cân u Cânân: İnceleme-Hüsn ü Aşk ile Karşılaştırma-Metin*. İstanbul: Türk Gev. Yay.
- ÖZTÜRK, E. C. (2015). *Lâmi' i Çelebi' nin Şevahiddü' n Nübüvve Tercümesi*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- PALA, İ. (2010). *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü* . istanbul: Kapı yay.
- PALA, İ. (1992). *Beliğ*. C.5, s.417 . Türkiye Diyanet Vakfı İslam Anksilopedisi .
- SAK, V. (1994). *Nâzım (İstanbul): Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- SARI, S. (1993). *Vecdî Dîvânı*. Elazığ: Fırat Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- SEZGİN, F. (1999). *Hadis Musannefatının Mebdei ve Ma'mer B. Râşid' in Camii*. Türkiyat Mecmûası , S.12.
- SEZGİN, F. (1955). *Hadis Musannefatının Mebdei ve Mamer B.Râşid' in Câmii*. Türk Mecmûası , S.12.
- SOLMAZ, S. (2005). *Ahdi ve Gülşen-i Şuarası(İnceleme-Metin)* . ankara : AKMB Yay.

ŞARİPBİKOVA, S. (2001). *Acem Sürûri ve Dîvânçesi*. Ankara: Ankara Gazi Ü. Yüksek Lisans Tezi.

TANSEL, F. (1976). *Dîvân Şairlerinden Fenni' nin Boğaziçi Kıyılarını Canlandıran Mesnevisi: Sâhil-nâme*. Belleten , S.158, s.331-346.

TARLAN, A. N. (1992). *Ahmet Paşa Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yay.

TARLAN, A. N. (2017) *Fuzuli Divanı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yay

TULUM, M. (2008). *Sûrnâme-Sultan Ahmed' in Düğün Kitabı*. İstanbul: Kabalcı Yay.

UZUN, M. (2003). *Mecmûa*, TDV İslâm Ansiklopedisi . C.28, s.265-268 . Ankara: TDV Yay.

UZUN, M. (2003). *Mecmûa*, TDV İslâm Ansiklopedisi,C. 28, s.265-268,. Ankara: TDV Yay.

ÜNLÜTÜRK, N. (2004). *Hâşimî Emir Osmân Dîvânçesi (Metin-Muhteva-Tahlîl)*. İzmir: Dokuz Eylül Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .

ÜZGÖR, T. (1991). *Fehim-i Kadim Hayatı Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. Ankara : TTK basımevi .

VARIŞOĞLU, M. (1997). *Hatem, Hayatı, Edebi Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Erzurum: Atatürk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.

YAZAR, İ. (2007). *Kâni Dîvanı (İnceleme-Metin)*. İzmir: Dokuz Eylül Ü. Doktora Tezi.

YAZICI, G. (2017). *Edirneli Kâmi ve Dîvânı* . Ankara.

YENİKALE, A. (2017). *Sünbülzâde Vehbi Dîvânı*. Ankara.

YENİKALE, A. (2011). *Sünbülzâde Vehbi Şevk-engiz*. Kahramanmaraş: Ukde Yay.

YILDIZ, A. (2018). *Mecmû'a ve Mecmû'a-i Eş'âr Kavramlarının Zübdetü'l-Eş'âr ve Zeyllerindeki Kullanımları Üzerine*. Bilig , S.86, s.171.

YILMAZ, K. (2020). *18. YY. Hattat Şairi Suyolcu-zade Necib ve Dîvânı*. Ankara: Gazi Yay.

YILMAZ, K. (2001). *III. Selim (İlhamî): Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Edirne: Trakya Ü. Yay.

YORULMAZ, H. (1989). *Koca Ragıp Paşa Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Ü. Yüksek Lisans Tezi.

ZAVOTÇU, G. (2017). *Rıza Tezkiresi* . Ankara.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

ARSLAN, M. ‘*Nesībā*’ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesiba-nesiba-tevfika-hanim> . Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

KUT, G. ‘Lamī Çelebi’ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

SARAÇ, Y. “Kemalpaşazade”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kemalpasazade>. Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

YEKBAŞ, H. “*Enderunlu İbrahim Rāsih*” <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-enderunlu-ibrahim-rasih> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

<https://www.kuranvemeali.com/>

[ttps://www.kuranvemeali.com/](https://www.kuranvemeali.com/)

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

<http://teis.yesevi.edu.tr>